Jyväskylän lukiokoulutuksen paikallinen opetussuunnitelma 2021

Nimi	Jyväskylän lukiokoulutuksen paikallinen opetussuunnitelma 2021
Kunta	Jyväskylä
Koulu	Jyväskylän Lyseon lukio
	Schildtin lukio
Hyväksymispäivämäärä	26.5.2021
Pdf luotu	2.6.2021

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö. 1
   1.1. Johdanto. 1
   1.2. Opetussuunnitelman laatiminen. 1
   1.3. Opetussuunnitelman sisältö. 3
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 5
   2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä. 5
   2.2. Arvoperusta. 6
3. Opetuksen toteuttaminen. 8
   3.1. Opintojen rakenne. 8
   3.2. Oppimiskäsitys. 8
   3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät. 9
   3.4. Toimintakulttuuri. 11
   3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö. 14
   3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys. 15
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 19
   4.1. Ohjaus. 19
   4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki. 23
   4.3. Opiskeluhuolto. 26
      4.3.1. Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet. 27
      4.3.2. Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen. 29
   4.4. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä. 33
   4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä. 37
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi. 40
   5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa. 40
   5.2. Opintojakson arviointi. 41
      5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 42
      5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot. 44
      5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi. 44
      5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa. 45
      5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. 45
      5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi. 47
   5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi. 48
   5.4. Lukion oppimäärän suoritus. 49

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus. 50
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 51
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat. 53
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 54
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 54
6.2. Laaja-alainen osaaminen. 55
7. Oppiaineet. 59
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI). 59
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1). 60
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01). 62
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI02). 63
Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI03). 64
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI04). 65
Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI05). 66
Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI06). 67
Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI07). 68
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI08). 69
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI09). 70
Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10). 71
Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11). 72
Toimittajan työ, 2 op (ÄI12). 73
Kirjoittamisen klinikka, 2 op (ÄI13). 73
Kirjallisuuden teemajakso, 2 op (ÄI14). 74
Sanataide, 2 op (ÄI15). 75
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, kieli- ja tekstitietoisuus, 3 op (ÄI01ÄI02). 76
Vuorovaikutus 1 ja kirjallisuus 1, 3 op (ÄI03ÄI04). 77
Tekstien tulkinta 1 ja vuorovaikutus 2, 3 op (ÄI05ÄI07). 78
Yksilö ja yhteisö, 5 op (TII02). 80
Ympäristö, ystäväni, 4 op (TII03). 80
Me kulttuurin maailmassa, 6 op (TII04). 80
Länsimaisen kulttuurin ytimessä, 6 op (TII05). 80
Vaikuttajana yhteiskunnassa I, 6 op (TII07). 80
Vaikuttajana yhteiskunnassa 2, 3 op (TII08). 80
Minä aloittelevana tieteen tekijänä, 3 op (TII10). 80
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6). 80
Vuorovaikutus 3, 2 op (S209). 83

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210). 84
Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211). 85
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S201). 86
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S202). 87
Vuorovaikutus 1, 1 op (S203). 88
Kirjallisuus 1, 2 op (S204). 89
Tekstien tulkinta, 2 op (S205). 89
Kirjoittaminen 1, 1 op (S206). 90
Vuorovaikutus 2, 1 op (S207). 91
Kirjallisuus 2, 2 op (S208). 92
Kieli- ja tekstitietoisuus, vuorovaikutus, 2 op (S202S203). 93
Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (S206S207). 94
7.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU). 96
7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1). 100
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA01). . 100
Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA02). 101
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03). 101
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04). 102
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05). 104
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06). . . 105
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07). 106
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08). 107
Ruotsin kielen ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (RUA09). 108
Norden på djupet, 2 op (RUA10). 108
Kuuntele, katsele ja kirjoita, 2 op (RUA11). 109
7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1). 109
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB101). 109
Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB102). 111
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen + Ruotsin kieli arjessani, 4 op (RUB101RUB102). 112
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB103). 114
Ympäristömme, 2 op (RUB104). 115
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB105). 116
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB106). 117
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB107). 118
Ruotsin kielen ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (RUB108). 119

Norden på djupet – Pohjolaa pintaa syvemmältä, 2 op (RUB109). 120
Ruotsin tuki, 2 op (RUB110). 120
Kuuntele, katsele ja kirjoita, 2 op (RUB111). 121
7.3. Vieraat kielet (VK). 121
7.3.1. Espanja, A-oppimäärä (EAA). 126
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (EAA01). . 126
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (EAA02). 127
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA03). 128
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA04). 129
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA05). 130
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA06). 131
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA07). 132
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA08). 133
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (EAA09). . . 134
Visita cultural, 2 op (EAA10). 135
7.3.2. Espanja B2-oppimäärä (EAB2). 135
Koulussa ja vapaalla, 2 op (EAB21). 136
Kulttuurit kohtaavat, 2 op (EAB22). 137
Voi hyvin!, 2 op (EAB23). 137
Luovuuden lähteillä, 2 op (EAB24). 138
Katse tulevaan, 2 op (EAB25). 139
Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (EAB26). 140
Asuminen ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAB27). 141
Opinnot ja kansainvälisyys, 2 op (EAB28). 142
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (EAB29). . . 142
Visita cultural, 2 op (EAB210). 143
7.3.3. Espanja B3-oppimäärä (EAB3). 143
Espanjan kieli tutuksi, 2 op (EAB31). 144
Arjen vuorovaikutusta, 2 op (EAB32). 145
Koulussa ja vapaalla, 2 op (EAB33). 145
Kulttuurit kohtaavat, 2 op (EAB34). 146
Voi hyvin!, 2 op (EAB35). 147
Luovuuden lähteillä, 2 op (EAB36). 148
Katse tulevaan, 2 op (EAB37). 149
Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (EAB38). 150
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (EAB39). . . 151
Visita cultural, 2 op (EAB310). 151

7.3.4. Italia B3-oppimäärä (IAB3). 152
Italian kieli tutuksi, 2 op (IAB31). 152
Arjen vuorovaikutusta, 2 op (IAB32). 153
Koulussa ja vapaalla, 2 op (IAB33). 154
Kulttuurit kohtaavat, 2 op (IAB34). 155
Voi hyvin!, 2 op (IAB35). 156
Luovuuden lähteillä, 2 op (IAB36). 157
Katse tulevaan, 2 op (IAB37). 158
Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (IAB38). 159
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (IAB39). . . . 159
Visita culturale, 2 op (IAB310). 160
7.3.5. Ranska, A-oppimäärä (RAA). 161
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RAA01). . 161
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RAA02). 162
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA03). 163
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA04). 164
Kestävä tulevaisuus, 2 op (RAA05). 165
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA06). 165
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA07). 166
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA08). 167
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (RAA09). . . 168
Visite culturelle, 2 op (RAA10). 169
7.3.6. Ranska B2-oppimäärä (RAB2). 169
Koulussa ja vapaalla, 2 op (RAB21). 170
Kulttuurit kohtaavat, 2 op (RAB22). 171
Voi hyvin!, 2 op (RAB23). 172
Luovuuden lähteillä, 2 op (RAB24). 172
Katse tulevaan, 2 op (RAB25). 173
Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (RAB26). 174
Asuminen ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAB27). 175
Opinnot ja kansainvälisyys, 2 op (RAB28). 176
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (RAB29). . . 176
Visite culturelle, 2 op (RAB210). 177
7.3.7. Ranska B3-oppimäärä (RAB3). 177
Ranskan kieli tutuksi, 2 op (RAB31). 178
Arjen vuorovaikutusta, 2 op (RAB32). 179
Koulussa ja vapaalla, 2 op (RAB33). 180

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (RAB34). 181
Voi hyvin!, 2 op (RAB35). 182
Luovuuden lähteillä, 2 op (RAB36). 182
Katse tulevaan, 2 op (RAB37). 183
Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (RAB38). 184
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (RAB39). . . 185
Visite culturelle, 2 op (RAB310). 186
7.3.8. Saksa B3-oppimäärä (SAB3). 186
Saksan kieli tutuksi, 2 op (SAB31). 187
Arjen vuorovaikutusta, 2 op (SAB32). 188
Koulussa ja vapaalla, 2 op (SAB33). 188
Kulttuurit kohtaavat, 2 op (SAB34). 189
Voi hyvin!, 2 op (SAB35). 190
Luovuuden lähteillä, 2 op (SAB36). 191
Katse tulevaan, 2 op (SAB37). 192
Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (SAB38). 193
Saksan kielen ylioppilaskirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (SAB39). 194
Deutsche Kultur, 2 op (SAB310). 194
7.3.9. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1). 195
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA01). . 195
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA02). 196
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA03). 198
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA04). 199
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA05). 200
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06). . 202
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA07). 203
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA08). 205
Content learning in English, 2 op (ENA09). 206
Exploring the British Isles, 2 op (ENA10). 207
Viestintää englanniksi, 2 op (ENA11). 207
Englannin startti, 2 op (ENA12). 207
Suullinen kertaava opintojakso, 2 op (ENA13). 208
Englannin tuki, 2 op (ENA14). 209
Englannin kielen ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (ENA15). 209
Mind the gap, 2 op (ENA16). 210

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen + Englanti globaalina kielenä, 4 op (ENA01ENA02). 211
Länsimaisen kulttuurin ytimessä, 6 op (TII05). 212
Vaikuttajana yhteiskunnassa I, 6 op (TII07). 212
Minä aloittelevana tieteen tekijänä, 3 op (TII10). 213
7.3.10. Saksa, A-oppimäärä (SAA). 213
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (SAA01). . 213
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (SAA02). 214
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA03). 215
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA04). 216
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA05). 217
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA06). 218
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA07). 219
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA08). 220
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (SAA09). . . 221
Deutsche Kultur, 2 op (SAA10). 221
7.3.11. Venäjä, A-oppimäärä (VEA). 222
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VEA01). . 222
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VEA02). 222
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA03). 223
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA04). 223
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA05). 224
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA06). 224
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA07). 224
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA08). 225
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (VEA09). . . 225
Kulttuuria venäjäksi, 2 op (VEA10). 226
7.3.12. Venäjä, B2-oppimäärä (VEB2). 227
Koulussa ja vapaalla, 2 op (VEB21). 227
Kulttuurit kohtaavat, 2 op (VEB22). 228
Voi hyvin!, 2 op (VEB23). 229
Luovuuden lähteillä, 2 op (VEB24). 229
Katse tulevaan, 2 op (VEB25). 230
Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (VEB26). 231
Asuminen ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEB27). 232
Opinnot ja kansainvälisyys, 2 op (VEB28). 233
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (VEB29). . . 233

Kulttuuria venäjäksi, 2 op (VEB210). 234
7.3.13. Venäjä, B3-oppimäärä (VEB3). 234
Venäjän kieli tutuksi, 2 op (VEB31). 235
Arjen vuorovaikutusta, 2 op (VEB32). 236
Koulussa ja vapaalla, 2 op (VEB33). 237
Kulttuurit kohtaavat, 2 op (VEB34). 237
Voi hyvin!, 2 op (VEB35). 238
Luovuuden lähteillä, 2 op (VEB36). 239
Katse tulevaan, 2 op (VEB37). 240
Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (VEB38). 241
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (VEB39). . . 242
Kulttuuria venäjäksi, 2 op (VEB310). 242
7.3.14. Saksa B2-oppimäärä (SAB2). 243
Koulussa ja vapaalla, 1 op (SAB21). 243
Deutsche Kultur, 2 op (SAB210). 243
Kulttuurit kohtaavat, 2 op (SAB22). 243
Voi hyvin!, 2 op (SAB23). 243
Luovuuden lähteillä, 2 op (SAB24). 243
Katse tulevaan, 2 op (SAB25). 244
Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (SAB26). 244
Asuminen ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAB27). 244
Opinnot ja kansainvälisyys, 2 op (SAB28). 244
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (SAB29). . . 244
7.4. Matematiikka (MA). 244
7.4.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA). 246
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02). 246
Geometria, 2 op (MAA03). 247
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04). 249
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05). 250
Derivaatta, 3 op (MAA06). 251
Integraalilaskenta, 2 op (MAA07). 253
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08). 254
Talousmatematiikka, 1 op (MAA09). 255
3D-geometria, 2 op (MAA10). 257
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 258
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 259
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (MAA13). . . 260
Matematiikan ohjelmistoja, 2 op (MAA14). 261

Matematiikka kautta aikain, 2 op (MAA15). 262
Kompleksiluvut ja differentiaaliyhtälöt, 2 op (MAA16). 263
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAA17). 264
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAA18). 264
Matematiikan tukiopintojakso, 2 op (MAA19). 265
Ensimmäisen vuoden pitkä matematiikka, 8 op (MAA02MAA03MAA04). 265
Geometria sekä ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 4 op (MAA03KU02). 268
Toisen vuoden pitkä matematiikka, 10 op (MAA05MAA06MAA07MAA08MAA09). 268
Talousmatematiikka ja Taloustieto, 3 op (MAA09YH02). 270
Johdanto, 2 op (MAA20). 270
7.4.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB). 271
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02). 271
Geometria, 2 op (MAB03). 272
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04). 274
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05). 275
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06). 276
Talousmatematiikka, 1 op (MAB07). 277
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08). 279
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09). 280
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (MAB10). . . 281
Matematiikan ohjelmistoja, 2 op (MAB11). 282
Matematiikan tukiopintojakso, 2 op (MAB12). 283
Sanalliset tehtävät, 2 op (MAB13). 283
Lausekkeet ja yhtälöt + Geometria, 4 op (MAB02MAB03). 284
Talousmatematiikan alkeet ja Talousmatematiikka, 2 op (MAB06MAB07). 286
Talousmatematiikka ja Taloustieto, 3 op (MAB07YH02). 287
Johdanto, 2 op (MAB14). 287
7.4.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY). 288
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01). 288
7.5. Biologia (BI). 290
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01). 292
Ekologian perusteet, 1 op (BI02). 294
Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 2 op (BI03). 295
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04). 298
Ihmisen biologia, 2 op (BI05). 299

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06). 301
Metsävaellus, 2 op (BI07). 303
Lajintuntemus, 2 op (BI08). 304
Biologian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (BI09). . 305
Biologian työt, 2 op (BI10). 305
Kestävä tulevaisuus, 6 op (TII09). 306
Ekologian perusteet, Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 2 op (BI02BI03). 306
Valon biologia ja pohjoisen muuttuvat ekosysteemit, 2 op (BI011). . . . 308
7.6. Maantiede (GE). 310
Maailma muutoksessa, 2 op (GE01). 312
Sininen planeetta, 2 op (GE02). 315
Yhteinen maailma, 2 op (GE03). 317
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE04). 319
Maantieteen ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (GE05). 321
Ympäristö, ystäväni, 4 op (TII03). 322
7.7. Fysiikka (FY). 323
Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY01). 325
Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY02). 326
Energia ja lämpö, 2 op (FY03). 328
Voima ja liike, 2 op (FY04). 329
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05). 331
Sähkö, 2 op (FY06). 332
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07). 333
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08). 335
Fysiikan ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (FY09). . 336
Kokeellisen työskentelyn opintojakso, 2 op (FY10). 336
Moderni fysiikka, 2 op (FY11). 337
Lääketieteellinen fysiikka, 2 op (FY12). 337
Liikuntafysiikka, 2 op (FY13). 338
Tähtitiede, 2 op (FY14). 338
Suhteellisuusteoria, 2 op (FY15). 339
Elektroniikka ja digitaalitekniikka, 2 op (FY16). 340
Fysiikka luonnontieteenä, Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 2 op (FY01FY02). 340
Ympäristö, ystäväni, 4 op (TII03). 342
7.8. Kemia (KE). 343
Kemia ja minä, 1 op (KE01). 345

Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE02). 347
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03). 348
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04). 349
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05). 350
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06). 352
Kemian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (KE07). . . 353
Analyyttisen kemian laboratoriotyöt, 2 op (KE08). 354
Bio- ja lääkeainekemian laboratoriotyöt, 2 op (KE09). 354
Kemia ja minä + Kemia ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE01KE02). . . 355
Kestävä tulevaisuus, 6 op (TII09). 357
Valo ja väri kemiassa ja kuvataiteessa, 4 op (KUKE). 357
7.9. Filosofia (FI). 357
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01). 359
Etiikka, 2 op (FI02). 361
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03). 362
Totuus, 2 op (FI04). 363
Ajankohtaisia filosofisia ongelmia, 2 op (FI05). 364
Filosofian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (FI06). . 366
Kestävä tulevaisuus, 6 op (TII09). 366
Etiikka, terveys ja yhteiskunta, 4 op (FI02TE03). 366
7.10. Psykologia (PS). 367
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01). 368
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02). 370
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03). 372
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04). 374
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05). 375
Sosiaalipsykologia, 2 op (PS06). 377
Mediapsykologia, 2 op (PS07). 378
Psykologian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (PS08). 379
Opin, osaan ja voin hyvin, 8 op (TII01). 380
7.11. Historia (HI). 380
Ihminen ympäristö ja historia, 2 op (HI01). 383
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02). 385
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03). 386
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04). 388
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05). 390
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06). 392

Maailma tänään, 2 op (HI07). 394
Pimeä historia, 2 op (HI08). 395
Yhdysvaltojen historia ja nykypäivä, 2 op (HI09). 395
Koulun ulkopuolella suoritettu opintojakso, 2 op (HI10). 396
Historian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (HI11). . . 397
Kulttuurit ja uskonnot kohtaavat, 4 op (HI06UE03). 397
Länsimaisen kulttuurin ytimessä, 6 op (TII05). 397
Yksilö ja yhteisö, 5 op (TII02). 397
Itsenäinen Suomi ja maailman melskeet, 4 op (TII06). 398
7.12. Yhteiskuntaoppi (YH). 398
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01). 400
Taloustieto, 2 op (YH02). 402
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03). 404
Lakitieto, 2 op (YH04). 405
Taitava kansalainen, 1 op (YH05). 407
Kaupalliselle alalle, 1 op (YH06). 408
Koulun ulkopuolella suoritettu opintojakso, 2 op (YH07). 408
Yhteiskuntaopin ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (YH08). 409
Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen, 1 op (YH09). 410
Vaikuttajana yhteiskunnassa I, 6 op (TII07). 410
Vaikuttajana yhteiskunnassa 2, 3 op (TII08). 410
Talousmatematiikka ja Taloustieto, 3 op (MAB07YH02). 410
Talousmatematiikka ja Taloustieto, 3 op (MAA09YH02). 410
7.13. Uskonto (KT). 410
7.13.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1). 412
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01). 412
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE02). 414
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03). 415
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04). 417
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05). 418
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06). 420
Uskonnon ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (UE07). 421
Kulttuurit ja uskonnot kohtaavat, 4 op (HI06UE03). 422
7.13.2. Ortodoksinen uskonto (KT2). 422
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO01). 422

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO02). 422
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO03). 423
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO04). 424
Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO05). 425
Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO06). 425
7.13.3. Islamin uskonto (KT4). 426
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI01). 426
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI02). 427
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI03). 427
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI04). 428
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI05). 429
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI06). 429
7.14. Elämänkatsomustieto (ET). 430
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01). 432
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02). 433
Kulttuurit, 2 op (ET03). 435
Katsomukset, 2 op (ET04). 436
Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05). 438
Tulevaisuus, 2 op (ET06). 439
Elämänkatsomustiedon ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (ET07). 441
7.15. Terveystieto (TE). 441
Terveys voimavarana, 2 op (TE01). 443
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02). 445
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03). 446
Terveys ja toimintakyky, 2 op (TE04). 448
Terve keho, 2 op (TE05). 449
Hyvinvointi ja elämähallinta, 2 op (TE06). 450
Ensiavun perus- ja jatko-opinnot, 2 op (TE07). 451
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (TE08). 452
Opin, osaan ja voin hyvin, 8 op (TII01). 453
Etiikka, terveys ja yhteiskunta, 4 op (FI02TE03). 453
7.16. Liikunta (LI). 453
Oppiva liikkuja, 2 op (LI01). 455
Aktiivinen elämä, 2 op (LI02). 456
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03). 458
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04). 459
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05). 461

Pallopelit, 2 op (LI06). 462
Kehonhuolto, 2 op (LI07). 463
Vanhat tanssit, 2 op (LI08). 464
Ryhmäliikunta ja tanssi, 2 op (LI09). 465
Kuntosaliharjoittelu, 2 op (LI10). 466
Inttikuntoon, 2 op (LI11). 468
Liikuntatutor toiminta, 2 op (LI12). 469
Peli ja leikit, 2 op (LI13). 470
Opin, osaan ja voin hyvin, 8 op (TII01). 471
KOKEILEVA NYKYTAIDE, 6 op (KUMULI05). 471
7.17. Musiikki (MU). 471
MU01 Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU01). 474
MU02 Syke - musiikki meillä, 2 op (MU02). 475
MU03 Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU03). 476
MU04 Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU04). 477
MU05 Bändi - yhtyesoittoa pienryhmissä, 2 op (MU05). 478
MU06 Kitara ja ukulele - soitetaan yhdessä, 2 op (MU06). 479
MU07 Sävellysprojekti - luodaan omaa musiikkia, 2 op (MU07). 480
MU08 Kuoro/lauluyhtye, 1 op (MU08). 481
MU09 Projekti 1, 1 op (MU09). 481
MU10 Projekti 2, 1 op (MU10). 482
MU11 Projekti 3, 2 op (MU11). 482
MU12 Projekti 4, 2 op (MU12). 483
Me kulttuurin maailmassa, 6 op (TII04). 483
KOKEILEVA NYKYTAIDE, 6 op (KUMULI05). 483
Osaamisen tunnustaminen, 2 op (MUO). 484
7.18. Kuvataide (KU). 484
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01). 487
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02). 489
Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU03). 491
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04). 492
Kokeileva taide, 2 op (KU05). 494
Valokuvat ja liikkuvat kuvat, 2 op (KU06). 495
Kuvantekeminen prosessina, 2 op (KU07). 497
Kuvataidetta rennosti, 2 op (KU08). 498
Itsenäisesti suoritettava portfolio-opintojakso ja osaamisen tunnustaminen, yhteistyötahojen tarjoamat kurssit, 2 op (KU09). 499
KOKEILEVA NYKYTAIDE, 6 op (KUMULI05). 500

Geometria sekä ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 4 op (MAA03KU02). 500
Me kulttuurin maailmassa, 6 op (TII04). 500
Valo ja väri kemiassa ja kuvataiteessa, 4 op (KUKE). 500
7.19. Tietotekniikka (TIE). 500
Tietokone ja tietoverkot työvälineinä, 2 op (TIE01). 501
Johdatus algoritmiseen ajatteluun, 3 op (TIE02). 501
Ohjelmointi, 3 op (TIE03). 502
Ohjelmoinnin harjoitustyö, 3 op (TIE04). 502
Web-julkaiseminen, 3 op (TIE05). 503
Ohjelmoinnin matematiikkaa, 2 op (TIE06). 503
Tietoverkot, 3 op (TIE07). 504
7.20. Opinto-ohjaus (OP). 504
Minä opiskelijana, 2 op (OP01). 505
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02). 507
Minä ryhmän jäsenenä, 2 op (OP03). 508
Opiskelutaidot ja oppiminen, 2 op (OP04). 509
Minä ohjaajana, 2 op (OP05). 510
Opin, osaan ja voin hyvin, 8 op (TII01). 511
7.21. Temaattiset opinnot (TO). 511
Vapaa-ajan harrastustoiminnassa hankittu osaaminen, 1 op (HAR01). 511
7.22. Lukiodiplomit (LD). 512
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02). 513
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04). 514
Median lukiodiplomi, 2 op (MELD05). 515
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06). 515
Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD07). 516
Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD08). 517
7.23. IB-LUKIO (PREDP). 518
Biology: Life and Evolution, 2 op (PRE_BIO1). 518
Further studies in Biology: Ecology, 1 op (PRE_BIO2). 519
Creativity, Activity and Service, 6 op (PRE_CAS1). 520
Scientific Research, 3 op (PRE_EE1). 522
English Language and Cultural Phenomena, 2 op (PRE_ENG2). . . . 523
History, Society and Culture, 2 op (PRE_HIS1). 524
Chemistry, 2 op (PRE_CHE1). 525
Further studies in Chemistry, 1 op (PRE_CHE2). 525
Mathematics, 6 op (PRE_MATH1). 526
Further studies in Mathematics, 2 op (PRE_MATH2). 528

Advanced Mathematics, 2 op (PRE_MATH3). 528
Nature of Knowledge, 2 op (PRE_TOK1). 529
Economic Studies, 2 op (PRE_ECO1). 530
Finnish Society and Global Issues, 4 op (PRE_GLO1). 531
Vaikuttaminen ja vuorovaikutus, 3 op (PRE_ÄI1). 532
Kirjoittaminen ja kirjallisuus, 3 op (PRE_ÄI2). 533
Physics, 2 op (PRE_PHY1). 533
Further studies in Physics, 1 op (PRE_PHY2). 534
Learning Student, 4 op (PRE_PSY1). 534
7.24. MUSIIKKILUKIO (MUSA). 536
MUI01 Taidemusiikki, 2 op (MUI01). 538
MUI02 Ilmaisutaito, 2 op (MUI02). 539
MUI03 Musiikki meillä, 2 op (MUI03). 539
MUI04 Rock ja jazz, 2 op (MUI04). 539
MUI05 Projektiopintojakso, 2 op (MUI05). 540
MUI06 Kuoro 1/Cygnus, 2 op (MUI06). 540
MUI07 Kuoro 2, 2 op (MUI07). 541
MUI08 Kuoro 3, 2 op (MUI08). 541
MUI09 Kamarikuoro, 2 op (MUI09). 541
MUI10 Nais-/mieskuoro, 2 op (MUI10). 542
MUI11 Orkesteri, 2 op (MUI11). 542
MUI12 Orkesteri/pienyhtyeet, 2 op (MUI12). 543
MUI13 Bändi 1, 2 op (MUI13). 543
MUI14 Bändi 2, 2 op (MUI14). 544
MUI15 Vapaa säestys, 2 op (MUI15). 544
MUI16 Pop/jazz-teoria, 2 op (MUI16). 544
MUI17 Musiikkiteknologia, 2 op (MUI17). 545
MUI18 Sävellysopintojakso, 2 op (MUI18). 545
MUI19 Musiikkiteatteri 1, 2 op (MUI19). 546
MUI20 Musiikkiteatteri 2, 2 op (MUI20). 546
MUI21 Laulu 1, 2 op (MUI21). 547
MUI22 Laulu 2, 2 op (MUI22). 547
MUI23 Musikaali 1, 2 op (MUI23). 548
MUI24 Musikaali 2, 2 op (MUI24). 548
MUI25 Musikaali 3, 2 op (MUI25). 548
MUI26 Projekti 1, 2 op (MUI26). 549
MUI27 Projekti2, 2 op (MUI27). 549
MUI28 Projekti 3, 2 op (MUI28). 550

MUI29 Projekti 4, 2 op (MUI29). 550
MUI30 Projekti 5, 2 op (MUI30). 550
MUI31 Projekti 6, 2 op (MUI31). 551
MUI32 Workshop, 2 op (MUI32). 551
MUI33 Soitinopetus 1, 2 op (MUI33). 552
MUI34 Soitinopetus 2, 2 op (MUI34). 552
MUI35 Ammatiksi musiikki, 2 op (MUI35). 552
MUI36 Ilmaisutaito 2, 2 op (MUI36). 553
MUI37 Improvisaatio, 2 op (MUI37). 553
MUI38 Biisinteko-opintojakso, 2 op (MUI38). 554
MUI39 Tekstistä esitys, 2 op (MUI39). 554
MUI40 Tanssi-ilmaisu, 2 op (MUI40). 554
Musiikkidiplomi, 2 op (MULD6). 555
7.25. Tiimilinja (TIIMI). 555
Opin, osaan ja voin hyvin, 8 op (TII01). 557
Yksilö ja yhteisö, 5 op (TII02). 557
Ympäristö, ystäväni, 4 op (TII03). 557
Me kulttuurin maailmassa, 6 op (TII04). 557
Länsimaisen kulttuurin ytimessä, 6 op (TII05). 557
Itsenäinen Suomi ja maailman melskeet, 4 op (TII06). 557
Vaikuttajana yhteiskunnassa I, 6 op (TII07). 557
Vaikuttajana yhteiskunnassa 2, 3 op (TII08). 558
Kestävä tulevaisuus, 6 op (TII09). 558
Minä aloittelevana tieteen tekijänä, 3 op (TII10). 558
Kansainvälinen tiimityö, 2 op (TII11). 558
7.26. URHEILULUKIO (URLU). 559
Urheiluvalmennus, 3 op (URVA01-URVA18). 562
Valmennusoppi, 2 op (VAO). 563
7.27. Kansainvälisyys (INT). 564
Tervetuloa Suomeen!, 2 op (INT01). 565
Maailmalla, 2 op (INT02). 566
MUN-opintojakso, 2 op (INT03). 566
FLASH - Finnish language, society and history, 2 op (INT04). 567
Koulun ulkopuolinen kielten opiskelu, 1 op (INT05). 568
Kommunikoi kansainvälisesti, 2 op (INT06). 568
Kotikansainvälisyys, 2 op (INT07). 569
Opinnot ulkomaisessa oppilaitoksessa, 2 op (INT08). 570
Työkokemus ulkomailla, 2 op (INT09). 570

EPAS European Parliament Ambassador School, 2 op (INT10). 570
7.28. Korkeakouluopinnot (KOR). 571
Korkeakouluviikko, 2 op (KOR01). 571
7.29. Työelämä- ja yrittäjyysopinnot (TYR). 572
Minä, tiimi ja projekti, 6 op (TYR01). 573
Työelämäviikko, 2 op (TYR02). 574
Oma yritys ja johtajuus, 6 op (TYR03). 575
Oma osaaminen ja tulevaisuus, 2 op (TYR04). 575
DreamUp-tapahtumatuotanto, 2 op (TYR05). 576
Unelmat ja inspiraatio, 2 op (TYR06). 577
Luo oma kesäduunisi, 2 op (TYR07). 578
Ideasta yritykseksi, 4 op (TYR08). 578
Minä työnhakijana, 2 op (TYR09). 579
Minä työntekijänä, 2 op (TYR10). 580
Työelämän erityisosaaminen, 1 op (TYR11). 581
7.30. Teatteri ja draama (DRA). 581
Ilmaisutaidon perusteet, 2 op (DRA01). 585
Teatterin tekeminen, 8 op (DRA02). 585
Teatterin tekemisen konventiot – teatterihistoria, 2 op (DRA03). 586
Teatteriesityksen kokonaisuuden suunnittelu, 2 op (DRA04). 587
Kohtausten luominen ja käsikirjoitus, 4 op (DRA05). 588
Tuottajan tehtävät, 2 op (DRA06). 588
Soveltava teatteri, 2 op (DRA07). 589
Näyttelijän työn syventäminen, 2 op (DRA08). 590
Teatterikurssi koulun ulkopuolella, 2 op (DRA09). 590
7.31. Integraatio-opintojaksot. 591
Etiikka, terveys ja yhteiskunta, 4 op (FI02TE03). 591
Kulttuurit ja uskonnot kohtaavat, 4 op (HI06UE03). 592
Valo ja väri kemiassa ja kuvataiteessa, 4 op (KUKE). 594
KOKEILEVA NYKYTAIDE, 6 op (KUMULI05). 596
Geometria sekä ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 4 op (MAA03KU02). 598
Talousmatematiikka ja Taloustieto, 3 op (MAA09YH02). 600
Talousmatematiikka ja Taloustieto, 3 op (MAB07YH02). 602
Opin, osaan ja voin hyvin, 8 op (TII01). 604
Yksilö ja yhteisö, 5 op (TII02). 607
Ympäristö, ystäväni, 4 op (TII03). 609
Me kulttuurin maailmassa, 6 op (TII04). 611
Länsimaisen kulttuurin ytimessä, 6 op (TII05). 614

Itsenäinen Suomi ja maailman melskeet, 4 op (TII06). 616
Vaikuttajana yhteiskunnassa I, 6 op (TII07). 618
Vaikuttajana yhteiskunnassa 2, 3 op (TII08). 620
Kestävä tulevaisuus, 6 op (TII09). 622
Minä aloittelevana tieteen tekijänä, 3 op (TII10). 626

8. Liitteet. 628
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta. 628
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. 628
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 635
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 635
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 641
8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 641
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 646
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . . 647
8.6. Gradia-lukioiden ohjaussuunnitelma. 652
8.7. Opiskelijoiden tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma. 657
8.7.1. Tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain käsitteet ja velvoitteet. . . 657
8.7.2. Suunnitelmien laadinta. 658
8.7.3. Toimenpiteet tasa-arvoisuuden edistämiseksi. 659
8.7.4. Toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi. 660
8.8. Gradia-lukioiden järjestyssäännöt. 662
8.9. Toimintaohje opiskelijoita ja henkilöstöä kohtaaviin kriisi-, väkivalta- ja onnettumuustilanteisiin. 663
8.9.1. Mikä on kriisisuunnitelma. 665
8.9.2. Kriisien ennaltaehkäisy. 665
8.9.3. 3. Johtaminen kriisitilanteissa ja kriiseihin varautuminen. 665
8.9.4. Toiminta kriisitilanteessa. 666
8.9.5. Viestintä, tiedottaminen ja raportointi kriisitilanteissa. 667
8.9.6. Toiminta äkillisissä kriisitilanteissa. 667
8.9.7. Traumaattinen kriisi. 671
8.9.8. Toimenpiteet kriisivalmiuden ylläpitämiseksi. 672
8.9.9. Kriisisuunnitelman liite, Yhteistyötahoja kriisitilanteessa. 672

8.10. Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. 675
8.10.1. Mitä tarkoitetaan väkivallalla, kiusaamisella ja häirinnällä. . . . 676
8.10.2. Ehkäiseminen. 676
8.10.3. Puuttuminen. 677
8.10.4. Kiusaamisen, häirintä- ja väkivaltatilanteiden käsittely Gradiassa. 677
8.10.5. Yksilöllisen tuen tai hoidon järjestäminen, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta. 680
8.10.6. Yhteistyö huoltajien kanssa. 681
8.10.7. Yhteistyö viranomaisten kanssa. 681
8.10.8. Perehdyttäminen ja tiedottaminen. 681
8.10.9. Päivittäminen , seuranta ja arviointi. 681
8.11. Opiskeluhuoltosuunnitelma. 681
8.11.1. Opiskeluhuolto. 682
8.11.2. Opiskelijahuollon organisoituminen. 683
8.11.3. Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arviointi ja käytettävissä olevat palvelut. 686
8.11.4. Yhteisöllinen opiskeluhuolto. 687
8.11.5. Yksilökohtainen opiskeluhuolto. 689
8.11.6. Moniammatillinen yhteistyö oppimisympäristöjen terveellisyyden, turvallisuuden sekä hyvinvoinnin edistämisessä. 691
8.11.7. Muut nuorten palvelut. 692
8.11.8. Koulutuksen keskeytymistä ehkäisevät toimenpiteet. 694
8.11.9. Omavalvonta. 695
8.11.10. Opiskeluhuollon kehittäminen. 696
8.11.11. Liitteet. 696
8.12. Varhaisen puuttumisen malli. 697
8.13. Opiskelijoiden päihteidenkäytön ehkäisysuunnitelma. 698
8.13.1. Opiskelu ja päihteet. 699
8.13.2. Oppilaitos, työelämä ja päihteet lainsäädännön näkökulmasta. 699
8.13.3. Savuton oppilaitos ja työpaikka. 699
8.13.4. Ehkäisevä päihdetyö. 700
8.13.5. Päihteiden käyttöön puuttuminen ja hoitoonohjaus. 700

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

1.1. Johdanto

Gradia-lukioiden opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä opetushenkilöstön, opiskeljoiden ja eri sidosryhmien kanssa. Opetussuunnitelman toiminta-ajatuksena on aktiivisen oppijan monipuolisten ja laadukkaiden opiskelumahdollisuuksien tarjoaminen lukion omana opetustoimintana ja laajemmin eri sidosryhmien kautta. Gradia-lukioiden opetussuunnitelmassa opiskelijan oppimispolkua kohti korkeakoulua ja työelämää pyritään mahdollistamaan monin eri tavoin. Suomen mittakavaassa poikkeuksellisen laaja ja monipuolinen EduFutura-yhteistyö luo tälle toiminnalle erinomaiset puitteet.

Gradia-lukioiden opetussuunnitelmassa painottuvat monipuoliset opiskelumahdollisuudet, jatkuva ohjaaminen ja opiskelijan kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtiminen. Lukion opetussuunnitelma linjautuu Gradian strategiaan, EduFuturan kehittämisohjelmaan ja Jyväskylän kaupungin strategisiin linjauksiin olla maamme merkittävimpiä hyvinvointi- ja liikuntakeskuksia tulevaisuudessa. Gradia-lukioiden kasvatuspäämääränä on mahdollistaa opiskelijan kehittyminen aktiiviseksi elinikäiseksi oppijaksi, joka ymmärtää oman henkilökohtaisen vastuunsa ja arvostaa lukioyhteisön kaikkia jäseniä.

Tämä opetussuunnitelman laatimisen aikaan uusi oppivelvollisuuslaki on ollut vasta tulossa voimaan. Näin ollen suunnitelmassa ei ole voitu huomioida kaikkia niitä seikkoja, jotka kyseisessä laissa määritetään. Koska Gradia-lukioiden opetussuunnitelma on ns. elävä asiakirja, oppivelvollisuuslakiin liittyviä asioita voidaan tarvittaessa täydentää tekstiin myöhemmin lukiokoulutuksen johtajan päätöksellä.

1.2. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- *lukiolaki (714/2018)*
- *valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)*
- *Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma*
- *vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.*

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii vuosittain hyväksymäänsä opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Tätä opetussuunnitelmaa noudattavat Jyväskylän Lyseon lukio ja Schildtin lukio. Lisäksi opetussuunnitelmaa noudatetaan Gradia Jyväskylän kahden tutkinnon opinnoissa soveltuvin osin. Jyväskylän aikuislukiolla on oma aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelma.

Opetussuunnitelman laatimiseen ovat osallistuneet pääasiassa LOPS-ainevastaavat, joiden avulla on osallistettu opettajat ja muut henkilöstön edustajat. LOPS-ainevastaavat ovat Gradia-lukioiden ja Gradia Jyväskylän (kahden tutkinnon opinnot) opettajia.

Opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkökantoja on kartoitettu kyselyllä, jossa on hyödynnetty muiden suurten kaupunkien aineistoja ja LOPS-ainevastaavien työryhmätyöskentelyä sekä opiskelijakunnan näkökulmia. Opiskelijat ja heidän huoltajansa ovat kommentoineet opetussuunnitelman luonnosta.

Opiskelijahuoltoon liittyvissä kysymyksissä on tehty yhteistyötä lukiokoulutukselle osoitettujen Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa.

LOPS-hankkeen kautta on tuotu yhteen lukioiden kehittämishankkeita, joiden avulla on luotu toimintakulttuurin ja hyvinvoinnin rakenteita. Gradian lukiokoulutus on luonut kehittämistyönä työelämän edustajien kanssa yhteistyömallin, jota kuvataan tarkemmin luvussa 3.6.

Opetussuunnitelman korkeakouluyhteistyötä kuvaavat osat on laadittu osin EduFutura-yhteistyössä. EduFuturaan kuuluvat Gradia, Jyväskylän yliopisto ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Tämä opetussuunnitelma sallii siihen liittyviä muutoksia kokeilujen ja muiden kehittämistoimenpiteiden muodossa kunkin lukion toimintasuunnitelmassa määritellyllä tavalla.

1.3. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- *lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset*
- *oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja #menetelmät*
- *lukion toimintakulttuurin pääpiirteet*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako*
- *lukion kieliohjelma*
- *itsenäisen opiskelun periaatteet*
- *laaja-alaisen osaamisen osa-alueet*
- *oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi*
- *opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain*
- *kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen*
- *ohjaussuunnitelma*
- *oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus*
- *kieli- ja kulttuuriryhmien opetus*
- *yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa*
- *yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa*
- *kansainvälinen yhteistyö*
- *työelämäyhteistyö*
- *opiskeluhuolto*
- *opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi*
- *toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.*

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016] 1 mom.).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava oppilaitoskohtaiseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun

sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja #menetelmät
- lukion toimintakulttuurin pääpiirteet
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako
- lukion kieliohjelma
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- laaja-alaisen osaamisen osa-alueet
- oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi
- opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain
- kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen
- ohjaussuunnitelma
- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa
- yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa
- kansainvälinen yhteistyö
- työelämäyhteistyö
- opiskeluhuolto
- opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi
- urheilulukion ja musiikkilukion kansallisen erityistehtävän kuvaukset* (kts. oppiaineet)
- erillispolkujen kuvaukset
- englanninkielinen opetus
- lukiodiplomit

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen opiskelija, joka toimii vastuullisesti ja vaikuttavasti kansallisessa ja kansainvälisessä yhteisössä

Gradia-lukioiden tehtävänä on tarjota opiskelijoille laadukas, monipuolinen, turvallinen ja moderni oppimisympäristö. Opiskelijan kasvua oman opiskelupolkunsa löytämiseen ja oppimisestaan tietoiseksi elinikäiseksi oppijaksi tuetaan monin eri tavoin. Gradia-lukiot toimivat jatkuvassa vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteiskunnan kanssa, mikä tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden monipuolistaa lukio-opintojaan korkea-asteen ja ammatillisilla opinnoilla, kansainvälisyydellä, harrastustoiminnalla, yrittäjyydellä ja työelämätuntemuksella.

Moderni oppimisympäristö tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden monipuoliseen tietojen ja taitojen hankkimiseen sekä oppilaitoksessa että paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten yhteistyöverkostojen kautta. Gradia-lukioissa opiskelijoista kasvaa ja kehittyy osaavia, sosiaalisia, yhteiskuntaa kehittäviä, kansainvälisiä ja hyvinvoivia nuoria, jotka ymmärtävät oman yhteiskunnallisen ja sosiaalisen vastuunsa.

Tulevaisuuden päämäärien realistinen hahmottaminen, henkilökohtaiset oppimistavat, kannustava ja jatkuva arviointi sekä ohjaaminen luovat edellytykset positiiviselle minäkuvalle, jossa yhdistyvät monipuolinen osaaminen, motivaatio ja työn ja vapaa-ajan tasapainoinen yhdistäminen.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen vastuunsa tunteva aktiivinen maailmankansalainen

Jyväskylän lukiokoulutuksen historia alkaa ensimmäisen suomenkielisen oppikoulun Jyväskylän yläalkeiskoulun perustamisesta 1858. Gradia-lukioilla on kunnia jatkaa tehtäväänsä modernin suomalaisen sivistyksen rakentajana ja edelläkävijänä. Tässä tehtävässä yhdistyvät klassiset sivistysihanteet sekä tulevaisuuteen orientoituva oppimisen ja opetuksen kehittäminen. Gradia-lukiot edistävät monikulttuurisuutta ja -kielisyyttä. Pyrkimys hyvään, totuuteen, oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoon ovat lukioyhteisön keskeisiä päämääriä.

Gradia-lukioissa yhteiset kokemukset, kasvu ja oman paikan löytäminen nähdään arvokkaana. Opiskelijoita ja henkilöstöä kannustetaan avoimen ja vuorovaikutteisen ilmapiirin luomiseen; opiskelijat ovat yhteisön aktiivisia toimijoita. Toimiva vuorovaikutus on lähtökohtana opiskelijoiden, opettajien ja koko lukioyhteisön hyvinvoinnille. Gradia-lukioissa tavoitellaan kiireetöntä, myötätuntoista ja yksilölliseen kohtaamiseen perustuvaa vuorovaikutusta. Näiden huomioon ottaminen on suuressa yhteisössä erityisen tärkeää.

Gradia-lukioiden toiminta perustuu moniarvoisuuteen ja läpinäkyvyyteen. Tämä sisältää esimerkiksi kulttuuriin, kieleen, sukupuoleen ja identiteettiin liittyvän moninaisuuden. Toimintaympäristö on turvallinen. Tämä kattaa sekä fyysisen oppimisympäristön että opiskelijan ja henkilöstön psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen koskemattomuuden.

Gradia-lukioissa osallistutaan aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun ja tuodaan esille Gradia-lukioiden arvomaailmaa. Avoimeen, kriittiseen ja toisia kunnioittavaan keskustelukulttuuriin ja vaikuttamiseen kannustetaan niin omassa yhteisössä kuin laajemminkin yhteiskunnassa.

Opiskelijat ja henkilöstö tuntevat ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen vastuunsa ja pyrkivät valinnoissaan kestävän kehityksen tavoitteiden mukaiseen toimintaan. Gradia-lukioissa tehdään nämä seikat näkyviksi oppilaitoksen toiminnassa ja pyritään korostamaan oman tietämyksen ja toiminnan vaikutusta ilmastonmuutokseen.

Gradia-lukioissa ohjataan ja kannustetaan opiskelijoita toimimaan opetussuunnitelmassa kuvatun arvopohjan mukaisesti. Tavoitteena on, että lukio-opintojen aikana opiskelijasta kasvaa

- hyvinvoiva: pyrkii huolehtimaan terveydestään fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti
- sivistynyt: omaa hyvän yleissivistyksen ja sydämen sivistyksen
- rehellinen: pyrkii totuuteen
- sinnikäs: pystyy työskentelemään pitkäjänteisesti tavoitteidensa puolesta
- myötätuntoinen: osaa asettua toisen ihmisen asemaan
- tavoitteellinen, aloitteellinen ja ennakoiva: osaa asettaa niin lyhyen kuin pitkän tähtäimen tavoitteita ja ymmärtää valintojensa merkityksen
- itseohjautuva: ottaa vastuun omasta oppimisestaan, kykenee itseohjautuvaan toimintaan ja tunnistaa voimavarojensa rajat
- kriittinen: kykenee itsenäiseen tietopohjaiseen ajatteluun
- joustava: sopeutuu muutoksiin ja sietää epävarmuutta
- luova ja innovatiivinen: etsii rohkeasti uusia näköaloja, tulkintoja ja sovelluksia
- yhteisöllinen: osaa toimia rakentavasti ja joustavasti erilaisissa yhteisöissä ja tilanteissa sekä ymmärtää yhteisön olevan voimavara
- globaalisti ajatteleva: tuntee kulttuurisen moninaisuuden ja haluaa toimia kriittisenä ja vastuullisena maailmankansalaisena.

Gradia-lukioiden arvoperusta tarkentuu luvussa *3.4 Toimintakulttuuri* ja konkretisoituu koulujen omissa lukuvuosittain laadittavissa toimintasuunnitelmissa, joita kehitetään arviointipalautteen pohjalta koko oppivan yhteisön voimin.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Gradia-lukioissa oppiaineiden opintojen suoritusjärjestys ja opintojaksoihin jakaminen ilmoitetaan oppiaineiden sisältösivulla sähköisillä alustoilla. Opintojen suoritusjärjestys ja opintojaksoihin jakaminen voi vaihdella lukioittain.

Gradia-lukioissa toimivat kansallisen erityistehtävän saaneet Schildtin lukion urheilulinja ja Schildtin lukion musiikki-ilmaisun linja. Molemmilla erityistehtävälinjoilla on oma yleislinjasta poikkeava opetussuunnitelmansa ja opiskelijoilla on erityistehtävälukioiden tuntijaon puitteissa mahdollisuus jättää 16 opintopistettä pois pakollisista opinnoistaan. Nämä opinnot korvautuvat erityislinjan opintojen mukaan.

Gradia-lukioiden kielitarjonta

Gradia-lukioissa opetettavat A-kielet ovat englanti, espanja ja venäjä. B3-kielinä opetetaan espanjaa, italiaa, ranskaa, saksaa ja venäjää (mahdollisuuksien mukaan joitakin näistä kielistä myös B2-kielinä). Gradia-lukioiden yhteinen opintotarjonta antaa kaikille opiskelijoille mahdollisuuden opiskella näitä kieliä. Kielitarjonnassa pyritään tarjoamaan mahdollisuus myös A-ranskan ja A-saksan opiskeluun tekemällä yhteistyötä jonkin toisen lukion kanssa.

Ruotsin kieltä opetetaan A- ja B1-oppimäärän mukaan.

Tarkempi vuosittainen kielitarjonta suunnitellaan ja julkaistaan yhteisellä kielitarjottimella osana lukioiden vuosisuunnittelua.

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa

aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

Lukio-opinnot kehittävät motivoituneita ja tavoitteellisia elinikäisiä oppijoita

Gradia-lukiot kasvattavat opiskelijoistaan jatkuvan oppimisen periaatetta toteuttavia aktiivisia oppijoita. Opiskeluympäristöjen nopea muutosvauhti vaikuttaa lukio-opetuksen toteuttamiseen. Opetus on monimuotoista ja eri oppiaineita integroivaa. Opiskelu perustuu monipuoliselle oppijoiden ja opettajan väliselle vuorovaikutukselle. Itsenäisten opiskelutapojen merkitys niin yksin kuin ryhmissä kasvaa lukio-opetuksessa. Lukio-opiskelijan tulee olla jo opintojen alkuvaiheessa mahdollisimman tietoinen tavoitteistaan. Tavoiteasettelua tukee opiskelijan itsearviointi ja monipuolinen opiskelijan ohjaus, jota toteuttavat sekä opinto-ohjaajat että opettajat.
Lukion tehtävä jatkuvan oppimisen tukijana edellyttää, että opiskelu on motivoivaa ja innostavaa. Oppimista tapahtuu sekä kouluyhteisössä että sen ulkopuolella. Lukiolla on selkeät jatko-opiskeluun liittyvät tavoitteet. Selkeällä tavoitteiden asettamisella ja niiden säännöllisellä arvioinnilla pyritään ylläpitämään opiskelijan motivaatiota ja aktiivista roolia oppimisen keskiössä. Opintoihin liittyvien onnistumisten ja muiden myönteisten kokemusten lisäksi oman opiskelijaprofiilin tunnistamista edistää myös oppimisprosessin arviointi ja oppimisen esteiden tunnistaminen. Gradia-lukioiden oppimis- ja kokeilukulttuuriin kuuluu virheistä oppiminen ja niiden kääntäminen oppimista edistäväksi. Tämä pohjautuu Gradia-lukioiden kannustavaan palautekulttuuriin, joka tukee opiskelijan itsetuntoa ja positiivista yhteisöllistä minäkuvaa.

3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskeluympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskeluympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti.

Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Monipuoliset ja erilaisia oppimistapoja tukevat opiskelumenetelmät

Gradia-lukiot tarjoavat opiskeljoille monipuolisen ja tasokkaan oppimisympäristön. Oppimisympäristöt ja -menetelmät tukevat nuorten kasvua ja kehitystä monipuolisten opiskelutaitojen aktiivisiksi käyttäjiksi. Opintokokonaisuuksia toteutettaessa lukiokoulutus nähdään osana Jyväskylän koulutuskuntayhtymää ja koko koulutuskuntayhtymän tarjoamia oppimisympäristöjä ja yhteistyön mahdollisuuksia pyritään hyödyntämään. Lisäksi hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakoulujen opiskeluympäristöjä.

Gradia-lukioissa opetus on monimuotoista ja joustavaa. Opetusta voidaan toteuttaa esimerkiksi lähiopetuksessa, monimuoto-opetuksessa, etäopetuksessa, hybridiopetuksessa ja ohjatuilla verkko-opintojaksoilla. Gradia-lukioissa nämä tarkoittavat seuraavaa:

Monimuoto-opetuksessa yhdistyvät lähiopetus, verkon välityksellä tapahtuva opetus ja opiskelijan itseopiskelu. Monimuoto-opetuksessa pyritään käyttämään monimuotoisia opetus- ja opiskelutapoja tarpeen mukaan.

Etäopetus on opetusta ja ohjausta, jossa opettaja ja opiskelijat (tai osa opiskelijoista) ovat fyysisesti eri tilassa, mutta opetusta ja oppimista tapahtuu pääosin samanaikaisesti. Etäopetusta voidaan toteuttaa käyttämällä esimerkiksi videoneuvottelua, oppimisympäristöjä, sähköisiä

liitutauluja ja viestintävälineitä kuten puhelinta, sähköpostia ja chat-sovellusta. Etäopetuksen tavoite on tarjota opintoja myös niille, jotka eivät voi osallistua perinteiseen lähiopetukseen.

Hybridiopetuksella tarkoitetaan opetustilannetta, jossa opettajalla on opiskelijaryhmä samanaikaisesti läsnä opettajan kanssa samassa luokkatilassa sekä etäryhmä verkkoyhteyden päässä. Tämä tapa mahdollistaa oppimisen ja työskentelyn luokkatilassa olevan opiskelijaryhmän sekä etäopiskelijan tai etäryhmän välillä samanaikaisesti.

Ohjattu verkko-opintojakso on kokonaan verkkoon suunniteltu opintokokonaisuus, jossa opiskelijat työskentelevät itsenäisesti mutta ohjatusti ohjeistetun aikataulun mukaan haluamassaan paikassa. Ohjaus verkko-opintojaksolla toteutetaan pääosin etänä, mutta verkko-opintojaksolla voidaan mahdollistaa myös opiskelijan osallistuminen vapaaehtoiseen lähiohjaukseen.

Lukiokohtaisissa toimintasuunnitelmissa kuvataan tarkemmin opintojen suorittamisesta näillä tavoilla.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Opiskelijan kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolta pitävä toimintakulttuuri

Gradia-lukiot ovat Suomen suurimpia lukioita, ja suuri opiskelijamäärä vaikuttaa myös toimintakulttuuriin. Gradia-lukioissa on myös kolme valtakunnallista erityiskoulutustehtävää: musiikkilukio, urheilulukio ja englanninkielinen IB-lukio. Näistä kaikista on opetussuunnitelmassa omat erilliset luvut.

Lisäksi Gradia-lukioissa toimivat tiimilinja ja seuraavat polut: kansainvälisyyspolku, matemaattis-luonnontieteellinen LUMA-polku, tietotekniikkapolku ja yrittäjyyspolku.

Gradia-lukioissa pyritään toimintakulttuuriin, jossa otetaan laaja-alaisesti huomioon fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen hyvinvointi. Tätä toimintakulttuuria on yhdessä edistämässä koko lukioyhteisö eli opiskelijat, opettajat ja muu henkilökunta.

Liikunnallista toimintakulttuuria edistetään esimerkiksi liikunta- ja muiden tutoreiden, opiskelijakunnan hallituksen ja ohjaavien opettajien yhdessä suunnitteleman vuosikellon mukaisilla tapahtumilla ja hyvinvointia tukevilla opinnoilla sekä muokkaamalla ja ylläpitämällä fyysistä ympäristöä liikkumiseen kannustavaksi. Opettajat ja muu henkilökunta (kuraattori, terveydenhoitaja ja psykologi) tiedottavat kouluyhteisön ja yhteiskunnan tarjoamista hyvinvointia tukevista mahdollisuuksista.

Lukioiden perinteet, juhlat (esim. vanhojen tanssit, potkiaiset, penkkarit ja kansalliset juhlapäivät) ja kulttuuritapahtumat (esim. näytelmät, konsertit ja näyttelyt) vahvistavat ja edistävät yhteisöllisyyttä sekä psyykkistä hyvinvointia koulussa. Juhlaperinteet, erilaisiin tapahtumiin osallistuminen sekä yhteistyö korkeakoulujen, muiden oppilaitosten ja teatterien kanssa auttavat ja vahvistavat koulun ja kodin sekä koulun ja muun yhteiskunnan välistä yhteyttä ja vuorovaikutusta.

Gradia-lukioissa pyritään toimimaan kestävästi. Oppilaitoksessa ja sen ulkopuolella tapahtuvassa opetuksessa, koulun tapahtumissa sekä kansainvälisessä toiminnassa pyritään minimoimaan toiminnasta koituva resurssihukka, ympäristökuorma ja päästöt. Opiskelijoita ja henkilökunnan jäseniä kannustetaan henkilökohtaisen ja yhteisöllisen kestävän kehityksen tavoitteiden asettamiseen ja niiden mukaiseen toimintaan kouluarjessa. Yhteisöllisten tavoitteiden toteutuminen tehdään näkyväksi seuraamalla esimerkiksi jätteen määrää ja kierrätysastetta, kouluruoan ympäristökuormaa ja ruokahävikkiä sekä vesi- ja hiilijalanjälkeä ja sähkön kulutusta.

Lukiolainen on yhteiskunnallinen vaikuttaja. Gradia-lukioissa opiskelija voi vaikuttaa lukioarkeen sekä häntä koskevaan päätöksentekoon. Tämä mahdollistetaan esimerkiksi suunnittelemalla yhdessä opintojaksojen toteutusta, kartoittamalla kyselyin lukiolaisten mielipiteitä ajankohtaisista uudistuksista, kutsumalla opiskelijakunnan edustajia työryhmiin sekä tekemällä yhteistyötä opiskelijakunnan hallituksen ja mahdollisen edustajiston kanssa. Osallisuus koskee kaikkia nuoria. Opiskelijoille pyritään luomaan mahdollisuuksia vaikuttaa lukiossa ja tiedottamaan näistä mahdollisuuksista säännöllisesti.

Toisista välittäminen ja toisten arvostaminen ilmenevät esimerkiksi hyvinä käytöstapoina arjen kohtaamisissa sekä kohteliaana viestintänä. Gradia-lukioissa jokainen yksilö ja jokainen opinpolku on yhtä arvokas.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta. Lukiolain (714/2018) 31 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta.

Kodin ja koulun yhteistyöllä turvattuun opintopolkuun ja ihmisenä kasvuun

Gradia-lukioissa nuorta kannustetaan ottamaan itse vastuuta opinnoistaan huoltajien toimiessa taustalla tukijoukkoina. Huoltajilla on mahdollisuus tavata opettajia ja keskustella nuorten opinnoista esimerkiksi vanhempainillassa. Kouluun liittyvistä asioista tiedotetaan sähköisten kanavien kautta, ja yhteydenpito tapahtuu pääasiallisesti Wilman välityksellä.

Nivelvaiheessa huomioidaan erityisesti tukea tarvitsevat opiskelijat. Heistä pyritään saamaan tietoa sekä nivelpalavereissa että opiskelijoiden vanhemmilta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Lukion alussa kiinnitetään erityistä huomiota myös yksin asuviin opiskelijoihin. Ryhmänohjaaja välittää heistä tiedon opinto-ohjaajalle ja koulukuraattorille. Lukiot huolehtivat siitä, että ryhmänohjaajien, opinto-ohjaajien, opettajien sekä opiskeluhuollon henkilöstön, kuten terveydenhoitajan, kuraattorin ja psykologin yhteystiedot ovat helposti löydettävissä.
Huoltajia tiedotetaan koulun toiminnasta sekä ajankohtaisista asioista ja heidät kutsutaan erilaisiin koulun tapahtumiin. Huoltajien osaamista hyödynnetään koulun toiminnassa ja sen kehittämisessä. Huoltajia kannustetaan myös keskinäiseen yhteydenpitoon. Oppilaitoksen ja kodin välistä yhteistyötä hoitavat ensisijaisesti ryhmänohjaajat sekä opinto-ohjaajat. Ryhmänohjaajien ja opinto-ohjaajien yhteydenpito koteihin tapahtuu ensisijaisesti Wilman välityksellä.

Opiskelijoiden opintojen etenemistä arvioidaan jaksoittain. Huoltajia kannustetaan seuraamaan nuortensa opintomenestystä ja heitä neuvotaan Wilman käytössä siten, että he voivat arvioida opiskelun tavoitteellisuutta, opiskelumenestystä ja arvioitua valmistumisaikaa sekä havaita mahdollisia opintojen etenemistä haittaavia tekijöitä. Nuoria kannustetaan siihen, että he sallisivat huoltajien seurata opintomenestystään Wilmasta myös heidän tultuaan täysi-ikäisiksi.

Lukiot toimivat läheisessä yhteistyössä opiskelijan huoltajien kanssa, kun opiskelija tarvitsee tukea terveydellisissä, kehitykseen liittyvissä tai sosiaalisissa ongelmissa. Jyväskylän koulutuskuntayhtymän lukioissa toimivat oppilaitoskohtaiset hyvinvointiryhmät. Ne vastaavat opiskeluhuollon suunnittelusta ja kehittämisestä päämääränään opiskelijoiden osallisuuden, oppimisen, hyvinvoinnin, terveyden ja sosiaalisen vastuun edistäminen. Oppilaitoskohtaisissa hyvinvointiryhmissä on myös huoltajien edustajia. Heidän välityksellään huoltajat voivat tuoda ryhmän käsiteltäväksi tärkeiksi katsomiaan asioita. Opiskelijan hyvinvoinnin monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tuen tarpeen arvioimiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Opiskelijan suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voivat osallistua myös huoltajat.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista.

Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektoivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaaliteknologian avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Gradia-lukiot tarjoavat opiskelijoilleen laajan, monipuolisen ja edistyksellisen yhteistyöverkoston

Korkeakouluyhteistyö

Jokaista opiskelijaa kannustetaan suorittamaan lukio-opintojensa aikana korkeakouluopintoja vähintään yhden opintopisteen verran jossakin kotimaisessa tai kansainvälisessä korkeakoulussa. Tässä voidaan hyödyntää EduFuturaa, joka on Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian, Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston yhteinen oppimisen, tutkimisen ja kehittämisen yhteisö. Korkeakouluopinnot pyritään järjestämään siten, että ne voidaan suorittaa normaalin koulupäivän aikana. Lisäksi opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksia korkeakouluvierailuihin. Alumnitapaamisten kautta opiskelijat tutustuvat monipuolisiin urapolkuihin.

Työelämävalmiudet

Opiskelijan työelämäkokemus tarkoittaa yhteistyötä työelämän kanssa eritasoisesti koko lukio-opiskelun ajan. Kaikissa oppiaineissa käsitellään tietojen ja taitojen sekä niistä kertyvän osaamisen yhteyttä ja merkitystä lukion jälkeisiin opintoihin ja työelämään. Vierailijat työelämästä ja vierailut työpaikoille ja yrityksiin ovat osa lukioiden arkea ja auttavat opiskelijaa hahmottamaan valintojen merkitystä sekä omaa paikkaansa yhteiskunnassa ja maailmassa. Gradia-lukiot pitävät yllä ja vahvistavat yhteistyöverkostoa työ- ja elinkeinoelämän, korkeakoulujen ja alumnien kanssa. Opiskelijoille mahdollistetaan työelämään tutustumisen jakso.

Opinto-ohjauksessa ja aineenopetuksessa opiskelijoita kannustetaan tunnistamaan, sanoittamaan ja dokumentoimaan osaamistaan ja työelämävalmiuksiaan sekä suunnittelemaan tulevaisuuttaan.

Gradia-lukioissa jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa yrittäjyysopintoja, jotka sisältävät yrittäjyyteen innostavia, kokeilut mahdollistavia sekä oman liikeidean kehittämistä tukevia opintoja.

Kansainvälinen osaaminen

Gradia-lukioissa vahvistetaan kansainvälisyysvalmiuksia ja taitoa kohdata eri kulttuureista tulevia ihmisiä. Kansainvälisyyden pohjana on oman kulttuuri-identiteetin ja paikallisuuden tunteminen sekä Jyväskylän merkityksen ymmärtäminen kotimaisen koulutuksen ja suomen kielen kannalta. Kotikansainvälisyyttä eli oman koulun ja alueen kansainvälisiä kontakteja hyödynnetään. Projektit ja vaihto-ohjelmat vahvistavat osaamista.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- *ohjauksen keskeiset käsitteet*
- *ohjauksen tehtävät ja tavoitteet*
- *ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen toimijat ja työnjako*
- *ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat*
- *ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa*
- *ohjaustoiminnan arviointi.*

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- *aikaisempi koulutus ja muu osaaminen*
- *suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet*
- *hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen*
- *suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat*
- *opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt*
  - *opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve*
- *korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot*
- *työelämän tutustumisjaksot*
- *arvioitu opiskeluaika*

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja

työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Koko lukio ohjaa - hyvinvointia ja oppimista edistävä yksilöllinen ja yhteisöllinen ohjauskulttuuri

Ohjaus Gradia-lukioissa

Gradia-lukioissa ohjauksen keskeisiä tavoitteita ovat nuoren elämänsuunnittelutaitojen ja hyvinvointiosaamisen kehittymisen tukeminen. Yhteisömme toimintaa ohjaavana periaatteena on, että suurlukiossa jokainen tulee yksilöllisesti kohdatuksi ja huomioiduksi. Ohjaus on koko kouluyhteisön yhteinen asia ja osa arkipäivän toimintaa. Tavoitteena on tukea jokaisen yhteisön jäsenen kasvua aktiivisuuteen, vastuullisuuteen, sinnikkyyteen, parempaan itsetuntemukseen ja itsensä kehittämiseen.

Keskeisinä työkaluina opiskelijan hyvinvointiosaamisen kehittymisen tukemisessa ovat moniammatillinen ohjaus, vuorovaikutteinen tiimityöskentely ja vertaistuki. Turvallisessa kouluympäristössä nuori voi ohjatusti kehittää opiskelu- ja tulevaisuustaitojaan sekä ottaa vastuuta oman hyvinvointiosaamisensa kehittämisestä.

Yhteistyö peruskoulujen kanssa

Gradia-lukiot tukevat yläkoululaisen sujuvaa siirtymää toiselle asteelle tarjoamalla monipuolista ja ajankohtaista tietoa lukio-opinnoista peruskoululaisille. Gradian hakupalvelut koordinoivat yhteistyötä yhdessä peruskoulujen opinto-ohjaajien kanssa.

Yhteistyön tavoitteena on tarjota tietoa peruskoululaisille ja heidän huoltajilleen nuoren hakupäätöksen tueksi. Lukio-opintoja esitellään esittelytapahtumissa ja digitaalisen viestinnän kautta.

Sujuvaa siirtymää toiselle asteelle tuetaan myös huolehtimalla tarvittavasta tiedonsiirrosta Gradia-lukioiden ja peruskoulujen kesken. Oppimisen kannalta tärkeitä opiskelijoiden yksilöllisiä tukitarpeita kartoitetaan vuosittain järjestettävässä tiedonsiirtotapaamisessa, jotta opiskelijalle voidaan tarjota tarkoituksenmukaisia tukitoimia.

Yhteistyö korkeakoulujen kanssa

Opiskelijaa tuetaan rakentamaan omaa tulevaisuuttaan ja koulutuspolkuaan koko lukio-opintojen ajan. Tulevaisuuden rakentamista tuetaan tuomalla korkeakouluopintomahdollisuudet näkyviksi lukio-opintojen alkuvaiheesta lähtien. Korkeakoulujen opintomahdollisuuksiin tutustutaan niin aineenopetuksessa, ryhmänohjauksessa kuin opinto-ohjauksessakin.

Korkeakouluyhteistyötä toteutetaan Gradia-lukioissa pääsääntöisesti EduFutura-oppilaitosyhteisön kautta. Opiskelija tutustuu korkeakoulujen opintovaihtoehtoihin jokaisen oppiaineen yhteydessä, ja kaikille opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus tehdä korkeakouluopintoja osana lukio-opintoja.

Opiskelijan polkua lukiosta korkea-asteelle tuetaan asteittain syventyen: 1) Tutustumiset ja vierailut, 2) Orientoivat korkeakouluopinnot ja 3) Polkuopinnot. Opiskelijan asteittain syvenevää polkua lukio-opinnoista kohti korkeakoulua kuvataan EduFuturan mallinnoksessa (LIITE).

Opiskelijan urasuunnittelutaitoja ja korkeakouluvalmiuksia tuetaan järjestämällä jokaisella lukiolaiselle kokemus korkea-asteen opiskelusta. Vuosittain järjestettävällä korkeakouluviikolla jokainen lukiolainen tekee yhden valitsemansa opintojakson korkeakouluopintoja, ja se luetaan hyväksi lukio-opintoihin.

Gradia-lukiot hyödyntävät korkeakouluyhteistyössä myös alumnitoimintaa ja järjestävät jatko-opintoesittelyjä niin kotimaisista kuin ulkomaisista jatko-opintovaihtoehdoista.

Yhteistyö ammatillisen koulutuksen kanssa

Gradia-lukiot toimivat samoilla kampuksilla ja samassa jaksojärjestelmässä Gradian ammatillisen koulutuksen kanssa, mikä luo hyvän mahdollisuuden lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen yhteistyölle. Lukio-opiskelijalla on mahdollisuus osallistua halutessaan vaihtojaksolle ammatillisessa koulutuksessa tai tehdä yhdistelmäopintoja. Gradia-oppilaitosten yhteisten palvelujen kautta lukiolaiset pääsevät osaksi koko Gradian tasolla tehtävää kehittämistyötä esimerkiksi yrittäjyyskasvatuksessa ja kansainvälisyydessä.

Alueellinen monialainen yhteistyö

Opiskelijan tukena Gradia-lukioissa toimii monialainen verkosto: molemmissa lukioissa on terveydenhoitajat, psykologit ja kuraattorit. Lisäksi tehdään yhteistyötä erityisesti kunnallisen sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Gradia-lukioissa työskentelee myös molempien lukioiden yhteinen Jyväskylän seurakunnan oppilaitosdiakoni.

Lukio-opiskelijoiden tukemisessa ja yhteisöllisyyden rakentamisessa hyödynnetään myös korkeakouluharjoittelijoita.

Valmistuvia opiskelijoita tiedotetaan alueellisista työ- ja elinkeinopalveluista, erityisesti Ohjaamon toiminnasta.

Opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan

Kansainvälisyysosaaminen:

Gradia-lukiossa voi opiskella kansainvälisen erityispainotuksen mukaisia opintoja IB-linjalla ja KV-polulla. Jokaista lukio-opintojansa aloittavaa opiskelijaa ohjataan pohtimaan kielivalintojaan ja kannustetaan hyödyntämään laajaa valinnaisten vieraiden kielten opetustarjontaa. Aloittavia opiskelijoita tiedotetaan Gradia-lukioiden kansainvälisistä projekteista ja mahdollisuuksista päästä mukaan niihin sekä tavoista hyödyntää kotikansainvälistymismahdollisuuksia. Kotikansainvälisyyden myötä opiskelija kehittää myös kulttuurisensitiivisyyttään.

Gradia-lukioiden kansainvälisyystoiminta on osa Gradian kehittämistoimintaa. Opiskelijoita tiedotetaan mahdollisuudesta hakeutua kansainvälisen yhteistyöverkoston kautta vaihtojaksolle ulkomaisiin yhteistyöoppilaitoksiin.

Lukioissa järjestetään esittelytilaisuuksia kansainvälisistä opiskelu- ja työmahdollisuuksista.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen:

Työelämä- ja yrittäjyysosaamisen kehittäminen näkyy Gradia-lukioiden toimintakulttuurissa tiimityötaitojen, vuorovaikutustaitojen ja itsensä johtamisen taitojen tukemisena. Toimintakulttuurin keskeisenä periaatteena on, että lukio-opintojen myötä jokainen lukiolainen oppii työskentelemään tavalla, joka luo hyviä valmiuksia työelämä- ja yrittäjyysosaamiselle.

Gradia-lukioihin hakeuduttaessa on mahdollista valita opiskelu yrittäjyyspolulla, johon sisältyy työelämä- ja yrittäjyysopintoja. Jokainen lukiolainen pääsee osallistumaan työelämälähtöiseen kehittämisprojektiin Työelämäviikolla ja tutustumaan työelämään valitsemallaan vaihtoehtoisella tavalla.

Gradia-lukioissa ja EduFutura-yhteistyössä tarjottavia yrittäjyysopintoja esitellään kaikille lukiolaisille. Gradia-lukioissa järjestetään lisäksi vuosittain erilaisia urapolkuja esitteleviä työelämätapahtumia erityisesti alumni- ja huoltajakontakteja hyödyntäen.

Yhteistyö huoltajien kanssa

Huoltajien rooli opiskelijan lukio-opintojen tukemisessa on tärkeä. Gradia-lukioissa tiedotetaan huoltajia lukio-opintojen kannalta keskeisistä asioista ja järjestetään säännöllisesti kohtaamisia huoltajien kanssa. Ryhmänohjaaja on tärkein kontaktihenkilö huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden huoltajilla on mahdollisuus seurata lukiolaisen opintojen etenemistä. Lukiolaisen suostumuksella huoltajan mahdollisuus opintojen seurantaan voi jatkua myös täysi-ikäistymisen jälkeen.

Huoltajien edustajat ovat jäseninä mukana lukioiden yhteisöllisissä hyvinvointiryhmissä.

Lukion jälkeinen jatko-ohjaus

Gradia-lukioista valmistuvilla opiskelijoilla on valmistumisen jälkeisen vuoden ajan oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oman lukionsa opinto-ohjaajalta. Gradia-lukioissa järjestetään vuosittain alueellisten ohjausverkostojen kanssa alumnitapahtuma, jossa lukiosta valmistunut voi saada ajankohtaiset tiedot jatkokoulutukseen hakeutumisesta, työvoimapalveluista, avoimista korkeakouluopinnoista ja käytettävissä olevista ohjauspalveluista.

Gradia-lukioiden ohjaussuunnitelma on kuvattu liitteessä.

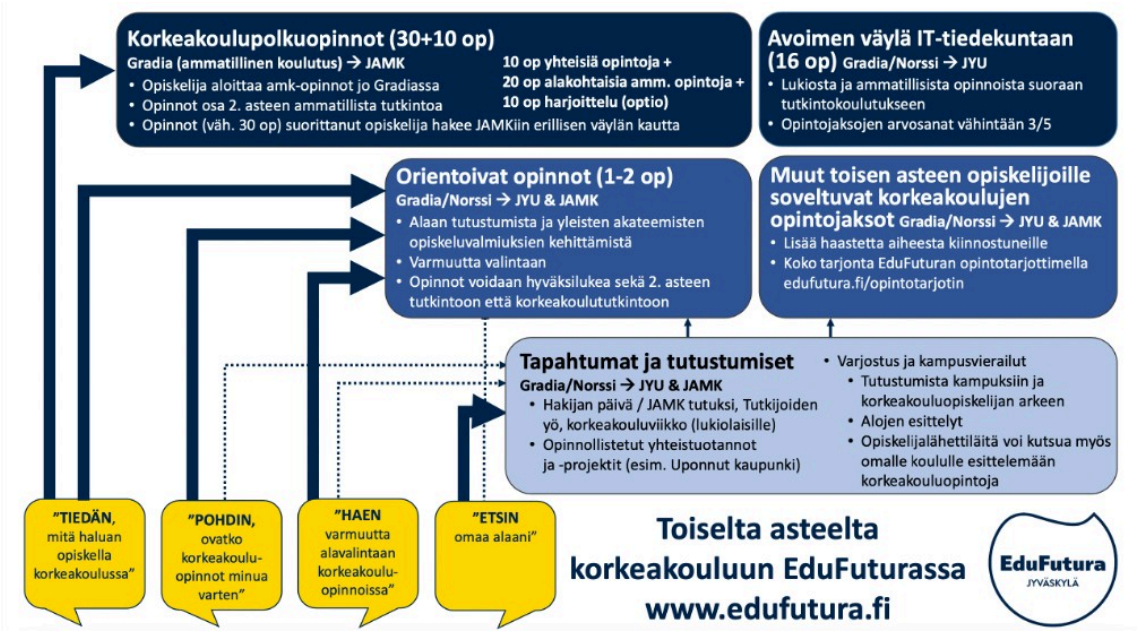

Toiselta asteelta korkeakouluun mallinnus

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Lukiolain mukaan opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys ja saavutettavuus sekä oppimisen vaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Lisäksi tavoitteena on antaa valmiuksia jatko-opintoihin siirtymiseen.

Opiskelijalla on oikeus saada tukea riippumatta siitä, mistä syistä oppimisvaikeudet johtuvat. Oppimisvaikeudet voivat johtua esimerkiksi luku- ja kirjoitusvaikeuksista, matemaattisista tai tarkkaavuuden vaikeuksista, sairaudesta, vammasta tai elämäntilanteesta.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.). Opettajat huolehtivat siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti, ja mahdolliset muutokset kirjataan edellä mainitulla tavalla.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 1 momentin mukaan tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointitaidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettajat ohjaavat opiskelijaa oppimaan oppimisen taidoissa, kantamaan vastuuta oppimisestaan ja työskentelystään sekä käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Oppimisen tuki merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Oppimisen tukea voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, tukiopetus ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja ryhmänohjaajan tuen avulla sekä hyödyntämällä erilaisia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan ohjaamista käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Lukiolain (714/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuollon palvelujen tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen arviointitilanteissa,

pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan tuen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- *tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille*
- *tukitoimien tarpeen arviointi*
- *tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan*
- *tuen toteuttaminen*
- *tuen toteutumisen seuranta ja arviointi*
- *yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.*

Moniammatillinen ja kohdennettu yksilöllinen ja yhteisöllinen oppimisen tuki

Erityisopetus Gradia-lukioissa

Erityisopetuksen tarkoituksena on tukea ja ohjata opiskelijaa yksilöllisesti oppimisen ja opiskelun haasteissa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen tärkeä periaate on kohdata nuori yksilönä ja suhtautua oppimisen haasteisiin kannustavasti sekä myönteisesti. Opiskelija voi valita opinto-ohjelmaansa opiskelutaitoja kehittäviä valinnaisopintoja sekä saada erityisopettajan henkilökohtaista ohjausta. Muut opiskelijan opetuksen tukitoimet suunnitellaan yhteistyössä opiskelijan, alaikäisen opiskelijan huoltajan, ryhmänohjaajan, opinto-ohjaajan, aineenopettajan, erityisopettajan ja muun opiskeluhuollon henkilöstön kanssa.

Tukitoimista tiedottaminen

Gradia-lukioissa tiedotetaan erityisopetuksesta ja muista tukitoimista heti lukion alussa opinto-ohjauksen ja ryhmänohjauksen yhteydessä. Erityisopettaja ja muu opiskeluhuollon henkilöstö esittäytyy aloittaville opiskelijoille ja huoltajille. Mahdollisista erityisjärjestelyistä ja niiden hakemisesta tiedotetaan ylioppilaskoeilmoittautumisten tullessa ajankohtaiseksi. Tuen tarpeen ilmetessä tai huolen herätessä opiskelija itse tai alaikäisen opiskelijan huoltaja voi ottaa yhteyttä ryhmänohjaajaan, opinto-ohjaajaan, erityisopettajaan tai muuhun opiskelijahuolto- henkilöstöön missä tahansa opintojen vaiheessa.

Tukitoimien tarpeen arviointi

Gradia-lukioissa opiskelijan tukitoimien tarvetta kartoitetaan heti opintojen alkuvaiheessa erityisopettajan järjestämällä lukiseulalla. Eri oppiaineissa voidaan teetättää opintojen aloituskysely ryhmän- tai opinto-ohjauksen yhteydessä. Lisäksi eri oppiaineiden lähtötasotestit ja nivelvaiheen tiedonsiirto auttavat tunnistamaan tuen tarpeen ja mahdollistavat tukitoimien kohdentamisen jo opintojen aloitusvaiheessa.

Tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan

Opetusta koskevat erityisjärjestelyt kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen Wilman opintosuunnitelmaan.

Tuen toteuttaminen

Gradia-lukioiden erityisopetus on opiskelijoiden oppimisen haasteiden tunnistamista, tukemista ja ohjausta. Erityisopetus toteutetaan yksilö- ja/tai pienryhmäopetuksena eri oppiaineissa. Erityisopetus tukee aineenopetusta oppimisen haasteissa. Erityisopettaja voi toimia

yhteisopettajana esimerkiksi kielten ja matematiikan tukikursseilla. Erityisopettaja konsultoi aineenopettajia tuen tarpeessa olevien opiskelijoiden opetusjärjestelyistä.
Erityisopettaja tekee yksilötestejä lukivaikeuden toteamiseksi. Yksilötestien pohjalta laaditaan lukilausunto ja suunnitellaan tarvittavat tukitoimet opiskelua varten. Erityisopettaja kartoittaa myös opiskelijoiden mahdollisia muita oppimisen haasteita, suunnittelee yksilölliset tukitoimet opiskelijan tarpeiden mukaan ja ohjaa tarvittaessa tarkempiin tutkimuksiin.

Tuen toteutumisen seuranta ja arviointi

Tuen toteuttaminen suunnitellaan yhteistyössä opetus- ja opiskeluhuollon henkilöstön kanssa. Seurantaa ja arviointia tehdään opiskelijan, aineenopettajien, ryhmänohjaajan, opinto-ohjaajan, erityisopettajan tai muun opiskeluhuollon henkilöstön kanssa.

4.3. Opiskeluhuolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhuolto.

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhuoltona. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 2 ja 3 §.)

Lukion opiskeluhuollon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto sekä opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhuollon palveluiden järjestämisestä vastaa lähtökohtaisesti oppilaitoksen sijaintikunta. Yksityinen koulutuksen järjestäjä tai valtio koulutuksen järjestäjänä voi päättää järjestää näitä palveluja kokonaan tai osittain omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää, lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta ja opiskelijaa ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon palveluja. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 9 [muutettu lailla 1409/2014] ja 11 §.)

Opiskeluhuoltoa toteutetaan monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuollossa huolehditaan kaikkien opiskelijoiden mahdollisuudesta osallistua opiskeluhuollon suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 4 ja 9 §; lukiolaki 714/2018, 33 §.)

Vastuu opiskelijan kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista kuuluu koko työyhteisölle

Gradia-lukioissa toteutetaan opiskeluhuoltoa opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Opiskeluhuollon palveluilla edistetään opiskelijan oppimista ja opiskelun joustavaa sujumista, hyvää psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia. Opiskeluhuollon tavoitteena on taata jokaiselle opiskelijalle hyvinvoiva, turvallinen ja terveellinen opiskeluympäristö.

Opiskeluhuolto kuuluu koko kouluyhteisölle: kaikilla yhteisön jäsenillä on velvollisuus puuttua huolen herätessä. Oppimisen ja opiskelun tuen muotoja Gradia-lukioissa ovat opiskeluhuoltotyö

(psykologi, kuraattori, opiskeluterveydenhuolto ja seurakunnan palvelut), opinto-ohjaus, ryhmänohjaus, aineenopettajan tarjoama tuki, erityisopetus sekä vertaistuki (tutortoiminta). Tarvittaessa tuen tarpeessa oleva opiskelija ohjataan koulun ulkopuolisten asiantuntijapalveluiden piiriin. Gradia-lukioissa on käytössä niin kutsuttu *Varhaisen puuttumisen malli*, jossa on ohjeet opettajalle, mikäli hän huolestuu jostakin opiskelijasta. Kodin ja koulun yhteistyö on myös opiskeluhuollossa tärkeässä roolissa.

4.3.1. Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet

Näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä opetussuunnitelman ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018, 32 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016]).

Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Opiskeluhuolto on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 ja 4 §.)

Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatapojen kehittämiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen opiskelijoita ja oppilaitosyhteisöä koskevissa asioissa (lukiolaki 714/2018, 33 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 18 §). Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Huoltajia kannustetaan osallistumaan yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (lukiolaki 714/2018, 40 §). Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämisessä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa lukion toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa lukion toiminnassa.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 5 §).

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itseään koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen

mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus sekä opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuoltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhuollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 11 ja 18 §.)

Opiskeluhuoltoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Opiskeluhuollon monialaiseen yhteistyöhön kuuluvien opiskeluhuoltoryhmien toiminta on osa opiskeluhuollon kokonaisuutta. Opiskeluhuoltoryhmiä ovat 1) opiskeluhuollon ohjausryhmä, 2) oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä sekä 3) tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14 § [muutettu lailla 1501/2016].)

Koulutuksen järjestäjä asettaa opiskeluhuollon ohjausryhmän ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän. Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Kaikki opiskeluhuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on mukana opetushenkilöstöä sekä opiskeluterveydenhuollon palveluja ja psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa koulutuksenjärjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Koulutuksen järjestäjä ja opiskeluhuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä sen kokoonpanosta sekä tehtäviin liittyvistä toimintatavoista. Opiskeluhuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän sijasta edellä kuvattuja tehtäviä voi hoitaa opetuksen järjestäjän nimeämä muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14 § [muutettu lailla 1501/2016]).

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan tai, ellei opiskelijalla poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 19 §).

Osallistava ja osallistuva opiskelijahuolto toteutetaan yhteistyön avulla

Jyväskylän kaupungilla on oppilas- ja opiskeluhuollon ohjausryhmä, jonka vastuulla on oppilas- ja opiskeluhuollon strateginen suunnittelu. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradialla on yhteinen opiskeluhuoltoryhmä, joka koordinoi opiskeluhuollon järjestämistä Gradia-oppilaitoksissa. Lisäksi Gradia-lukioilla on omat oppilaitoskohtaiset opiskeluhuoltoryhmät.

Gradian opiskeluhuoltoryhmä vastaa opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista, laatii ja päivittää opiskeluhuoltosuunnitelman, varmistaa

yhteisöllisen opiskeluhuollon, kuten opiskeluympäristön ja -yhteisön terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin sekä käsittelee kouluterveyskyselyn oppilaitostuloksia ja muita koulua koskevien tutkimusten tuloksia.

Oppilaitoskohtaiset opiskeluhuoltoryhmät vastaavat opiskeluhuollon kehittämisestä, suunnittelusta ja toteuttamisesta oppilaitoskohtaisesti sekä laativat vuosittain yhteisöllisen opiskeluhuollon tavoitteet ja vuosikellon. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan lukuvuoden lopussa.

Opiskeluhuollon keskeisiin periaatteisiin kuuluu sosiaalisen hyvinvoinnin tukeminen: työrauhan edistäminen, kiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttumisen toimintatavat, huolen varhaisen tunnistamisen ja puheeksi ottamisen taitojen vahvistaminen sekä opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen. Gradia-lukioissa käsitellään opiskeluhuollon asioita yhteisöllisellä tasolla. Ryhmistä, luokista ja yhteisöstä keskustellaan esimerkiksi ilmapiirin, työrauhan, kiusaamisen, hyvinvoinnin, terveyden, terveystottumusten tai osallisuuden näkökulmista.
Gradia-lukioissa tiedotetaan opiskelijoita muiden yhteistyötahojen tarjoamista palveluista. Opiskelijoilla on oikeus saada tukea ja ohjausta opiskeluun ja elämäntilanteisiin liittyvissä vaikeuksissa sekä ongelma- ja kriisitilanteissa. Opettaja, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja, terveydenhoitaja, kuraattori tai koulupsykologi ohjaa tarvittaessa opiskelijaa hakeutumaan asianmukaisiin terveys- ja sosiaalipalveluihin. Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa palaverissa.

4.3.2. Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

Paikallisella tasolla opiskeluhuollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme eri suunnitelmaa. Suunnitelmat ovat 1) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon sisältyy opiskeluhuoltoa koskeva osuus, 2) paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhuollosta sekä 3) oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 12 ja 13 § [muutettu lailla 1501/2016]; lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013]; lukiolaki 714/2018, 32 §; terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §.)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan tai useamman kunnan yhdessä laatima kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Se hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. (Lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013].)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon, kun valmistellaan paikallisen opetussuunnitelman opiskeluhuoltoa koskevaa osuutta sekä oppilaitoskohtaisia opiskeluhuoltosuunnitelmia.

Opiskeluhuolto opetussuunnitelmassa

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan käytännön tasolla lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjen asioiden toteutus, opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sekä linjaukset oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseksi.

Paikallinen opetussuunnitelma tulee opiskeluhuollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §; terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §). Opetussuunnitelman laatimisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §).

Osa oppilaitoskohtaiseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyvistä asioista on tarkoituksenmukaista kuvata yhdenmukaisesti kaikissa koulutuksen järjestäjän oppilaitoksissa

siten, että niitä täsmennetään ja täydennetään oppilaitoskohtaisesti. Tämä tukee oppilas- ja opiskeluhuoltolaissa (1287/2013) mainittua opiskeluhuollon palvelujen yhdenvertaista laatua ja saatavuutta.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltosuunnitelman laadinta

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Opiskeluhuoltosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilöstön sekä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016].) Suunnitelmaa laadittaessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Oppilaitoksen opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan seuraavat asiat:

1. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut

Opiskeluhuoltosuunnitelmassa esitetään arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien opiskeluhuoltopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arviossa otetaan huomioon opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin sekä opiskeluyhteisöön ja ympäristöön liittyvät tarpeet. Arviota laadittaessa hyödynnetään monipuolisesti näihin liittyviä selvityksiä ja seurantatietoja, opiskeluhuollossa muodostunutta tietoa sekä huoltajilta ja erityisesti opiskelijoilta saatavaa tietoa.

Opiskeluhuoltohuoltosuunnitelmaan sisällytetään arvio oppilaitoksen käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista, joita ovat opiskeluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Lisäksi suunnitelmassa kuvataan

- *opiskeluhuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako, palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö sekä palveluista tiedottaminen ja niihin ohjaaminen*
- *opiskeluhuollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin opiskelijoihin, oppilaitosyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä opiskeluhuollon kehittämiseen ja seurantaan.*

2. Yhteisöllinen opiskeluhuolto ja sen toimintatavat

Oppilaitoksen opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen opiskeluhuollon järjestäminen opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan

- *toimenpiteet yhteisöllisyyden edistämiseksi oppilaitosyhteisössä*
- *toimenpiteet opiskeluyhteisön sekä ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi*
- *yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden osallisuuden vahvistamiseksi*
- *yhteistyö ja toimenpiteet huoltajien yhteistyön ja osallisuuden vahvistamiseksi*
- *oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän tai muun tehtävään soveltuvan monialaisen ryhmän toimintatavat ja käytännöt*

- *opiskeluhuollon kokonaisuudesta tiedottaminen*
- *yhteistyö nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin sekä muiden opiskeluhuollon kehittämiseen tarvittavien tahojen kanssa*
- *terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö*
- *opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen*
- *toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi opiskeluympäristössä*
- *tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus oppilaitoksessa*
- *tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen*
- *yhteistyö ja käytänteet oppilaitoksen terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa*
- *suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä*
- *toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa.*

Seuraavassa määritellään kahden viimeksi mainitun suunnitelman tarkempi sisältö:

a) Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016]). Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon sekä opiskelijoiden keskinäiset että opiskelijoiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet oppilaitoksessa.

Suunnitelman tulee sisältää seuraavat kuvaukset:

- *kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja niihin puuttuminen*
- *edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla*
- *yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta*
- *yhteistyö huoltajien kanssa*
- *yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa*
- *suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille*
- *suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.*

b) Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Opiskeluhuoltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa otetaan huomioon myös toimintavalmiudet ylioppilastutkinnon kokeiden aikana mahdollisesti tapahtuvassa äkillisessä uhka- ja vaaratilanteessa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara- ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset, kuten pelastussuunnitelma (pelastuslaki 379/2011, 15 §; valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011, 1 ja 2 §).

Suunnitelmassa kuvataan

- *kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa*
- *johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako erilaisissa kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa*
- *sisäisen ja ulkoisen sekä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet*
- *psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen*
- *suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille*
- *toimintavalmiuksien harjoittelu*

- *suunnitelman arviointi ja päivittäminen.*

3. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen

Opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteuttamistavat ja yhteistyö opiskelijan terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi ja seuraamiseksi sekä tarvittavien yksilöllisten tukitoimien järjestämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan

- *opiskeluterveydenhuolto- sekä kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestäminen, keskinäinen työn- ja vastuunjako sekä palvelujen järjestämisessä tarvittava yhteistyö*
- *monialaisen asiantuntijaryhmän toimintatapojen ja käytäntöjen sopiminen sekä yksilöllisten tukitoimien järjestämisen periaatteet*
- *opiskeluhuollon yhteistyö opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa*
- *opiskeluhuoltokertomuksen laatiminen ja säilytys*
- *sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseen liittyvä yhteistyö oppilaitoksessa*
- *opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalveluiden järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi*
- *tarvittava yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa (esimerkiksi erikoissairaanhoito, sosiaalitoimi, poliisi, nuorisotoimi).*

4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Suunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja yhteistyö opiskeluhuollon suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioimisessa*
- *opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annettava tieto yksittäisen opiskelijan asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä*
- *opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuollon asiakkaana ja suostumuksen hakeminen opiskelijalta ja tarvittaessa tämän huoltajalta yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa*
- *käytänteet opiskelijan toiveiden huomioimisessa häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa sekä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä*
- *käytänteet opiskelijan kehitystason ja edun toteutumisen arvioimiseksi opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluvan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön toimesta*
- *menettelytavat yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyssä monialaisessa asiantuntijaryhmässä.*

5. Opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 26 §).

Opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta).

Suunnitelmassa esitetään

- *seurattavat asiat*

- *tietojen kokoamiseksi käytettävät menetelmät, seurannan aikataulu sekä vastuussa oleva taho*
- *seurantatietojen käsittely ja niiden hyödyntäminen opiskeluhuollon kehittämisessä*
- *seurannan keskeisistä tuloksista tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyökumppaneille.*

Opiskeluhuoltosuunnitelma määrittää lukuvuosikohtaiset painopisteet

Gradia-oppilaitosten opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta vastaa Gradian opiskeluhuoltoryhmä. Lisäksi Gradia-lukioiden omat opiskeluhuoltoryhmät laativat lukuvuosittain oppilaitoskohtaiset tavoitteet ja vuosikellon. Gradian opiskeluhuoltoryhmä antaa ohjeistukset suunnitelmien laatimiseksi ja hyväksyy suunnitelmat.

4.4. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja vältettävä toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja.

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa.

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- *menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt*
- *periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä*

- *henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä*
- *suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille*
- *yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa*
- *menettelytavat suunnitelman seurantaa sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.*

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

Tunnistetulla arvoperustalla ja positiivisella koulukulttuurilla fyysisesti ja psyykkisesti turvalliseen yhteisöön

Akateeminen rehellisyys ja kasvatus

Gradia-lukioiden tehtävänä on kasvattaa akateemisesti sivistyneitä nuoria, jotka kunnioittavat jokaisen työyhteisön jäsenen henkilökohtaista koskemattomuutta ja ihmisarvoa. Gradia-lukiot ovat monikulttuurinen, moniääninen ja monikielinen työyhteisö, jossa jokaisen opiskelijan ja opettajan on tunnettava olonsa turvalliseksi ja hyväksytyksi. Gradia-lukioiden arvopohja todennetaan päivittäisessä koulutyössä ja se tehdään näkyväksi koulun toimintakulttuurissa. Pyrkimyksenä on kehittää jokaisen lukiolaisen omaa vastuuntuntoa ja roolia positiivisen koulukulttuurin luomisessa. Gradia-lukioiden arvot ja toimintaperiaatteet tuodaan opiskelijoille tiedoksi koulutyön alkaessa ja niitä toteutetaan päivittäisessä koulutyössä. Hyvät käytöstavat, toisten ihmisten huomioiminen, tasa-arvo ja monikulttuurisuuden arvostaminen ovat keskeinen osa Gradia-lukioiden koulukulttuuria.

Gradia-lukiot kasvattavat opiskelijoitaan akateemiseen rehellisyyteen sekä tietojen ja taitojen vastuulliseen käyttöön. Opiskelija ymmärtää vastuunsa ja eettiset velvollisuutensa tiedon käyttäjänä ja tiedon tuottajana. Opiskelija ymmärtää oman tehtävänsä oppimisprosessissa, osaa käyttää tietoa soveltuvin osin ja tehdä eroja tiedon luotettavuuden ja epäluotettavuuden välillä. Oman oppimisprosessin hallinta tarkoittaa käytettyjen tietolähteiden arviointia ja julkisuutta sekä itsenäistä ja henkilökohtaista työskentelyä ja rehellisyyttä niin itsenäisissä kuin julkisissakin oppimistehtävissä. Gradia-lukioissa opiskelija oppii kunnioittamaan tiedeyhteisöjä ja luotettavan tiedon toteuttamisprosesseja ja toteuttajia. Opiskelijaa kannustetaan rehellisyyteen ja häntä opetetaan erilaisten akateemisten taitojen hallinnassa.

Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Lukiolain 40§:n mukaan jokaisella opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Gradia-lukioissa tämä koskee kaikkia työyhteisön jäseniä.

Opiskelijalla ja koulun henkilöstöllä on oikeus turvalliseen opiskelu- ja työympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa ja henkilöstöä kiusaamiselta, häirinnältä, väkivallalla uhkailulta ja väkivallalta.

Oppilaitokseen ei saa tuoda eikä työpäivän aikana saa pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta tai joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.

Koulutuksen järjestäjän tulee opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallituksen tulee opetussuunnitelman perusteissa antaa määräykset suunnitelman laatimisesta.

Koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä järjestyssäännöt tai antaa muut oppilaitoksessa sovellettavat järjestysmääräykset, joilla edistetään sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä oppilaitosyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

Edellä 4 momentissa tarkoitetuissa järjestyssäännöissä ja muissa järjestysmääräyksissä voidaan antaa oppilaitosyhteisön turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä

käytännön järjestelyistä ja asianmukaisesta käyttäytymisestä sekä tarkempia määräyksiä 2 momentissa tarkoitetuista esineistä ja aineista sekä niiden käytöstä ja säilytyksestä. Lisäksi määräyksiä voidaan antaa oppilaitoksen omaisuuden käsittelystä sekä oleskelusta ja liikkumisesta oppilaitoksen tiloissa ja sen alueella.

Mitä 3 momentissa säädetään, ei koske aikuisten koulutukseen tarkoitettuja opetussuunnitelman perusteita eikä opetussuunnitelmia. Aikuisten koulutusta varten ei tarvitse myöskään hyväksyä järjestyssääntöjä eikä muita järjestysmääräyksiä.

Kurinpitosuunnitelmaan sisältyvät asiakokonaisuudet, niiden toteuttaminen ja vastuualueet

Menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt ja periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä

Opettajan tulee puuttua työrauharikkomuksiin huomauttamalla opiskelijaa tämän käytöksestä. Jos työrauha ei palaudu, opettaja voi poistaa opiskelijan määräaikaisesti luokkatilasta. Alaikäisen opiskelijan kohdalla luokasta poistaminen tiedotetaan myös vanhemmille Wilma-merkinnällä. Opetustilasta poistamisesta tulee raportoida myös opiskelijan ryhmänohjaajalle ja rehtorille.

Opiskelija, joka rikkoo Gradia-lukioiden akateemisen rehellisyyden ja käytöstapojen määräyksiä, vastaa toiminnastaan joko opettajalle tai rehtorille. Toiminnan periaatteet ja toteuttamistavat on ilmaistu Gradia-lukioiden säännöstössä "Koevilppi ja plagiointi Gradia-lukioissa".

Jos työrauharikkomukset ovat toistuvia, tulee asian käsittely siirtää rehtorille ja opiskelijahuollosta vastaaville henkilöille. Toistuva työrauhan rikkominen voi johtaa muihin kurinpitomenetelmiin, kuten kirjalliseen varoitukseen ja määräaikaiseen erottamiseen.

Opettajan tulee puuttua opetustapahtuman aikana huomaamiinsa rikkeisiin, kuten koevilppiin ja vastausten plagiointiin. Alaikäisen opiskelijan kohdalla em. rikkeistä ilmoitetaan huoltajalle. Rikkeen vaikutuksesta opintosuorituksen arviointiin tiedotetaan rehtoria. Mikäli rike on vakava ja/tai toistuva, opiskelijalle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Varoituksen antajana toimii rehtori. Opiskelijalle tulee järjestää kuulemismahdollisuus ennen päätöksen tekoa.

Opettajalla ja rehtorilla on yksin tai yhdessä oikeus poistaa luokasta tai oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta opiskelija, joka ei noudata suullista poistumismääräystä. Vastarintaa tekevä opiskelija voidaan poistaa käyttäen sellaisia välttämättömiä voimakeinoja, jotka ovat puolustettavia hänen ikänsä sekä tilanteen vakavuus ja kokonaisarviointi huomioon ottaen. Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin on annettava tapahtuneesta kirjallinen selvitys lukiokoulutuksen johtajalle. Voimankäyttövälineitä ei saa käyttää.

Oppitunnin toistuvasta häirinnästä annetaan opiskelijalle kirjallinen varoitus. Kirjallisen varoituksen antaa rehtori. Ennen kirjallisen varoituksen antoa alaikäisen opiskelijan huoltajia informoidaan asiasta ja heille taataan mahdollisuus osallistua opiskelijan kuulemistilaisuuteen. Täysi-ikäisen opiskelijan kohdalla toimitaan samalla tavalla, jos hän antaa luvan kyseiseen kuulemisen järjestämiseen.

Opiskelijan tehdessä vakavan rikkomuksen kouluyhteisön toista opiskelijaa, opettajaa tai koko kouluyhteisöä kohtaan hänet voidaan erottaa määräajaksi koulusta, enintään kuitenkin lukuvuodeksi. Erottamispäätöksen tekee kuntayhtymän hallitus. Ennen päätöstä opiskelijalle täytyy taata kuulemistilaisuus. Kuulemistilaisuuteen voivat osallistua alaikäisen opiskelijan vanhemmat. Päätöksestä tiedotetaan sosiaalitoimea.

Koulutyön turvaamiseksi rehtori voi rajoittaa opiskelijan osallistumista päivittäiseen koulutyöhön enintään kolmen päivän ajan. Ennen turvaamistoimien alkamista rehtorin tulee kuulla opiskelijaa. Opiskelijan vanhemmat voivat osallistua tilaisuuteen ja/tai heille tulee ilmoittaa ko. päätös. Päätöksestä tiedotetaan sosiaalitoimea.

Opettajalla on oikeus takavarikoida opiskelijalta vaarallinen esine tai sellainen esine, joka haittaa yleistä työrauhaa. Ko. esine on palautettava opiskelijalle viimeistään työpäivän päätyttyä. Jos kyseessä on turvallisuutta vaarantava ase tai tavara tai huumausaineet (mm. terä- ja ampuma-ase, sumutteet tms.), ne on luovutettava välittömästi poliisille.

Ennen luovuttamista esine säilytetään rehtorin kansliassa turvallisessa paikassa. Jos kolmen (3) kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta esinettä ei noudeta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Rehtorin tulee kirjata esineiden ja aineiden luovuttaminen sekä hävittäminen kuten myös opiskelijan tarkastaminen sekä esineiden ja aineiden haltuun ottaminen.

Koulutuskuntayhtymän alueella ei saa käyttää alkoholia, huumausaineita eikä tupakkaa. Koulun henkilöstöllä on oikeus poistaa ne, mutta ei hävittää niitä. Hävittämistehtävän suorittaa poliisiviranomainen.

Tupakkalain 74§ mukaan tupakointi on kielletty lukion ja ammatillisen koulun alueella. Gradian savuttoman kampuksen periaatteiden mukaisesti opettajat ja koulun muu henkilöstö valvovat lain noudattamista ja ohjaavat opiskelijan pois koulualueelta ja toimivat henkilöstön "Savuton oppilaitos ja työpaikka" -toimintaohjeistuksen mukaisesti.

Päihteiden tai huumausaineiden vaikutuksen alaista opiskelijaa ei päästetä oppitunnille, vaan asia ilmoitetaan rehtorille sekä edelleen säädösten mukaisesti huoltajille sekä poliisi- ja sosiaaliviranomaisille.

Periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä

Ennen kurinpitopäätöstä opiskelijalle taataan kuulemistilaisuus. Alaikäisen opiskelijan kuulemistilaisuuteen kutsutaan mukaan lapsen vanhemmat ja huoltajat. Täysi-ikäisen opiskelijan kohdalla toimitaan samalla tavalla, jos hän antaa luvan huoltajille ilmoittamiselle ja heidän osallistumiselleen kuulemistilaisuuteen.

Jos rike johtaa kirjallisen varoituksen antamiseen, varoitus osoitetaan sekä opiskelijalle että hänen vanhemmilleen ja huoltajilleen. Opiskelijalle ja hänen huoltajilleen kerrotaan päätöksen valitusprosessista, ja kirjalliseen päätökseen liittyy aina erillinen valitusosoitusasiakirja.

Mikäli tehdyn kurinpitopäätöksen syyt ja perusteet edellyttävät muuta viranomaisyhteistyötä, tulee koulun informoida heitä päätöksenteon jälkeen.

Henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä

Henkilöstön osaaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä varmistetaan henkilöstön perehdyttämisen yhteydessä. Tämän lisäksi asiaa käydään läpi vuosisuunnitelman laadinnan yhteydessä. Suunnitelman, järjestyssääntöjen ja laissa säädettyjen kurinpitokeinojen keskeisistä sisällöistä tiedotetaan opiskelijoille ryhmänohjaustunneilla ja vanhemmille vanhempainilloissa. Edellä mainitut säädökset löytyvät myös Gradia- lukioiden opiskelijoiden intranet-palvelusta. Esimiehen perehdytyksen lisäksi henkilöstöllä on oma vastuu ko. osaamisen varmistamisessa.

Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille

Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen informoidaan koulun säännöistä ja toimintatavoista lukuvuoden alussa. Lukioissa pyritään ennalta ehkäisevään toimintaan, joka mahdollistaa turvallisen koulukulttuurin.

Lukiot tarkastavat ja käyvät säännöllisesti läpi koulun toimintaohjeet ja prosessit järjestyssääntöjen ja kurinpitokeinojen ajantasaisuudesta ja toimintavalmiudesta yhteistyössä eri viranomaistahojen kanssa.

Gradia-lukioiden järjestyssäännöt ja toimintakulttuuri ovat luettavissa Gradia-lukioiden verkkosivuilla.

Yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa

Keskeisinä yhteistyökumppaneina ovat eri viranomaistahot kuten kuntien sosiaali- ja terveystoimi, pelastusviranomaiset ja poliisi. Jyväskylän lukiokoulutuksella on oma nimetty koulupoliisi, jota voidaan käyttää ennalta ehkäisevässä työssä ja kontaktihenkilönä kriisitilanteissa.

Huoltajille informoidaan koulun säännöistä ja toimintatavoista lukuvuoden alussa. Kurinpitosuunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinojen keskeisistä sisällöistä tiedotetaan vanhemmille ja huoltajille vanhempainiltojen yhteydessä.

Menettelytavat suunnitelman seurantaa sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten

Lukioiden työrauhaa ja häiriötöntä toimintaa sekä ohjeiden ja sääntöjen käytännön toteutumista seurataan opiskelijoille ja heidän huoltajilleen tehtävien kyselyjen kautta, ryhmänohjaajien henkilökohtaisten haastattelujen avulla ja arvioitaessa lukion vuosittaisen toimintasuunnitelman toteutumista.

Lukion toimintakulttuurin näkökulmasta on tärkeää, että opiskelijoiden rooli ennalta ehkäisevässä työssä ja positiivisen koulukulttuurin luomisessa on keskeisessä asemassa. Lukion opiskelijoita edustava opiskelijakunta toimii merkittävässä roolissa turvallisen opiskeluympäristön kehittämisessä.

Toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan ennalta ehkäisevän työn kohdentamisen ja opetushenkilöstön työnjaon näkökulmasta. Erityisenä vaikuttavuuden arvioinnin kohteena on varhaisen puuttumisen onnistuminen ja opiskelijoiden osallistaminen selvitysprosesseihin.

Liitteet: vilppi ja plagiointi

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja

kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen

tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Monikielinen, monikulttuurinen ja kansainvälinen Gradia-lukiot

Gradia-lukioissa opiskelija voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineen koko oppimäärän.

Aineenopettajia kannustetaan huomioimaan ja hyödyntämään opetustilanteessa opiskelijan monikielisyys. Lisäksi opettajia kannustetaan ohjaamaan opiskelijaa oppiaineen kielen ja sanaston hallinnassa. Henkilökohtaisessa ohjauksessa lähtökohtana on opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteetin tukeminen.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Osallistava arviointi opiskelijan oppimisen tukena

Jyväskylän lukiokoulutuksessa tavoitteena on osallistava ja avoin arviointikulttuuri. On tärkeää, että oppimisen ja työskentelyn tavoitteet ilmaistaan selkeästi ja ymmärrettävästi. Arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja huoltajille annetaan tietoa siitä, kuinka arviointia toteutetaan. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan opintojakson tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet.

Opiskelijan arviointi perustuu oppiaineissa ja opintojaksoissa ilmaistuihin tavoitteisiin. Monipuolinen arviointi ohjaa ja kannustaa opiskelijaa saavuttamaan näitä tavoitteita sekä antaa mahdollisimman realistisen kuvan siitä, kuinka hyvin tavoitteet on saavutettu. Arvioinnin tehtävä on myös antaa opiskelijalle välineitä ja mahdollisuuksia kehittää omaa oppimistaan ja työskentelyään. Opettajan antaman arvioinnin rinnalla onkin tärkeää ohjata opiskelijoita havainnoimaan ja tarkastelemaan edistymistään itse- ja vertaisarvioinnin avulla.

Oppimisen ja työskentelyn tavoitteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa eri vaiheissa opintojaksoa. Tämä auttaa opiskelijaa ymmärtämään arvioinnin merkitystä eri vaiheissa opintojaksoa ja suuntaamaan työskentelyään paremmin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Oman oppimisen arvioiminen ja edistäminen ovat taitoja, jotka kehittyvät asteittain, ja näitä taitoja harjoitellaan opettajan ohjaamana koko lukion ajan.

Gradia-lukioiden arviointikulttuuria kehitetään keskustelemalla säännöllisesti arvioinnin periaatteista ja toteuttamisesta. Arviointiperiaatteiden ja -käytänteiden tarkastelu lisää yhteistä ymmärrystä arviointikulttuurista ja arvioinnin läpinäkyvyyttä. Arviointikäytänteitä tarkastellaan säännöllisesti aineryhmissä sekä myös yli ainerajojen.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Monipuolinen arviointi ja palaute perustuu yhdessä sovittuihin käytänteisiin ja dialogiseen arviointikulttuuriin

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Arviointiperusteet annetaan opiskelijalle myös kirjallisesti opintojakson alussa. Opintojakson tavoitteita arvioidaan monipuolisesti ja opiskelijoille annetaan palautetta oppimisen kehittymisestä jo opintojakson aikana.

Opintojakson aikana arvioidaan opiskelijan tietoja, taitoja ja työskentelyä. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan siitä, miten he voivat yhteistyössä opettajan kanssa edistää oppimistaan ja kehittää työskentelytaitojaan. Tapa, jolla palautetta annetaan, viestii opiskelijalle, että tavoitteena on tukea opiskelijan oppimista ja auttaa häntä edistämään oppimistaan.

Opintojakson aikainen arviointi on vuoropuhelua opettajan ja opiskelijan välillä: opettaja sanoittaa tavoitteita, ohjaa työskentelyä sekä antaa välineitä tavoitteisiin pääsemiseksi. Kun opiskelija saa palautetta oppimisestaan ja osaamisestaan koko opintojakson ajan, hän voi suunnata opiskeluaan saamansa palautteen perusteella sekä valita itselleen sopivia työskentelytapoja.

Jotta opiskelija saa monipuolisen kuvan osaamisestaan ja työskentelystään, arviointia toteutetaan eri tavoin opintojakson aikana. Opintojakson aikana on tärkeää palauttaa opiskelijoiden mieleen opintojakson oppimistavoitteita sekä kertoa, miten eri tavoin toteutettu arviointi tukee heidän opiskeluaan tavoitteisiin pääsemiseksi. On hyvä selventää opiskelijoille formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin periaatteita: onko tarkoitus tukea ja edistää omaa oppimista (formatiivinen arviointi) vai arvioida sitä, kuinka oppimisen ja työskentelyn tavoitteita on saavutettu (summatiivinen arviointi)?

Opintojakson aikana saatu arviointitieto antaa myös opettajalle tietoa siitä, miten työskentely ja oppiminen kohti tavoitteita etenee.

Arvioinnissa otetaan huomioon erityistarpeita, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista. Opiskelijalla on mahdollisuus anoa erityisjärjestelyjä, ja lisäksi osaamista voidaan arvioida vaihtoehtoisilla, yksilöllisillä tavoilla. Opiskelijoille voidaan tarjota erilaisia tapoja osoittaa osaamistaan, eli esimerkiksi suullisesti annettu näyttö voi täydentää tai korvata kirjallisesti toteutettua arviointia.

Opiskelijoille selvitetään, millä perusteilla opintojakso voi keskeytyä. Opiskelija voi itse keskeyttää opintojakson perustellusta syystä sovittuaan asiasta opinto-ohjaajan tai rehtorin kanssa.

Oppiainekohtaisissa opetussuunnitelmissa täsmennetään opintojaksojen arvioinnin periaatteita. Aineryhmä keskustelee säännöllisesti arviointiperusteiden soveltamisesta käytäntöön ja seuraa, miten käytänteet toteutuvat.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Opintojakson arviointi on tärkeä osa opiskelijan informaatio-ohjausta ja opintosuunnitelman seurantaa

Opintojaksoihin sisältyvistä valtakunnallisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosana lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Paikallisista kuntakohtaisista ja lukiokohtaisista valinnaisista opinnoista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty).

Kesken olevasta opintojaksosta käytetään merkintää O (O = osallistunut opetukseen) ja keskeytyneestä suorituksesta käytetään merkintää K (K = keskeytynyt suoritus).

Opettaja merkitsee kesken olevan opintojakson O-merkinnän lisäksi, mitkä opintojakson suorituksista puuttuvat. Opiskelijan tulee saada kesken oleva opintojakso valmiiksi viimeistään opintojaksoa seuraavan jakson aikana. O-merkinnällä merkitty opintojakson suoritus voidaan arvioida jo annetun näytön perusteella, mikäli näyttö on riittävä arvioinnin suorittamiseen. O-merkintä vaihdetaan viimeistään opintojaksoa seuraavan jakson aikana joko suoritusmerkinnäksi tai K-merkinnäksi (keskeytynyt). Opintojakson keskeytymisen syy kirjataan merkinnän yhteyteen. Keskeytynyt opintojakso tulee suorittaa kokonaisuudessaan uudestaan. Lisäaikaa O-merkinnän täydentämiseen voi saada vain rehtorin myöntämän erityisjärjestelypäätöksen kautta.

Jos opiskelija saa K-merkinnän, aineenopettaja välittää tämän tiedon heti ryhmänohjaajalle ja opinto-ohjaajalle. K-merkinnästä tiedottaminen on tärkeä osa Gradia-lukioiden ohjaustoimintaa, kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä uuden oppivelvollisuuslain edellyttämiä varhaisen puuttumisen toimenpiteitä. Ennen opintojakson keskeytymistä opettaja pyrkii tiedottamaan opiskelijaa asiasta, jos opintojakso on aloitettu ja osittain opiskeltu.

Opiskelija voi korottaa hylättyä arvosanaa osallistumalla uusintatilaisuuteen, opiskelemalla opintojakson uudelleen tai osoittamalla osaamistaan niissä osissa opintojaksoa, joita ei ole hyväksytty tai jotka puuttuvat. Arvioinnin tulee olla tällöinkin monipuolista, ja kokeen lisäksi uusinta voi sisältää muitakin tehtäviä ja näyttöjä. Uusintasuorituksen lisäksi edeltävä opintojakson aikainen osaaminen eli suoritetut työt ja näytöt voidaan ottaa huomioon uutta arvosanaa annettaessa.

Mikäli opiskelijan on suoritettava koe hylätyn arvosanan korottamiseksi, hän voi osallistua yhteen uusintatilaisuuteen. Opiskelija ohjataan tekemään uusintakoe tai näyttö heti seuraavassa uusintatilaisuudessa. Uusintakokeen tai näytön siirtämiseen täytyy olla perusteltu syy, esimerkiksi opiskelijan sairastuminen. Uusintakokeiden ja korotusten ajankohdista päätetään lukiokohtaisesti.

Opiskelijan tulee suorittaa hylätty tai kesken jäänyt opintojakso ensisijaisesti siinä koulussa ja sille opettajalle, jonka opetukseen hän on osallistunut. Edellä mainitusta ehdosta ja uusintakuulustelun laatimisjärjestyksestä voidaan poiketa, mikäli oppiainekohtaisesti sovitaan erilaisesta menettelystä tai lukioiden opetusjärjestelyt vaikeuttavat uusintakuulustelun toteuttamista.

Myös hyväksyttyä arvosanaa on oikeus korottaa. Ennen opintojakson hyväksytyn arvosanan korottamista opiskelija keskustelee opintojakson suorituksista ja korottamisen tavoista häntä opettaneen opettajan kanssa, tai mikäli tämä ei ole mahdollista, ainevastaavan kanssa. Mikäli opiskelija pyrkii korottamaan opintojaksosta saamaansa arvosanaa, korottavan suorituksen voi antaa opettajalle kerran. Suoritus on annettava seuraavan jakson aikana. Suoritus voi sisältää uusintakokeen tai muita suorituksia, mutta opintojakson arvioinnin täytyy olla kokonaisuutena monipuolista. Suorituksen siirtämiseen täytyy olla perusteltu syy, esimerkiksi opiskelijan sairastuminen. Lopulliseksi arvosanaksi tulee suorituskertojen arvosanoista paras.

Ainekohtaisissa opetussuunnitelmissa tarkennetaan uusimiskäytäntöjä. Aineryhmät keskustelevat arviointiperiaatteista ja niiden käytännön toteutuksesta säännöllisesti ja

määrittelevät kesken jääneen opintojakson (O-merkintä) tai keskeytyneen opintojakson (K-merkintä) perusteita sekä hyväksytyn arvosanan uusimisen periaatteita.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Itsenäinen opintojakson suorittaminen perustuu ennakkosuunnitteluun ja poikkeaviin oppimisjärjestelyihin

Opiskelija voi suorittaa opintojakson itsenäisesti keskusteltuaan asiasta ensin opettajan kanssa ja saatuaan opettajalta luvan itsenäiseen suoritukseen. Ensisijaisesti opiskelijalle etsitään toisesta lukiosta mahdollisuutta osallistua opintojakson opetukseen, tai opiskelija suorittaa opintojakson verkko-opetuksessa. Opiskelijan kanssa voidaan sopia ohjauksesta ja tuesta itsenäisesti suoritettavan opintojakson aikana.

Itsenäinen suoritus opintojaksosta arvioidaan siihen kuuluneiden tehtävien ja muiden näyttöjen perusteella. Itsenäisesti suoritetun opintojakson arvioinnin tulee olla monipuolista.

Itsenäisesti opiskellusta opintojaksosta edellytetään hyväksytty arvosana, jotta se voidaan hyväksyä opintojakson suoritukseksi. Mikäli opiskelija ei saa suoritettua itsenäistä opintojaksoa hyväksytysti tai suoritus keskeytyy, on kyseinen opintojakso jatkossa opiskeltava opetukseen osallistumalla.

Aineryhmät laativat tarkemmat oppiainekohtaiset itsenäisen suorittamisen ohjeet. Oppiaineissa, joissa on yksi pakollinen moduuli, suositellaan tämän pakollisen moduulin suorittamista opetukseen osallistumalla.

Opiskelijalle voidaan myöntää hakemuksesta lupa suorittaa opintoja lähiopetukseen osallistumatta.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

Kielten opetuksessa arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi opiskelijan suullinen kielitaito erillisellä Opetushallituksen laatimalla suullisen kielitaidon kokeella tai erillisen ohjeistuksen mukaisilla näytöillä. Tarkemmat periaatteet suullisen kielitaidon opintojaksosta ja arvioinnista selvitetään opetussuunnitelman kohdassa Vieraat kielet.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Opintomenestyksen seuranta on merkittävintä kodin ja koulun välistä yhteistyötä

Opiskelijoiden vanhemmille ja huoltajille annetaan tietoa opintojen etenemisestä ja arvioinnin toteuttamisesta. Yli 18-vuotiaalta opiskelijalta tähän tarvitaan opiskelijan oma suostumus. Opintojaksojen arvioinnit näkyvät kunkin jakson jälkeen Wilmassa, josta opiskelijat ja huoltajat voivat seurata opintojen etenemistä. Opiskelijalle, vanhemmille ja huoltajille tiedotetaan, että heillä on oikeus kysyä arvioinnin perusteista, mikäli he eivät ole tyytyväisiä suoritettuun arviointiin.

Opintojen etenemistä seurataan säännöllisesti lukiossa sovitun työnjaon mukaisesti. Havaittuihin ongelmiin pyritään puuttumaan välittömästi ja niitä yritetään ennaltaehkäistä aktiivisella ohjauksella ja tiedottamisella.
Opintojakson uusimis- ja täydentämiskäytänteitä kuvataan tarkemmin opetussuunnitelman kohdassa 5.2.1.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	*lukioasteikko*	*asteikko 1–3*
1 (tyydyttävä)	*5 (välttävä)*	*1*
2 (tyydyttävä)	*6 (kohtalainen)*	*1*
3 (hyvä)	*7 (tyydyttävä)*	*2*
4 (hyvä)	*8 (hyvä)*	*2*
5 (kiitettävä)	*9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)*	*3*

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli

ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Osaamisen tunnustaminen tukee opiskelijan henkilökohtaisia oppimistavoitteita

Opiskelijalla on oikeus sisällyttää opintoihinsa sellaisia suorittamiaan opintoja, jotka vastaavat opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Osaamisen tunnustamisella vältetään opintojen päällekkäisyyttä ja voidaan lyhentää opiskeluaikaa. Opiskelijan tulee itse hakea osaamisen tunnustamista. Hakemus toimitetaan opinto-ohjaajalle jäljempänä ohjeistettavalla tavalla.

Osaamisen tunnustamisessa noudatetaan seuraavia periaatteita ja käytänteitä:

1. Muualla kuin omassa oppilaitoksessa suoritetut lukion opetussuunnitelman mukaiset opinnot luetaan suoraan hyväksi ilman lisänäyttöjä. Esimerkiksi ulkomailla suoritettuihin opintoihin voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä.

2. Yläkoulun ja lukion välissä suoritetuista koko vuoden kansanopisto-opinnoista voidaan lukea hyväksi enintään 36 opintopistettä valinnaisiin opintoihin ja lisäksi mahdolliset lukion opetussuunnitelman mukaiset opinnot suoraan vastaaviin opintojaksoihin.

Samoin valinnaisiin opintoihin luetaan hyväksi lukion aikana kolmoistutkinnossa suoritettavat opinnot.

3. Suoritusmerkintä opinnoista merkitään ainekohtaisesti kohtaan **Muut opinnot**, jonka laajuutta voi säätää tarpeen mukaan. Mikäli kyse ei ole suoraan minkään oppiaineen opintojaksosta, merkitään suoritus kohtaan **Temaattiset opinnot** tai **Projektiopintojaksot** tai **Opinnot muissa oppilaitoksissa.**

4. Hyväksiluettavissa suorituksissa määrällisesti noin 30 tuntia vastaa yhtä opintopistettä silloin kun suorituksen laajuutta ei ole valmiiksi määritelty opintopisteinä.

5. Osaamisen tunnustamisesta ja hyväksiluvusta vastaa opinto-ohjaaja, joka neuvottelee tarvittaessa aineenopettajan tai rehtorin kanssa. Opiskelija täyttää Osaamisen tunnustaminen – lomakkeen Wilmassa ja esittää opinto-ohjaajalle todistuksen suorituksestaan. Ellei hyväksiluvusta ole aiotun suorituksen kohdalla selkeitä ennakko-ohjeita, tarvittavaa lisäohjausta antaa opinto-ohjaaja. Jos opiskelija ei ole tyytyväinen opinto-ohjaajan tekemään päätökseen, hän voi hakea apulaisrehtorilta sen muuttamista.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi monipuolistaa opiskelijan arviointia

Aineryhmät määrittelevät laaja-alaisten tavoitteiden toteuttamisen ja arvioinnin eri opintojaksoissa.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	*joista voi olla hylättyjä opintoja enintään*
2–5 opintopistettä	*0 opintopistettä*
6–11 opintopistettä	*2 opintopistettä*
12–17 opintopistettä	*4 opintopistettä*
18 opintopistettä tai enemmän	*6 opintopistettä*

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Opiskelijan päättöarviointi perustuu kokonaisnäkemykseen hänen osaamisestaan

Oppiaineen oppimäärä muodostuu niistä lukioaikaisista opinnoista, joita opiskelija suorittaa oman henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa pohjalta. Opiskelijaa tuetaan ja autetaan oman opintosuunnitelmansa laatimisessa ja seuraamisessa.

Oppimäärän arvosana perustuu pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuun aritmeettiseen keskiarvoon. Paikallisessa/koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa kuvataan lukiodiplomit ja valinnaiset opinnot, jotka sisältyvät oppiaineen oppimäärään. Näistä paikallisista valinnaisista opinnoista oppimäärään luetaan vain hyväksytysti suoritetut opinnot.

Opiskelijan suorittamia pakollisia opintoja tai hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja ei voi jälkikäteen poistaa. Opiskelijaa tiedotetaan opintojen eri vaiheessa siitä, millä tavoin arvosanat vaikuttavat oppimäärän arviointiin ja mitkä seikat estävät oppimäärän arvioinnin.

Opintojen päättövaiheessa opiskelijalla on oikeus korottaa koko oppimäärän arvosanaa erikseen järjestettävässä näyttötilaisuudessa tai lisänäytöillä. Opiskelija voi osallistua aineen oppimäärän erilliseen kuulusteluun yhden kerran joko ennen ylioppilastutkintokertaa tai sen jälkeen. Jos opiskelijan oppiaineen oppimäärän arvosana nousee kuulustelun perusteella, opiskelija ei voi enää suorittaa saman oppiaineen opintoja.

Lisäksi lukio-opintojen päättövaiheessa oppiaineen opettajat voivat harkintaan perustuen korottaa opiskelijan päättöarvosanaa, mikäli he katsovat, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat paremmat kuin oppiaineen päättövaiheessa oppimäärään kuuluvien opintojen perusteella määräytyvä arvosana osoittaa.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja

oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. *Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.*
2. *Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.*
3. *Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.*

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.*

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*
- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*
- *arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*
- *todistusten ulkoasu.*

Mikäli opiskelija pyrkii korottamaan opintojaksosta saamaansa arvosanaa, **korottavan suorituksen voi antaa opettajalle kerran.** Suoritus on annettava seuraavan jakson aikana. Suorituksen siirtämiseen täytyy olla perusteltu syy, esimerkiksi opiskelijan sairastuminen.

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*

- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä

paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa ***monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen*** *sekä* ***yhteiskunnallinen osaaminen****. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa ***eettisyyttä****,* ***ympäristöosaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.*

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla luetaan yksi kokonaisteos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson osia voidaan integroida esimerkiksi reaaliaineiden opintojaksojen kanssa.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI02)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla luetaan yksi tietokirja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson osia voidaan integroida esimerkiksi reaaliaineiden opintojaksojen kanssa.

Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI03)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla luetaan yksi kokonaisteos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti vuorovaikutusosaaminen ja hyvinvointiosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson osia voidaan integroida esimerkiksi reaaliaineiden opintojaksojen kanssa.

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI04)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla luetaan yksi kokonaisteos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI05)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään akateemisia tekstitaitoja ja tehdään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä esimerkiksi kieli- ja viestintätieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla luetaan yksi kokonaisteos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson sisältöjä voidaan integroida esimerkiksi reaaliaineiden tai englannin opintojaksojen kanssa.

Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI06)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään korkeakouluissa tarvittavia kirjoittamisen taitoja ja tehdään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla voidaan lukea yksi kokonaisteos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson osia voidaan integroida esimerkiksi reaaliaineiden opintojaksojen kanssa.

Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI07)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana luetaan yksi kokonaisteos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti vuorovaikutusosaaminen ja hyvinvointiosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson osia voidaan integroida esimerkiksi reaaliaineiden tai englannin opintojaksojen kanssa.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI08)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään akateemisia tekstitaitoja ja tehdään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä esimerkiksi kirjallisuustieteen ja taiteentutkimuksen kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla luetaan kaksi kokonaisteosta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä hyvinvointiosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson osia voidaan integroida esimerkiksi taito- ja taideaineiden tai historian opintojaksojen kanssa.

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI09)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tehdään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä esimerkiksi kieli- ja viestintätieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*

- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti vuorovaikutusosaaminen.

Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa

opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tämä opintojakso keskittyy erityisesti äidinkielen ylioppilaskokeen kirjoitustaidon kokeessa tarvittavien taitojen harjoittelemiseen.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa*
- *osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *erilaisia tapoja tulkita tekstejä*
- *tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa*
- *monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tämä opintojakso keskittyy erityisesti äidinkielen ylioppilaskokeen lukutaidon kokeessa tarvittavien taitojen harjoittelemiseen.

Toimittajan työ, 2 op (ÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- perehtyy toimittajan työn toimenkuvaan
- tutustuu monimuotoisten mediatekstien tekstilajipiirteisiin, kuten kielellisten, visuaalisten ja audiovisuaalisten tekstikokonaisuuksien ilmaisukeinoihin
- oppii toimimaan journalistin työtä ohjaavien eettisten periaatteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman lukion julkaisun suunnitteleminen ja toimittaminen sähköisellä alustalla
- julkaisuun tulevien juttujen tuottamisen ja muokkaamisen harjoitteleminen itsenäisesti tai yhdessä
- erilaisiin journalistisiin juttutyyppeihin ja tekstilajeihin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opintojakson arviointi perustuu koululehtityöhön osallistumiseen ja koululehden toimittamisessa annettuihin näyttöihin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään median toimintatapoihin ja ilmiöihin toimittamalla koululehteä ja tuottamalla lehteen monipuolista sisältöä. Sisältö voi olla sekä kirjallista että audiovisuaalista. Koululehdessä voidaan hyödyntää sekä sosiaalisen että perinteisen median julkaisumalleja. Kokonaisuus voidaan lukea myös osaksi S2-opintoja.

Kirjoittamisen klinikka, 2 op (ÄI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on
- oppia analysoimaan tehtävänantoa
- oppia hyödyntämään erilaisia sisällön ideoinnin työkaluja
- oppia rajaamaan tekstin näkökulma
- oppia ymmärtämään tekstin jäsentelyn tärkeys
- tunnistaa ja oppia käyttämään erilaisia jäsentelytapoja suhteessa eri tekstilajeihin
- ymmärtää otsikoinnin, aloituksen ja lopetusken merkitys tekstissä
- oppia erilaisia otsikointitapoja, aloitustapoja ja lopetustapoja
- ymmärtää koheesio käsitteenä ja oppia käyttämään erilaisia tekstin koheesioon vaikuttavia keinoja

- ymmärtää aineiston käytön merkitys oman tekstin kehittelyssä
- harjaantua aineiston pohjalta kirjoittamisessa
- harjaantua aineistoihin viittaamisessa, aineiston referoimisessa ja aineiston lainaamisessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- prosessikirjoittamisen vaiheet: tehtävänannon analyysi, sisällön ideointi, näkökulman rajaaminen, rakenteen suunnittelu, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, tekstin muokkaaminen ja viimeistely
- tekstin rakenne: jäsentely, kappalejako, koheesio, otsikointi, aloitus ja lopetus
- aineistojen käyttö: aineistojen valinta, aineistoon viittaaminen, selostaminen ja lainaaminen
- tekstin kieli ja tyyli
- kielenhuolto

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikaisten itsenäisten tehtävien tekemiseen sekä sovittuihin ohjaustapaamisiin osallistumiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija hioo kykyään tuottaa, muokata ja viimeistellä asiatekstejä. Opintojaksolla käsitellään prosessikirjoittamisen periaatteita, tehdään kirjoitusharjoituksia, muokataan omaa tekstiä ja harjoitellaan kielen ja tyylin hiomista. Opintojaksolla kerrataan myös kielenhuoltoa. Tarvittaessa opintojaksolla voidaan hyödyntää erityisopettajan asiantuntemusta.

Kirjallisuuden teemajakso, 2 op (ÄI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on
- oppia löytämään itseään kiinnostavaa kauno- ja tietokirjallisuutta monipuolisesti
- laajentaa ja syventää kirjallisuuden tuntemusta
- vahvistaa lukemisharrastustaan omista lähtökohdistaan käsin
- harjaantua tekstien erittelyssä ja tulkinnassa
- oppia reflektoimaan omaa lukukokemustaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kymmenen omavalintaisen kokonaisteoksen lukeminen, joista osa voi olla kaunokirjallisuutta ja osa tietokirjallisuutta
- teoksia erittelevien ja tulkitsevien tuotosten tekeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota luettuja teoksia käsittelevissä tuotoksissa esille tulevaa tekstien erittelyn ja tulkinnan kykyä sekä taitoa reflektoida omaa lukukokemustaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tällä opintojaksolla opiskelija lukee kymmenen omavalintaista kirjaa, jotka voivat olla sekä kauno- että tietokirjallisuutta, ja tekee jokaisesta kirjasta pienen sitä erittelevän ja tulkitsevan tuotoksen. Opintojakso suoritetaan itsenäisesti.

Sanataide, 2 op (ÄI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on
- kehittää omaäänistä kirjoittamista
- ymmärtää sanataiteen keinojen hyödyntämismahdollisuudet myös asiateksteissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- omien tekstien tuottaminen ja reflektointi
- palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- sanataiteen harrastusmahdollisuudet
- omien tekstien julkaisumahdollisuudet
- mahdollisuuksien mukaan vieraileva puhuja kirjoittamisen alalta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opintojakson arviointi perustuu näyttöön opetukseen osallistumisesta sekä taitojen harjoittelusta opintojakson tehtävien, oman kehityksen reflektoinnin ja palautteen antamisen ja vastaanottamisen osalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tällä opintojaksolla kehitetään omaa kirjoittajaääntä lukemalla ja kirjoittamalla erilaisia kaunokirjallisia tekstejä, jotka voivat olla kokonaisia tekstejä, kuten novelleja, runoja ja näytelmiä, tai edellisten kirjoittamiseen liittyviä harjoituksia. Työskentelyä taustoitetaan teoriatiedolla proosan, draaman ja lyriikan kirjoittamisesta. Opintojakso- ja opiskelijakohtaiset painotukset ovat mahdollisia. Lukutehtävissä yhdistellään eläytyvää ja analyyttistä lukutapaa.

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, kieli- ja tekstitietoisuus, 3 op (ÄI01ÄI02)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen
- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käsitellään kiertotaloutta osana opintojakson oppimistehtäviä.
- Opintojaksolla luetaan 1-2 kokonaisteosta, mutta kuitenkin vähintään yksi tietokirja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson osia voidaan integroida esimerkiksi reaaliaineiden opintojaksojen kanssa.

Vuorovaikutus 1 ja kirjallisuus 1, 3 op (ÄI03ÄI04)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen
- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla luetaan kaksi kokonaisteosta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti vuorovaikutusosaaminen ja hyvinvointiosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson osia voidaan integroida esimerkiksi englannin tai muiden kielten opintojaksojen kanssa.

Tekstien tulkinta 1 ja vuorovaikutus 2, 3 op (ÄI05ÄI07)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään akateemisia tekstitaitoja ja tehdään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä esimerkiksi kieli- ja viestintätieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla luetaan kaksi kokonaisteosta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti vuorovaikutusosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson osia voidaan integroida esimerkiksi reaaliaineiden tai englannin opintojaksojen kanssa.

Yksilö ja yhteisö, 5 op (TII02)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ympäristö, ystäväni, 4 op (TII03)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Me kulttuurin maailmassa, 6 op (TII04)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Länsimaisen kulttuurin ytimessä, 6 op (TII05)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vaikuttajana yhteiskunnassa I, 6 op (TII07)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vaikuttajana yhteiskunnassa 2, 3 op (TII08)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Minä aloittelevana tieteen tekijänä, 3 op (TII10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- *osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- *on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa*
- *kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia*

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi*

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen*
- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*
- *kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta*

Kielitietoisuuden kehittyminen

- *tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Vuorovaikutus 3, 2 op (S209)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista*
- *syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tehdään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä esimerkiksi kieli- ja viestintätieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

Keskeiset sisällöt

- *kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö*
- *vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*
- *syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta*
- *osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi*
- *omaäänisten tekstien tuottaminen*
- *tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa*
- *luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen*
- *ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan suomi toisena kielenä -ylioppilaskokeeseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta*
- *analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *runokokoelma tai näytelmäteksti*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan suomi toisena kielenä -ylioppilaskokeeseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S201)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käsitellään kiertotaloutta osana opintojakson oppimistehtäviä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson osia voidaan integroida esimerkiksi reaaliaineiden opintojaksojen kanssa.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S202)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti hyvinvointiosaaminen.

Vuorovaikutus 1, 1 op (S203)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa

otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti vuorovaikutusosaaminen.

Kirjallisuus 1, 2 op (S204)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti hyvinvointiosaaminen.

Tekstien tulkinta, 2 op (S205)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään akateemisia tekstitaitoja ja tehdään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä esimerkiksi kieli- ja viestintätieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti yhteiskunnallinen osaaminen.

Kirjoittaminen 1, 1 op (S206)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään korkeakouluissa tarvittavia kirjoittamisen taitoja ja tehdään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä esimerkiksi kieli- ja viestintätieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti monitieteinen ja luova osaaminen.

Vuorovaikutus 2, 1 op (S207)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti vuorovaikutusosaaminen.

Kirjallisuus 2, 2 op (S208)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan*
- *kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään akateemisia tekstitaitoja ja tehdään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä esimerkiksi kirjallisuustieteen ja taiteentutkimuksen kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta*
- *eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*

- *merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä hyvinvointiosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson osia voidaan integroida esimerkiksi taito- ja taideaineiden tai historian opintojaksojen kanssa.

Kieli- ja tekstitietoisuus, vuorovaikutus, 2 op (S202S203)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen.

Kirjoittaminen ja vuorovaikutus, 2 op (S206S207)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään korkeakouluissa tarvittavia kirjoittamisen taitoja ja tehdään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä esimerkiksi kieli- ja viestintätieteiden kanssa..

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan arvioinnin periaatteista ja käytänteistä, jotka ovat myös opiskelijoiden nähtävillä koko jakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti monitieteinen ja luova osaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

7.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

*Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen***

sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (A2.2)*	*B2.1 (A2.2)*	*B1.2 (A2.1)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomalaisen ja eurooppalaisen kulttuuriperinnön tuntemus.

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taito.

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunteminen ja käyttäminen sekä kieli-identiteetin rakentaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisen säätely ja jatkuva oppimistaitojen kehittäminen.

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA02)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*

- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa aloitetaan henkilökohtaisen kieliprofiilin luominen.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurin eri osa-alueisiin tutustuminen ja kulttuurien moninaisuuden ymmärtäminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ruotsin kieli itseilmaisun välineenä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUA03.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan erilaisiin vaikuttamismahdollisuuksiin yhteiskunnassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Kehitetään vuorovaikutusosaamista, esimerkiksi argumentoinnin ja neuvottelemisen kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedon hankkimis- ja esittämistavat sekä kriittinen medialukutaito.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon sekä vaikuttamismahdollisuuksiin yhteiskunnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieteeseen, teknologiaan ja tulevaisuuden näkymiin tutustuminen sekä niistä keskusteleminen ja tekstien tuottaminen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Teknologia kestävän kehityksen mahdollistajana.

Vuorovaikutusosaaminen

Tieteellisistä aiheista keskusteleminen ryhmässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatko-opintomahdollisuuksiin ja työelämään tutustuminen Suomessa ja Pohjoismaissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelu- ja työelämään liittyvät vuorovaikutustilanteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan ymmärtää oman roolinsa pohjoismaisissa ja kansainvälisissä yhteyksissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävä elämäntapa yksilö ja yhteisön näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelu ja monilukutaidon kehittäminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohjoismaisissa ja kansainvälisissä yhteyksissä tarvittavan suullisen osaamisen harjoittelu. Erilaisten suullisten esitysten valmistelu, esim. puhe.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa painotetaan suullisen kielitaidon osa-alueita kuten äänteiden tuottamista ja intonaatiota sekä vuorovaikutustaitoja. Arvioitavat näytöt ovat ensisijaisesti suullisia perustuen opetushallituksen tuottamaan suullisen kielitaidon kokeeseen, mutta myös kirjallisia suorituksia voidaan liittää osaksi opintojaksoa. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosana perustuu opintojakson aikaisiin näyttöihin sekä sen lopuksi järjestettävään suullisen kielitaidon kokeeseen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin kielen ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (RUA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tässä opintojaksossa valmistaudutaan A-ruotsin ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tässä opintojaksossa kerrataan opintojaksojen 1-8 keskeistä sisältöä ja valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla kokeen erilaisia tehtävätyyppejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Suoritusmerkintä edellyttää aktiivista osallistumista opintojaksolla ja annettujen tehtävien suorittamista.

Norden på djupet, 2 op (RUA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena tutustua pohjoismaisen kulttuurin eri muotoihin ja syventää kielen eri osa-alueiden hallintaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa käsitellään pohjoismaisen kulttuurin ja median eri osa-alueita. Painotus voi vaihdella lukuvuosittain. Painopisteinä voivat olla esimerkiksi kirjallisuus, elokuvat ja teatteri, kuvataide, musiikki, sosiaalinen media ja muut mediat sekä nuorisokulttuuri.

Opintojaksossa voidaan myös toteuttaa pohjoismainen vierailu ja tämä opintojakso mahdollistaa integraation toisten oppiaineiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Suoritusmerkintä edellyttää aktiivista osallistumista opintojaksolla ja annettujen tehtävien suorittamista.

Kuuntele, katsele ja kirjoita, 2 op (RUA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kuullun ymmärtämisen ja kirjallisen tuottamisen taitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oppimateriaalina käytetään erilaisia ääni- ja kuvatallenteita esim. videot, podcastit, vlogit, dokumentit, elokuvat, ajankohtaisohjelmat.
- Opetellaan kirjoittamaan eri tyyppisiä lyhyempiä ja pidempiä tekstejä, esim. mielipide- ja blogikirjoitus, esitelmä, kirje.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Suoritusmerkintä edellyttää aktiivista osallistumista opintojaksolla ja annettujen tehtävien suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa suositellaan vähintään kolme ruotsin opintojaksoa suorittaneille. Opintojakso toteutetaan monimuoto-opetuksena.

7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB101)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*

- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa aloitetaan henkilökohtaisen kieliprofiilin luominen ja harjoitellaan kieltenoppimista tukevia työtapoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taito.

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunteminen ja käyttäminen sekä kieli-identiteetin rakentaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisen säätely ja jatkuva oppimistaitojen kehittäminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomalaisen ja eurooppalaisen kulttuuriperinnön tuntemus.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB102)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Jatketaan henkilökohtaisen kieliprofiilin päivittämistä.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa voidaan toteuttaa osittaista integraatiota teemasta kielitietoisuus ja kielten väliset suhteet ruotsin ensimmäisen opintojakson kanssa. Hyvinvointiteema mahdollistaa osittaisen integraation terveystiedon TE01-opintojakson kanssa.
- Tässä opintojaksossa on yksi oppitunti, jolla käsitellään kiertotaloutta ja sen ilmenemismuotoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Huolenpito itsestä ja muista sekä identiteetin rakentaminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taidot.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen + Ruotsin kieli arjessani, 4 op (RUB101RUB102)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa aloitetaan henkilökohtaisen kieliprofiilin luominen.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*

- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa voidaan toteuttaa osittaista integraatiota teemasta kielitietoisuus ja kielten väliset suhteet englannin ensimmäisen opintojakson kanssa. Hyvinvointiteema mahdollistaa osittaisen integraation terveystiedon TE01-opintojakson kanssa.
- Tässä opintojaksossa on yksi oppitunti, jolla käsitellään kiertotaloutta ja sen ilmenemismuotoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomalaisen ja eurooppalaisen kulttuuriperinnön tuntemus.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisen säätely ja jatkuva oppimistaitojen kehittäminen.

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunteminen ja käyttäminen sekä kieli-identiteetin rakentaminen. Huolenpito itsestä ja muista.

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taidot sekä sosiaaliset taidot, yhteistyökyky ja yhdessä oppimisen taidot.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB103)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Paikallinen lisäys

- Henkilökohtaisen kieliprofiilin täydentäminen.

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taito.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaito digiajassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomalaisen ja pohjoismaisen kulttuuriperinnön tuntemus sekä kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ympäristömme, 2 op (RUB104)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Paikallinen lisäys

- Jatketaan henkilökohtaisen kieliprofiilin laatimista.

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettinen toimijuus globaalissa ja media- ja teknologiamaailmassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaito digiajassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Demokratiataidot, vaikuttaminen turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB105)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija jatkaa kieliprofiilinsa täydentämistä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Huolenpito itsestä ja muista.

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taito.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen käyttäminen omaksi ja yhteiskunnan hyväksi sekä uudistumiskyky, työelämävalmiudet ja yrittäjämäinen asenne.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB106)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Paikallinen lisäys

- Henkilökohtaisen kieliprofiilin täydentäminen. Opetushallituksen suullisen kielitaidon koe.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taito.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tässä opintojaksossa painottuu viestintä- ja vuorovaikutustaidot, joita arvioidaan monipuolisesti. Laaja-alaisen osaamisen alueista tässä opintojaksossa huomioidaan erityisesti vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa painotetaan suullisia viestintä- ja vuorovaikutustaitoja. Arvioitavat näytöt ovat ensisijaisesti suullisia perustuen opetushallituksen tuottamaan suullisen kielitaidon kokeeseen, mutta myös kirjallisia suorituksia voidaan liittää osaksi opintojaksoa. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosana perustuu opintojakson aikaisiin näyttöihin sekä sen lopuksi järjestettävään Opetushallituksen suullisen kielitaidon kokeeseen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB107)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Paikallinen lisäys

- Kieliprofiilin laadinta jatkuu.

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Demokratiataidot, vaikuttaminen turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Luonnon monimuotoisuuden arvostaminen ja tutkimustietoon perustuva ilmasto-osaaminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja antaa palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin kielen ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (RUB108)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tässä opintojaksossa valmistaudutaan ruotsin ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tässä opintojaksossa kerrataan opintojaksojen 1-7 keskeistä sisältöä ja valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla kokeen erilaisia tehtävätyyppejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen sekä annettujen tehtävien tekemistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi valmistautuessa ruotsin ylioppilaskokeeseen.

Norden på djupet – Pohjolaa pintaa syvemmältä, 2 op (RUB109)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena tutustua pohjoismaisen kulttuurin eri muotoihin ja syventää kielen eri osa-alueiden hallintaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa käsitellään pohjoismaisen kulttuurin ja median eri osa-alueita. Painotus voi vaihdella lukuvuosittain. Painopisteinä voivat olla esimerkiksi kirjallisuus, elokuvat ja teatteri, kuvataide, musiikki, sosiaalinen media ja muut mediat sekä nuorisokulttuuri. Opintojaksossa voidaan myös toteuttaa pohjoismainen vierailu ja tämä opintojakso mahdollistaa integraation toisten oppiaineiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen sekä annettujen tehtävien tekemistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tämä opintojakso mahdollistaa integraation toisten oppiaineiden kanssa.

Ruotsin tuki, 2 op (RUB110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan ruotsin perusosaamista ja tukea pakollisten opintojaksojen suorittamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan ruotsin perusrakenteita ja keskeistä sanastoa. Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, jotka haluavat vahvistaa osaamistaan näissä asioissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen sekä annettujen tehtävien tekemistä.

Opintojaksossa keskitytään formatiiviseen arviointiin, jonka perusteella opiskelijan on mahdollista kehittää osaamistaan ja työskentelyään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuuntele, katsele ja kirjoita, 2 op (RUB111)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija vahvistaa kuullun ymmärtämisen ja kirjallisen tuottamisen taitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oppimateriaalina käytetään erilaisia ääni- ja kuvatallenteita esim. videot, podcastit, vlogit, dokumentit, elokuvat, ajankohtaisohjelmat.
- Opetellaan kirjoittamaan eri tyyppisiä lyhyempiä ja pidempiä tekstejä, esim. mielipide- ja blogikirjoitus, esitelmä, kirje.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen ja tehtävien suorittaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa suositellaan viisi pakollista ruotsin opintojaksoa suorittaneille. Opintojakso toteutetaan monimuoto-opetuksena.

7.3. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden

eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Kieliopinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan*

asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, A-oppimäärä	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*
Muut kielet, A-oppimäärä	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*
Englanti, B1-oppimäärä	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet, B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1(A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
Englanti, B2-oppimäärä	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet, B2-oppimäärä	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.2)*
Englanti, B3-oppimäärä	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan

hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.3.1. Espanja, A-oppimäärä (EAA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (EAA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

toisiin tutustuminen, vertaisarvioinnin

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

monikielisyys, oman kieli-identiteetin tarkastelu, espanjan rooli maailmankielenä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (EAA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

rakentavan vuorovaikutuksen kehittäminen eri taustoista tulevien kielen puhujien kanssa, äänteiden muodostuminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

espanja globaalina kielenä, kielen eri variantit ja viestintätyyli erilaisissa medioissa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- kiertotalous osana opintojakson oppimistehtäviä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

espanjan kieli itseilmaisun välineenä, kiertotalousteeman yhdistäminen kulttuuriteemoihin

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kulttuurin eri osa-alueisiin tutustuminen, kulttuurien moninaisuuden tarkasteleminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

kielellinen ilmaisu yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona, yhteiskunnalliset teemat espanjankielisissä maissa

Vuorovaikutusosaaminen

vuorovaikutusosaamisen kehittäminen esimerkiksi argumentoinnin, väittelyn ja neuvottelemisen kautta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*

- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

eri tieteenaloihin tutustuminen espanjan kielellä, tieteellisen kirjoittamisen periaatteet

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

erilaiset tulevaisuuden visiot, kestävä tulevaisuus

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

opiskeluun ja työnhakuun liittyvät vuorovaikutustilanteet, muodolliset kielenkäyttötilanteet

Yhteiskunnallinen osaaminen

jatko-opinnot ja työelämä espanjankielisessä maassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

kestävä elämäntapa yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Monitieteinen ja luova osaaminen

tiedon luotettavuuden arvioiminen, globaalien ympäristökysymysten monitieteinen luonne

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

suullisen ilmaisun kehittäminen, neuvottelemisen taidot, dialogisuus

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

suullisen kielen eri variantteihin tutustuminen, vuorovaikutustilanteissa vaikuttaviin kulttuurisiin tekijöihin perehtyminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa painotetaan suullisen kielitaidon osa-alueita kuten äänteiden tuottamista ja intonaatiota sekä vuorovaikutustaitoja. Arvioitavat näytöt ovat ensisijaisesti suullisia perustuen opetushallituksen tuottamaan suullisen kielitaidon kokeeseen, mutta myös kirjallisia suorituksia voidaan liittää osaksi opintojaksoa. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosana perustuu opintojakson aikaisiin näyttöihin sekä sen lopuksi järjestettävään suullisen kielitaidon kokeeseen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (EAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitietoaineksen kertaaminen ja sanaston kertaaminen sekä laajentaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien ja osa-alueiden hallinta
- oman osaamisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion oppimäärän mukaisten kielioppiasioiden harjoitteleminen
- yleisimpien kielenkäyttötilanteiden kertaaminen
- eri aihepiirien sanaston vahvistaminen
- kirjoittamisen harjoitteleminen
- vanhojen ylioppilaskokeiden tehtävien avulla harjoitteleminen
- kuullun- ja luetunymmärtämisharjoitukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suorituksen saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

Visita cultural, 2 op (EAA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu espanjankielisen kulttuurin eri muotoihin ja syventää kielen eri osa-alueiden hallintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kulttuurin ja median eri osa-alueet, painotus voi vaihdella lukuvuosittain (kirjallisuus, elokuvat ja teatteri, kuvataide, musiikki, sosiaalinen media ja muut mediat sekä nuorisokulttuuri)
- opintojaksossa voidaan toteuttaa opintomatka
- opintojakson sisällöt ovat muokattavissa integroitavien oppiaineiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suoritusmerkinnän saa osallistumalla aktiivisesti kaikkeen toimintaan ja tekemällä annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso mahdollistaa integraation muiden oppiaineiden kanssa.

7.3.2. Espanja B2-oppimäärä (EAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Koulussa ja vapaalla, 2 op (EAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- yläkoulussa hankitun kielitaidon ja opiskelutaitojen arvioiminen

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kiertotaloustunnin toteuttaminen korostaa kuluttajan vastuuta ja valintojen merkitystä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoiteltavat asiointitilanteet monipuolistuvat ja vuorovaikutustilanteissa mennään yhä enemmän lähipiirin ulkopuolelle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen ja eettisyys sekä ympäristöosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (EAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista lisätään esimerkiksi harjoittelemalla Suomen esittelyä ulkomaalaisille espanjaksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan tarkemmin espanjankielisiin maihin ja niistä tehtävillä esitelmillä vahvistetaan yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Voi hyvin!, 2 op (EAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät aihepiirit vahvistavat hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti hyvinvointiosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Luovuuden lähteillä, 2 op (EAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kielialueen kulttuurin eri osa-alueisiin ja niihin liittyvään sanastoon.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tehdään omakohtainen kulttuurinen tuotos kohdekielellä. Se voi olla esimerkiksi musiikkia, teatteria, lyhytelokuva, meemi, tai vaikka tarina koko ryhmän tuotoksena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Katse tulevaan, 2 op (EAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatko-opintomahdollisuudet, työelämätaidot ja työelämän käytänteet kohdekielisissä kulttuureissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erilaiset viestintämallit esimerkiksi työnhakutilanteissa ja ymmärrys kansainvälisen yhteistyön merkityksestä lisäävät globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (EAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ajankohtaiset aiheet tuovat eettiset kysymykset ja ympäristöosaamisen teemat esille.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käytetään entistä enemmän autenttisia materiaaleja, jolloin esimerkiksi lähdekritiikin merkitys korostuu. Yhteiskunnalliset aiheet tulevat esiin ajankohtaisten uutisaiheiden kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Asuminen ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti eettisyys ja ympäristöosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Opinnot ja kansainvälisyys, 2 op (EAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (EAB29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitietoaineksen kertaaminen ja sanaston kertaaminen sekä laajentaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien ja osa-alueiden hallinta
- oman osaamisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion oppimäärän mukaisten kielioppiasioiden harjoitteleminen
- yleisimpien kielenkäyttötilanteiden kertaaminen
- eri aihepiirien sanaston vahvistaminen

- viestien kirjoittamisen harjoittelu
- vanhojen ylioppilaskokeiden tehtävien avulla harjoittelu
- kuullun- ja luetunymmärtämisharjoitukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnällä suoritettu / hylätty. Suorituksen saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

Visita cultural, 2 op (EAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu ranskankielisen kulttuurin eri muotoihin ja syventää kielen eri osa-alueiden hallintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kulttuurin ja median eri osa-alueet, painotus voi vaihdella lukuvuosittain (kirjallisuus, elokuvat ja teatteri, kuvataide, musiikki, sosiaalinen media ja muut mediat sekä nuorisokulttuuri)
- opintojaksossa voidaan toteuttaa opintomatka
- opintojakson sisällöt ovat muokattavissa integroitavien oppiaineiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi, mikäli opiskelija on osallistunut aktiivisesti kaikkeen toimintaan ja tehnyt annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso mahdollistaa integraation muiden oppiaineiden kanssa.

7.3.3. Espanja B3-oppimäärä (EAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista

tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Espanjan kieli tutuksi, 2 op (EAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan espanjankielisen maailman viestintäkulttuuriin erilaisissa kohtaamisissa ja helpoissa asiointitilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan espanjankielisiin alueisiin ja tapakulttuurin perusasioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken.

Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Arjen vuorovaikutusta, 2 op (EAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy erilaisia asiointitilanteita harjoiteltaessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erojen ja samankaltaisuuksien tarkastelu arjessa ja erilaisiin tilanteisiin sopivien toimintatapojen harjoittelu lisää ymmärrystä toisesta kulttuurista ja siinä toimimisesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Koulussa ja vapaalla, 2 op (EAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa on mahdollista toteuttaa kiertotaloustunti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kiertotaloustunnin toteuttaminen korostaa kuluttajan vastuuta ja valintojen merkitystä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoiteltavat asiointitilanteet monipuolistuvat ja vuorovaikutustilanteissa mennään yhä enemmän lähipiirin ulkopuolelle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen ja eettisyys sekä ympäristöosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (EAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista lisätään esimerkiksi harjoittelemalla Suomen esittelyä ulkomaalaisille espanjaksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan tarkemmin espanjankielisiin maihin ja niistä tehtävillä esitelmillä vahvistetaan yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Voi hyvin!, 2 op (EAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*

- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät aihepiirit vahvistavat hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti hyvinvointiosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Luovuuden lähteillä, 2 op (EAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kielialueen kulttuurin eri osa-alueisiin ja niihin liittyvään sanastoon.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tehdään omakohtainen kulttuurinen tuotos kohdekielellä. Se voi olla esimerkiksi musiikkia, teatteria, lyhytelokuva, meemi, tai vaikka tarina koko ryhmän tuotoksena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Katse tulevaan, 2 op (EAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatko-opintomahdollisuudet, työelämätaidot ja työelämän käytänteet kohdekielisissä kulttuureissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erilaiset viestintämallit esimerkiksi työnhakutilanteissa ja ymmärrys kansainvälisen yhteistyön merkityksestä lisäävät globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (EAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ajankohtaiset aiheet tuovat eettiset kysymykset ja ympäristöosaamisen teemat esille.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käytetään entistä enemmän autenttisia materiaaleja, jolloin esimerkiksi lähdekritiikin merkitys korostuu. Yhteiskunnalliset aiheet tulevat esiin ajankohtaisten uutisaiheiden kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (EAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitietoaineksen kertaaminen ja sanaston kertaaminen sekä laajentaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien ja osa-alueiden hallinta
- oman osaamisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion oppimäärän mukaisten kielioppiasioiden harjoitteleminen
- yleisimpien kielenkäyttötilanteiden kertaaminen
- eri aihepiirien sanaston vahvistaminen
- viestien kirjoittamisen harjoitteleminen
- vanhojen ylioppilaskokeiden tehtävien avulla harjoitteleminen
- kuullun- ja luetunymmärtämisharjoitukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suorituksen saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

Visita cultural, 2 op (EAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu espanjankielisen kulttuurin eri muotoihin ja syventää kielen eri osa-alueiden hallintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kulttuurin ja median eri osa-alueet, painotus voi vaihdella lukuvuosittain (kirjallisuus, elokuvat ja teatteri, kuvataide, musiikki, sosiaalinen media ja muut mediat sekä nuorisokulttuuri)
- opintojaksossa voidaan toteuttaa opintomatka
- opintojakson sisällöt ovat muokattavissa integroitavien oppiaineiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suoritusmerkinnän saa osallistumalla aktiivisesti kaikkeen toimintaan ja tekemällä annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso mahdollistaa integraation muiden oppiaineiden kanssa.

7.3.4. Italia B3-oppimäärä (IAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Osaamisen arviointi

Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Alkeiskurssilla työskentelyn arviointi on tärkeää, koska uuden kielen oppimisessa tehokkaiden opiskelustrategioiden löytäminen on olennaista. Formatiivisella arvioinnilla on opiskelijaa tukeva ja kannustava rooli. Oppimisprosessia tuetaan myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin.

Suullinen ja kuullun ymmärtämisen taito painottuvat arvioinnissa, koska tavoitteena on selviytyminen arkipäivän viestintätilanteista. Kielitieto on arvioinnissa myös merkittävässä roolissa, koska alkeiskurssilla tutustutaan uuden kielen rakenteisiin ja jakson aikana myös kirjoitetaan lyhyitä arvioitavia tekstejä. Globaali- ja kulttuuriosaamisen arviointi liittyy kielialueen tuntemukseen ja vuorovaikutusosaamisen arviointi mittaa esimerkiksi erilaisissa viestintätilanteissa tarvittavien kohteliaisuussääntöjen osaamista.

Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä kaikkien Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Italian kieli tutuksi, 2 op (IAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan italiankielisen maailman viestintäkulttuuriin erilaisissa kohtaamisissa ja helpoissa asiointitilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan italiankielisiin alueisiin ja tapakulttuurin perusasioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen ja globaali-ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Arjen vuorovaikutusta, 2 op (IAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy erilaisia asiointitilanteita harjoiteltaessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erojen ja samankaltaisuuksien tarkastelu arjessa ja erilaisiin tilanteisiin sopivien toimintatapojen harjoittelu lisää ymmärrystä toisesta kulttuurista ja siinä toimimisesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Koulussa ja vapaalla, 2 op (IAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa on mahdollista toteuttaa kiertotaloustunti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kiertotaloustunnin toteuttaminen korostaa kuluttajan vastuuta ja valintojen merkitystä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoiteltavat asiointitilanteet monipuolistuvat ja vuorovaikutustilanteissa mennään yhä enemmän lähipiirin ulkopuolelle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen ja eettisyys sekä ympäristöosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (IAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista lisätään esimerkiksi harjoittelemalla Suomen esittelyä ulkomaalaisille italiaksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan tarkemmin italiankielisiin maihin ja niistä tehtävillä tutkielmilla ja esitelmillä vahvistetaan yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Voi hyvin!, 2 op (IAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- vertaillaan ravitsemussuosituksia jaruokailun merkitystä sosiaalisessa kanssakäymisessä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät aihepiirit vahvistavat hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti hyvinvointiosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Luovuuden lähteillä, 2 op (IAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kielialueen kulttuurin eri osa-alueisiin ja niihin liittyvään sanastoon.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tehdään omakohtainen kulttuurinen tuotos kohdekielellä. Se voi olla esimerkiksi musiikkia, teatteria, lyhytelokuva, meemi, tai vaikka tarina koko ryhmän tuotoksena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Opintojakson arvosanaa

voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Katse tulevaan, 2 op (IAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla tehdään korkeakouluyhteistyötä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatko-opintomahdollisuudet, työelämätaidot ja työelämän käytänteet kohdekielisissä kulttuureissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erilaiset viestintämallit esimerkiksi työnhakutilanteissa ja ymmärrys kansainvälisen yhteistyön merkityksestä lisäävät globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (IAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ajankohtaiset aiheet tuovat eettiset kysymykset ja ympäristöosaamisen teemat esille.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käytetään entistä enemmän autenttisia tekstejä, jolloin esimerkiksi lähdekritiikin merkitys korostuu. Yhteiskunnalliset aiheet tulevat esiin ajankohtaisten uutisaiheiden kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (IAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitietoaineksen kertaaminen ja sanaston kertaaminen sekä laajentaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien ja osa-alueiden hallinta

- oman osaamisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion oppimäärän mukaisten kielioppiasioiden harjoitteleminen
- yleisimpien kielenkäyttötilanteiden kertaaminen
- eri aihepiirien sanaston vahvistaminen
- viestien kirjoittamisen harjoitteleminen
- vanhojen ylioppilaskokeiden tehtävien avulla harjoitteleminen
- kuullun- ja luetunymmärtämisharjoitukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suoritusmerkinnän saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

Visita culturale, 2 op (IAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena tutustua italiankielisen kulttuurin eri muotoihin ja syventää kielen eri osa-alueiden hallintaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kulttuurin ja median eri osa-alueet, painotus voi vaihdella lukuvuosittain (kirjallisuus, elokuvat ja teatteri, kuvataide, musiikki, sosiaalinen media ja muut mediat sekä nuorisokulttuuri)
- opintojaksossa voidaan toteuttaa opintomatka
- opintojakson sisällöt ovat muokattavissa integroitavien oppiaineiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Suoritusmerkinnän saa osallistumalla aktiivisesti kaikkeen toimintaan ja tekemällä annetut tehtävät.

7.3.5. Ranska, A-oppimäärä (RAA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RAA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

toisiin tutustuminen, vertaisarviointi

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

monikielisyys, oman kieli-identiteetin tarkastelu, ranskan kielen rooli

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RAA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

rakentavan vuorovaikutuksen kehittäminen eri taustoista tulevien kielen puhujien kanssa, äänteiden muodostuminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

ranskan kieli maailmalla, kielen eri variantit ja viestintätyyli erilaisissa medioissa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- kiertotalous osana opintojakson oppimistehtäviä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

ranskan kieli itseilmaisun välineenä, kiertotalousteeman yhdistäminen kulttuuriteemoihin

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kulttuurin eri osa-alueisiin tutustuminen, kulttuurien moninaisuuden tarkasteleminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

kielellinen ilmaisu yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona, yhteiskunnalliset teemat ranskankielisissä maissa

Vuorovaikutusosaaminen

vuorovaikutusosaamisen kehittäminen esimerkiksi argumentoinnin, väittelyn ja neuvottelemisen kautta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Kestävä tulevaisuus, 2 op (RAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

eri tieteenaloihin tutustuminen ranskan kielellä, tieteellisen kirjoittamisen periaatteet

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

erilaiset tulevaisuuden visiot, kestävä tulevaisuus

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

opiskeluun ja työnhakuun liittyvät vuorovaikutustilanteet, muodolliset kielenkäyttötilanteet

Yhteiskunnallinen osaaminen

jatko-opinnot ja työelämä ranskankielisessä maassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

kestävä elämäntapa yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Monitieteinen ja luova osaaminen

tiedon luotettavuuden arvioiminen, globaalien ympäristökysymysten monitieteinen luonne

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

suullisen ilmaisun kehittäminen, neuvottelemisen taidot, dialogisuus

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

suullisen kielen eri variantteihin tutustuminen, vuorovaikutustilanteissa vaikuttaviin kulttuurisiin tekijöihin perehtyminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa painotetaan suullisen kielitaidon osa-alueita kuten äänteiden tuottamista ja intonaatiota sekä vuorovaikutustaitoja. Arvioitavat näytöt ovat ensisijaisesti suullisia perustuen opetushallituksen tuottamaan suullisen kielitaidon kokeeseen, mutta myös kirjallisia suorituksia voidaan liittää osaksi opintojaksoa. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosana perustuu opintojakson aikaisiin näyttöihin sekä sen lopuksi järjestettävään suullisen kielitaidon kokeeseen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (RAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitietoaineksen kertaaminen ja sanaston kertaaminen sekä laajentaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien ja osa-alueiden hallinta
- oman osaamisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion oppimäärän mukaisten kielioppiasioiden harjoitteleminen
- yleisimpien kielenkäyttötilanteiden kertaaminen
- eri aihepiirien sanaston vahvistaminen
- kirjoittamisen harjoitteleminen

- vanhojen ylioppilaskokeiden tehtävien avulla harjoitteleminen
- kuullun- ja luetunymmärtämisharjoitukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suorituksen saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

Visite culturelle, 2 op (RAA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu ranskankielisen kulttuurin eri muotoihin ja syventää kielen eri osa-alueiden hallintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kulttuurin ja median eri osa-alueet, painotus voi vaihdella lukuvuosittain (kirjallisuus, elokuvat ja teatteri, kuvataide, musiikki, sosiaalinen media ja muut mediat sekä nuorisokulttuuri)
- opintojaksossa voidaan toteuttaa opintomatka
- opintojakson sisällöt ovat muokattavissa integroitavien oppiaineiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Suoritusmerkinnän saa osallistumalla aktiivisesti kaikkeen toimintaan ja tekemällä annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso mahdollistaa integraation muiden oppiaineiden kanssa.

7.3.6. Ranska B2-oppimäärä (RAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista

tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Koulussa ja vapaalla, 2 op (RAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- yläkoulussa hankitun kielitaidon ja opiskelutaitojen arvioiminen

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kiertotaloustunnin toteuttaminen korostaa kuluttajan vastuuta ja valintojen merkitystä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoiteltavat asiointitilanteet monipuolistuvat ja vuorovaikutustilanteissa mennään yhä enemmän lähipiirin ulkopuolelle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen ja eettisyys sekä ympäristöosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan

yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (RAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista lisätään esimerkiksi harjoittelemalla Suomen esittelyä ulkomaalaisille ranskaksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan tarkemmin ranskankielisiin maihin ja niistä tehtävillä esitelmillä vahvistetaan yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Voi hyvin!, 2 op (RAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät aihepiirit vahvistavat hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti hyvinvointiosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Luovuuden lähteillä, 2 op (RAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kielialueen kulttuurin eri osa-alueisiin ja niihin liittyvään sanastoon.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tehdään omakohtainen kulttuurinen tuotos kohdekielellä. Se voi olla esimerkiksi musiikkia, teatteria, lyhytelokuva, meemi, tai vaikka tarina koko ryhmän tuotoksena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Katse tulevaan, 2 op (RAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatko-opintomahdollisuudet, työelämätaidot ja työelämän käytänteet kohdekielisissä kulttuureissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erilaiset viestintämallit esimerkiksi työnhakutilanteissa ja ymmärrys kansainvälisen yhteistyön merkityksestä lisäävät globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (RAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ajankohtaiset aiheet tuovat eettiset kysymykset ja ympäristöosaamisen teemat esille.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käytetään entistä enemmän autenttisia materiaaleja, jolloin esimerkiksi lähdekritiikin merkitys korostuu. Yhteiskunnalliset aiheet tulevat esiin ajankohtaisten uutisaiheiden kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Asuminen ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti eettisyys ja ympäristöosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä.

Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Opinnot ja kansainvälisyys, 2 op (RAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (RAB29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitietoaineksen kertaaminen ja sanaston kertaaminen sekä laajentaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien ja osa-alueiden hallinta
- oman osaamisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion oppimäärän mukaisten kielioppiasioiden harjoitteleminen
- yleisimpien kielenkäyttötilanteiden kertaaminen
- eri aihepiirien sanaston vahvistaminen
- viestien kirjoittamisen harjoittelu
- vanhojen ylioppilaskokeiden tehtävien avulla harjoittelu
- kuullun- ja luetunymmärtämisharjoitukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnällä suoritettu / hylätty. Suorituksen saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

Visite culturelle, 2 op (RAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu ranskankielisen kulttuurin eri muotoihin ja syventää kielen eri osa-alueiden hallintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kulttuurin ja median eri osa-alueet, painotus voi vaihdella lukuvuosittain (kirjallisuus, elokuvat ja teatteri, kuvataide, musiikki, sosiaalinen media ja muut mediat sekä nuorisokulttuuri)
- opintojaksossa voidaan toteuttaa opintomatka
- opintojakson sisällöt ovat muokattavissa integroitavien oppiaineiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi, mikäli opiskelija on osallistunut aktiivisesti kaikkeen toimintaan ja tehnyt annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso mahdollistaa integraation muiden oppiaineiden kanssa.

7.3.7. Ranska B3-oppimäärä (RAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion

jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan ranskankielisen maailman viestintäkulttuuriin tutustumistilanteissa ja helpoissa asiointitilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana ranskankieliset alueet tulevat tutuiksi ja tutustutaan tapakulttuurin alkeisiin.

Opintojaksot

Ranskan kieli tutuksi, 2 op (RAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan ranskankielisen maailman viestintäkulttuuriin erilaisissa kohtaamisissa ja helpoissa asiointitilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan ranskankielisiin alueisiin ja tapakulttuurin perusasioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen ja globaali-ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Arjen vuorovaikutusta, 2 op (RAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy erilaisia asiointitilanteita harjoiteltaessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erojen ja samankaltaisuuksien tarkastelu arjessa ja erilaisiin tilanteisiin sopivien toimintatapojen harjoittelu lisää ymmärrystä toisesta kulttuurista ja siinä toimimisesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Koulussa ja vapaalla, 2 op (RAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa on mahdollista toteuttaa kiertotaloustunti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kiertotaloustunnin toteuttaminen korostaa kuluttajan vastuuta ja valintojen merkitystä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoiteltavat asiointitilanteet monipuolistuvat ja vuorovaikutustilanteissa mennään yhä enemmän lähipiirin ulkopuolelle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti

vuorovaikutusosaaminen ja eettisyys sekä ympäristöosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (RAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista lisätään esimerkiksi harjoittelemalla Suomen esittelyä ulkomaalaisille ranskaksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan tarkemmin ranskankielisiin maihin ja niistä tehtävillä esitelmillä vahvistetaan yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Voi hyvin!, 2 op (RAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- vertaillaan ravitsemussuosituksia ja ruokailun merkitystä sosiaalisessa kanssakäymisessä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät aihepiirit vahvistavat hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti hyvinvointiosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Luovuuden lähteillä, 2 op (RAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kielialueen kulttuurin eri osa-alueisiin ja niihin liittyvään sanastoon.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tehdään omakohtainen kulttuurinen tuotos kohdekielellä. Se voi olla esimerkiksi musiikkia, teatteria, lyhytelokuva, meemi, tai vaikka tarina koko ryhmän tuotoksena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson eri osat sopivat hyvin integroitaviksi esimerkiksi kirjallisuuden, ilmaisutaidon, kuvaamataidon, taidehistorian tai musiikin kanssa.

Katse tulevaan, 2 op (RAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla tehdään korkeakouluyhteistyötä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatko-opintomahdollisuudet, työelämätaidot ja työelämän käytänteet kohdekielisissä kulttuureissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erilaiset viestintämallit esimerkiksi työnhakutilanteissa ja ymmärrys kansainvälisen yhteistyön merkityksestä lisäävät globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa olisi integrointimahdollisuuksia esimerkiksi opinto-ohjauksen kanssa.

Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (RAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ajankohtaiset aiheet tuovat eettiset kysymykset ja ympäristöosaamisen teemat esille.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käytetään entistä enemmän autenttisia materiaaleja, jolloin esimerkiksi lähdekritiikin merkitys korostuu. Yhteiskunnalliset aiheet tulevat esiin ajankohtaisten uutisaiheiden kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (RAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitietoaineksen kertaaminen ja sanaston kertaaminen sekä laajentaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien ja osa-alueiden hallinta
- oman osaamisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion oppimäärän mukaisten kielioppiasioiden harjoitteleminen
- yleisimpien kielenkäyttötilanteiden kertaaminen
- eri aihepiirien sanaston vahvistaminen
- viestien kirjoittamisen harjoitteleminen
- vanhojen ylioppilaskokeiden tehtävien avulla harjoitteleminen
- kuullun- ja luetunymmärtämisharjoitukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suoritusmerkinnän saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

Visite culturelle, 2 op (RAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tutustua ranskankielisen kulttuurin eri muotoihin ja syventää kielen eri osa-alueiden hallintaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kulttuurin ja median eri osa-alueet, painotus voi vaihdella lukuvuosittain (kirjallisuus, elokuvat ja teatteri, kuvataide, musiikki, sosiaalinen media ja muut mediat sekä nuorisokulttuuri)
- opintojaksossa voidaan toteuttaa opintomatka
- opintojakson sisällöt ovat muokattavissa integroitavien oppiaineiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Suoritusmerkinnän saa osallistumalla aktiivisesti kaikkeen toimintaan ja tekemällä annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso mahdollistaa integraation muiden oppiaineiden kanssa.

7.3.8. Saksa B3-oppimäärä (SAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Saksan kieli tutuksi, 2 op (SAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan saksankieliseen viestintäkulttuuriin erilaisissa kohtaamisissa ja helpoissa asiointitilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan saksankielisiin alueisiin ja tapakulttuurin perusasioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Arjen vuorovaikutusta, 2 op (SAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy erilaisia asiointitilanteita harjoiteltaessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erojen ja samankaltaisuuksien tarkastelu arjessa ja erilaisiin tilanteisiin sopivien toimintatapojen harjoittelu lisää ymmärrystä toisesta kulttuurista ja siinä toimimisesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Koulussa ja vapaalla, 2 op (SAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa on mahdollista toteuttaa kiertotaloustunti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoiteltavat asiointitilanteet monipuolistuvat ja vuorovaikutustilanteissa mennään yhä enemmän lähipiirin ulkopuolelle.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kiertotaloustunnin toteuttaminen korostaa kuluttajan vastuuta ja valintojen merkitystä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (SAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan tarkemmin saksankielisiin maihin ja niistä tehtävillä esitelmillä vahvistetaan yhteiskunnallista osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista lisätään esimerkiksi harjoittelemalla Suomen esittelyä ulkomaalaisille saksaksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Voi hyvin!, 2 op (SAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät aihepiirit vahvistavat hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti hyvinvointiosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Luovuuden lähteillä, 2 op (SAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kielialueen kulttuurin eri osa-alueisiin ja niihin liittyvään sanastoon.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tehdään omakohtainen kulttuurinen tuotos kohdekielellä. Se voi olla esimerkiksi musiikkia, teatteria, lyhytelokuva, vlogi, meemi tai vaikka tarina koko ryhmän tuotoksena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Katse tulevaan, 2 op (SAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatko-opintomahdollisuudet, työelämätaidot ja työelämän käytänteet kohdekielisissä kulttuureissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erilaiset viestintämallit esimerkiksi työnhakutilanteissa ja ymmärrys kansainvälisen yhteistyön merkityksestä lisäävät globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti

yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (SAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ajankohtaiset aiheet tuovat eettiset kysymykset ja ympäristöosaamisen teemat esille.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käytetään entistä enemmän autenttisia materiaaleja, jolloin lähdekritiikin merkitys korostuu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Saksan kielen ylioppilaskirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (SAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitietoaineksen kertaaminen sekä sanaston kertaaminen ja laajentaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien ja osa-alueiden hallinta
- oman osaamisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion oppimäärän mukaisten kielioppiasioiden harjoitteleminen
- yleisimpien kielenkäyttötilanteiden kertaaminen
- eri aihepiirien sanaston vahvistaminen
- viestien kirjoittamisen harjoitteleminen
- vanhojen ylioppilaskokeiden tehtävien avulla harjoitteleminen
- kuullun- ja luetunymmärtämisharjoitukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suoritusmerkinnän saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

Deutsche Kultur, 2 op (SAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena tutustua saksankielisen kulttuurin eri muotoihin ja syventää kielen eri osa-alueiden hallintaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kulttuurin ja median eri osa-alueet, painotus voi vaihdella lukuvuosittain (kirjallisuus, elokuvat ja teatteri, kuvataide, musiikki, sosiaalinen media ja muut mediat sekä nuorisokulttuuri)
- opintojaksossa voidaan toteuttaa opintomatka
- opintojakson sisällöt ovat muokattavissa integroitavien oppiaineiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Suoritusmerkinnän saa osallistumalla aktiivisesti kaikkeen toimintaan ja tekemällä annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso mahdollistaa integraation muiden oppiaineiden kanssa.

7.3.9. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

itsetuntemuksen lisääntyminen kieliprofiili laatimalla

Vuorovaikutusosaaminen

toisiin tutustuminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

monikielisyys

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pakollisissa opintojaksoissa 1–2 vahvistetaan peruskielitaitoa sekä kehitetään opiskelu- ja vuorovaikutustaitoja yksin ja ryhmässä toimien.

Opintojaksossa aloitetaan kieliprofiilin laatiminen. Opiskelija asettaa itselleen tavoitteita kielenoppijana ja häntä ohjataan löytämään itselleen sopivia opiskelustrategioita. Perehdytään englantiin maailmankielenä ja rohkaistaan opiskelijaa kielen käyttäjänä.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA02)

Opintojakson moduulit

- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*

- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- viestintätyyli erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

rakentava vuorovaikutus ja kielentäminen hyvinvoinnin vahvistamisessa

Vuorovaikutusosaaminen

rakentavan vuorovaikutuksen kehittäminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

englannin asema lingua francana, kansainvälisyys

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pakollisissa opintojaksoissa 1–2 vahvistetaan peruskielitaitoa sekä kehitetään opiskelu- ja vuorovaikutustaitoja yksin ja ryhmässä toimien.

Opintojaksossa pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja englannin kieltä globaalina ilmiönä sekä kehitetään kielitaitoa osana kulttuurista osaamista.

Opintojaksossa harjoitellaan eri näkökulmien huomioimista keskustelussa, taitoa ilmaista mielipiteensä ja kuunnella toisia. Puhe- ja ilmaisuvarmuutta vahvistetaan.

Tarkastellaan viestintää eri medioissa ja kehitetään monilukutaitoa.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA03)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen sekä itse- ja vertaisarviointitaitojen harjaannuttaminen

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luova toiminta. Opintojaksolla harjaannutaan käyttämään englannin kieltä itseilmaisun välineenä esimerkiksi luovan kirjoittamisen kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurien moninaisuus. Kulttuuriosaamista kartoitetaan tutustumalla kulttuurien kirjoon ja kulttuurin eri ilmentymiin, sekä pohtimalla yhteyksiä niiden välillä (esimerkiksi musiikki, elokuvat, kuvataide, historia).

Hyvinvointiosaaminen

Itseilmaisu identiteetin rakentumisessa. Oppimisen tukemiseksi harjoitellaan reflektiota ja itsearviointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan työskentely sekä kielitaidon eri osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään erilaisia kulttuurisia ilmiöitä sekä luovaa toimintaa. Opintojaksolla tutustutaan myös englanninkielisiin medioihin ja laajennetaan opiskelijoiden media- ja monilukutaitoa, sekä kirjoitetaan erilaisia tekstejä painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta.

ENA03 tarjoaa integraatiomahdollisuuksia esimerkiksi opintojakson ÄI03+ÄI04 kanssa. Lisäksi opintojakson sisällöt tarjoavat integraatiomahdollisuuksia Gradian Taide ja luova ilmaisu -opintokokonaisuuden kanssa. ENA03 tarjoaa mahdollisuuksia kevyeen integraatioon myös lyhyiden kielten kanssa.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA04)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan tiedonhankintataitoja, kriittistä lukutaitoa, sekä vaikuttamista suullisin ja kirjallisin keinoin.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käsitellään kiertotaloutta osana opintojakson oppimistehtäviä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Argumentointi, neuvotteleminen, tekstin tuottamisen tavat, sananvapaus. Opintojaksolla kehitetään vuorovaikutusosaamista esimerkiksi argumentoinnin, väittelyn ja neuvottelemisen kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedon hankkimis- ja esittämistavat, kriittinen medialukutaito. Perehdytään eri tapoihin hankkia ja esittää tietoa ja tulkitaan erilaisia lähteitä kriittisesti, esimerkiksi mediapäiväkirjan kautta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa, aktiivinen kansalaisuus. Tutustutaan erilaisiin vaikuttamismahdollisuuksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo. Opiskelijan yhteiskunnallinen ja globaali osaaminen karttuu myös tutustuttaessa vaikuttamismahdollisuuksiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, kuten tasa-arvoon ja ihmisoikeuksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan työskentely sekä kielitaidon eri osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään erilaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä ja pohditaan yksilön ja yhteisöiden vastuita aktiivisen toimijuuden näkökulmasta. Harjoitellaan tiedonhankintataitoja, kriittistä lukutaitoa, sekä vaikuttamista suullisin ja kirjallisin keinoin. Opintojakso tarjoaa integraatiomahdollisuuksia esimerkiksi opintojakson ÄI05 kanssa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmäss*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa käsitellä tieteellisiä aiheita ryhmän jäsenenä
- Opiskelija hahmottaa, miten englantia käytetään tieteen kielenä ja osaa arvioida tiedon luotettavuutta

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

- vuorovaikutusosaaminen (tieteellisten aiheiden käsittely ryhmän jäsenenä)
- monitieteinen ja luova osaaminen (englanti tieteen kielenä, tiedon luotettavuuden arvioiminen)
- eettisyys ja ympäristöosaaminen (kestävä tulevaisuus)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

tieteellisten aiheiden käsittely ryhmän jäsenenä

Monitieteinen ja luova osaaminen

englanti tieteen kielenä, tiedon luotettavuuden arvioiminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

kestävä tulevaisuus

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan englantiin tieteen ja teknologian kielenä. Opiskelija pohtii erilaisia näkökulmia teknologian vaikutuksista mm. työelämään, hyvinvointiin ja opiskeluun sekä kehittää tiedonhankinnan ja tiedon arvioinnin taitojaan.

Perehdytään lukemisen strategioihin sekä harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja perustelemista suullisesti ja kirjallisesti. Tekstin tuottamisen taitoja vahvistetaan harjoittelemalla esimerkiksi asiatekstin tuottamista, tiivistämistä ja raportointia.

Opintojaksossa on mahdollista toteuttaa integraatiota muiden oppiaineiden kanssa esim. pienen tutkimusprojektin muodossa.

Opintojakso tarjoaa mahdollisuuden yhteistyöhön paikallisten korkeakoulujen, yritysten ja tutkimuslaitosten kanssa.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

opiskeluun ja työntekoon liittyvät vuorovaikutustilanteet, muodolliset kielenkäyttötilanteet

Monitieteinen ja luova osaaminen

jatko-opinto- ja urasuunnitelmat

Yhteiskunnallinen osaaminen

jatko-opinnot ja työelämä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään opiskeluun, työelämään sekä talouteen liittyviä aiheita. Vahvistetaan opiskelijan työelämätaitoja sekä vankennetaan englannin taitoa jatko-opintoja ja työelämää varten. Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan.

Harjoitellaan opinnoissa ja työelämässä tarvittavia viestintätaitoja, esimerkiksi haku- tai motivaatiokirjeen laatimista sekä haastattelutilanteita.

Tavoitteena on myös, että opiskelija hahmottaa oman roolinsa kestävän tulevaisuuden edistäjänä.

Opintojakso tarjoaa mahdollisuuden yhteistyöhön paikallisten korkeakoulujen ja yritysten kanssa.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*

- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

tiedon luotettavuuden arvioiminen, kestävä elämäntapa

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

kestävä elämäntapa yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kansainvälinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aihepiirit liittyvät luontoon ja ympäristöteemoihin. Teemat johdattelevat opiskelijaa pohtimaan myös omaa rooliaan kestävän tulevaisuuden edistäjänä.

Opintojaksossa harjoitellaan vaativampia kielenkäyttötilanteita, esim. laajempien tekstien ymmärtämistä ja tuottamista. Etsimällä tietoa aihepiirin teemoista kohdekielellä opiskelija syventää tiedonhankintataitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta.

Opintojaksossa syvennetään tekstin analysointitaitoja sekä harjoitellaan näkökantojen ilmaisua ja perustelua suullisesti ja kirjallisesti. Opintojaksossa opiskelija voi harjoitella esimerkiksi kantaaottavan, pohdiskelevan tai arvioivan tekstin laatimista.

Laajennetaan ja syvennetään aihepiirin sanastoa sekä kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Opintojaksoon voidaan integroida muihin opintoihin liittyvä laajahko kirjallinen tai suullinen englanninkielinen osuus tai kokonaisuus.

Opintojakso tarjoaa mahdollisuuden yhteistyöhön paikallisten korkeakoulujen ja yritysten kanssa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

neuvottelemisen taidot, dialogisuus, arvostaminen ja huomioon ottaminen, monilukutaidon kehittäminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kansainvälisessä toimijuudessa tarvittava suullinen osaaminen, valmistelua edellyttävä suullinen tuottaminen; esimerkiksi puhe, debatti, esitelmä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa painotetaan suullisen kielitaidon osa-alueita kuten äänteiden tuottamista ja intonaatiota sekä vuorovaikutustaitoja.

Arvioitavat näytöt ovat ensisijaisesti suullisia perustuen opetushallituksen tuottamaan suullisen kielitaidon kokeeseen, mutta myös kirjallisia suorituksia voidaan liittää osaksi opintojaksoa. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosana perustuu opintojakson aikaiseen työskentelyyn ja näyttöihin sekä sen lopuksi järjestettävään suullisen kielitaidon kokeeseen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan puheviestinnän strategioita ja englannin puhumista muodollisessa ja epämuodollisessa viestinnässä. Harjoitellaan myös puheen ymmärtämistä ja tutustutaan erilaisiin englannin variantteihin.

Vahvistetaan varmuutta ja sujuvuutta englannin puhujana sekä harjoitellaan vastavuoroisen, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja.

Opintojaksossa kerrataan pakollisissa englannin opintojaksoissa käsiteltyjä aihepiirejä monipuolisesti ja niitä voidaan täydentää opiskelijoiden toiveiden mukaan.

Opintojakso tarjoaa mahdollisuuksia yhteistyöhön paikallisten ja kansainvälisten yhteisöjen, yritysten, kielilähettiläiden jne. kanssa.

Content learning in English, 2 op (ENA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kielitaidon laajentaminen ja syventäminen

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opiskelija saa opintojakson aikana oppimista tukevaa palautetta, jonka perusteella hänen on mahdollista kehittää osaamistaan ja työskentelyään. Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen opintojaksolla ja opintojakson tehtävien suorittaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, jotka haluavat syventää englannin kielen taitoaan. Opintojaksossa käsitellään eri aihepiireihin ja ajankohtaisiin asioihin liittyviä teemoja eri medioita hyödyntäen. Teemat voivat niveltyä lukion muihin oppiaineisiin ja eri tieteenaloihin sekä yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Opintojakso auttaa opiskelijaa kehittämään muun muassa jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavaa kielitaitoa. Opintojakson suunnittelussa otetaan huomioon opiskelijoiden tarpeita ja toiveita.

Exploring the British Isles, 2 op (ENA10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso toteutetaan matkana Brittein saarille, esimerkiksi Dubliniin, Lontooseen tai Edinburghiin. Yrittäjyysteema voi näkyä esimerkiksi siinä, että opiskelijat hoitavat matkaan kuuluvat varaukset, suunnittelun ja myös hankkivat rahoitusta osaan matkakustannuksista. Opintojaksoon voi integroida eri oppiaineita; historiaa, kuvataidetta, musiikkia ja yhteiskuntaoppia. Opintojaksoon kuuluu ennakkotehtäviä (esitelmän valmistelu) sekä vlogi ja katugalluppeja. Opintojaksolla harjoitellaan suullista kielitaitoa autenttisessa ympäristössä. Suorituksen saa matkan jälkeen kun on tehnyt annetut tehtävät annetussa aikataulussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Viestintää englanniksi, 2 op (ENA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kohentaa tekstin lukemisen ja kuuntelemisen taitojaan
- opiskelija vahvistaa kirjallisia viestintävalmiuksiaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- uutisartikkelien kuunteleminen ja lukeminen sekä niiden sisällön raportoiminen
- eri tyyppisten tekstien kirjoittaminen, esim. uutisartikkeli, mielipiteenvaihto, yleisönosastokirjoitus, kirje

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opiskelija saa opintojakson aikana oppimista tukevaa palautetta, jonka perusteella hänen on mahdollista kehittää osaamistaan ja työskentelyään. Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen opintojaksolla ja opintojakson tehtävien suorittaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija kohentaa kirjallista kielitaitoaan harjoittelemalla erilaisia viestintätilanteita: mielipiteenvaihto, yleisönosastokirjoitus, kirje jne. Opintojaksoa suositellaan vähintään kolme pakollista englannin opintojaksoa suorittaneille. Opintojakso suoritetaan kokonaan verkossa.

Englannin startti, 2 op (ENA12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kertaa englannin perusrakenteita ja -sanastoa
- opiskelija perehtyy lukion työskentelytapoihin
- opiskelija kehittää vieraan kielen oppimisen strategioitaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- englannin perusrakenteiden (erityisesti verbien aikamuotojen) kertaaminen
- lukion kieltenopiskelun työtapoihin tutustuminen: tunti- ja kotityöskentely, kirjoitelmatehtävät

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opiskelija saa opintojakson aikana oppimista tukevaa palautetta, jonka perusteella hänen on mahdollista kehittää osaamistaan ja työskentelyään. Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen opintojaksolla ja opintojakson tehtävien suorittaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on parantaa perusrakenteiden ja -sanaston hallintaa sekä perehdyttää opiskelijat lukion työtapoihin ja auttaa löytämään omia vieraan kielen oppimisstrategioita.

Opintojakso suositellaan suoritettavan ennen oppimäärän pakollisia opintojaksoja.

Suullinen kertaava opintojakso, 2 op (ENA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- opiskelija vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- opiskelija vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- opiskelija harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- puhumisen eri piirteet
- englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opiskelija saa opintojakson aikana oppimista tukevaa palautetta, jonka perusteella hänen on mahdollista kehittää osaamistaan ja työskentelyään. Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen opintojaksolla ja opintojakson tehtävien suorittaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden opintojaksojen aihepiirit. Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen opintojaksolla ja opintojakson tehtävien suorittaminen.

Opintojakso suositellaan suoritettavan oppimäärän pakollisten opintojaksojen 1-6 jälkeen.

Englannin tuki, 2 op (ENA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- englannin kielen rakenteiden ja sanaston kertaaminen ja vahvistaminen
- opiskelijan taitojen vahvistaminen kielitaidon eri osaamisalueilla

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelija harjoittelee omien tarpeidensa mukaisesti englannin kielen rakenteita ja sanastoa
- opiskelija harjoittelee kielen eri osaamisalueita (kuullun ja luetun ymmärtäminen sekä kirjoittaminen)

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opiskelija saa opintojakson aikana oppimista tukevaa palautetta, jonka perusteella hänen on mahdollista kehittää osaamistaan ja työskentelyään. Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen opintojaksolla ja opintojakson tehtävien suorittaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opiskelija vahvistaa osaamistaan kuullun ymmärtämisen, rakenteiden, luetun ymmärtämisen ja kirjoittamisen osa-alueilla.

Lähiopetuksessa opintojakso on tarkoitettu pääasiassa opiskelijoille, joilla on englannin opiskelussa huomattavia vaikeuksia.

Verkossa ohjatusti suoritettuna opintojakso sopii kaiken tasoisille lukio-opiskelijoille opintojensa alussa olevista ylioppilaskokeeseen valmistautuviin asti, sillä rakenteita lukuun ottamatta kaikilla osa-alueilla on tehtäviä kolmella eri vaikeustasolla. Opintojakso voidaan myös suorittaa missä tahansa vaiheessa englannin lukio-opintoja.

Englannin kielen ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (ENA15)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.
- Harjoitellaan luetunymmärtämisen tehtäviä, kirjoittamista, kuuntelua ja rakenteita sekä vahvistetaan sanastoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opiskelija saa opintojakson aikana oppimista tukevaa palautetta, jonka perusteella hänen on mahdollista kehittää osaamistaan ja työskentelyään. Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen opintojaksolla ja opintojakson tehtävien suorittaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavan valmistautuessa englannin ylioppilaskokeeseen.

Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, jotka haluavat syventää englannin kielen taitoaan ja valmistautua englannin ylioppilaskirjoituksiin. Opintojaksossa tutustutaan yo-kokeen tehtävätyyppeihin ja harjoitellaan kuullunymmärtämistä, luetunymmärtämistä ja kirjoitelmien laatimista mm. Abitti-ympäristössä sekä kerrataan pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen kielioppiasioita.

Opintojaksossa käsitellään eri aihepiireihin ja ajankohtaisiin asioihin liittyviä teemoja eri medioita hyödyntäen. Teemat voivat niveltyä lukion muihin oppiaineisiin ja eri tieteenaloihin sekä yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Opintojakso auttaa opiskelijaa kehittämään myös jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavaa kielitaitoa. Opintojakson suunnittelussa otetaan huomioon opiskelijoiden tarpeita ja toiveita.

Mind the gap, 2 op (ENA16)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ENA16 tuo korkeakouluopintoja lähemmäs lukiota integroiden kahta eri oppiainetta ja syventäen kirjoitustaitoja äidinkielen ja englannin osalta. Opintojakso antaa kuvaa siitä, minkälaista on opiskella ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa ja opettaa minkälaisia tekstejä korkeakouluissa kirjoitetaan ja luetaan. Opintojakso toteutetaan yhteistyössä Jyväskylän yliopiston ja ammattikorkeakoulun kanssa. Opintojakso auttaa hahmottamaan eri tekstilajien piirteitä, ja antaa johdannon korkeakouluissa tarvittaviin kirjoitustaitoihin. Opintojaksolla harjoitellaan myös ylioppilaskirjoituksia varten ja osana opintojaksoa on sekä äidinkielen että englannin sensorin pitämä oppitunti / luento. Opintojaksolla perehdytään myös eri tavoin siihen, minkälaista opiskeleminen korkeakouluissa on muun muassa vierailemalla JAMKin ja JYU:n kampuksilla sekä tutustumalla erilaisiin korkeakoulussa kohdattaviin opiskelutehtäviin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

ENA16 tuo korkeakouluopintoja lähemmäs lukiota integroiden kahta eri oppiainetta ja syventäen kirjoitustaitoja äidinkielen ja englannin osalta. Opintojakso antaa kuvaa siitä, minkälaista on opiskella ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa ja opettaa minkälaisia tekstejä korkeakouluissa kirjoitetaan ja luetaan. Opintojakso toteutetaan yhteistyössä Jyväskylän yliopiston ja ammattikorkeakoulun kanssa. Opintojakso auttaa hahmottamaan eri tekstilajien piirteitä, ja antaa johdannon korkeakouluissa tarvittaviin kirjoitustaitoihin. Opintojaksolla

harjoitellaan myös ylioppilaskirjoituksia varten ja osana opintojaksoa on sekä äidinkielen että englannin sensorin pitämä oppitunti / luento. Opintojaksolla perehdytään myös eri tavoin siihen, minkälaista opiskeleminen korkeakouluissa on muun muassa vierailemalla JAMKin ja JYU:n kampuksilla sekä tutustumalla erilaisiin korkeakoulussa kohdattaviin opiskelutehtäviin.

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen + Englanti globaalina kielenä, 4 op (ENA01ENA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja arvioi myös opiskelijan työskentelyä ja antaa siitä sekä oppimisen edistymisestä palautetta opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pakollisissa opintojaksoissa 1–2 vahvistetaan peruskielitaitoa sekä kehitetään opiskelu- ja vuorovaikutustaitoja yksin ja ryhmässä toimien.

Opintojakso sisältää opintojaksot ENA01 ja ENA02:

ENA01

Opintojaksossa aloitetaan kieliprofiilin laatiminen. Opiskelija asettaa itselleen tavoitteita kielenoppijana ja häntä ohjataan löytämään itselleen sopivia opiskelustrategioita. Perehdytään englantiin maailmankielenä ja rohkaistaan opiskelijaa kielen käyttäjänä.

ENA02

Opintojaksossa pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja englannin kieltä globaalina ilmiönä sekä kehitetään kielitaitoa osana kulttuurista osaamista.

Opintojaksossa harjoitellaan eri näkökulmien huomioimista keskustelussa, taitoa ilmaista mielipiteensä ja kuunnella toisia. Puhe- ja ilmaisuvarmuutta vahvistetaan.

Tarkastellaan viestintää eri medioissa ja kehitetään monilukutaitoa.

Länsimaisen kulttuurin ytimessä, 6 op (TII05)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vaikuttajana yhteiskunnassa I, 6 op (TII07)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Minä aloittelevana tieteen tekijänä, 3 op (TII10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.3.10. Saksa, A-oppimäärä (SAA)

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (SAA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Toisiin tutustuminen, vertaisarviointi

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monikielisyys, oman kieli-identiteetin tarkastelu, saksan kielen rooli kielten joukossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja antaa palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (SAA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Saksan kielen merkitys kansainvälisessä yhteistyössä, kielen eri variantit ja viestintätyyli erilaisissa medioissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Rakentavan vuorovaikutuksen kehittäminen eri taustoista tulevien kielen puhujien kanssa, äänteiden muodostuminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja antaa palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Saksan kieli itseilmaisun välineenä, kiertotalousteeman yhdistäminen kulttuuriteemoihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurin eri osa-alueisiin tutustuminen, kulttuurien moninaisuuden tarkasteleminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja antaa palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kielellinen ilmaisu yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona, yhteiskunnalliset teemat saksankielisissä maissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamisen kehittäminen esimerkiksi argumentoinnin, väittelyn ja neuvottelemisen kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja antaa palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eri tieteenaloihin tutustuminen saksan kielellä, tieteellisen kirjoittamisen periaatteet.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erilaiset tulevaisuuden visiot, kestävä tulevaisuus.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja antaa palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatko-opinnot ja työelämä saksankielisessä maassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskeluun ja työnhakuun liittyvät vuorovaikutustilanteet, muodolliset kielenkäyttötilanteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja antaa palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävä elämäntapa yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedon luotettavuuden arvioiminen, globaalien ympäristökysymysten monitieteinen luonne.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja antaa palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Suullisen ilmaisun kehittäminen, neuvottelemisen taidot, dialogisuus.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suullisen kielen eri variantteihin tutustuminen, vuorovaikutustilanteissa vaikuttaviin kulttuurisiin tekijöihin perehtyminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä, mutta pääpaino on suullisessa viestinnässä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (SAA09)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suorituksen saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

Deutsche Kultur, 2 op (SAA10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Suoritusmerkinnän saa osallistumalla aktiivisesti kaikkeen toimintaan ja tekemällä annetut tehtävät.

7.3.11. Venäjä, A-oppimäärä (VEA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VEA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VEA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*

- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (VEA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitietoaineksen kertaaminen ja sanaston kertaaminen sekä laajentaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien ja osa-alueiden hallinta
- oman osaamisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion oppimäärän mukaisten kielioppiasioiden harjoitteleminen
- yleisimpien kielenkäyttötilanteiden kertaaminen
- eri aihepiirien sanaston vahvistaminen
- kirjoittamisen harjoitteleminen
- vanhojen ylioppilaskokeiden tehtävien avulla harjoitteleminen
- kuullun- ja luetunymmärtämisharjoitukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suorituksen saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

Kulttuuria venäjäksi, 2 op (VEA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu venäjänkielisen kulttuurin eri muotoihin ja syventää kielen eri osa-alueiden hallintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kulttuurin ja median eri osa-alueet, painotus voi vaihdella lukuvuosittain (kirjallisuus, elokuvat ja teatteri, kuvataide, musiikki, sosiaalinen media ja muut mediat sekä nuorisokulttuuri)
- opintojaksossa voidaan toteuttaa opintomatka
- opintojakson sisällöt ovat muokattavissa integroitavien oppiaineiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Suoritusmerkinnän saa osallistumalla aktiivisesti kaikkeen toimintaan ja tekemällä annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso mahdollistaa integraation muiden oppiaineiden kanssa.

7.3.12. Venäjä, B2-oppimäärä (VEB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Koulussa ja vapaalla, 2 op (VEB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kiertotaloustunnin toteuttaminen korostaa kuluttajan vastuuta ja valintojen merkitystä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoiteltavat asiointitilanteet monipuolistuvat ja vuorovaikutustilanteissa mennään yhä enemmän lähipiirin ulkopuolelle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen ja eettisyys sekä ympäristöosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (VEB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista lisätään esimerkiksi harjoittelemalla Suomen esittelyä ulkomaalaisille venäjäksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan tarkemmin venäjänkielisiin maihin ja niistä tehtävillä esitelmillä vahvistetaan yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson

jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Voi hyvin!, 2 op (VEB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät aihepiirit vahvistavat hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti hyvinvointiosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Luovuuden lähteillä, 2 op (VEB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kielialueen kulttuurin eri osa-alueisiin ja niihin liittyvään sanastoon.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tehdään omakohtainen kulttuurinen tuotos kohdekielellä. Se voi olla esimerkiksi musiikkia, teatteria, lyhytelokuva, meemi, tai vaikka tarina koko ryhmän tuotoksena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Katse tulevaan, 2 op (VEB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatko-opintomahdollisuudet, työelämätaidot ja työelämän käytänteet kohdekielisissä kulttuureissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erilaiset viestintämallit esimerkiksi työnhakutilanteissa ja ymmärrys kansainvälisen yhteistyön merkityksestä lisäävät globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (VEB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ajankohtaiset aiheet tuovat eettiset kysymykset ja ympäristöosaamisen teemat esille.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käytetään entistä enemmän autenttisia materiaaleja, jolloin esimerkiksi lähdekritiikin merkitys korostuu. Yhteiskunnalliset aiheet tulevat esiin ajankohtaisten uutisaiheiden kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Asuminen ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti eettisyys ja ympäristöosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä.

Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Opinnot ja kansainvälisyys, 2 op (VEB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (VEB29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitietoaineksen kertaaminen ja sanaston kertaaminen sekä laajentaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien ja osa-alueiden hallinta
- oman osaamisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion oppimäärän mukaisten kielioppiasioiden harjoitteleminen
- yleisimpien kielenkäyttötilanteiden kertaaminen
- eri aihepiirien sanaston vahvistaminen
- kirjoittamisen harjoitteleminen
- vanhojen ylioppilaskokeiden tehtävien avulla harjoitteleminen
- kuullun- ja luetunymmärtämisharjoitukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnällä suoritettu / hylätty. Suorituksen saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

Kulttuuria venäjäksi, 2 op (VEB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu venäjänkielisen kulttuurin eri muotoihin ja syventää kielen eri osa-alueiden hallintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kulttuurin ja median eri osa-alueet, painotus voi vaihdella lukuvuosittain (kirjallisuus, elokuvat ja teatteri, kuvataide, musiikki, sosiaalinen media ja muut mediat sekä nuorisokulttuuri)
- opintojaksossa voidaan toteuttaa opintomatka
- opintojakson sisällöt ovat muokattavissa integroitavien oppiaineiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi, mikäli opiskelija on osallistunut aktiivisesti kaikkeen toimintaan ja tehnyt annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso mahdollistaa integraation muiden oppiaineiden kanssa.

7.3.13. Venäjä, B3-oppimäärä (VEB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion

jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Venäjän kieli tutuksi, 2 op (VEB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan venäjänkielisen maailman viestintäkulttuuriin erilaisissa kohtaamisissa ja helpoissa asiointitilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan venäjänkielisiin alueisiin ja tapakulttuurin perusasioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla

on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen ja globaali-ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Arjen vuorovaikutusta, 2 op (VEB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy erilaisia asiointitilanteita harjoiteltaessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erojen ja samankaltaisuuksien tarkastelu arjessa ja erilaisiin tilanteisiin sopivien toimintatapojen harjoittelu lisää ymmärrystä toisesta kulttuurista ja siinä toimimisesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Koulussa ja vapaalla, 2 op (VEB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kiertotaloustunnin toteuttaminen korostaa kuluttajan vastuuta ja valintojen merkitystä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoiteltavat asiointitilanteet monipuolistuvat ja vuorovaikutustilanteissa mennään yhä enemmän lähipiirin ulkopuolelle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen ja eettisyys sekä ympäristöosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (VEB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista lisätään esimerkiksi harjoittelemalla Suomen esittelyä ulkomaalaisille venäjäksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan tarkemmin venäjänkielisiin maihin ja niistä tehtävillä esitelmillä vahvistetaan yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Voi hyvin!, 2 op (VEB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät aihepiirit vahvistavat hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti hyvinvointiosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Luovuuden lähteillä, 2 op (VEB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kielialueen kulttuurin eri osa-alueisiin ja niihin liittyvään sanastoon.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tehdään omakohtainen kulttuurinen tuotos kohdekielellä. Se voi olla esimerkiksi musiikkia, teatteria, lyhytelokuva, meemi, tai vaikka tarina koko ryhmän tuotoksena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Katse tulevaan, 2 op (VEB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatko-opintomahdollisuudet, työelämätaidot ja työelämän käytänteet kohdekielisissä kulttuureissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Erilaiset viestintämallit esimerkiksi työnhakutilanteissa ja ymmärrys kansainvälisen yhteistyön merkityksestä lisäävät globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (VEB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ajankohtaiset aiheet tuovat eettiset kysymykset ja ympäristöosaamisen teemat esille.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa käytetään entistä enemmän autenttisia materiaaleja, jolloin esimerkiksi lähdekritiikin merkitys korostuu. Yhteiskunnalliset aiheet tulevat esiin ajankohtaisten uutisaiheiden kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä.

Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (VEB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitietoaineksen kertaaminen ja sanaston kertaaminen sekä laajentaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien ja osa-alueiden hallinta
- oman osaamisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion oppimäärän mukaisten kielioppiasioiden harjoitteleminen
- yleisimpien kielenkäyttötilanteiden kertaaminen
- eri aihepiirien sanaston vahvistaminen
- viestien kirjoittamisen harjoitteleminen
- vanhojen ylioppilaskokeiden tehtävien avulla harjoitteleminen
- kuullun- ja luetunymmärtämisharjoitukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suoritusmerkinnän saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

Kulttuuria venäjäksi, 2 op (VEB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu venäjänkielisen kulttuurin eri muotoihin ja syventää kielen eri osa-alueiden hallintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kulttuurin ja median eri osa-alueet, painotus voi vaihdella lukuvuosittain (kirjallisuus, elokuvat ja teatteri, kuvataide, musiikki, sosiaalinen media ja muut mediat sekä nuorisokulttuuri)
- opintojaksossa voidaan toteuttaa opintomatka
- opintojakson sisällöt ovat muokattavissa integroitavien oppiaineiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Suoritusmerkinnän saa osallistumalla aktiivisesti kaikkeen toimintaan ja tekemällä annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso mahdollistaa integraation muiden oppiaineiden kanssa.

7.3.14. Saksa B2-oppimäärä (SAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Koulussa ja vapaalla, 1 op (SAB21)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Deutsche Kultur, 2 op (SAB210)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (SAB22)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Voi hyvin!, 2 op (SAB23)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Luovuuden lähteillä, 2 op (SAB24)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Katse tulevaan, 2 op (SAB25)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (SAB26)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Asuminen ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAB27)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opinnot ja kansainvälisyys, 2 op (SAB28)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (SAB29)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

7.4. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****,* ***eettistä ja ympäristöosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista.***

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia

työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. ***vuorovaikutusosaamista****. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

Matematiikan opiskelu tukee ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *sekä* ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.*

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä*
- *rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.*

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	***Lyhyen oppimäärän moduuli***
MAA2	*MAB2*
MAA3	*MAB3*
MAA6	*MAB8*
MAA8	*MAB5*
MAA9	*MAB7*

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.4.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan luonnon- tai rakennusteknisten muotojen sovittamista funktioiksi ja niiden tulkintaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan mallintamaan kasvua ja tekemään vastuullisia johtopäätöksiä niistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Geometria, 2 op (MAA03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan geometristen muotojen hyödyntämiseen erilaisissa kulttuureissa historian saatossa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan geometrian hyödyntämiseen mittaamisessa sekä rakennustekniikassa. Tähän voidaan hyödyntää matematiikan ohjelmistoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Monitieteinen ja luova osaaminen; Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04)

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksoon kuuluvien vektoreiden avulla voidaan kuvailla luonnonilmiöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*

- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan mallintamaan kasvua ja tekemään vastuullisia johtopäätöksiä niistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson funktioiden avulla voidaan tutkia luonnonilmiöitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulman yksikön määrittely historiallisesti ja kulttuurillisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Derivaatta, 3 op (MAA06)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Matematiikan avulla voidaan optimoida tehtaiden ja luonnonvarojen tuotanto prosesseja.

Optimointitehtävien avulla opiskelija havaitsee, kuinka tuotteiden suunnittelussa voidaan huomioida luonnon kantokyky ja rajalliset luonnonvarat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ilmiön mallintaminen. Mallin avulla ilmiön muutosnopeuden tarkastelu ja johtopäätöksien tekeminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä Monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Integraalilaskenta, 2 op (MAA07)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii esimerkiksi harjoitustyön kautta määrittämään integraalilaskennan keinoin elinpiiristään valittujen kuvioiden tai kappaleiden pinta-aloja tai tilavuuksia sekä arvioimaan menetelmällä saadun tuloksen luotettavuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen tutkimuksen havainnollistaminen tilastomatematiikan avulla.

Tilastojen merkitys päätöksenteon tukena.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Todennäköisyyksien liittyminen maailmankaikkeuden perusteisiin.

Hyvinvointiosaaminen

Rahapelien odotusarvon havainnollistaminen, merkitys oman talouden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikka, 1 op (MAA09)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Talousmatematiikan ja yhteiskunnallisten palvelujen havainnollistaminen.

Oman talouden hallintaan liittyvät matemaattiset mallit. Säästämisen ja lainanoton havainnollistaminen oman talouden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*
- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso syventää opiskelijan kykyä hahmottaa ympäröivää kolmiulotteista maailmaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Monitieteinen ja luova osaaminen; Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat*
- *laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja*
- *oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja*
- *perehtyy logiikan käsitteisiin*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta*
- *käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.*

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- *Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto*
- *vuokaavio*
- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*
- *aritmetiikan peruslause*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Lukuteoria osuus syventää opiskelijan tietoa matematiikan kehityksestä eri kulttuureissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Algoritmien ja lukuteorian merkitys nyky yhteiskunnassa erityisesti tietotekniikassa.

Hyvinvointiosaaminen

Algoritminen ajattelu oman elämän hahmottamiseen ja suunnitteluun.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Algoritmien merkitys yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*

- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatkuvien jakaumien hyödyntäminen yhteiskunnallisessa tutkimuksessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla.

Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan pakollisten opintojaksojen keskeisiä sisältöjä.
- Tutustutaan matematiikan ylioppilaskokeen arviointiin, vaatimuksiin ja koeympäristön ohjelmiin.
- Harjoitellaan vastaamaan ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Funktiot ja yhtälöt
- Derivaatta ja integraali
- Geometria ja analyyttinen geometria
- Tilastot ja todennäköisyys
- Vektorit sekä avaruuden suorat ja tasot

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijan tulee osallistua opetukseen, osoittaa aktiivisuutta opinnoissaan sekä mahdollisesti suoritettava harjoituskoe, esimerkiksi preliminäärikoe, hyväksytysti.

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa voidaan arvioida opintojakson aikana järjestettävillä pienemmillä testeillä.

Opintojakson aikaista työskentelyä voidaan arvioida esimerkiksi tarkkailemalla opiskelijan työskentelyä. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Matematiikan ohjelmistoja, 2 op (MAA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii hyödyntämään monipuolisesti ja luovasti dynaamisen geometrian, symbolisen laskennan ja tilasto- ja taulukkolaskentaohjelmistoja
- opiskelija oppii tuottamaan sähköisessä muodossa olevia matemaattisia kaavoja ja symboleja sisältävää tekstiä ja kuvioita
- opiskelija oppii käsittelemään matematiikan ylioppilaskoetehtäviä hyödyntäen tarkoituksenmukaisesti graafista, symbolista ja numeerista informaatiota
- opiskelija oppii tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti ohjelmistojen antamia tuloksia
- opiskelija oppii kirjoittamaan vastauksen käyttäen mahdollisimman tehokkaasti matematiikan ohjelmistoja
- ajan salliessa opintojaksolla harjoitellaan ratkaisemaan matemaattisia ongelmia ohjelmointitaitoja hyödyntäen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- numeerinen ja symbolinen laskenta
- laskentaohjelmistot
- taulukkolaskentaohjelmistot
- matemaattisten kaavojen ja symbolien kirjoittaminen
- tilastotiedon käsittely ja esittäminen ohjelmistojen avulla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijan tulee osallistua opetukseen ja osoittaa aktiivisuutta opinnoissaan.

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa voidaan arvioida opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi olla yksi tai useampia.

Opintojakson aikaista työskentelyä voidaan arvioida esimerkiksi tarkkailemalla opiskelijan työskentelyä. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Matematiikka kautta aikain, 2 op (MAA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- tutustuu matemaattisten käsitteiden ja teorioiden kehitykseen historian saatossa
- tunnistaa ja tietää matematiikan kehitykseen huomattavasti vaikuttaneita matemaatikoita
- ymmärtää erilaisia näkemyksiä ja koulukuntia matematiikan perimmäiseen olemukseen sekä matematiikan perusteisiin
- osaa tunnistaa ja erottaa matematiikan erilaisia osa-alueita toisistaan
- tietää millaista matematiikan opiskelu käytännössä on suomalaisissa korkeakouluissa ja millaisia eri suuntautumisvaihtoehtoja niissä on
- tuntee keskeisimpiä matemaatikon työvälineitä, kuten matemaattisia ohjelmistoja, kirjallisuutta ja järjestöjä, sekä ymmärtää millaisiin erilaisiin työtehtäviin matemaatikoita käytännössä työllistyy
- vierailee paikallisen yliopiston matematiikan laitoksella sekä paikallisissa matemaatikkoja työllistävissä yrityksissä
- tietää ja ymmärtää raja-arvon epsilon-määritelmän ja sen keskeisen merkityksen jatkuvalle matematiikalle

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- matematiikan historia: esihistoriasta nykypäivään
- matemaatikoiden henkilökuvia
- matematiikan filosofia ja perusteet
- matematiikan opiskelu suomalaisissa korkeakouluissa
- matemaatikon työvälineitä ja työtehtäviä
- matematiikan eri osa-alueet
- vierailuja yliopistoon ja yrityksiin
- raja-arvon epsilon-määritelmä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Esitellään matemaattisten teorioiden historiaa ja henkilöitä. Matemaattinen symboliikka universaalina kielenä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijan tulee ottaa osaa aktiivisesti opetukseen sekä vierailuille.

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa voidaan arvioida opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi olla yksi tai useampia.

Opintojakson aikaista työskentelyä voidaan arvioida esimerkiksi tarkkailemalla opiskelijan työskentelyä. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Kompleksiluvut ja differentiaaliyhtälöt, 2 op (MAA16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu kompleksitasoon ja oppii kompleksilukujen laskutoimituksia
- opiskelija oppii ratkaisemaan yksinkertaisia differentiaaliyhtälöitä
- opiskelija ymmärtää differentiaaliyhtälöiden merkityksen mallintamisessa ja oppii soveltamaan differentiaaliyhtälöitä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kompleksiluvut ja laskutoimitukset kompleksiluvuilla
- yksinkertaiset differentiaaliyhtälöt sovelluksineen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijan tulee osallistua opetukseen ja osoittaa aktiivisuutta opinnoissaan.

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa voidaan arvioida opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi olla yksi tai useampia.

Opintojakson aikaista työskentelyä voidaan arvioida esimerkiksi tarkkailemalla opiskelijan työskentelyä. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAA17)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan

- onko opiskelija saavuttanut opintojakson tavoitteissa ja keskeisissä sisällöissä mainitut tavoitteet
- millainen on opiskelijan kirjallinen ilmaisu; hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä sekä päätelmät ja tulokset on perusteltu
- työskenteleekö opiskelija pitkäjänteisesti
- kuinka hyvin opiskelija hallitsee opintojaksossa käytetyt ohjelmistot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAA18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot
- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä
- osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen
- indeksi
- korkokäsite, yksinkertainen korko
- verotus

- valuutat

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan

- onko opiskelija saavuttanut opintojakson tavoitteissa ja keskeisissä sisällöissä mainitut tavoitteet
- millainen on opiskelijan kirjallinen ilmaisu; hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä sekä päätelmät ja tulokset on perusteltu
- työskenteleekö opiskelija pitkäjänteisesti
- kuinka hyvin opiskelija hallitsee opintojaksossa käytetyt ohjelmistot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Esitiedot: MAY01 ja MAA02.

Matematiikan tukiopintojakso, 2 op (MAA19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa tukea kohtaamilleen matematiikan haasteille

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Pakollisten opintojaksojen keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Ensimmäisen vuoden pitkä matematiikka, 8 op (MAA02MAA03MAA04)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen
- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen
- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*

- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*

- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

- Opintokokonaisuuteen liittyvä Geometrian osa on mahdollista toteuttaa oppiaineiden välisenä integraationa KU02 opintojakson kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan luonnon- tai rakennusteknisten muotojen sovittamista funktioiksi ja niiden tulkintaa.

Opintojaksossa tutustutaan geometrian hyödyntämiseen mittaamisessa sekä rakennustekniikassa. Tähän voidaan hyödyntää matematiikan ohjelmistoja.

Opintojaksoon kuuluvien vektoreiden avulla voidaan kuvailla luonnonilmiöitä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan mallintamaan kasvua ja tekemään vastuullisia johtopäätöksiä niistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan geometristen muotojen hyödyntämiseen erilaisissa kulttuureissa historian saatossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Monitieteinen ja luova osaaminen, Eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä Globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Geometria sekä ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 4 op (MAA03KU02)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Toisen vuoden pitkä matematiikka, 10 op (MAA05MAA06MAA07MAA08MAA09)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen
- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen
- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen
- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen
- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*

- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Eettisyys ja ympäristöosaaminen, Monitieteinen ja luova osaaminen sekä Yhteiskunnallinen osaaminen.

Talousmatematiikka ja Taloustieto, 3 op (MAA09YH02)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Johdanto, 2 op (MAA20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Motivoidaan ja rohkaistaan opiskelijoita matematiikan opiskeluun.
- Opiskellaan uusia työtapoja ja orientoidutaan lukio-opiskeluun.
- Palautetaan mieleen tuttuja asiakokonaisuuksia, mutta opitaan uuttakin.
- Selvitetään oma lähtötaso.

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijan tulee osallistua opetukseen ja osoittaa aktiivisuutta opinnoissaan.

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa voidaan arvioida opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi olla yksi tai useampia.

Opintojakson aikaista työskentelyä voidaan arvioida esimerkiksi tarkkailemalla opiskelijan työskentelyä. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

7.4.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*

- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan mallintamaan kasvua ja tekemään vastuullisia johtopäätöksiä niistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Geometria, 2 op (MAB03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*

- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan geometristen muotojen hyödyntämiseen erilaisissa kulttuureissa historian saatossa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan geometrian hyödyntämiseen mittaamisessa sekä rakennustekniikassa. Tähän voidaan hyödyntää matematiikan ohjelmistoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Monitieteinen ja luova osaaminen; Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

Keskeiset sisällöt

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan mallintamaan kasvua ja tekemään vastuullisia johtopäätöksiä niistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan luonnon- tai rakennusteknisten muotojen sovittamista funktioiksi ja niiden tulkintaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Monitieteinen ja luova osaaminen; Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla sekä Eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen tutkimuksen havainnollistaminen tilastomatematiikan avulla.

Tilastojen merkitys päätöksenteon tukena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oman talouden hallintaan liittyvät matemaattiset mallit.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikka, 1 op (MAB07)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*

- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oman talouden hallintaan liittyvät matemaattiset mallit. Säästämisen ja lainanoton havainnollistaminen oman talouden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista toteuttaa oppiaineintegraationa opintojakson YH02 kanssa.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Matematiikan avulla voidaan optimoida tehtaiden ja luonnonvarojen tuotanto prosesseja.

Optimointitehtävien avulla opiskelija havaitsee, kuinka tuotteiden suunnittelussa voidaan huomioida luonnon kantokyky ja rajalliset luonnonvarat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ilmiön mallintaminen. Mallin avulla ilmiön muutosnopeuden tarkastelu ja johtopäätöksien tekeminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi

katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Keskeiset sisällöt

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatkuvien jakaumien hyödyntäminen yhteiskunnallisessa tutkimuksessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (MAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan pakollisten opintojaksojen keskeisiä sisältöjä.
- Tutustutaan matematiikan ylioppilaskokeen arviointiin, vaatimuksiin ja koeympäristön ohjelmiin.
- Harjoitellaan vastaamaan ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Funktiot ja yhtälöt
- Geometria
- Tilastot ja todennäköisyys
- Talousmatematiikka

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijan tulee osallistua opetukseen ja osoittaa aktiivisuutta opinnoissaan.

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa voidaan arvioida opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi olla yksi tai useampia.

Opintojakson aikaista työskentelyä voidaan arvioida esimerkiksi tarkkailemalla opiskelijan työskentelyä. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matematiikan ohjelmistoja, 2 op (MAB11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii hyödyntämään monipuolisesti ja luovasti dynaamisen geometrian, symbolisen laskennan ja tilasto- ja taulukkolaskentaohjelmistoja
- opiskelija oppii tuottamaan sähköisessä muodossa olevia matemaattisia kaavoja ja symboleja sisältävää tekstiä
- opiskelija oppii kirjoittamaan vastauksen tehtävään käyttämällä mahdollisimman tehokkaasti matematiikan ohjelmistoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- matemaattisten kaavojen ja symbolien kirjoittaminen
- symbolinen laskenta
- laskentaohjelmistot
- tilastotiedon käsittely ja esittäminen ohjelmistojen avulla
- taulukkolaskentaohjelmistojen käyttö
- Ilman teknisiä apuvälineitä ratkaistavien tehtävien ohjelmistojen hyödyntäminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijan tulee osallistua opetukseen ja osoittaa aktiivisuutta opinnoissaan.

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa voidaan arvioida opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi olla yksi tai useampia.

Opintojakson aikaista työskentelyä voidaan arvioida esimerkiksi tarkkailemalla opiskelijan työskentelyä. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Matematiikan tukiopintojakso, 2 op (MAB12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa tukea kohtaamilleen matematiikan haasteille

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijan tulee osallistua opetukseen ja osoittaa aktiivisuutta opinnoissaan.

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa voidaan arvioida opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi olla yksi tai useampia.

Opintojakson aikaista työskentelyä voidaan arvioida esimerkiksi tarkkailemalla opiskelijan työskentelyä. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Sanalliset tehtävät, 2 op (MAB13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii ratkaisemaan erilaisia sanallisia tehtäviä ja ongelmia.

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijan tulee osallistua opetukseen ja osoittaa aktiivisuutta opinnoissaan.

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa voidaan arvioida opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi olla yksi tai useampia.

Opintojakson aikaista työskentelyä voidaan arvioida esimerkiksi tarkkailemalla opiskelijan työskentelyä. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Esitiedot: MAY01, MAB02, MAB03 ja MAB04

Lausekkeet ja yhtälöt + Geometria, 4 op (MAB02MAB03)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen
- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*

- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Geometria

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan geometristen muotojen hyödyntämiseen erilaisissa kulttuureissa historian saatossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan mallintamaan kasvua ja tekemään vastuullisia johtopäätöksiä niistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan geometrian hyödyntämiseen mittaamisessa sekä rakennustekniikassa. Tähän voidaan hyödyntää matematiikan ohjelmistoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Globaali- ja kulttuuriosaaminen, Eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä Monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikan alkeet ja Talousmatematiikka, 2 op (MAB06MAB07)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen
- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oman talouden hallintaan liittyvät matemaattiset mallit. Säästämisen ja lainanoton havainnollistaminen oman talouden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikka ja Taloustieto, 3 op (MAB07YH02)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Johdanto, 2 op (MAB14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Motivoidaan ja rohkaistaan opiskelijoita matematiikan opiskeluun.
- Opiskellaan uusia työtapoja ja orientoidutaan lukio-opiskeluun.
- Palautetaan mieleen tuttuja asiakokonaisuuksia, mutta opitaan uuttakin.
- Selvitetään oma lähtötaso.

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijan tulee osallistua opetukseen ja osoittaa aktiivisuutta opinnoissaan.

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa voidaan arvioida opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi olla yksi tai useampia.

Opintojakson aikaista työskentelyä voidaan arvioida esimerkiksi tarkkailemalla opiskelijan työskentelyä. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

7.4.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Aihekokonaisuuteen kuuluu yhden oppitunnin mittainen kiertotaloustehtävä, missä avaamme käsitettä oppiaineen teemoihin sopivalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*

- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija saa käsityksen kuinka luvut ja lukujoukot ovat kehittyneet historian saatossa.

Korostetaan matemaattisten merkintöjen tehokkuutta kuvata ympäröivää maailmaa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu matemaattisiin menetelmiin, joiden avulla hän kykenee ymmärtämään omaan talouteen liittyviä asioita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ilmiön mallintaminen, sen kuvallinen tulkinta ja matemaattinen ratkaiseminen sekä tuloksesta keskusteleminen (ryhmä/pari harjoitustyö mahdollisuus).

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunnistaminen ja käyttäminen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kiertotalouden ymmärtäminen ja kestävä kuluttajuus.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Hyvinvointiosaaminen sekä Eettisyys- ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

7.5. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan ***hyvinvointiosaamista.*** *Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

Vuorovaikutusosaamisen *osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin ***monitieteistä ja luovaa osaamista****. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Biologian opetus kehittää opiskelijan ***ympäristöosaamista*** *ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa* ***eettisyyttä*** *vaativissa pohdinnoissa.*

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla*
- *ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta*
- *ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa*
- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja*
- *ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin*
- *ymmärtää evoluution merkityksen*
- *tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.*

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä*
- *saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*

- *ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.*

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä*
- *osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen*
- *osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.*

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- *elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen*

Evoluutio

- *solujen synty ja kehittyminen*
- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*

- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutuminen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käsitellään kiertotaloutta ja sen ilmenemismuotoja oppiaineeseen soveltuvalla tavalla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Vuorovaikutusosaamista tuemme ja kehittämme yhteistyöllä paikallisten toimijoiden kanssa esim. vierailut ja vierailijat
- Oppitunneilla ja oppimisyhteisössä vuorovaikutuksen eri muotoja voimme toteuttaa esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit sekä teemapäivät/viikot

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Tiedonhankinta ja analysointi
- Lähdekriittisyyttä ja mediakriittisyyttä korostamme tiedonhaussa
- Biologian alaan linkittyvät ammatit. Mahdollista järjestää tutustumista biologiaan liittyviin ammatteihin esim. alumnitoiminnan kautta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. ryhmätyöt, erilaiset kokeet/testit, kokeellinen työskentely jne. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Keskeinen näkökulma opintojaksolla on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen. Opintojaksolla tutustutaan biologiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteitä.

Ekologian perusteet, 1 op (BI02)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käsitellään kiertotaloutta ja sen ilmenemismuotoja oppiaineeseen soveltuvalla tavalla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijan kannalta on keskeistä ymmärtää ekosysteemipalveluiden merkitys ihmisen hyvinvoinnille, erityisesti terveysvaikutukset (puhdas ilma ja vesi), virkistäytyminen sekä esteettisyys

Vuorovaikutusosaaminen

- Ratkaisuja etsitään yhdessä esim. biodiversiteettiin liittyviin ongelmiin
- Haasteet ovat monenlaisia ja muuntuvia, on välttämätöntä oppia myös tutkimaan haasteita ja rakentamaan ratkaisuja yhdessä, hyvinkin erilaisissa yhteistyön kuvioissa, vaihtelevia tietoaineistoja käyttäen. Todella tärkeää on motivoida opiskelijoita - hyvien ratkaisujen miettimiseen ja kokeiluun
- Mahdollisia työskentelytapoja ovat esim. lajistoselvitykset esimerkiksi kasviruuduilla tai kuoppapyydyksillä, metsäluonnon arviointimittari (WWF) sekä paikallisiin biotooppeihin tutustuminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Mahdollista toteuttaa omien tutkimusten suunnittelua, jossa opiskelijat voivat tarkastella esim. abioottisten tekijöiden vaikutusta kasvien versokasvuun tai biomassan tuotantoon, tai oman eliön suunnittelu
- Opiskelijoita kannustetaan laaja-alaiseen tiedon havainnollistamiseen ja esittämiseen esim. posterit, kuvakollaasi, videot
- Biologinen tiedonhankinta ja analysointi tukevat monitieteistä asioiden ymmärrystä ja lähestymistapaa

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Kiertotalous, MIPS, selkäreppu yms, ilmastonmuutos, otsonikato

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Erilaisten ekosysteemien merkitys paikalliskulttuureille
- KEKE-elämäntapa, ekososiaalinen sivistys (ymmärrys omien valintojen merkityksestä)
- Kehittämisprojektit

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Tiedonhankinta ja analysointi
- Lähde- ja mediakriittisyyttä korostamme tiedonhankinnassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. ryhmätyöt, erilaiset kokeet/testit, kokeellinen työskentely jne. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta.

Opintojakson sisältöjä on mahdollista integroida kemian opintojakson KE02 sisältöjen kanssa.

BI2 ja BI3 moduulit opiskellaan samassa opintojaksossa.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 2 op (BI03)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käsitellään kiertotaloutta ja sen ilmenemismuotoja oppiaineeseen soveltuvalla tavalla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Vuorovaikutus osaamista voimme tukea ja kehittää yhteistyöllä paikallisten toimijoiden kanssa esim. vierailut ja vierailijat.
- Oppitunneilla ja oppimisyhteisössä vuorovaikutuksen eri muotoja voimme toteuttaa esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit sekä teemapäivät/viikot.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija tuntee menetelmiä, joilla voi tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia esim. mahdollisia havainnollistavia keinoja esim. jäkäläkartoitus ja kalkkikuoristen eliöiden (esim. simpukankuoret) syöpyminen happamassa liuoksessa.
- opiskelija osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä.
- esim. Posteri, kuvakollaasi, videot
- esim. Tiedonhankinta ja analysointi

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Tiedonhankinta ja analysointi.
- Lähde- ja mediakriittisyyttä korostamme tiedonhankinnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Erilaisten ekosysteemien merkitys paikalliskulttuureille.
- Kestävän kehityksen mukainen elämäntapa, ekososiaalinen sivistys (ymmärrys omien valintojen merkityksestä).
- Kehittämisprojektit
- Opinnoissa tarkastelemme ympäristövaikuttamista sekä paikallisella että globaalilla tasolla. Paikallisten ja globaalien vaikuttamistoimenpiteiden merkitystä tarkastellemme esim. selvittämällä oman oppilaitoksen hiilijalanjäljen pienentämismahdollisuuksia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- MIPS, ekologinen selkäreppu yms, ilmastonmuutos, otsonikato
- Mahdollisia havainnollistavia keinoja esim. ekologisen jalanjäljen laskurit.

Hyvinvointiosaaminen

- Erilaiset vaikutusmahdollisuudet ja ratkaisukeinot, joita tarkastelemme eri näkökulmista esim. ilmastoahdistuksen vähentäminen ja biodiversiteetin ylläpito.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. ryhmätyöt, erilaiset kokeet/testit, kokeellinen työskentely jne. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisinä teemoina ovat ympäristöongelmat Suomessa ja muualla maailmassa. Opintojaksolla tutustutaan ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

Opintojakson sisältöjä on mahdollista integroida kemian opintojakson KE02 sisältöjen kanssa.

Opintojakson sisältöjä on mahdollista integroida englannin opintojakson ENA07 sisältöjen kanssa.

BI2 ja BI3 moduulit opiskellaan samassa opintojaksossa.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisolu*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päätteleminen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- kokeellinen työskentely esim. solujen mikroskopointi
- esim. oman tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen esim. "Luo oma eliö"
- esim. posteri, kuvakollaasi, video
- tiedonhankinta ja tiedon analysointi

Vuorovaikutusosaaminen

- esim. vierailut ja vierailijat
- esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit

Yhteiskunnallinen osaaminen

- tiedonhankinta ja tiedon analysointi
- median seuraaminen esim. uusin tutkimustieto
- lähdekriittisyys, mediakriittisyys
- esim. ammatteihin ja opiskelumahdollisuuksiin tutustuminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. ryhmätyöt, erilaiset kokeet/testit, kokeellinen työskentely jne. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan tumallisen solun rakennetta, toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita. Solujen toimintoja havainnollistetaan kokeellisella työskentelyllä.

Vastaa aiemman OPS:n kurssia BI03. Biologian opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Ihmisen biologia, 2 op (BI05)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudos, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*
- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden eritys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*
- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- tarkastellaan yksilön ja yhteisön hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä.
- esim. sairauksien hoito ja ehkäisy

Vuorovaikutusosaaminen

- esim. vierailut ja vierailijat
- esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit

Monitieteinen ja luova osaaminen

- kokeellinen työskentely
- esim. oman tutkimusten suunnittelu ja toteuttaminen
- tiedonhankinta ja tiedon analysointi

Yhteiskunnallinen osaaminen

- tiedonhankinta ja tiedon analysointi
- esim. median seuraaminen
- lähdekriittisyys, mediakriittisyys
- esim. ammatteihin ja opiskelumahdollisuuksiin tutustuminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. ryhmätyöt, erilaiset kokeet/testit, kokeellinen työskentely jne. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot ja lisääntyminen. Opintojaksolla tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Opintojakson sisältöjä on mahdollista integroida psykologian opintojakson PS03 sisältöjen kanssa.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*
- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa*
- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*

- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- *mikrobien luokittelu*
- *bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi*
- *virusten rakenne ja lisääntyminen*
- *mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa*

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- *tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot*
- *DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu*
- *DNA:n sisältämän informaation selvittäminen*
- *geenien siirto- ja muokkausmenetelmät*

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- *perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus*
- *lääketieteet*
- *genomitieto ja sen hyödyntäminen*
- *DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus*
- *ympäristönsuojelu*
- *teollisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan hyvinvointiin vaikuttavat tekijät esim. rokotteet, geenitekniikka sairauksien hoidossa

Monitieteinen ja luova osaaminen

- kokeellinen työskentely esim. mikrobien viljely, käymisreaktion tutkiminen
- esim. oman tutkimusten suunnittelu ja toteuttaminen
- esim. posteri, kuvakollaasi, videot
- tiedonhankinta ja tiedon analysointi

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- biotekniikan mahdollisuudet ja uhat esim. lääketieteessä, ympäristönsuojelussa, ruuan tuotannossa, jalostuksessa jne.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- tiedonhankinta ja tiedon analysointi
- esim. median seuraaminen
- lähde- ja mediakriittisyys korostuvat tiedon hankinnassa
- esim. ammatteihin ja opiskelumahdollisuuksiin tutustumista

Vuorovaikutusosaaminen

- esim. vierailut ja vierailijat
- esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. ryhmätyöt, erilaiset kokeet/testit, kokeellinen työskentely jne. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen sovellusten kehittämisessä niin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa kuin luonnonvarojen kestävän kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geenitekniikan ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Opintojaksolla esitellään uusimpia biotekniikan sovelluksia nopeasti kehittyvällä alalla.

Metsävaellus, 2 op (BI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson metsävaelluksella opiskelija tutustuu luonnossa liikkumiseen ja yöpymiseen sekä saa mahdollisuuden kokea elämyksiä luonnossa. Samalla pyritään lisäämään opiskelijoiden luonnontuntemusta ja –arvostusta. Opintojakson tavoitteena on myös perehdyttää opiskelijat jokamiehen oikeuksiin ja velvollisuuksiin, ensiaputaitoihin sekä maastossa liikkumisen, ruokailemisen, peseytymisen ja yöpymisen kannalta käytännölliseen varustautumiseen. Tutustutaan oman maakunnan retkeilymahdollisuuksiin ja kansallispuistoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ensiaputaidot maastossa, vaellukselle valmistautuminen ja varustautuminen, 20-30 km metsävaellus, yöpyminen maastossa, ruuanlaitto maastossa, kartanluku. Metsävaelluksen käytännönopetus suoritetaan opintojakson alussa päätettävässä Keski-Suomen alueen kansallispuistossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- systeemipalveluiden merkitys ihmisen hyvinvoinnille
- terveysvaikutukset (puhdas ilma ja vesi)
- virkistäytyminen sekä esteettisyys.

Vuorovaikutusosaaminen

- ryhmässä toimiminen maastovaelluksen aikana

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- jokamiehenoikeudet
- maastossa liikkuminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- kartanlukutaito

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tutustuu luonnossa liikkumiseen ja yöpymiseen sekä saa mahdollisuuden kokea elämyksiä luonnossa. Samalla lisätään opiskelijoiden luonnontuntemusta ja –arvostusta.

Lajintuntemus, 2 op (BI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa mahdollisuuden tutustua Suomen luonnonvaraiseen lajistoon mahdollisimman monipuolisesti. Tavoitteena on oppia tunnistamaan yleisimpiä kasvi- ja eläinlajeja niille tyypillisissä elinympäristöissä. Opintojaksolla perehdytään myös lajin määrittämisen menetelmiin ja varusteisiin sekä herbaarion eli kasvikokoelman laatimiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana tutustutaan lajin määritykseen sekä tehdään maastoretkiä luontokohteisiin. Lisäksi opintojaksolla on tutustumiskäynti Jyväskylän yliopiston luontomuseoon. Opiskelija voi myös kerätä opintojakson aikana oman kasvikokoelman eli herbaarion.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Arvioinnissa huomioidaan aktiivinen osallistuminen maastoretkiin ja jatkuva näyttö niin tiedoissa kuin taidoissakin. Opintojakson päätteeksi pidetään lajintuntemustentti opettajan laatiman lajiluettelon mukaisesti. Tentti tulee saada hyväksytysti läpi.

Opintojakso on mahdollista suorittaa myös itsenäisesti. Tässä tapauksessa tehtävät ja tentti sovitaan erikseen opettajan kanssa.

Biologian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (BI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija lisää valmiuksiaan vastata ylioppilaskirjoituksissa biologian tehtäviin
- opiskelija kehittää itsenäisen ajattelun sekä tiedon soveltamisen taitojaan
- opiskelija lisää ymmärrystään biologian käsitteistöstä
- opiskelijan kyky hahmottaa aihekokonaisuuksia kehittyy

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- biologian pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen sisältöjen kertaus
- erilaisten opiskelu- ja vastaustekniikoiden harjoittelu
- Abitti-koejärjestelmän käyttö
- tehtävissä tarvittavien ohjelmistojen käytön harjoittelu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Hyväksytyn suorituksen edellytyksenä on opiskelijan aktiivinen osallistuminen ja sovittujen tehtävien tekeminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija syventää biologista ajattelutaitoaan ja lisää valmiuksiaan vastata mm. ylioppilaskirjoituksissa biologian tehtäviin.

Suoritetaan ennen yo-kirjoituksia biologian viimeisenä opintojaksona.

Biologian työt, 2 op (BI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on ohjata opiskelijaa tieteelliseen työskentelyyn ja perehdyttää biologialle ominaisiin tutkimusmenetelmiin. Opintojakson aikana opitaan laatimaan hypoteeseja, työskentelemään kokeellisesti sekä havainnoimaan ja tulkitsemaan tutkimustuloksia. Lisäksi opitaan uutta ja syvennetään jo aikaisemmin omaksuttua tietoa käytännön työskentelyn avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tehdään kokeellisia töitä sekä laboratoriossa että luonnossa. Tutkimusten avulla perehdytään erilaisiin biologisiin luonnonilmiöihin, solujen toimintaan ja ihmisen biologiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Arvioinnissa huomioidaan aktiivinen osallistuminen kokeelliseen työskentelyyn ja jatkuva näyttö niin tiedoissa kuin taidoissakin.

Kestävä tulevaisuus, 6 op (TII09)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ekologian perusteet, Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 2 op (BI02BI03)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Tiedonhankinta ja analysointi
- Lähde- ja mediakriittisyyttä korostamme tiedonhankinnassa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Haasteet ovat monenlaisia ja muuntuvia, on välttämätöntä oppia myös tutkimaan haasteita ja rakentamaan ratkaisuja yhdessä, hyvinkin erilaisissa yhteistyön kuvioissa, vaihtelevia tietoaineistoja käyttäen. Todella tärkeää on motivoida opiskelijoita - hyvien ratkaisujen miettimiseen ja kokeiluun.
- Mahdollisia työskentelytapoja ovat esim. lajistoselvitykset esimerkiksi kasviruuduilla tai kuoppapyydyksillä, metsäluonnon arviointimittari (WWF) sekä paikallisiin biotooppeihin tutustuminen.
- Vuorovaikutus osaamista voimme tukea ja kehittää yhteistyöllä paikallisten toimijoiden kanssa esim. vierailut ja vierailijat
- Oppitunneilla ja oppimisyhteisössä vuorovaikutuksen eri muotoja voimme toteuttaa esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit sekä teemapäivät/viikot.

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijan kannalta on keskeistä ymmärtää ekosysteemipalveluiden merkitys ihmisen hyvinvoinnille, erityisesti terveysvaikutukset (puhdas ilma ja vesi), virkistäytyminen sekä esteettisyys.

- Erilaiset vaikutusmahdollisuudet ja ratkaisukeinot, joita tarkastelemme eri näkökulmista esim. ilmastoahdistuksen vähentäminen ja biodiversiteetin ylläpito.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Erilaisten ekosysteemien merkitys paikalliskulttuureille
- Kestävän kehityksen mukainen elämäntapa, ekososiaalinen sivistys (ymmärrys omien valintojen merkityksestä).
- Kehittämisprojektit
- Opinnoissa tarkastelemme ympäristövaikuttamista sekä paikallisella että globaalilla tasolla. Paikallisten ja globaalien vaikuttamistoimenpiteiden merkitystä tarkastellemme esim. selvittämällä oman oppilaitoksen hiilijalanjäljen pienentämismahdollisuuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Mahdollista toteuttaa omien tutkimusten suunnittelua, jossa opiskelijamme voivat tarkastella esim. abioottisten tekijöiden vaikutusta kasvien versokasvuun tai biomassan tuotantoon, tai oman eliön suunnittelu.
- Kannustamme opiskelijoita laaja-alaiseen tiedon havainnollistamiseen ja esittämiseen esim. posterit, kuvakollaasi, videot.
- Biologinen tiedonhankinta ja analysointi tukevat monitieteistä asioiden ymmärrystä ja lähestymistapaa.

- Opiskelija tuntee menetelmiä, joilla voi tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia esim. mahdollisia havainnollistavia keinoja esim. jäkäläkartoitus ja kalkkikuoristen eliöiden (esim. simpukankuoret) syöpyminen happamassa liuoksessa.
- Opiskelija osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä.
- esim. Posteri, kuvakollaasi, videot
- esim. Tiedonhankinta ja analysointi

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Kiertotalous, MIPS, selkäreppu yms, ilmastonmuutos, otsonikato
- Mahdollisia havainnollistavia keinoja esim. ekologisen jalanjäljen laskurit.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. ryhmätyöt, erilaiset kokeet/testit, kokeellinen työskentely jne. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta.

Opintojakson keskeisinä teemoina ovat ympäristöongelmat Suomessa ja muualla maailmassa. Opintojaksolla tutustutaan ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

Opintojakson sisältöjä on mahdollista integroida kemian opintojakson KE02 sisältöjen kanssa.

Opintojakson sisältöjä on mahdollista integroida englannin opintojakson ENA07 sisältöjen kanssa.

Valon biologia ja pohjoisen muuttuvat ekosysteemit, 2 op (BI011)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on ohjata opiskelijaa tieteelliseen työskentelyyn ja perehdyttää luonnontieteelle ominaisiin tutkimusmenetelmiin. Opintojakson aikana opitaan laatimaan hypoteeseja, työskentelemään kokeellisesti sekä havainnoimaan ja tulkitsemaan tutkimustuloksia. Lisäksi opitaan uutta ja syvennetään jo aikaisemmin omaksuttua tietoa käytännön työskentelyn avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso yhdistää osan fysiikan, biologian ja kuvataiteen moduuleista: yhdistävä teema on valo, valon olemus, valoenergia elämän mahdollistajana. Jaksolla tarkastellaan näkyvää ja näkymätöntä valoa sekä tieteen että taiteen näkökulmista. Jaettu valo on Jyväskylän yliopiston kanssa yhteistyössä toteutettava projekti (2021 - 2024), jossa lukiolaiset osallistuvat kansalaistieteen menetelmin tutkimukseen keräten ja tutkien kasvi- ja mikrobinäytteitä. Projekti mahdollistaa valon olemuksen tarkastelun monesta näkökulmasta: Fysiikassa tarkastellaan valon luonnetta ja sen mittausta; biologiassa kasvien ja mikrobien symbioosia sekä erilaisia yhteyttämistapoja; kuvataiteissa valon ja värien käyttöä sekä mikrobien kasvatusta - biotaidetta. Opintojakso laajentaa käsitystä eri alojen yhteyksistä: Taiteellinen tarkastelu ja työskentely rikastaa tieteeseen yhdistettynä kokemuksen kokonaisvaltaisemmaksi mahdollistaen uusiin, luoviin näkökulmiin ja kysymyksenasetteluun. Tieteen ja taiteen vuoropuhelussa opiskelijat – kuten myös projektin tutkijat – pääsevät toteuttamaan itseään kokonaisvaltaisemmin: tuntevana, tahtovana ja ajattelevana yksilönä ja ryhmänä. Nuorille projekti opettaa ympäristötietoutta uudesta näkökulmasta ja voi innostaa korkeakouluopintoihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Biologian ja fysiikalle opiskelulle ominainen ja jokaisessa opintojaksossa harjoitettava kokeellinen työskentely kehittää opiskelijan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä monilukutaitoa.

Opiskelija oppii argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksen ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan ajatteluun. Mittausten suunnittelu sekä tulosten kerääminen ja esittäminen graafisesti tutustuttavat opiskelijan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Arvioinnissa huomioidaan aktiivinen osallistuminen kokeelliseen työskentelyyn ja jatkuva näyttö niin tiedoissa kuin taidoissakin.

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä ***monitieteelliseen ja luovaan*** *työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.*

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa

*opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.*

*Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.*

*Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.*

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä*
- *osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä*
- *syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa*
- *osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista*
- *ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.*

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.*

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa*
- *osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla*
- *osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*

- *osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin*
- *ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä*
- *seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia*
- *tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja*
- *saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE01)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käsitellään kiertotaloutta ja sen ilmenemismuotoja oppiaineeseen soveltuvalla tavalla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan yhteiskunnallista osaamista ohjaamalla opiskelijaa ymmärtämään kestävän kehityksen ja globaalin vastuun merkitystä yksilön valinnoissa ja toiminnassa osana yhteiskuntaa. Opintojakson aikana yhteiskunnallista osaamista vahvistavat esimerkiksi seuraavat toiminnot:

- Tiedonhankinta ja analysointi
- Lähdekriittisyys, mediakriittisyys
- Geomedian hyödyntäminen, kartanlukutaito

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa käytetään opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia työskentelytapoja, joissa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä.

- Esim. vierailut / vierailijat
- Esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista edistetään miettimällä, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai ihmistoiminnan negatiivisia ympäristövaikutuksia lieventää eri alueilla. Työskentelytapojen lisäksi hyvinvointiosaamiseen nivoutuvat esimerkiksi seuraavat opintojakson asiat:

- Ilmastonmuutoksen syyt ja niihin vaikuttaminen. Samalla voidaan lieventää opiskelijoiden kokemaa ilmastoahdistusta
- Varautuminen hasardeihin
- Henkilökohtaiset valinnat ja niiden vaikutus hyvinvointiin

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana lisätään opiskelijan ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Opintojakson aihekokonaisuuksista tätä tavoitetta tukevat esimerkiksi

- Valmius ymmärtää kestävän elämäntavan merkitystä tulevaisuuden hyvinvoinnin turvaamisessa
- Puhtaan veden puute, nälkä
- Hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys
- Kestävät kulutusvalinnat
- Yksilön vaikutusmahdollisuudet esim. Earth hour

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailma muutoksessa - opintojaksolla syvennetään opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Opintojakson aikana tarkastellaan globalisaation etuja ja haittoja eri näkökulmista. Opintojakson sisällöistä tätä tavoitetta tukevat esimerkiksi

- Väestönkasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset
- Hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys sekä pakolaisuus

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa harjaannutetaan monitieteelliseen ja luovaan työskentelyyn perehtymällä maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Tämä laaja-alainen osaamisen osa-alue toteutuu opintojakson alun kokonaisuuksissa, joissa tarkastellaan maantiedettä tieteenalana. Monitieteellisyys ja luova osaaminen nivoutuvat esimerkiksi seuraaviin aihekokonaisuuksiin

- Miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa
- Miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa
- Alueelliset ajankohtaiset uutiset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana toteutetaan arviointia monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. ryhmätyöt, erilaiset kokeet/testit, kokeellinen työskentely jne. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään muuttuvan maailman ja sen alueellisten ilmiöiden tarkasteluun ympäristön muutosten ja ihmiskunnan muutosten kautta. Opintojakson aikana seurataan ajankohtaisia uutisia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan maailmanlaajuisia muutoksia sekä luonnon, ympäristön että ihmiskunnan kannalta. Opintojaksossa käsitellään myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä sekä mahdollisuuksia ennakoida ja hillitä sekä varautua ja sopeutua muutoksiin.

Opintojakson sisältöjä on mahdollista integroida biologian opintojakson Bi03 sisältöjen kanssa.

Opintojakson sisältöjä on mahdollista integroida fysiikan opintojaksojen FY01 ja FY02 sisältöjen kanssa.

Sininen planeetta, 2 op (GE02)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- *ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa*
- *veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmastoalueet*

Kivikehä

- *maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto*

- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*
- *endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vahvistetaan opiskelijan yhteiskunnallista osaamista ohjaamalla opiskelijaa ymmärtämään kestävän kehityksen ja globaalin vastuun merkitystä yksilön valinnoissa ja toiminnassa. Opintojakson aikana yhteiskunnallista osaamista vahvistavat esimerkiksi seuraavat seikat:

- Tiedonhankinta ja analysointi
- Lähdekriittisyys, mediakriittisyys
- Geomedian hyödyntäminen, kartanlukutaito

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa käytetään opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia työskentelytapoja, joissa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä.

- Esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa harjaannutetaan monitieteelliseen ja luovaan työskentelyyn perehtymällä maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Monitieteiseen ja luovaan osaamiseen liittyvät esimerkiksi seuraavat asiat

- Tiedonhankinta ja analysointi
- hankittua tietoa havainnollistetaan esim. posterien, kuvakollaasien, videoiden, diagrammien ja karttojen avulla
- Geomedian hyödyntäminen, kartanlukutaito

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana toteutetaan arviointia monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. ryhmätyöt, erilaiset kokeet/testit, kokeellinen työskentely jne. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnossa tapahtuvat

prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet. Teemoja käsitellään alueellisesta näkökulmasta. Teemojen yhteydessä käsitellään myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä.

Yhteinen maailma, 2 op (GE03)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*
- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*
- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*
- *paikkojen kokeminen ja miellekartat*

Väestö, asutus ja kulttuurit

- *väestörakenne ja väestönmuutokset*
- *asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet*
- *kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema*

Kaupungit ja kaupungistuminen

- *maankäyttö ja rakennettu ympäristö*
- *kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit*

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*
- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*
- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vahvistetaan yhteiskunnallista osaamista ohjaamalla opiskelijaa ymmärtämään kestävän kehityksen ja globaalin vastuun merkitystä yksilön valinnoissa ja toiminnassa. Opintojakson aikana yhteiskunnallista osaamista vahvistavat esimerkiksi seuraavat toiminnot:

- Tiedonhankinta ja analysointi
- Lähdekriittisyys, mediakriittisyys
- Geomedian hyödyntäminen, kartanlukutaito

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa käytetään opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia työskentelytapoja, joissa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä.

- Opintojakson aikana voidaan toteuttaa vierailuja / pyytää vierailijoita oppitunneille
- Esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa syvennetään opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä. Opintojakson aikana tarkastellaan globalisaation etuja ja haittoja eri näkökulmista. Opintojakson sisällöistä näitä tavoitetta tukevat esimerkiksi seuraavat aihekokonaisuudet

- Asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet
- Kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema
- Globalisaatio
- Innovaatioiden alueellinen leviäminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana vahvistetaan opiskelijan ymmärrystä kestävän elämäntavan merkityksestä tulevaisuuden hyvinvoinnin turvaamisessa. Opintojakson aihekokonaisuuksista tätä tavoitetta tukevat esimerkiksi

- Maa-, metsä- ja kalatalous
- Kaivannaiset, energialähteet
- Teollisuus
- Kiertotalous

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista edistetään pohtimalla, millaisien ratkaisujen avulla maankäytöstä ja kaupungistumisesta aiheutuvia hyvinvointiin negatiivisesti vaikuttavia muutoksia voidaan estää

tai lieventää eri alueilla. Vuorovaikutteisten työskentelytapojen lisäksi hyvinvointiosaamiseen nivoutuvat seuraavat opintojakson asiat:

- Maankäyttö ja rakennettu ympäristö
- Kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteellisen ja luovan työskentelyn taitoja vahvistetaan hankkimalla tietoa erilaisista tietolähteistä, sekä analysoimalla ja kuvaamalla hankittua tietoa. Geomediataidoilla vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa. Esimerkiksi seuraavat opintojakson aihekokonaisuudet tukevat monitieteistä ja luovaa osaamista:

- Ihmismaantieteen tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen geomedian avulla
- Riippuvuussuhteiden kuvaaminen ja analysointi
- Luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusten analysointi ihmisen toimintaan sekä erilaisten alueiden vertailu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana toteutetaan arviointia monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. ryhmätyöt, erilaiset kokeet/testit, kokeellinen työskentely jne. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta ja vuorovaikutusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta sekä ihmistoiminnan vastuullisuus ja ympäristön hyvinvointi. Kaikkia teemoja käsitellään alueellisesta näkökulmasta. Teemojen yhteydessä käsitellään myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä.

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE04)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*

- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan yhteiskunnallista osaamista vahvistetaan ohjaamalla opiskelijaa ymmärtämään kestävän kehityksen ja globaalin vastuun merkitystä yksilön valinnoissa ja toiminnassa osana yhteiskuntaa. Opintojakson aikana yhteiskunnallista osaamista vahvistavat esimerkiksi seuraavat toiminnot:

- Tiedonhankinta ja analysointi
- Lähdekriittisyys, mediakriittisyys
- Geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä
- Kartanlukutaito

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa käytetään opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia työskentelytapoja, joissa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä.

- Esim. vierailut / vierailijat (maanmittauslaitos, kaupunkisuunnitteluyksikkö)
- Esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit
- Erilaiset osallistumis- ja vuorovaikutustavat: Esim. mielipidekirjoitukset, mielenilmaisut, some-vaikutus, vastamainokset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tässä opintojaksossa harjaannutetaan opiskelijaa erityisesti tutkimuksellisuuteen sekä monitieteelliseen ja luovaan työskentelyyn. Tämä toteutuu läpi koko opintojakson, jossa aihealueina ovat esimerkiksi

- Ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen
- Geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet
- Tutkielman tai muun projektin laadinta yksin tai ryhmässä

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista edistetään pohtimalla, millaisten ratkaisujen avulla aluesuunnittelulla voidaan parantaa yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvointia. Sosiaalisten ja vuorovaikutteisten työskentelytapojen lisäksi hyvinvointiosaamiseen nivoutuvat seuraavat opintojakson asiat:

- Kaupunkisuunnittelu (valo, melu, viheralueet yms.) --> merkitys hyvinvointiin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana toteutetaan arviointia monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. ryhmätyöt, erilaiset kokeet/testit, kokeellinen työskentely jne. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään aiemmissa moduuleissa hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia opintojaksossa ovat aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet sekä geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

Opintojakson sisältöjä on mahdollista integroida pitkän matematiikan opintojakson MAA08/ MAA09 sisältöjen kanssa ja lyhyen matematiikan MAB05 opintojakson sisältöjen kanssa.

Maantieteen ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (GE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin ja kerrataan aiempien opintojaksojen keskeisiä sisältöjä.
- Tutustutaan vanhoihin yo-tehtäviin ja harjoitellaan Abitti sovellusten käyttöä sekä yo-kysymyksiin vastaamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luonnon ja ihmiskunnan globaalit riskit, niiden ennakointi ja varautuminen sekä kehityskysymykset.
- Luonnonmaantieteen ilmiöt, niiden vuorovaikutus ja seuraukset.
- Kulttuurimaantieteen ilmiöt ja niiden vuorovaikutukset ja seuraukset.
- Ajankohtaiset ilmiöt maantieteessä.
- Geomedian monipuolinen käyttäminen.
- Maailman kartografia, nimeäminen ja tulkinta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista vahvistetaan ohjaamalla opiskelijaa ymmärtämään kestävän kehityksen ja globaalin vastuun merkitystä yksilön valinnoissa ja toiminnassa osana yhteiskuntaa. Opintojakson aikana yhteiskunnallista osaamista vahvistavat esimerkiksi seuraavat toiminnot:

- Tiedonhankinta ja analysointi
- Kartanlukutaito

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteellisen ja luovan työskentelyn taitoja vahvistetaan hankkimalla tietoa erilaisista tietolähteistä, sekä analysoimalla ja kuvaamalla hankittua tietoa. Geomediataidoilla vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa.

- Tiedonhankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen geomedian avulla
- Riippuvuussuhteiden kuvaaminen ja analysointi

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Hyväksytyn suorituksen edellytyksenä on opiskelijan aktiivinen osallistuminen ja sovittujen tehtävien tekeminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija syventää maantieteellistä ajattelutaitoaan. Keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija osaa tulkita, soveltaa ja arvioida maantieteellistä tietoa sekä kykenee hyödyntämään monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä.

Suoritetaan ennen yo-kirjoituksia maantieteen viimeisenä opintojaksona.

Ympäristö, ystäväni, 4 op (TII03)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.7. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

*Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

*Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

*Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**, **globaali- ja kulttuuriosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.*

*Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.*

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle*
- *tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita*
- *perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY01)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Paikallinen lisäys

- Mittaustulosten luotettavuuden arvioimiseksi tutustutaan mittausvirheen käsitteeseen sekä satunnaisiin että systemaattisiin virhelähteisiin.
- Absoluuttinen virhe ja suhteellinen virhe

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tiimityöskentely ja ryhmissä tehtävät mittaukset ja niihin liittyvät tehtävät kehittävät kaikkia vuorovaikutusosaamiseen liittyviä taitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tuodaan esille fysiikan yhteiskunnallista merkitystä eri aloilla ja osana yleissivistystä. Fysiikan ja mittausten merkitys liikenteessä ja arjessa yleisesti. Pyritään mahdollisuuksien mukaan

virittelemään yhteistyötä paikallisten oppilaitosten ja yritysten kanssa fysiikan ensimmäisestä opintojaksosta lähtien. Fysiikan merkitys historian eri vaiheissa ja maailmankuvan kehittymisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luonnontieteellinen tutkimus on luovaa toimintaa. Fysiikkaa sovelletaan useilla eri aloilla. Tuodaan esille fysiikan poikkitieteellistä merkitystä mm. esimerkkien, vierailijaluentojen ja yritysvierailujen kautta.

Hyvinvointiosaaminen

Tuodaan esille fysiikan merkitystä ihmisen hyvinvoinnille esimerkkien ja tehtävien kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi kokeellisista töistä laadittavilla työselostuksilla ja tuntitehtävillä. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla.

Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joita voivat olla esimerkiksi kirjallisia tai suullisia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY02)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

- Aihekokonaisuuteen kuuluu yhden oppitunnin mittainen kiertotalouskokonaisuus, jossa lähestymme käsitettä fysiikan näkökulmasta.
- Energialajeja ovat mm. liike-, potentiaali-, kemiallinen-, ydin- lämpö- ja säteilyenergia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet liittyvät luontevasti tähän moduuliin. Energiantuotanto, ilmastonmuutos ja kestävä kehitys tarjoavat luontevan viitekehyksen eri osa-alueiden painottamiseen opettajan harkinnan mukaan. Suuruusluokkien hahmottaminen yhteiskunnallisissa kysymyksissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan harjoitella mm. tiimityöskentelyn, väittelyiden, esitelmien ja keskustelujen avulla.

Hyvinvointiosaaminen

Vastuullinen kuluttaminen ja kestävän kehityksen mukainen toiminta on keskeistä yksilön ja ympäristön hyvinvoinnille. Energian tuotannolla on keskeinen, globaali merkitys koko ihmiskunnan hyvinvoinnille.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettinen toimijuus globaalissa media- ja teknologiamaailmassa korostuu energiantuotantoon liittyvissä kysymyksissä, joista keskeisin on energian tuottaminen pääasiassa uusiutuvilla energianlähteillä kestävän kehityksen mukaisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt tukevat erinomaisesti tutkimustietoon pohjautuvaa ympäristöosaamista. Tavoitteena on, että fysiikan opiskelijat arvostavat luonnon monimuotoisuutta ja haluavat toimia sen säilyttämiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi kokeellisista töistä laadittavilla työselostuksilla ja

tuntitehtävillä. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla.

Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joita voivat olla esimerkiksi kirjallisia ja suullisia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

Energia ja lämpö, 2 op (FY03)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

Keskeiset sisällöt

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*
- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

- Myös ominaislämpökapasiteetin määrittäminen ja vedenalaisen paineen mittaaminen paineanturilla ovat opintojaksolle soveltuvia mittauksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa jatketaan energiateeman käsittelyä, joka on keskeinen asia yhteiskunnallisten teemojen käsittelyssä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi kokeellisista töistä laadittavilla työselostuksilla ja tuntitehtävillä. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla.

Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joita voivat olla esimerkiksi kirjallisia tai suullisia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Voima ja liike, 2 op (FY04)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

Keskeiset sisällöt

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*

- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

- Vaunuradalla voidaan tutkia monipuolisesti erilaisia opintojaksoon liittyviä keskeisiä asioita, kuten tasaista- ja tasaisesti kiihtyvää liikettä, kokonaisvoimaa, mekaanisen energian säilymistä, liikettä vastustavien voimien tekemää työtä, voiman impulssia ja liikemäärän säilymistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisessa osaamisessa tuodaan esille fysiikan merkitys liikenneturvallisuudelle. Tässä yhteydessä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavia asioita:

- Turvavälin ja oikean tilannenopeuden merkitys liikenneturvallisuudelle.
- Jarrutusmatkan pidentyminen nopeuden kasvaessa.
- Turvavyön käytön merkitys liikenneturvallisuudessa.

Asioita voidaan tarkastella yhteistyössä autokoulujen kanssa. Tieliikenneturvallisuutta voidaan käsitellä myös asiantuntijavierailujen kautta.

Hyvinvointiosaaminen

Mekaniikan opintojakso integroituu luontevasti liikuntaan. Tarkastellaan mekaniikan ilmiöitä eri urheilulajien kautta. Tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä Jyväskylän yliopiston liikuntatieteiden laboratorion ja KIHUN kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi kokeellisista töistä laadittavilla työselostuksilla ja tuntitehtävillä. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla.

Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joita voivat olla esimerkiksi kirjallisia tai suullisia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

Keskeiset sisällöt

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

- Jousivakion ja maapallon massan määrittäminen kokeellisesti
- Harmonisen värähtelijän paikan, nopeuden, kiihtyvyyden ja kokonaisvoiman yhteys MAA5-opintojakson sisältöihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastellaan melun haittavaikutuksia ja kuulon suojaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Soittimiin ja akustiikkaan liittyvän fysiikan yhteydessä voidaan käsitellä fysiikan yhtymäkohtia globaali- ja kulttuuriosaamiseen.

Mahdollista yhteistyötä musiikkitieteiden laitoksen kanssa, sekä musiikkiin liittyviä fysikaalisia mittauksia ja oppilaitosvierailuja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi kokeellisista töistä laadittavilla työselostuksilla ja tuntitehtävillä. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla.

Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joita voivat olla esimerkiksi kirjallisia tai suullisia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sähkö, 2 op (FY06)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Sähkö

Keskeiset sisällöt

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

- Kondensaattorin lataus- ja purkauskäyrän mittaaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaiset sähköiset viestintävälineet ovat keskeinen osa vuorovaikutusosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Sähkö on keskeinen osa ympäristöä, yhteiskuntaa, kulttuuria ja hyvinvointia. Sähköturvallisuuden perusteet on kansalaistaito, jota tarvitaan kaikkialla ihmisen arjessa.

Voidaan tehdä vierailuja esimerkiksi Jyväskylän ammattikorkeakoulun sähkölaboratorioon.

Mahdollista yhteistyötä ammatillisen puolen kanssa, ICT ja sähköala, talotekniikka....

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi kokeellisista töistä laadittavilla työselostuksilla ja tuntitehtävillä. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla.

Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joita voivat olla esimerkiksi kirjallisia tai suullisia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

Keskeiset sisällöt

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

- Youngin kaksoisrakokoe

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet yhteiskunnan toiminnan kannalta.

Hiukkaskiihdyttimillä on yhteiskunnallista merkitystä mm. uusien lääkeaineiden kehittämisessä ja radioisotooppien valmistamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Taulujen aitousanalyysiä voidaan tarkastella esimerkkinä fysiikan soveltamisesta taiteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi kokeellisista töistä laadittavilla työselostuksilla ja tuntitehtävillä. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla.

Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joita voivat olla esimerkiksi kirjallisia tai suullisia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

Keskeiset sisällöt

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ydinvoiman perusteiden ymmärtäminen antaa valmiudet yhteiskunnalliseen energiakeskusteluun.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää atomitason lakien merkityksen nykyteknologiassa ja yhteiskunnassa. Tehdään yhteistyötä Jyväskylän yliopiston fysiikan laitoksen ja ammattikorkeakoulun kanssa mahdollisuuksien mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi kokeellisista töistä laadittavilla työselostuksilla ja

tuntitehtävillä. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla.

Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joita voivat olla esimerkiksi kirjallisia tai suullisia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (FY09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kokonaiskuvan muodostaminen lukiofysiikasta
- Ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen
- Lukiofysiikan kertaus

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan fysiikan opintojaksojen keskeisiä sisältöjä.
- Harjoitellaan ylioppilaskokeessa tarvittavien teknisten apuvälineiden käyttöä.
- Fysiikka ja jatko-opinnot
- Hyvän vastauksen piirteet fysiikassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Kokeellisen työskentelyn opintojakso, 2 op (FY10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lukiofysiikan keskeisten sisältöjen ymmärryksen syventäminen kokeellisten töiden avulla
- Kokeellisten taitojen syventäminen ja harjaannuttaminen
- Opiskelija ymmärtää miten mittausvirheet vaikuttavat mittaustuloksen luotettavuuteen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Mittausvirheet
- Virheen eteneminen
- Mittaustulosten käsittely ja datan linearisointi
- Käyrän sovitus mittauspistejoukkoon
- Mittalaitteiden kalibroiminen
- Mittalaitteiden käyttö ja mittausten suunnittelu
- Mittaustulosten kirjaaminen ja esittäminen
- Työselostuksen rakenne

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Moderni fysiikka, 2 op (FY11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hiukkasfysiikan tutkimukseen tutustuminen käytännössä
- Nykyaikaisen fysiikan keskeisiin teorioihin ja haasteisiin tutustuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan mm. hiukkasfysiikkaan, kosmologiaan, hiukkaskiihdyttimiin ja -ilmaisimiin, antimaterian tutkimukseen ja modernin fysiikan sovelluksiin.
- Suppea suhteellisuusteoria
- Opintojakso kuuluu osana Jyväskylän lukioiden opintoretkitoimintaan esimerkiksi CERN:iin järjestettävien opintoretkien kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Lääketieteellinen fysiikka, 2 op (FY12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan yhden yliopiston terveystieteiden tiedekunnan opintotarjontaan

- Opintojaksolla tehdään tutustumiskäyntejä tavoitteena saada käsitys mm. hoitoaloilla tarvittavista fysiikan perustiedoista ja sairaalafyysikon työstä
- Tutustutaan kuvantamismenetelmiin käytännössä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lääketieteelliset kuvantamismenetelmät
- Fysiologiset mittaukset
- Radioaktiivisten aineiden käyttö lääketieteessä
- Hoitoaloilla tarvittavat fysiikan perustiedot
- Sairaalafyysikon työ

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Liikuntafysiikka, 2 op (FY13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoiden innostaminen liikkumiseen fysiikan keinoin
- Harjoittelun fysiologisen merkityksen tiedostaminen fysiikan kannalta tarkasteltuna
- Fysiikan merkityksen ymmärtäminen rasitusvammojen synnyssä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Biomekaniikka
- Urheilulajien fysiikkaa
- Ihmisen suorituskyvyn rajat
- Tuki- ja liikuntaelimistön rakenteet ja tehtävät
- Tyypilliset harrastajan vammat, fysikaalinen perusta ja vammojen ehkäisy

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Tähtitiede, 2 op (FY14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Maailmankuvan kehittyminen
- Tähtitieteen historian ja havaintolaitteiden kehityksen ymmärtäminen
- Mielenkiinnon virittäminen luonnontieteelliseen tutkimukseen
- Elämysten tarjoaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Maailmankaikkeuden rakenteet
- Maailmankaikkeuden kehitys
- Havaintovälineet
- Tähtitaivaan rakenne
- Ohjelmistot
- Tähtien elinkaari
- Tähtitieteen historia
- Näennäinen kirkkaus ja magnitudiasteikko
- Pallogeometrian perusteet
- Mustan kappaleen säteily
- Spektroskopia ja tähtien luokittelu spektriluokkiin
- Optiikan perusteet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Suhteellisuusteoria, 2 op (FY15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Einsteinin teorioiden merkityksen ymmärtäminen teknologiassa ja luonnontieteessä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suppea suhteellisuusteoria
- Ajan dilataatio
- Pituuden kontraktio
- Lorentz-tekijä
- Lepomassa
- Kokonaisenergia
- Galilein muunnos
- Relativistinen nopeuksien yhteenlasku
- Yleinen suhteellisuusteoria
- Aika-avaruuden kaareutuminen
- Tapahtumien samanaikaisuus
- Suhteellisuusperiaate

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Elektroniikka ja digitaalitekniikka, 2 op (FY16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Modernien digitaalisten piirien toimintaperusteiden ymmärtäminen
- Sulautettujen järjestelmien perusteiden hallinta
- Laiteohjelmointi

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Binäärilogiikan perusteet
- Portit ja loogiset piirit
- Kytkentäkaavio
- Työskentelyn perusteet
- Tiedon esittäminen digitaalisessa muodossa
- Sulautetut järjestelmät
- Arduino-pohjaisen kytkennän rakentaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Fysiikka luonnontieteenä, Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 2 op (FY01FY02)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Mittaustulosten luotettavuuden arvioimiseksi tutustutaan mittausvirheen käsitteeseen sekä satunnaisiin että systemaattisiin virhelähteisiin. Absoluuttinen virhe ja suhteellinen virhe.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tuodaan esille fysiikan yhteiskunnallista merkitystä eri aloilla ja osana yleissivistystä. Fysiikan ja mittausten merkitys liikenteessä ja arjessa yleisesti. Pyritään mahdollisuuksien mukaan virittelemään yhteistyötä paikallisten oppilaitosten ja yritysten kanssa fysiikan ensimmäisestä kurssista lähtien. Fysiikan merkitys historian eri vaiheissa ja maailmankuvan kehittymisessä.

Energiantuotanto, ilmastonmuutos ja kestävä kehitys tarjoavat luontevan viitekehyksen eri osa-alueiden painottamiseen opettajan harkinnan mukaan. Suuruusluokkien hahmottaminen yhteiskunnallisissa kysymyksissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tiimityöskentely ja ryhmissä tehtävät mittaukset ja niihin liittyvät tehtävät kehittävät kaikkia vuorovaikutusosaamiseen liittyviä taitoja.

Fysiikka yhteiskunnassa tarjoaa luonnollisen viitekehyksen väittelyille ja esitelmille opettajan harkinnan mukaan.

Hyvinvointiosaaminen

Tuodaan esille fysiikan merkitystä ihmisen hyvinvoinnille esimerkkien ja tehtävien kautta.

Vastuullinen kuluttaminen ja kestävän kehityksen mukainen toiminta on keskeistä yksilön ja ympäristön hyvinvoinnille. Energiantuotannolla on keskeinen, globaali merkitys koko ihmiskunnan hyvinvoinnille.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luonnontieteellinen tutkimus on luovaa toimintaa. Fysiikkaa sovelletaan useilla eri aloilla. Tuodaan esille fysiikan poikkitieteellistä merkitystä mm. esimerkkien, vierailuluentojen ja yritysvierailujen kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettinen toimijuus globaalissa media- ja teknologiamaailmassa korostuu energiantuotantoon liittyvissä kysymyksissä, joista keskeisin on energian tuottaminen pääasiassa uusiutuvilla energianlähteillä kestävän kehityksen mukaisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt tukevat erinomaisesti tutkimustietoon pohjautuvaa ympäristöosaamista. Tavoitteena on, että fysiikan opiskelijat arvostavat luonnon monimuotoisuutta ja haluavat toimia sen säilyttämiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi kokeellisista töistä laadittavilla työselostuksilla ja tuntitehtävillä. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan vuorovaikutteista, positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla.

Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, joita voivat olla esimerkiksi kirjallisia ja suullisia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tämä opintojakso on yhdistelmä moduuleista 1 Fysiikka luonnontieteenä (1op) ja 2 Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta (1op).

Ympäristö, ystäväni, 4 op (TII03)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee ***hyvinvointiosaamisen*** *tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää ***vuorovaikutusosaamistaan*** *ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi

kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja ***monitieteistä osaamista*** *tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.*

Luonnontieteellisessä työskentelyssä ***luova osaaminen*** *näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.*

Kemian opetus tukee opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.*

Kemian opetus vahvistaa ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.*

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti*

- *tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi*
- *osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia ja minä, 1 op (KE01)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*

- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*
- *Oppilas tutkii ja kokeilee arjen teknologisia sovelluksia, niiden käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.*

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kemikaalit ja kemian merkitys omassa arjessa, turvallinen laboratoriotyöskentely

Vuorovaikutusosaaminen

Kemian kielitietoisuus ja vuorovaikutus, yhteinen tiedon rakentelu, työskentely erilaisin työskentelytavoin tai yhteistyö ryhmissä

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kemian merkitys yhteiskunnassa, työelämässä ja jatko-opinnoissa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jatkuvaa oppimista tukevaa ja edistävää sekä oppimistulosten arviointia. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteet ja sisällöt. Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Opiskelija osoittaa osaamistaan opintojakson aikana tuntityöskentelyllä ja tunti- ja kotitehtävien tekemisellä sekä esimerkiksi erilaisten kokeiden ja testien, kokeellisen työskentelyn ja työselostusten kautta.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytöllä, joka voi olla esimerkiksi kirjallinen tai erityistapauksessa suullinen.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE02)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käsitellään kiertotalouden teemoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Veden ja alkuaineiden kierto ja riittävyys, elinkaariajattelu, kiertotalous

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kemia kestävän tulevaisuuden rakentajana

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustutaan tieteellisen tiedon tuottamiseen esim. ajankohtaisten uutisten avulla, työelämä-, yritys- tai korkeakouluvierailulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jatkuvaa oppimista tukevaa ja edistävää sekä oppimistulosten arviointia. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteet ja sisällöt. Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Opiskelija osoittaa osaamistaan opintojakson aikana tuntityöskentelyllä ja tunti- ja kotitehtävien tekemisellä sekä esimerkiksi erilaisten kokeiden ja testien, kokeellisen työskentelyn ja työselostusten kautta.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytöllä, joka voi olla esimerkiksi kirjallinen tai erityistapauksessa suullinen.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: eettisyys ja ympäristöosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

Keskeiset sisällöt

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen mallintamisen välineenä

Yhteiskunnallinen osaaminen

Orgaanisten yhdisteiden tutkiminen ja tunnistaminen ympäristössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jatkuvaa oppimista tukevaa ja edistävää sekä oppimistulosten arviointia. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteet ja sisällöt. Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Opiskelija osoittaa osaamistaan opintojakson aikana tuntityöskentelyllä ja tunti- ja kotitehtävien tekemisellä sekä esimerkiksi erilaisten kokeiden ja testien, kokeellisen työskentelyn ja työselostusten kautta.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytöllä, joka voi olla esimerkiksi kirjallinen tai erityistapauksessa suullinen.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: yhteiskunnallinen osaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme*
- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa*
- *osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen*
- *ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

Keskeiset sisällöt

- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet*
- *saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa*
- *ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä*
- *saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio*
- *protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä*
- *additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen*
- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaisissa ryhmissä työskentely vahvistaa vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kemiallisten reaktioiden tutkiminen kokeellisesti, havaintojen tekeminen, mittaustulosten käsittely ja tulkinta sekä tulosten esittäminen tukevat luovan ajattelun kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jatkuvaa oppimista tukevaa ja edistävää sekä oppimistulosten arviointia. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteet ja sisällöt. Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Opiskelija osoittaa osaamistaan opintojakson aikana tuntityöskentelyllä ja tunti- ja kotitehtävien tekemisellä sekä esimerkiksi erilaisten kokeiden ja testien, kokeellisen työskentelyn ja työselostusten kautta.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytöllä, joka voi olla esimerkiksi kirjallinen tai erityistapauksessa suullinen.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Keskeiset sisällöt

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen vahvistamiseksi tarkastellaan kemian merkitystä eettisesti kestävämpien ratkaisujen tuottajana erilaisissa teollisuusprosesseissa, kierrätyksen tehostamisessa sekä uusiutuvan energian tuotannossa ja varastoinnissa. Ympäristöosaamista vahvistetaan tarkastelemalla katalyyttien käyttöä kemiallisissa reaktioissa,

Vuorovaikutusosaaminen

Esimerkiksi kemiaan liittyvien energiaratkaisujen pohtiminen pienryhmissä vahvistaa vuorovaikutusosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jatkuvaa oppimista tukevaa ja edistävää sekä oppimistulosten arviointia. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteet ja sisällöt. Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Opiskelija osoittaa osaamistaan opintojakson aikana tuntityöskentelyllä ja tunti- ja kotitehtävien tekemisellä sekä esimerkiksi erilaisten kokeiden ja testien, kokeellisen työskentelyn ja työselostusten kautta.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytöllä, joka voi olla esimerkiksi kirjallinen tai erityistapauksessa suullinen.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa*
- *osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä*
- *osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia*
- *tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

Keskeiset sisällöt

- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät*
- *homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä*
- *happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla*
- *reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella*
- *tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen laaja-alaisten tavoitteiden toteutumista voidaan vahvistaa syventämällä ymmärrystä ekosysteemin hyvinvointiin vaikuttavista kemikaaleista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jatkuvaa oppimista tukevaa ja edistävää sekä oppimistulosten arviointia. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteet ja sisällöt. Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Opiskelija osoittaa osaamistaan opintojakson aikana tuntityöskentelyllä ja tunti- ja kotitehtävien tekemisellä sekä esimerkiksi erilaisten kokeiden ja testien, kokeellisen työskentelyn ja työselostusten kautta.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytöllä, joka voi olla esimerkiksi kirjallinen tai erityistapauksessa suullinen.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (KE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa kemian osaamistaan ja kokonaiskuvan muodostamista sekä harjoittelee oikeaa vastaustekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käydään läpi lukion kemian oppimäärän keskeisiä asiakokonaisuuksia, ylioppilaskirjoitusten kemian kokeen tehtäviä ja jatko-oppilaitosten pääsykoetehtäviä.
- Sisältöön kuuluu oppiainerajat ylittäviä kokonaisuuksia sekä myös demonstraatioon tai oppilastyöhön perustuvia ongelmia.
- Harjoitellaan yo-kokeessa käytettävien digitaalisten työkalujen käyttöä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojaksolla arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja keskeisten sisältöjen osaamista monipuolisin menetelmin. Arviointi on jatkuvaa ja opiskelijaa tukevaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson pohjaksi suositellaan kemian opintojaksojen KE01-KE06 asiasisältöjen hallintaa.

Analyyttisen kemian laboratoriotyöt, 2 op (KE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kokeellisesti erilaisiin kemianteollisuudessa ja ympäristöanalytiikassa käytettyihin analyysimenetelmiin ja niissä tarvittaviin laskennallisiin menetelmiin.
- Opiskelija harjoittelee tieteellisen raportoinnin perusteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tehdään kvalitatiivisia ja kvantitatiivisia määrityksiä, käyttäen mm. gravimetriaa, titrausta, spektrofotometriaa.
- Tehdyistä töistä laaditaan työselostuksia tai tulokset raportoidaan suullisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kemiallisten reaktioiden tutkiminen kokeellisesti, havaintojen tekeminen, mittaustulosten käsittely ja tulkinta sekä tulosten esittäminen tukevat luovan ajattelun kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojaksolla arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja keskeisten sisältöjen osaamista monipuolisin menetelmin. Arviointi on jatkuvaa ja opiskelijaa tukevaa.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson pohjaksi suositellaan kemian opintojaksojen KE01-KE04 asiasisältöjen hallintaa.

Bio- ja lääkeainekemian laboratoriotyöt, 2 op (KE09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu orgaanisessa kemiassa käytettyihin työ- ja analyysimenetelmiin.
- Opiskelija syventää teoreettista tietämystä bio- ja lääkeainemolekyyleistä ja niiden toiminnasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tehdään orgaanisia synteesejä ja analyysejä monipuolisia työtapoja käyttäen.
- Bio- ja lääkeainemolekyylien tutkimisessa hyödynnetään laskennallista kemiaa ja moderneja molekyylimallinnusohjelmia.

- Opintojaksolla tutustutaan alan korkeakouluihin ja yrityksiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kemiallisten reaktioiden tutkiminen kokeellisesti, havaintojen tekeminen, mittaustulosten käsittely ja tulkinta sekä tulosten esittäminen tukevat luovan ajattelun kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojaksolla arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja keskeisten sisältöjen osaamista monipuolisin menetelmin. Arviointi on jatkuvaa ja opiskelijaa tukevaa.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson pohjaksi suositellaan kemian opintojaksojen KE01-KE04 asiasisältöjen hallintaa.

Kemia ja minä + Kemia ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE01KE02)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*
- *Oppilas tutkii ja kokeilee arjen teknologisia sovelluksia, niiden käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*

- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käsitellään kiertotalouden teemoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kemikaalit ja kemian merkitys omassa arjessa, turvallinen laboratoriotyöskentely

Vuorovaikutusosaaminen

Kemian kielitietoisuus ja vuorovaikutus, yhteinen tiedon rakentelu, työskentely erilaisin työskentelytavoin tai yhteistyö ryhmissä

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kemian merkitys yhteiskunnassa, työelämässä ja jatko-opinnoissa sekä kestävän tulevaisuuden rakentajana

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Veden ja alkuaineiden kierto ja riittävyys, elinkaariajattelu, kiertotalous

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustutaan tieteellisen tiedon tuottamiseen esim. ajankohtaisten uutisten avulla, työelämä-, yritys- tai korkeakouluvierailulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on jatkuvaa oppimista tukevaa ja edistävää sekä oppimistulosten arviointia. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteet ja sisällöt. Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Opiskelija osoittaa osaamistaan opintojakson aikana tuntityöskentelyllä ja tunti- ja kotitehtävien tekemisellä sekä esimerkiksi erilaisten kokeiden ja testien, kokeellisen työskentelyn ja työselostusten kautta.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytöllä, joka voi olla esimerkiksi kirjallinen tai erityistapauksessa suullinen.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus, 6 op (TII09)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Valo ja väri kemiassa ja kuvataiteessa, 4 op (KUKE)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.9. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen

ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan ***vuorovaikutusosaamista sekä*** *kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Filosofiaan kuuluu perinteisesti ***monitieteistä ja luovaa osaamista*** *vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.*

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. ***Eettinen*** *pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa* ***ympäristöosaamisen*** *tavoitteita.*

Gloabaali- ja kulttuuriosaamisen *näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.*

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista*
- *kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- *mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolle ominaiset työtavat korostavat dialogin merkitystä. Argumentaation ja pätevän päättelyn perusteisiin tutustuminen kehittävät opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tieteelliseen tietoon liittyviä peruskysymyksiä sekä perehdytään tiedon ja argumentaation luonteeseen eri tieteenaloilla. Filosofialle ominaiset työtavat kuten oletusten kyseenalaistaminen, käsitteiden määrittely sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttö kehittävät opiskelijan luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet:

- Vuorovaikutusosaaminen
- Monitieteinen ja luova osaaminen

Etiikka, 2 op (FI02)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt ja tavoitteet tutustuttavat opiskelijan etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin. Opintojaksolla perehdytään ympäristöä ja luontoa koskeviin eettisiin kysymyksiin, jotka kehittävät opiskelijan ympäristöosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan hyvään elämään ja merkityksellisyyteen liittyviin perusteorioihin. Lisäksi filosofialle ominaiset dialogiset työtavat tukevat hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisällöt ja työtavat kannustavat opiskelijaa tutustumaan erilaisiin tapoihin hahmottaa todellisuutta. Etiikan sisältöjen kautta opiskelija tutustuu ihmisten ajattelutapojen ja kulttuurien monimuotoisuuteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet:

- Eettisyys ja ympäristöosaaminen
- Hyvinvointiosaaminen
- Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*

- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oikeudenmukaiseen yhteiskuntaan, demokratiaan, ihmisoikeuksiin ja kestävään tulevaisuuteen liittyvät filosofiset peruskysymykset kehittävät opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson sisällöt ja työtavat kannustavat opiskelijaa tutustumaan erilaisiin tapoihin hahmottaa todellisuutta. Opintojakson keskeisten sisältöjen kautta opiskelija tutustuu yhteiskunnallisten ajattelutapojen monimuotoisuuteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet:

- Yhteiskunnallinen osaaminen
- Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Totuus, 2 op (FI04)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*

- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson keskeiset sisällöt totuudesta, tiedosta, tieteesta ja todellisuuden luonteesta kehittävät opiskelijan monitieteistä osaamista. Opintojakso antaa opiskelijalle valmiuksia jäsentää tieteellisen tutkimuksen luonnetta sekä arvioida tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet:

- Monitieteinen ja luova osaaminen

Ajankohtaisia filosofisia ongelmia, 2 op (FI05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennytään pakollisilla ja syventävillä opintojaksoilla käsiteltyihin filosofian osa-alueisiin ja tutustutaan opiskelijoiden mielenkiinnon mukaan ajankohtaisiin filosofisiin ongelmiin sekä sellaisiin filosofian osa-alueisiin, joita ei pakollisilla tai syventävillä opintojaksoilla käsitellä. Tällaisia voivat olla esimerkiksi mielenfilosofia ja estetiikka.
- Opiskelija harjaantuu filosofisia käsitteitä ja teorioita soveltamalla käsittelemään moniulotteisia tieteellisiä, yhteiskunnallisia ja kulttuurisia kysymyksiä
- Opiskelija valitsee opintojakson keskeisistä sisällöistä ainakin yhden ajankohtaisen aihepiirin, johon liittyviin filosofisiin kysymyksiin hän tutustuu ja syventyy.

- Opiskelija tutustuu vähintään yhden nykyfilosofin ajatuksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Teknologinen kehitys ja tekoäly
- Monikulttuurisuus ja globalisaatio
- Demokratian kriisit
- Ilmastonmuutos ja ympäristökriisit
- Nykytaide ja estetiikka
- Sukupuoli

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan monipuolisesti eri tieteenaloihin liittyviin ajankohtaisiin filosofisiin kysymyksiin. Filosofialle ominaiset kyseenalaistavat ja perusteita etsivät työtavat kehittävän opiskelijan luovaa ja itsenäistä ajattelua. Opintojakson aikana opiskelija myös syventyy valitsemaansa ajankohtaiseen aihepiiriin ja siihen liittyviin filosofisiin kysymyksiin, mikä tukee luovaa osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana käsitellään ajankohtaisten filosofisten teemojen kautta erilaisia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia kysymyksiä. Esimerkiksi monikulttuurisuuteen ja globalisaatioon liittyvien filosofisten kysymysten tarkastelu kehittää opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelija harjaantuu filosofisia käsitteitä ja teorioita soveltamalla käsittelemään moniulotteisia yhteiskunnallisia kysymyksiä. Esimerkiksi demokratiaan liittyvien filosofisten kysymysten tarkastelu syventää opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson keskeiset sisällöt esimerkiksi ilmastonmuutokseen, tekoälyyn ja sukupuoleen liittyen kehittävät opiskelijan eettistä ymmärrystä ja ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet:

- Monitieteinen ja luova osaaminen
- Globaali- ja kulttuuriosaaminen
- Yhteiskunnallinen osaaminen
- Eettinen ja ympäristöosaaminen

Filosofian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (FI06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan filosofian ylioppilaskoetta varten.
- Opintojakson aikana opiskelija harjoittelee erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaamista ja arvioi omia tekstejään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Filosofian ylioppilaskokeen rakenne ja pisteytys
- Filosofian pakollisten ja syventävien opintojaksojen olennaisten sisältöjen kertaus
- Filosofisen tekstin lukeminen ja tulkinta
- Erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaaminen ja itsearviointi
- Opiskelutaitojen kehittäminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävä tulevaisuus, 6 op (TII09)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Etiikka, terveys ja yhteiskunta, 4 op (FI02TE03)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.10. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

***Hyvinvointiosaamisen** näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.*

*Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

*Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.*

*Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.*

*Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.*

Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Tavoitteet

.

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.*

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*

- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon kuuluu kiertotaloustehtävä, missä avaamme käsitettä oppiaineen teemoihin sopivalla tavalla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija kehittää valmiuksiaan tarkastella toimintaansa ja oppimistaan psykologisen tiedon valossa. Opintojaksolla tutustutaan johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta, mikä kasvattaa opiskelijan itsetuntemusta ja tukee identiteetin rakentamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson myötä opiskelija ymmärtää, että psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Oppimisen psykologiaan tutustuminen kehittää opiskelijan metakognitiivisia taitoja ja tukee luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon

- hyvinvointiosaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*
- *minuus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu monipuolisesti ihmisen kehitykseen psykologisen tiedon valossa. Etenkin nuoruuteen liittyvien psykologisten ilmiöiden tarkastelu tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista kasvattamalla itsetuntemusta ja antamalla valmiuksia oman psyykkisen hyvinvoinnin kehittämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Psykologialle ominaiset dialogiset opiskelumenetelmät tukevat vuorovaikutusosaamista. Kehityspsykologiseen tietoon perehtyminen antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä kehittää vuorovaikutustaitojaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja

ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*
- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*
- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- *ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely*
- *tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely*

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- *sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta*
- *tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus*
- *perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä*

Muisti

- *työmuistin ja säilömuistin toiminta*
- *muistin rekonstruktiivisuus ja unohtaminen*
- *perustietoa muistin hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä*

Kieli

- *kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä*
- *perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä*

Päätöksenteko

- *nopea ja hidas ajattelu*
- *esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista*

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- *hermoston ja aivojen päärakenteet*
- *hermosolun ja synapsin toiminta*
- *tiedon kulku hermoverkoissa*
- *plastisuus*
- *esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta*

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla perehdytään ihmisen tiedonkäsittelyyn eri tieteenalojen kautta. Kognitiivisen toiminnan perusperiaatteita tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Etenkin opintojaksoon kuuluva kokeellisen tutkimuksen suunnittelu ja arviointi kehittää opiskelijan luovaa osaamista. Myös ihmisen tiedonkäsittelyn perusperiaatteiden soveltaminen erilaisiin pyskologisiin ilmiöihin tukee luovuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon

- monitieteinen ja luova osaaminen

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*
- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*
- *osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa*
- *syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*
- *perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä*
- *tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä*

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- *hallintakeinojen ja defenssien merkitys*
- *resilienssin merkitys hyvinvoinnille*
- *nukkumisen ja vuorokausirytmin merkitys psyykkiselle toiminnalle*
- *keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät*
- *stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja*
- *kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen*

Mielenterveys

- *mielenterveys käsitteenä*
- *yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan tunteiden, mielenterveyden ja hyvinvoinnin ilmiöihin monipuolisesti psykologisen tiedon valossa. Kyseisten teemojen käsittely ja peilaaminen omaan kokemusmaailmaan tukee opiskelijan itsetuntemuksen kasvua. Psyykkisen itsesäätelyn, unen ja stressin käsittely antaa opiskelijalle välineitä oman hyvinvoinnin työstämiselle.

Vuorovaikutusosaaminen

Psykologialle ominaiset dialogiset opiskelumenetelmät tukevat vuorovaikutusosaamista. Tunteiden ja psyykkisen itsesäätelyn sosiaaliseen ulottuvuuteen perehtyminen antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä kehittää vuorovaikutustaitojaan. Mielenterveyteen ja sen häiriöihin tutustuminen lisää opiskelijan ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*

- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyyden määritelmiä*
- *älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*
- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*
- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*
- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan persoonallisuuteen liittyviin ilmiöihin niin yksilö- kuin yhteisötasollakin. Yhtenä keskeisenä teemana on perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymisen kannalta. Tämä tukee erityisesti globaali- ja kulttuuriosaamista syventämällä opiskelijoiden ymmärrystä yksilöiden ja kulttuurien välisistä eroista sekä yhteneväisyyksistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Psykologialle ominaiset dialogiset opiskelumenetelmät tukevat vuorovaikutusosaamista. Persoonallisuuteen ja sosiaalipsykologisiin ilmiöihin tutustuminen antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää itseään ja hahmottaa ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon

- globaali- ja kulttuuriosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen

Sosiaalipsykologia, 2 op (PS06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietojaan sosiaalipsykologian alueelta
- Opiskelija osaa kuvailla sosiaalipsykologisten ilmiöiden vaikutusta yksilö- ja ryhmätasolla
- Opiskelija tarkastelee itseään erilaisten ryhmien jäsenenä
- Opiskelija reflektoi omia vuorovaikutustapojaan ja niiden merkitystä sosiaaliselle toiminnalle
- Opiskelija osaa kuvailla vuorovaikutuksen kulttuurisidonnaisuutta sosiaalipsykologian käsittein

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sosiaalinen kognitio
- Sosiaalinen vaikutus
- Ihmissuhteet ja vuorovaikutus
- Ryhmien sisäinen ja välinen toiminta
- Sosiaalisen vuorovaikutuksen kulttuurisidonnaisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Sosiaalipsykologisiin ilmiöihin syventyminen tukee opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista tarjoamalla välineitä ymmärtää erilaisten yhteisöjen toimintaa ja kulttuurien moninaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Psykologialle ominaiset dialogiset opiskelumenetelmät tukevat vuorovaikutusosaamista. Opintojakson aikana opiskelija syventää ymmärrystään sosiaalipsykologian perusteista, tarkastelee itseään erilaisten ryhmien jäsenenä ja pohtii omia vuorovaikutustapojaan. Opintojakson sisällöistä esimerkiksi vaikuttamiseen, ryhmien toimintaan ja sosiaalisen vuorovaikutuksen kulttuurisidonnaisuuteen liittyvät teemat tukevat opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Hyväksyttyyn suoritukseen edellytetään osallistumista oppitunneille ja annettujen oppimistehtävien tekemistä.

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon

- globaali- ja kulttuuriosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen

Mediapsykologia, 2 op (PS07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii tuntemaan itseään erilaisten medioiden kuluttajana ja mediasisältöjen tuottajana
- Opiskelija perehtyy erilaisten perinteisten ja sosiaalisen median psykologisiin vaikuttamiskeinoihin
- Opiskelija tarkastelee tapojaan vuorovaikuttaa sosiaalisessa mediassa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Mediaympäristön merkitys ja vaikutus yksilölle
- Tieto, valemediat ja informaatiovaikuttaminen
- Vuorovaikutus muuttuvassa mediaympäristössä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan eettistä ymmärrystä perehdyttämällä ihmisten toimintaan ja sen taustalla vaikuttaviin mekanismeihin erilaisissa mediaympäristöissä. Tämä antaa välineitä ymmärtää paremmin omia ja muiden ihmisten arvoja, asenteita ja toimintatapoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Mediailmiöihin ja vuorovaikutuksen psykologiaan perehtyminen tukee opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista antamalla valmiuksia ymmärtää erilaisia yhteisöjä ja kulttuureja psykologisen tiedon pohjalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan psykologisen tiedon valossa erilaisiin mediailmiöihin. Yhtenä keskeisenä vuorovaikutusosaamista tukevana teemana opintojaksolla on vuorovaikutus erilaisissa mediaympäristöissä ja omien vuorovaikustapojen reflektointi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Hyväksyttyyn suoritukseen edellytetään osallistumista oppitunneille ja annettujen oppimistehtävien tekemistä.

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon

- eettinen ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen

Psykologian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (PS08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan psykologian ylioppilaskoetta varten
- Opintojakson aikana opiskelija harjoittelee erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaamista ja arvioi omaa osaamistaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Psykologian ylioppilaskokeen rakenne ja pisteytys
- Psykologian pakollisten ja syventävien opintojaksojen olennaisten sisältöjen kertaus
- Erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaaminen ja itsearviointi
- Opiskelutaitojen kehittäminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Hyväksyttyyn suoritukseen edellytetään osallistumista oppitunneille ja annettujen oppimistehtävien tekemistä.

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Opin, osaan ja voin hyvin, 8 op (TII01)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.11. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.*

*Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.*

*Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.*

*Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.*

*Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi*

ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*
- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen ympäristö ja historia, 2 op (HI01)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*
- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan historian oppiaineelle ominaisia opiskelutaitoja, kuten esseevastauksen kirjoittamista.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

- Tällä opintojaksolla käsitellään myös kiertotalouteen liittyviä teemoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Oppiaineessa opiskellaan opiskelutaitoja erityisesti ensimmäisellä opintojaksoilla.

Vuorovaikutusosaaminen

- Historian opintojaksoilla kannustetaan vuorovaikutteisiin harjoituksiin ja keskustelutaitoihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Historiassa opetellaan hahmottamaan syy-seuraus -suhteita. Opintojaksossa voidaan hyödyntää tutkimustietoa yli tiederajojen esim. ilmaston, epidemioiden ja väestön suhteen. Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kaikilla opintojaksoilla on tavoitteena kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen ja kriittiseen medialukutaidon kehittämiseen historiatieteelle ominaista historiallista ajattelua hyödyntäen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Historiallista empatiaa harjoitellaan useilla opintojaksoilla, esimerkiksi tarinoiden ja ihmiskohtaloiden kautta. Ihmisen ja luonnon välinen vuorovaikutus korostuu HI01-opintojaksolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta, kuten ajallisen kehityksen ymmärtäminen, syy-yhteydet, seurausvaikutukset sekä tiedon hankkimis-, soveltamis- ja arviointitaidot. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Opiskelijoilla on opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon seuraavat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet: Monitieteinen ja luova osaaminen ja Eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Historian opintojaksoilla kannustetaan vuorovaikutteisiin harjoituksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Historiassa opetellaan hahmottamaan syy-seuraus –suhteita. Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kaikilla opintojaksoilla on tavoitteena kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen ja kriittiseen medialukutaidon kehittämiseen historiatieteelle ominaista historiallista ajattelua hyödyntäen.
- Historiassa opetellaan näkemään yksilö osana erilaisia yhteiskuntajärjestelmiä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Historiallista empatiaa harjoitellaan useilla opintojaksoilla, esimerkiksi tarinoiden ja ihmiskohtaloiden kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta, kuten ajallisen kehityksen ymmärtäminen, syy-yhteydet, seurausvaikutukset sekä tiedon hankkimis-, soveltamis- ja arviointitaidot. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Opiskelijoilla on opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon seuraava laaja-alaisen osaamisen osa-alue: Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*
- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään hyödyntämään Jyväskylän alueen museoita ja kulttuurikohteita sekä yhteyksiä Jyväskylän yliopistoon.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*
- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Tuodaan esille Keski-Suomen ja opiskelijan omaa paikallishistoriaa. Voidaan esimerkiksi tuoda esille Jyväskylän asema suomenkielisen koulutuksen historiassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Historiassa opetellaan hahmottamaan syy-seuraus –suhteita. Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista. Opintojaksolla on mahdollista hyödyntää monipuolisesti Suomen historian lähteitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kaikilla opintojaksoilla on tavoitteena kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen ja kriittiseen medialukutaidon kehittämiseen historiatieteelle ominaista historiallista ajattelua hyödyntäen. Opintojaksolla arvioidaan erilaisia tulkintoja Suomen historiasta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Historiallista empatiaa harjoitellaan useilla opintojaksoilla, esimerkiksi tarinoiden ja ihmiskohtaloiden kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta, kuten ajallisen kehityksen ymmärtäminen, syy-yhteydet, seurausvaikutukset sekä tiedon hankkimis-, soveltamis- ja arviointitaidot. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Opiskelijoilla on opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon seuraava laaja-alaisen osaamisen osa-alue: Vuorovaikutusosaaminen

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*

- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *• antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *• demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *• keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Historian opintojaksoilla kannustetaan vuorovaikutteisiin harjoituksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Historiassa opetellaan hahmottamaan syy-seuraus –suhteita. Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista. Opintojakso tarjoaa yhteistyömahdollisuuksia esimerkiksi taiteen ja filosofian kanssa, ja sen sisällöt kytkeytyvät eri tieteenalojen historiaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kaikilla opintojaksoilla on tavoitteena kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen ja kriittiseen medialukutaidon kehittämiseen historiatieteelle ominaista historiallista ajattelua hyödyntäen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opintojaksossa keskitytään erityisesti eurooppalaisen ja länsimaisen kulttuurin historiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta, kuten ajallisen kehityksen ymmärtäminen, syy-yhteydet, seurausvaikutukset sekä tiedon hankkimis-, soveltamis- ja arviointitaidot. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Opiskelijoilla on opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon seuraava laaja-alaisen osaamisen osa-alue: Kulttuuri- ja vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso keskittyy eurooppalaisen kulttuurin muutokseen antiikista lähelle nykypäivää. Tarkastelun kohteina ovat erityisesti taide, uskonto, yhteiskunta ja maailmankuvan kehitys.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään hyödyntämään Keski-Suomen alueen museoita ja kulttuurikohteita sekä alueen arkistoja.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*

- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Historian opintojaksoilla kannustetaan vuorovaikutteisiin harjoituksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Historiassa opetellaan hahmottamaan syy-seuraus –suhteita. Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kaikilla opintojaksoilla on tavoitteena kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen ja kriittiseen medialukutaidon kehittämiseen historiatieteelle ominaista historiallista ajattelua hyödyntäen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Tutustutaan erilaisten kulttuurivaikutteiden välittymiseen nykyisen Suomen alueelle ja opitaan hahmottamaan suomalaisen kulttuurin muutoksia pitkällä aikavälillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta, kuten ajallisen kehityksen ymmärtäminen, syy-yhteydet, seurausvaikutukset sekä tiedon hankkimis-, soveltamis- ja arviointitaidot. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Opiskelijoilla on opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä

keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon seuraava laaja-alaisen osaamisen osa-alue: Globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarkastelee Suomen historiaa esihistoriasta autonomian aikaan. Tarkastelussa on erityisesti Suomen asema osana Ruotsin valtakuntaa ja Suomen alueen historiallinen kehitys.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakso on otollinen paikka hyödyntää tutkivan oppimisen menetelmiä, esimerkiksi projektitöitä.
- Opintojaksolla pyritään hyödyntämään paikallisia kansainvälisiä kontakteja.

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Historian opintojaksoilla kannustetaan vuorovaikutteisiin harjoituksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Historiassa opetellaan hahmottamaan syy-seuraus –suhteita. Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kaikilla opintojaksoilla on tavoitteena kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen ja kriittiseen medialukutaidon kehittämiseen historiatieteelle omin historiallista ajattelua hyödyntäen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opintojaksolla voidaan hyödyntää opettajien ja opiskelijoiden kontakteja toisiin kulttuureihin.
- Opiskelijat syventävät tietämystään muista kulttuureista ja kulttuurin vaikutuksesta identiteettiin. Opintojaksolla kyseenalaistetaan kulttuurisia stereotypioita ja huomioidaan ihmisten moninaisuus.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta, kuten ajallisen kehityksen ymmärtäminen, syy-yhteydet, seurausvaikutukset sekä tiedon hankkimis-, soveltamis- ja arviointitaidot. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Opiskelijoilla on opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon seuraava laaja-alaisen osaamisen osa-alue: Globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarkastelee maailman kulttuureja ja niiden vuorovaikutusta historian ja nykypäivän konteksteissa. Integraatiokumppanuus on mahdollinen esimerkiksi äidinkielen, uskonnon tai maantieteen opintojaksojen kanssa.

Maailma tänään, 2 op (HI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Taustoitamme ja analysoimme ajankohtaisia ilmiöitä.
- Opimme ymmärtämään nykypäivää lähihistoriaa tutkimalla.
- Syvennämme HI2 -opintojakson sisältöä.
- Tuemme ylioppilaskirjoituksiin valmistautumista.
- Voidaan haluttaessa toteuttaa myös englanniksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojen aikana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opintojakso on luonteeltaan monitieteinen ja painottuu ajankohtaisiin aiheisiin ja erilaisten lähteiden tulkintaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opintojaksolla poimitaan aiheita eri puolilta maailmaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja suoritusmerkintä voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, esitelmiin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Myös suoritusmerkintään vaadittavat työt voidaan sopia yhdessä.

Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ajankohtaisia uutisia taustoittava ja analysoiva opintojakso, joka auttaa ymmärtämään lähihistoriaa ja syventää samalla HI2 –opintojakson sisältöä. Sopii integraatioon esim. HI2-opintojakson ja äidinkielen kanssa. Opintojakso tukee hyvin myös yhteiskuntaopin ja äidinkielen ylioppilaskirjoituksiin valmistautumista. (Voidaan haluttaessa toteuttaa myös englanniksi.)

Pimeä historia, 2 op (HI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla lisätään ymmärrystä erilaisista historian tulkinnoista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valikoidaan opiskelijoita kiinnostavia teemoja historian pakollisten ja syventävien opintojaksojen ulkopuolelta.
- Aiheiksi sopivat esimerkiksi arjen historia, muinaiset kulttuurit, keskiajan Eurooppa, naisten asema tai sodat.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opintojaksossa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan aiemmin oppimaansa historiallista tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja suoritusmerkintä voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, esitelmiin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Myös suoritusmerkintään vaadittavat työt voidaan sopia yhdessä.

Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla valikoidaan opiskelijoita kiinnostavia teemoja historian pakollisten ja syventävien opintojaksojen ulkopuolelta. Aiheiksi sopisivat esimerkiksi arjen historia, muinaiset kulttuurit, keskiajan Eurooppa, naisten asema tai sodat. Opintojaksolla on mahdollista pohtia erilaisia historian tulkintoja. Opintojakso sopii hyvin myös yhteistyökumppaniksi toisen oppiaineen tai kouluprojektin kanssa.

Yhdysvaltojen historia ja nykypäivä, 2 op (HI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija lisää ymmärrystään yhdysvaltalaisesta yhteiskunnasta ja arvomaailmasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään Amerikan Yhdysvaltojen historiaan.
- Käsiteltäviä aihepiirejä voivat olla esimerkiksi Pohjois-Amerikan alkuperäiskansat, siirtokuntien laajentuminen, afroamerikkalaisten historia, sotien vaikutus amerikkalaiseen identiteettiin, populaarikulttuuri, Yhdysvaltain ulkopolitiikan kehitys ja ajankohtaiset aiheet.
- Käsiteltävät teemat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opintojakso syventää kulttuurista ymmärrystä Yhdysvaltojen yhteiskunnan kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja suoritusmerkintä voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, esitelmiin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Myös suoritusmerkintään vaadittavat työt voidaan sopia yhdessä.

Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso auttaa ymmärtämään yhdysvaltalaista yhteiskuntaa ja arvomaailmaa. Käsiteltäviä aihepiirejä voivat olla esimerkiksi Pohjois-Amerikan alkuperäiskansat, siirtokuntien laajentuminen, sotien vaikutus amerikkalaiseen identiteettiin, populaarikulttuuri, Yhdysvaltain ulkopolitiikan kehitys ja ajankohtaiset aiheet. Tarkempi sisältö ja työtavat sovitaan opintojakson alussa.

Koulun ulkopuolella suoritettu opintojakso, 2 op (HI10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi sukututkimuskurssi tai vaihto-oppilaana suoritetut opinnot, jotka täyttävät riittävän työmäärän opintopisteisiin.
- Opintojakso voidaan suorittaa yhden tai kahden opintopisteen laajuisena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Esimerkiksi vaihto-oppilaana suoritetut opinnot tai sukututkimuskurssi, jonka opintomäärä täyttää opintopisteisiin vaadittavan tuntimäärän.

Historian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (HI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu historian reaalikokeeseen opettajan avustuksella.
- Opiskelija kertaa pakollisten ja syventävien opintojaksojen haasteellisimpia osia.
- Opiskelija rakentaa vahvemman kokonaiskuvan historiasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan eri tehtävätyyppeihin vastaamista.
- Valikoidaan keskeisiä sisältöjä pakollisista ja syventävistä historian opintojaksoista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee historian tavoitteita. Opintojaksolla harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja suoritusmerkintä voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin ja esseekokeisiin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa.

Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija valmistautuu historian reaalikokeeseen harjoittelemalla eri tehtävätyyppeihin vastaamista. Samalla hän kertaa pakollisten ja syventävien opintojaksojen hänelle haasteellisimpia osia. Opiskelija rakentaa vahvemman kokonaiskuvan historiasta.

Kulttuurit ja uskonnot kohtaavat, 4 op (HI06UE03)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Länsimaisen kulttuurin ytimessä, 6 op (TI05)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Yksilö ja yhteisö, 5 op (TI02)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Itsenäinen Suomi ja maailman melskeet, 4 op (TII06)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.12. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.*

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä

kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****.*

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.*

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.*

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.*

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.*

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä

kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*
- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla on mahdollista hyödyntää paikallisia kontakteja, kuten kansalaisjärjestöjä ja päättäjiä.
- Harjoitellaan yhteiskuntaopin oppiaineelle ominaisia opiskelutaitoja.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Gradia-kuntayhtymään tutustuminen.
- Opiskelijan vaikutusmahdollisuudet esimerkiksi opiskelijakunnassa, opiskelijajärjestöissä ja nuorisovaltuustossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Ymmärrys ympäröivästä yhteiskunnasta ja taloudesta auttaa hahmottamaan yksilön vaikutusmahdollisuuksia, sekä omaa paikkaa yhteiskunnassa. Opiskelijaa rohkaistaan osallistumaan aktiivisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

- Erityisesti YH01-opintojaksossa harjoitellaan erilaisten perusteltujen näkemysten arviointia ja toista kunnioittavaa keskustelua.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Yhteiskuntaoppi on luonteeltaan monitieteinen oppiaine. Opiskelijaa rohkaistaan hahmottamaan yhteiskuntaa kokonaisuutena. Opiskelijat harjoittelevat luovaa ongelmanratkaisua erityisesti opintojaksoilla 1-3.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Yhteiskunnallinen osaaminen on keskeinen teema kaikilla yhteiskuntaopin opintojaksoilla. Erityisesti tämä näkyy YH01-opintojaksolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta. Esimerkiksi taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis-

ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraava laaja-alaisen osaamisen alue: Vuorovaikutusosaaminen

Taloustieto, 2 op (YH02)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Paikallinen lisäys

- Tuodaan esille Gradian yrittäjyysopinnot.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Yhteiskuntaoppi on luonteeltaan monitieteinen oppiaine. Opiskelijaa rohkaistaan hahmottamaan yhteiskuntaa kokonaisuutena. Opiskelijat harjoittelevat luovaa ongelmanratkaisua erityisesti opintojaksoilla 1-3.
- Opiskelija ymmärtää taloudellisen tiedon arvosidonnaisuuden sekä epävarmuuden.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Yhteiskunnallinen osaaminen on keskeinen teema kaikilla yhteiskuntaopin opintojaksoilla.

Hyvinvointiosaaminen

- Ymmärrys ympäröivästä yhteiskunnasta ja taloudesta auttaa hahmottamaan yksilön vaikutusmahdollisuuksia, sekä omaa paikkaa yhteiskunnassa.
- Oman talouden hoito edistää opiskelijan hyvinvointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Eettisyyteen ja ympäristökysymyksiin pureudutaan erityisesti taloustiedossa kiertotalouden, kulutuksen ja yksilönvalintojen näkökulmista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta. Esimerkiksi taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraava laaja-alaisen osaamisen alue: Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson sisällöt tarjoavat myös integraatiomahdollisuuksia filosofian, matematiikan ja yrittäjyyden opintojen kanssa.

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Ymmärrys ympäröivästä yhteiskunnasta ja taloudesta auttaa hahmottamaan yksilön vaikutusmahdollisuuksia, sekä omaa paikkaa yhteiskunnassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Yhteiskuntaoppi on luonteeltaan monitieteinen oppiaine. Opiskelijaa rohkaistaan hahmottamaan yhteiskuntaa kokonaisuutena. Opiskelijat harjoittelevat luovaa ongelmanratkaisua erityisesti opintojaksoilla 1-3.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Yhteiskunnallinen osaaminen on keskeinen teema kaikilla yhteiskuntaopin opintojaksoilla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- YH03-opintojaksolla opiskelija oppii hahmottamaan kansainvälistä päätöksentekoa ja kansainvälisyyden tuomia haasteita ja mahdollisuuksia.
- Hahmotetaan kansainvälisten järjestöjen rooli rauhan edistäjinä.
- Gradia-lukioilla on laajat kansainväliset verkostot, joita on mahdollista hyödyntää opintojaksolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta. Esimerkiksi taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: Globaali- ja kulttuuriosaaminen ja Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Integraatiomahdollisuus maantieteen oppiaineen moduulien kanssa.

Lakitieto, 2 op (YH04)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*

- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla on mahdollista hyödyntää paikallisia vierailukohteita, kuten käräjäoikeutta, asianajotoimistoja ja Digi- ja väestötietovirastoa

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Ymmärrys ympäröivästä yhteiskunnasta ja lainsäädännöstä auttaa hahmottamaan yksilön vaikutusmahdollisuuksia, sekä omaa paikkaa yhteiskunnassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Yhteiskunnallinen osaaminen on keskeinen teema kaikilla yhteiskuntaopin opintojaksoilla.
- Opintojaksolla avataan oikeusvaltion kansalaisen oikeuksia ja velvollisuuksia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opintojaksolla pohditaan lainsäädännön eettisiä kysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta. Esimerkiksi taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa

oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti laaja-alaisen osaamisen alue: Yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan Suomen oikeusjärjestelmää sekä kansalaisen keskeisiä oikeuksia ja velvollisuuksia.

Taitava kansalainen, 1 op (YH05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoittelemme oman arjen hallintaan ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen liittyviä kansalaisen taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valikoimme sisällöt opiskelijoiden toiveiden pohjalta.
- Voimme tutustua esimerkiksi pankkiasiointiin, Kelan ja TE -toimiston palveluihin sekä verotukseen.
- Opintojakso sopii hyvin myös yhteistyökumppaniksi yhteiskuntaopin, toisen oppiaineen tai ammatillisten opintojen kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opintojaksolla harjoitellaan kansalaisen yhteiskunnallisia taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja suoritusmerkintä voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, vierailuihin, oppimispäiväkirjaan ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Suoritusmerkintään vaadittavat työt voidaan sopia myös yhdessä.

Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan opiskelijan toiveiden pohjalta keskeisiä oman arjen hallintaan ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen liittyviä kansalaisen taitoja. Opintojaksolla voidaan tutustua esimerkiksi pankkiasiointiin, Kelan ja TE -toimiston palveluihin sekä verotukseen. Opintojakso sopii hyvin myös yhteistyökumppaniksi yhteiskuntaopin, toisen oppiaineen tai ammatillisten opintojen kanssa.

Kaupalliselle alalle, 1 op (YH06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa tukea pääsykokeeseen valmistautumiseen ja opiskelutekniikkaan.
- Opiskelija kertaa ja syventää historian ja yhteiskuntaopin sisältöjä, joiden osaamista edellytetään esim. kauppakorkeakoulun pääsykokeissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valikoimme sellaisia historian ja yhteiskuntaopin sisältöjä, joiden osaamista edellytetään esim. kauppakorkeakoulun pääsykokeissa.
- Opintojakso sopii myös niille, jotka ovat kiinnostuneita taloudesta ja taloushistoriasta (jos toteutetaan kahden opintopisteen laajuisena).
- Voidaan toteuttaa yhden tai kahden opintopisteen laajuisena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja suoritusmerkintä voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, testeihin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa.

Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso kaupalliselle alalle pyrkiville. Opiskelija kertaa ja syventää tietojaan historian ja yhteiskuntaopin sisällöistä, joiden osaamista edellytetään esim. kauppakorkeakoulun pääsykokeissa. Opiskelija saa myös tukea pääsykokeeseen valmistautumiseen ja opiskelutekniikkaan. Opintojakso sopii myös niille, jotka ovat kiinnostuneita taloudesta ja taloushistoriasta (jos toteutetaan kahden opintopisteen laajuisena). Opintojakso voidaan toteuttaa integroituna opintojaksona yhdessä matematiikan oppiaineen kanssa.

Koulun ulkopuolella suoritettu opintojakso, 2 op (YH07)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi vaihto-oppilaana tai järjestöjen yhteiskunnallisissa koulutuksissa suoritetut opinnot, jotka täyttävät riittävän työmäärän opintopisteisiin.
- Voidaan suorittaa yhden tai kahden opintopisteen laajuisena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Esimerkiksi vaihto-oppilaana tai järjestöjen yhteiskunnallisissa koulutuksissa suoritetut opinnot.

Yhteiskuntaopin ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (YH08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu yhteiskuntaopin reaalikokeeseen opettajan avustuksella.
- Opiskelija kertaa pakollisten ja syventävien opintojaksojen haasteellisimpia osia.
- Opiskelija perehtyy ajankohtaisiin teemoihin ja aineistoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoittelemme eri tehtävätyyppeihin vastaamista.
- Valikoimme keskeisiä sisältöjä pakollisista ja syventävistä yhteiskuntaopin opintojaksoista.
- Valikoimme keskeisiä ajankohtaisia teemoja ja aineistoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee yhteiskuntaopin tavoitteita. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja suoritusmerkintä voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa.

Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija valmistautuu yhteiskuntaopin reaalikokeeseen harjoittelemalla eri tehtävätyyppeihin vastaamista. Samalla hän kertaa pakollisten ja syventävien opintojaksojen hänelle haasteellisimpia osia. Opiskelija perehtyy ajankohtaisiin teemoihin ja aineistoihin.

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen, 1 op (YH09)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aktiivinen osallistuminen ja toiminta kansalaisvaikuttamisen parissa esimerkiksi toimiminen nuorisovaltuustossa, opiskelijakunnan hallituksessa tai lukiolaisten liitossa .
- Opintojakso voidaan suorittaa 1-4 opintopisteen laajuisena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Arviointi perustuu näyttöihin, jotka opiskelija esittää opettajan kanssa sovitun suunnitelman mukaisesti, esimerkiksi oppimispäiväkirjalla. Työmäärän tulee täyttää opintopisteelle määritelty tuntimäärä.

Vaikuttajana yhteiskunnassa I, 6 op (TII07)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vaikuttajana yhteiskunnassa 2, 3 op (TII08)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Talousmatematiikka ja Taloustieto, 3 op (MAB07YH02)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Talousmatematiikka ja Taloustieto, 3 op (MAA09YH02)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.13. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä

vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

*Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

*Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

***Monitieteinen ja luova osaaminen** vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.*

*Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.*

*Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa*

valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa*
- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja*
- *tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*
- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.13.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Tällä opintojaksolla käsitellään yhdellä oppitunnilla kiertotalouteen liittyviä ilmiöitä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolle ominaiset työtavat korostavat dialogin ja empatian merkitystä. Lähi-idän uskontoihin tutustuminen antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää syvemmin erilaisia kulttuureita sekä osallistua uskonnolliseen, katsomukselliseen, eettiseen ja yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa mahdollisuuksia pohtia monipuolisesti omaa katsomustaan ja identiteettiään. Lähi-idän uskontoihin perehtyminen sekä uskonnon aseman käsittely modernissa yhteiskunnassa antaa opiskelijalle valmiuksia itsetuntemuksen kehittämiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustututaan syvällisesti uskonnon, kulttuurin ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen. Juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn perehtyminen vahvistaa opiskelijan ymmärrystä länsimaisen kulttuurin perusteista. Opintojaksoon olennaisesti kuuluva arvo- ja katsomuskeskustelu antaa opiskelijalle valmiuksia toimia osana monimuotoista globaalia ympäristöä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan erityisesti huomioon:

- vuorovaikutusosaaminen
- hyvinvointiosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla tutustututaan kristinuskon tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa. Tätä kautta opiskelija saa välineitä myös oman identiteetin ja katsomuksen rakentamiseen sekä itsetuntemuksen lisäämiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija perehtyy kristinuskon merkitykseen kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää samalla kulttuurista lukutaitoaan. Maailmanlaajuinen näkökulma kristinuskoon tukee opiskelijan globaalia- ja kulttuuriosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kristinuskon maailmanlaajuisiin kulttuurisiin ilmenemismuotoihin tutustuminen antaa opiskelijalle valmiuksia toimia osana demokraattista ja ihmisoikeuksia kunnioittavaa yhteiskuntaa. Kristinuskon moninaisuuden ymmärtäminen ja ekumenian sekä uskontodialogin perusteisiin tutustuminen vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista ja tukee toimimista erilaisten yhteisöjen jäsenenä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan erityisesti huomioon:

- hyvinvointiosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*

- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla tutustututaan Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneiden uskontojen eettisiin ja katsomuksellisiin näkemyksiin. Erilaisiin näkökulmiin tutustuminen antaa opiskelijalle välineitä myös oman identiteetin ja katsomuksen rakentamiseen sekä itsetuntemuksen lisäämiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla perehdytään maailman uskontojen ja uskonnollisten liikkeiden arvoihin sekä kulttuurisiin vaikutuksiin. Tätä kautta opiskelija syventää kulttuurista lukutaitoaan ja saa valmiuksia toimia kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Maailman uskontoihin ja uskonnollisiin liikkeisiin sekä niiden yhteiskunnallisiin vaikutuksiin tutustuminen tukee opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Opintojakson sisällöt valmistavat opiskelijaa toimimaan kulttuurisesti moninaisissa yhteisöissä ja työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja

ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan erityisesti huomioon:

- hyvinvointiosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan paikallisiin uskonnollisiin yhteisöihin ja seurakuntien toimintaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija perehtyy monipuolisesti kristinuskon merkitykseen suomalaisessa kulttuurissa ja yhteiskunnassa. Tämä tukee erityisesti opiskelijan kulttuuriosaamista. Suomalaisen kulttuurin perusteisiin perehtyminen kristillisestä näkökulmasta antaa opiskelijalle valmiuksia tarkastella myös globaalia kulttuuriperintöä monipuolisemmin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Uskonnon asema ja vaikutus suomalaisessa yhteiskunnassa on yksi opintojakson keskeisistä teemoista. Opintojakson aikana opiskelija lisää ymmärrystään uskonnollisen tiedon merkityksestä eri yhteiskuntaelämän osa-alueilla. Uskonnonvapauteen, uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin tutustuminen kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua aktiivisesti rakentavaan ja moniääniseen yhteiskunnalliseen dialogiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan erityisesti huomioon:

- globaali- ja kulttuuriosaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija perehtyy monipuolisesti uskonnon, taiteen, populaarikulttuurin ja yhteiskunnallisten ilmiöiden väliseen vuorovaikutukseen sekä Suomessa että maailmalla. Tätä kautta opiskelija syventää ymmärrystään suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön moninaisuudesta ja saa valmiuksia tarkastella niiden suhdetta uskontoon.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään yhteiskunnallisten ilmiöiden ja uskonnon välistä suhdetta taiteen ja populaarikulttuurin kautta. Yhteiskunnallisten ilmiöiden, rakenteiden ja epäkohtien tarkastelu uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin rajapinnoilla antaa opiskelijalle valmiuksia ottaa osaa aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun ja toimintaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu uskonnollisiin teemoihin monipuolisesti eri tieteen- ja taiteenalojen kautta. Keskeisinä teemoina opintojaksolla on uskonnon suhde esimerkiksi kirjallisuuteen, kuvataiteeseen, musiikkiin ja arkkitehtuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan erityisesti huomioon:

- globaali- ja kulttuuriosaaminen osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija perehtyy monipuolisesti uskonnon, tieteen ja median väliseen vuorovaikutukseen. Erilaisten median kautta esille tulevien uskontoilmiöiden kriittinen käsittely antaa opiskelijalle työkaluja kulttuuristen kysymysten tarkasteluun.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään yhteiskunnallisten ilmiöiden ja uskonnon välistä suhdetta erityisesti mediaan liittyvien näkökulmien kautta. Opintojakson aikana opiskelija kehittää ymmärrystään uskonnon ja median välisistä suhteista sekä oppii arvioimaan kriittisesti uskontoon liittyvää yhteskunnallista informaatiota. Tämä tukee opiskelijan yhteiskunnallista osaamista ja antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa yhteisöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan uskonnon tutkimukseen ja uskontoon liittyviin teemoihin eri tieteenalojen kautta. Tätä kautta opiskelija saa valmiuksia tarkastella uskonnollisia ilmiöitä monitieteisestä näkökulmasta. Opintojaksolla mahdollisesti toteutettava uskontoon liittyvä mediasisältö, media-analyysi tai pienimuotoinen uskontoon liittyvä tutkimus tukee opiskelijan luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan erityisesti huomioon:

- globaali- ja kulttuuriosaaminen osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen

Uskonnon ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (UE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija valmistautuu uskonnon ylioppilaskokeeseen.
- Opintojakson aikana opiskelija harjoittelee erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaamista ja arvioi omia tekstejään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Uskonnon ylioppilaskokeen rakenne ja pisteytys
- Uskonnon pakollisten ja syventävien opintojaksojen olennaisten sisältöjen kertaus
- Erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaaminen ja itsearviointi
- Opiskelutaitojen kehittäminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Hyväksyttyyn suoritukseen edellytetään osallistumista oppitunneille ja annettujen oppimistehtävien tekemistä.

Kulttuurit ja uskonnot kohtaavat, 4 op (HI06UE03)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.13.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana*
- *kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset*

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO02)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Pakollinen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä*
- *tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- *ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen*
- *ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen*
- *Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet*
- *orientaaliset ortodoksiset kirkot*
- *läntinen kristillisyys, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisyys sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus*
- *ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*
- *ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi*

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon*
- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä*
- *• tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa*
- *ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan*
- *kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa*
- *luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *kristinusko suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*

- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO05)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta*
- *kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja*
- *perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja*
- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa*

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO06)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan*
- *perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta*
- *perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan*
- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksiseen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaailma*
- *uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*
- *tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus*

7.13.3. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta*
- *pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen islam

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa*
- *tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen islam

- *islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet*
- *islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa*
- *suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa*
- *uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *ymmärtää islamin suhdetta hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *islamin suhde hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen ennen ja nyt*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa tunnistaa ja analysoida monimuotoisen Suomen historiaa ja nykypäivää suhteessa vähemmistöihin, erityisesti muslimeihin*
- *hahmottaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden merkitystä suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinuskoa yhteiskunnan muokkaajana Suomessa ennen ja nyt sekä niiden vaikutusta islamiin Suomessa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa; uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina; uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *muslimien historia ja nykypäivä Suomessa sekä uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*

- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten taiteen kautta ilmaistaan islamilaista ajattelua ja uskonnon oppeja*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *islamilainen taide ja islamin keskeisten piirteiden ja oppien ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri islamin erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *taide muslimivähemmistön ilmaisukeinona*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus eri taiteen aloilla*

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: klassisen islamin tieteenalat ja teologia, uskontotiede sekä yhteiskuntatiede tutkimusaloina*
- *islamilainen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

7.14. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä; arvostelukykyä; toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää,

*auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä.*

*Elämänkatsomustieto tukee **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

*Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.*

*Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa*
- *osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*

- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.*

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*
- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*

- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon kuuluu kiertotalouden käsittely oppiaineelle ominaisella tavalla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson työtavat ja keskeiset sisällöt hyvään elämään ja identiteettiin liittyen tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamisen kehittymistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson hyvään elämään ja erilaisiin katsomuksiin kytkeytyvät sisällöt vahvistavat opiskelijan eettistä osaamista. Tutustuminen ihmisen olemassaolon, yksilöllisyyden ja elämänvalintojen peruskysymyksiin kehittää opiskelijan ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet:

- Hyvinvointiosaaminen
- Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*
- *aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*
- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson keskeiset sisällöt liittyen yhteiskunnan, talouden ja aktiivisen kansalaisuuden perusteisiin kehittävät opiskelijan yhteiskunnallista osaamista ja antavat valmiuksia suuntautua mielekkäällä tavalla tulevaisuuteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu ihmisoikeuksien perusteisiin ja niihin liittyviin keskeisiin kysymyksiin. Globaaliin oikeudenmukaisuuteen ja ilmastonmuutokseen liittyvät teemat tukevat opiskelijan eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet:

- Yhteiskunnallinen osaaminen
- Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kulttuurit, 2 op (ET03)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun*
- *tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi*
- *kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*

- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset*
- *etnisyyden, rasismin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tutustuttaa opiskelijan monipuolisesti erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin liittyviin teemoihin. Opintojakson sisällöt ja työtavat kasvattavat opiskelijan ymmärrystä kulttuurin merkityksestä ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselle.

Vuorovaikutusosaaminen

Elämänkatsomustiedolle ominaiset keskustelevat työtavat tukevat opiskelijan vuorovaikutusosaamista. Erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin tutustuminen harjaannuttavat opiskelijaa ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet:

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen
- Vuorovaikutusosaaminen

Katsomukset, 2 op (ET04)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä*

- *ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa*
- *osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.*

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- *katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne*
- *ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi*
- *katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana*
- *poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön*
- *elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla voidaan tutustua paikallisiin katsomuksellisiin yhteisöihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tutustuttaa opiskelijan monipuolisesti erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin liittyviin teemoihin. Opintojakson sisällöt ja työtavat kasvattavat opiskelijan ymmärrystä kulttuurin merkityksestä ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet:

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*
- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet*
- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla voidaan tutustua paikallisiin uskonnollisiin ja muihin katsomuksellisiin yhteisöihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Elämänkatsomustiedolle ominaiset keskustelevat työtavat tukevat opiskelijan vuorovaikutusosaamista. Erilaisiin uskonnollisiin ja uskonnottomiin katsomuksiin tutustuminen auttavat opiskelijaa ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia tapoja suhtautua todellisuuteen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu erilaisiin uskonnollisiin ja uskonnottomiin katsomuksiin. Erilaisten katsomuksiin prehtyminen vahvistaa opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista sekä antaa valmiuksia pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin liittyviä kysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet:

- Vuorovaikutusosaaminen
- Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tulevaisuus, 2 op (ET06)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson keskeiset sisällöt kannustavat opiskelijaa pohtimaan tulevaisuuden yhteiskuntaa ja siihen liittyviä ilmiöitä. Tulevaisuuden talouden rakenteisiin ja työn muutoksiin liittyvät kysymykset vahvistavat opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Oppiaineelle ominaiset keskustelevat työtavat kannustavat aktiiviseen kansalaisuuteen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan tulevaisuuteen liittyviin kysymyksiin monipuolisesti eri oppiaineita sekä tieteenaloja hyödyntäen. Erilaisten tulevaisuuskuvien pohtiminen kehittää opiskelijan luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet:

- Yhteiskunnallinen osaaminen
- Monitieteinen ja luova osaaminen

Elämänkatsomustiedon ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (ET07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan elämänkatsomustiedon ylioppilaskoetta varten
- Opintojakson aikana opiskelija harjoittelee erilaisiin ylioppilaskokeen tehtävätyyppeihin vastaamista ja arvioi omia tekstejään

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Elämänkatsomustiedon ylioppilaskokeen rakenne ja pisteytys
- Elämänkatsomustiedon pakollisten ja syventävien opintojaksojen olennaisten sisältöjen kertaus
- Erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaaminen ja itsearviointi
- Opiskelutaitojen kehittäminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

7.15. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykynä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykynä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan

valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

*Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.*

*Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.*

*Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.*

***Eettisyys ja ympäristöosaaminen** näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.*

*Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan **globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti*

- *osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla*
- *osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävän kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE01)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintokokonaisuudessa avaaan kiertotalouden käsitettä oppiaineen teemoihin soveltuvalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla opiskelija kehittää ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisää valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Opiskelija kehittää itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin aikaista työskentelyä ja jatkuvaa osaamisen näyttöä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan, joita voivat olla esimerkiksi yksilötehtävät, pari- ja ryhmätyöt, esseiden kirjoittaminen, kokeet ja soveltavat tehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Arviointi kohdistuu asiatietojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn soveltaa, yhdistellä ja perustella tietoja. Opintojaksolla arvioidaan myös opiskelijan valmiuksia analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia. Opettaja antaa opintojakson

aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia ja siinä kehittymistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa*
- *osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta*
- *osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsityksille ja terveydelle*
- *osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle*
- *osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.*

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- *tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi*
- *terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi*

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- *rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *kestävä kehitys ja terveys*
- *ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *työhyvinvointi*

Mielihyvä ja riippuvuus

- *riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit*
- *keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelija pohtii turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Tämä tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hahmottamiseen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla analysoidaan erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyviä kulutustottumuksia, arvioidaan seurauksia sekä eettisiä kysymyksiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa sekä soveltamaan ja tulkitsemaan tietoa kriittisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin aikaista työskentelyä ja jatkuvaa osaamisen näyttöä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan, joita voivat olla esimerkiksi yksilötehtävät, pari- ja ryhmätyöt, esseiden kirjoittaminen, kokeet ja soveltavat tehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Arviointi kohdistuu asiatietojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn soveltaa, yhdistellä ja perustella tietoja. Opintojaksolla arvioidaan myös opiskelijan valmiuksia analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia. Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia ja siinä kehittymistä.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *• osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveyspolitiikan ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen*
- *• pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta*

- *• osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle*
- *• osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.*

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- *terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja*
- *keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä*
- *tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia*

Sairaudet ja hoito

- *epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit*
- *sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen*
- *itsehoito ja omahoito*

Eettiset kysymykset

- *eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit*
- *keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia*
- *terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi*
- *terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointi ja seurausten arviointi sekä eettisten kysymysten ratkominen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelija pohtii turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä sekä tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin aikaista työskentelyä ja jatkuvaa osaamisen näyttöä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan, joita voivat olla esimerkiksi yksilötehtävät, pari- ja ryhmätyöt, esseiden kirjoittaminen, kokeet ja soveltavat tehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Arviointi kohdistuu asiatietojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn soveltaa, yhdistellä ja perustella tietoja. Opintojaksolla arvioidaan myös opiskelijan valmiuksia analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia. Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia ja siinä kehittymistä.

Terveys ja toimintakyky, 2 op (TE04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää tietoja toimintakyvyn eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä, sekä ihmiskehon rakenteesta ja fysiologisista toiminnoista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään toimintakyvyn ja fyysisten sekä psyykkisten ominaisuuksien kehittämiseen teoriassa ja käytännössä.
- Opintojaksolla tutustutaan liikunta- ja terveysalan toimijoihin vierailijoiden ja vierailujen muodossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla opiskelija kehittää ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Opintojaksolla kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, edistetään sosiaalisia taitoja sekä yhteistyökykyä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin aikaista työskentelyä ja jatkuvaa osaamisen näyttöä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja

taidolliset tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan, joita voivat olla esimerkiksi yksilötehtävät, pari- ja ryhmätyöt, soveltavat tehtävät ja käytännön harjoitteet. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Arviointi kohdistuu asiatietojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn soveltaa oppimaansa oman terveytensä ja toimintansa ylläpitoon ja parantamiseen. Opintojaksolla arvioidaan myös opiskelijan valmiuksia analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia. Opettaja antaa opintojakson aikana positiivista ja kannustavaa henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia sekä tietojen ja taitojen hyödyntämistä omassa elämässään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terve keho, 2 op (TE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on soveltaa ja syventää pakollisen ja syventävien opintojaksojen tietoutta/terveysosaamista teorian ja käytännön harjoitteiden kautta ihmisen fyysis-psyykkis-sosiaalisesta terveydentilan kokonaisuudesta ja miten siihen voi yksilön ja yhteisöjen kautta vaikuttaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käsitellään kokonaisvaltaisesti hyvinvointia ja toimintakykyä tukevia erilaisia teemoja kuten esim. kehon toimintakyky, stressin hallintakeinot, keho-mieliyhteys, sosiaaliset taidot.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla lisätään valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä kehitetään itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla pohditaan mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä sekä rakennetaan sosiaalisia ja yhteistyötaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson aikaista toimintaa ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa korostetaan erityisesti itsearviointia ja -reflektointia. Arvioinnin avulla

opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia harjoittaa osaamistaan esimerkiksi yksilötehtävien, pari- ja ryhmätöiden, soveltavien tehtävien, käytännön harjoitteiden ja mahdollisten vierailujen avulla. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Arviointi kohdistuu asiatietojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn soveltaa oppimaansa oman terveytensä ja toimintansa ylläpitoon ja parantamiseen. Opintojaksolla arvioidaan myös opiskelijan valmiuksia analysoida ja arvioida erilaisia terveyteen vaikuttavia tekijöitä ja ajankohtaisia ilmiöitä sekä niiden vaikutuksia omaan kehoon ja hyvinvointiin. Opettaja antaa opintojakson aikana positiivista ja kannustavaa henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia sekä tietojen ja taitojen hyödyntämistä omassa elämässään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvinvointi ja elämähallinta, 2 op (TE06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on löytää keinoja oman hyvinvoinnin tukemiseen ja edistämiseen.
- Tavoitteena on antaa valmiuksia itsensä johtamiseen ja elämänhallintaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla keskitytään omaan hyvinvointiin liittyviin keskeisiin perustekijöihin: ajankäyttö, vuorokausirytmi, opiskelukyky, opiskelu- ja työhyvinvointi, omat voimavarat, voimaantuminen.
- Opintojaksolla tehdään erilaisia opintojakson teemoihin liittyviä harjoituksia, joiden avulla opiskelija voi lisätä omaa hyvinvointiaan myös opintojakson jälkeen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla kehitetään ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisätään valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Opintojaksolla kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelijaa ohjataan pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä sekä omien elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen ja oikeudenmukaisen turvallisen ja oikeudenmukaisen tulevaisuuden hahmottamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson aikaista toimintaa ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa korostetaan erityisesti itsearviointia ja -reflektointia. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen omasta hyvinvoinnistaan ja sen edistämisestä laaja-alaisena kokonaisuutena. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia harjoittaa osaamistaan esimerkiksi yksilötehtävien, pari- ja ryhmätöiden, soveltavien tehtävien, käytännön harjoitteiden ja mahdollisten vierailujen avulla. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Arviointi kohdistuu arjen elämänhallintaan liittyvien taitojen ja tietojen osaamiseen sekä kykyyn soveltaa niitä oman hyvinvointinsa tukemiseen. Opintojaksolla arvioidaan myös opiskelijan valmiuksia analysoida ja arvioida erilaisia terveyteen vaikuttavia tekijöitä ja ajankohtaisia ilmiöitä sekä niiden vaikutuksia omaan kehoon ja hyvinvointiin. Opettaja antaa opintojakson aikana luonteeltaan positiivista ja kannustavaa henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia sekä tietojen ja taitojen hyödyntämistä omassa elämässään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ensiavun perus- ja jatko-opinnot, 2 op (TE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija omaksuu perustiedot ja -taidot hätätilanteessa ja tavallisimmissa sairaus- ja onnettomuustilanteissa toimimiseen.
- Opintojaksolla on tavoitteena tutustua mahdollisuuksien mukaan pelastusalan työtehtäviin ja koulutukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ensiavun perustietoja ja taitoja harjoitellaan käytännössä erilaisten tilanteiden avulla. Opintojaksolla lisätään tietämystä teoriatiedon muodossa erilaisten kriisien, hätätilanteiden , onnettomuuksien ja sairaskohtausten ensiavun periaatteista, jotka pohjautuvat tutkittuun tietoon.
- Opintojaksolla vieraillaan mahdollisuuksien mukaan syventämässä ensiavun tietämystä esimerkiksi kolmannen sektorin ja julkisen puolen organisaatioissa, jotka vastaavat erilaisia ensiavun ja sen jatkotoimien hoitamista .

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla lisätään valmiuksia oman sekä muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla ohjataan opiskelijaa pohtimaan turvallisen ympäristön edellytyksiä sekä tarkastellaan yhteiskunnallista osaamista turvallisuuden ja auttamisvelvollisuuden näkökulmista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson aikaista toimintaa ja aktiivista osallistumista ensiavun perusteiden harjoitteisiin. Arvioinnissa korostetaan erityisesti itsearviointia ja -reflektointia. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen ensiavusta laaja-alaisena kokonaisuutena tiedostaen sen ympärillä olevien julkisen ja kolmannen sektorin toimijoiden merkityksen. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia harjoittaa osaamistaan esimerkiksi yksilötehtävien, pari- ja ryhmätöiden, soveltavien tehtävien, käytännön harjoitteiden ja mahdollisten vierailujen avulla. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opettaja antaa opintojakson aikana luonteeltaan positiivista ja kannustavaa henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia sekä tietojen ja taitojen yhdistämistä ensiavun eri ulottuvuuksilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan Lyseolla.

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (TE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on muodostaa kokonaiskuva terveystiedon keskeisistä sisältöalueista ja soveltaa terveysosaamista eri elämäntilanteisiin ja terveyden eri osa-alueisiin.
- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan ymmärrystä terveyden eri tasoista sekä terveyteen ja terveyden edistämiseen vaikuttavista syy-seuraussuhteista, ja paneudutaan ajankohtaisiin terveysilmiöihin.
- Opintojakson tavoitteena on vahvistaa ylioppilaskirjoituksissa käytettävien "tietokoneohjelmien" hallintaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältöjen ja työtapojen avulla valmentaudutaan terveystiedon ylioppilaskokeeseen ja harjoitellaan tiedonkäsittelytaitoja (vastaustaitoja)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskelijaa ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa, tuottamaan uutta tietoa sekä soveltamaan ja tulkitsemaan tietoa kriittisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä sekä tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin aikaista työskentelyä ja jatkuvaa osaamisen näyttöä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvä kokonaiskuva hänellä on terveystiedon keskeisistä sisältöalueista, ja kuinka hyvin hän hahmottaa terveyden eri tasot sekä niihin vaikuttavat tekijät. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan, joita voivat olla esimerkiksi yksilötehtävät, pari- ja ryhmätyöt, esseiden kirjoittaminen ja yo-kokeisiin valmistavat tehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Arviointi kohdistuu asiatietojen ja käsitteiden hallintaan, tiedonkäsittelyyn, sekä kykyyn soveltaa, yhdistellä ja perustella tietoja. Opintojaksolla arvioidaan myös opiskelijan valmiuksia analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia. Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia ja kannustaa häntä valmistautumaan terveystiedon yo-kokeeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opin, osaan ja voin hyvin, 8 op (TII01)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Etiikka, terveys ja yhteiskunta, 4 op (FI02TE03)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.16. Liikunta (LI)

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskeluympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen ***hyvinvointiosaamista*** *sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.*

Vuorovaikutusosaaminen *kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesäätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelemistä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.*

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.*

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. ***Yhteiskunnallista osaamista*** *vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.*

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät ***eettisyytenä ja ympäristöosaamisena****, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.*

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden ***globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä*
- *osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.*

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI01)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- *liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen*
- *opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Vuorovaikutusosaaminen kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla.
- Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään.
- Hyvä vuorovaikutuksen tukeminen vahvistaa omien tunteiden tunnistamista ja ymmärtämistä sekä ilmaisun säätelemistä.

Hyvinvointiosaaminen

- Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen hyvinvointiosaamista sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.
- Liikunnalla vahvistetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä toimintakyvyn edellytyksiä, jotta opiskelija selviää erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan liikuntatietojen ja -taitojen soveltamista ja luovuutta erilaisissa liikuntatehtävissä ja -muodoissa, erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkoliikunnassa.

Opintojakson arviointi koostuu monipuolisesta arviointiprosessin aikaisesta työskentelystä (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) sekä jatkuvasta osaamisen näytöstä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson työskentelyn, tiedon ja taidon osa-alueiden tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan liikehallintatekijöissä (esim. rytmikyky, tasapaino, reaktiokyky), motorisissa perusliikuntataidoissa (esim. välineenkäsittely, erilaiset liikkumis- ja havaintomotoriset taidot) ja kehonhallinnassa.

Opintojakson aikana opiskelija saa työskentelystään oppimista edistävää palautetta vuoropuheluna opettajan, opiskelijan ja ryhmän välillä. Palaute on tavoitteita tukevaa ja eteenpäin vievää. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaiset oppimisen tavoitteet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI02)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta*
- *osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- *fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen*
- *liikkuvuus ja kehonhuolto*
- *ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa*
- *yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita sekä kehittää aivojen hyvinvointia tukien näin opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija opettelee pitämään huolta omasta toimintakyvystään sekä ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan liikuntatietojen ja -taitojen soveltamista ja luovuutta erilaisissa liikuntatehtävissä ja -muodoissa, erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkoliikunnassa. Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan itselleen asettamia fyysistä toimintakykyä kehittäviä tavoitteita ja niiden toteutumista seurataan vuorovaikutuksessa opiskelijan kanssa.

Opintojakson arviointi koostuu monipuolisesta arviointiprosessin aikaisesta työskentelystä (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) sekä jatkuvasta osaamisen näytöstä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson työskentelyn, tiedon ja taidon osa-alueiden tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan liikehallintatekijöissä (esim. rytmikyky, tasapaino, reaktiokyky), motorisissa perusliikuntataidoissa (esim. välineenkäsittely, erilaiset liikkumis- ja havaintomotoriset taidot) ja kehonhallinnassa.

Opintojakson aikana opiskelija saa työskentelystään oppimista edistävää palautetta vuoropuheluna opettajan, opiskelijan ja ryhmän välillä. Palaute on tavoitteita tukevaa ja eteenpäin vievää. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaiset oppimisen tavoitteet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*
- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija opettelee pitämään huolta omasta toimintakyvystään sekä ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ponnistelee ja yrittää parhaansa sekä työskentelee pitkäjänteisesti tavoitteiden saavuttamiseksi uusissa oppimisympäristöissä ja liikuntamuodoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan liikuntatietojen ja -taitojen soveltamista ja luovuutta erilaisissa liikuntatehtävissä ja -muodoissa, erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkoliikunnassa. Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan kykyä toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistä toimintaa ja tavoitteita edistäen, saaden erityisesti sen onnistumisesta ja kehittymisestä kannustavaa palautetta.

Opintojakson arviointi koostuu monipuolisesta arviointiprosessin aikaisesta työskentelystä (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) sekä jatkuvasta osaamisen näytöstä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson työskentelyn, tiedon ja taidon osa-alueiden tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan liikehallintatekijöissä (esim. rytmikyky, tasapaino, reaktiokyky), motorisissa perusliikuntataidoissa (esim. välineenkäsittely, erilaiset liikkumis- ja havaintomotoriset taidot) ja kehonhallinnassa.

Opintojakson aikana opiskelija saa työskentelystään oppimista edistävää palautetta vuoropuheluna opettajan, opiskelijan ja ryhmän välillä. Palaute on tavoitteita tukevaa ja eteenpäin vievää. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaiset oppimisen tavoitteet.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- *yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältö suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, mutta sisältöön ei kuulu vanhojentanssien harjoittelu. Vanhojentanssit harjoitellaan omana opintojaksonaan (LI08).

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija opettelee pitämään huolta omasta toimintakyvystään sekä ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelijan vuorovaikutusosaaminenkehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla niin, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan.
- Opiskelija kehittää itsesäätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelemistä sekä edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu jatkuvaan näyttöön oppitunneille osallistumalla, ja sitä toteutetaan esimerkiksi opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin kautta. Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan osallisuutta yhteisten opintojakson sisältöjen suunnitteluun ja aktiiviseen toteuttamiseen.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan kykyä toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistä toimintaa ja tavoitteita edistäen, saaden erityisesti palautetta tavoitteiden onnistumisesta ja kehittymisestä. Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan liikuntatietojen ja -taitojen soveltamista ja luovuutta erilaisissa liikuntatehtävissä ja -muodoissa, erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkoliikunnassa.

Opintojakson arviointi koostuu monipuolisesta arviointiprosessin aikaisesta työskentelystä (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) sekä jatkuvasta osaamisen näytöstä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson työskentelyn, tiedon ja taidon osa-alueiden tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan liikehallintatekijöissä, motorisissa perusliikuntataidoissa kehonhallinnassa ja vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson aikana opiskelija saa työskentelystään oppimista edistävää palautetta vuoropuheluna opettajan, opiskelijan ja ryhmän välillä. Palaute on tavoitteita tukevaa ja eteenpäin vievää. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaiset oppimisen tavoitteet.

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija opettelee pitämään huolta omasta toimintakyvystään sekä ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää aivojaan ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien omaa opiskeluvireyttään ja oppimisedellytyksiään.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa oman opiskeluvireyden havainnoinnissa ja edistämisessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi pohjautuu jatkuvaan näyttöön oppitunneille osallistumalla, ja sitä toteutetaan esimerkiksi opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin kautta. Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan osallisuutta yhteisten opintojakson sisältöjen suunnitteluun ja aktiiviseen toteuttamiseen. Opiskelija arvioi itselleen asettamiaan psyykkis-sosiaalisia tavoitteita ja niiden toteutumista oman toiminta- ja opiskelukyvyn lisäämiseksi yhdessä opettajan kanssa.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan kykyä toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistä toimintaa ja tavoitteita edistäen, saaden erityisesti palautetta tavoitteiden onnistumisesta ja kehittymisestä. Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan liikuntatietojen ja -taitojen soveltamista ja luovuutta erilaisissa liikuntatehtävissä ja -muodoissa, erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkoliikunnassa.

Opintojakson arviointi koostuu monipuolisesta arviointiprosessin aikaisesta työskentelystä (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) sekä jatkuvasta osaamisen näytöstä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson työskentelyn, tiedon ja taidon osa-alueiden tavoitteet.

Opintojakson aikana opiskelija saa työskentelystään oppimista edistävää palautetta vuoropuheluna opettajan, opiskelijan ja ryhmän välillä. Palaute on tavoitteita tukevaa ja eteenpäin vievää. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaiset oppimisen tavoitteet.

Pallopelit, 2 op (LI06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan monipuolisesti erilaisiin pallo- ja muihin peleihin vaihtelevissa ryhmissä.
- Opintojaksolla harjoitetaan havaintomotoriikkaa ja vuorovaikutustaitoja eri palloiluvälineiden avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Eri pallopelien taitoharjoittelu ja pelaaminen erilaisissa oppimisympäristöissä. Opintojakso sopii kaikille palloilusta kiinnostuneille opiskelijoille, aloittelijoista pidempään harrastaneille.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija opettelee pitämään huolta omasta toimintakyvystään sekä ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija edistää omalla toiminnallaan yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä kehittää itsesäätelyn taitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat oppivat kokemaan yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opintojakson hyväksytty suorittaminen vaatii säännöllistä ja aktiivista osallistumista ja muiden mahdollisten opintojaksolla annettujen tehtävien tekemistä. Arviointi pohjautuu jatkuvaan näyttöön oppitunneille osallistumalla, ja sitä toteutetaan

esimerkiksi opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin kautta. Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan osallisuutta yhteisten opintojakson sisältöjen suunnitteluun ja aktiiviseen toteuttamiseen.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan kykyä toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistä toimintaa ja tavoitteita edistäen, saaden erityisesti palautetta tavoitteiden onnistumisesta ja kehittymisestä. Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan liikuntatietojen ja -taitojen soveltamista ja luovuutta erilaisissa liikuntatehtävissä palloiluvälinettä hyödyntäen, erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkoliikunnassa.

Opintojakson arviointi koostuu monipuolisesta arviointiprosessin aikaisesta työskentelystä (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) sekä jatkuvasta osaamisen näytöstä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson työskentelyn, tiedon ja taidon osa-alueiden tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan liikehallintatekijöissä, motorisissa perusliikuntataidoissa ja vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson aikana opiskelija saa työskentelystään ja taidollisesta oppimisestaan oppimista edistävää palautetta vuoropuheluna opettajan, opiskelijan ja ryhmän välillä. Palaute on tavoitteita tukevaa ja eteenpäin vievää. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaiset oppimisen tavoitteet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kehonhuolto, 2 op (LI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on lisätä kehotuntemusta ja löytää erilaisia kehonhuollon keinoja oman hyvinvoinnin tukemiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso sisältää erilaisia kehonhuollon menetelmiä, joissa hyödynnetään esimerkiksi kehonhallintaan, lihastasapainoon, ryhtiin, liikkuvuuteen, rentoutukseen ja hengitykseen liittyviä harjoitteita esimerkiksi joogan, pilateksen, tankotanssin, kuntosalin sekä erilaisten välineiden avulla ja eri toimintaympäristöissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija opettelee pitämään huolta omasta toimintakyvystään sekä ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu ongelmanratkaisutilanteissa kehittäen aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti kehon tuntemuksen lisäämisen kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opintojakson hyväksytty suorittaminen vaatii säännöllistä ja aktiivista osallistumista ja muiden mahdollisten annettujen tehtävien tekemistä. Arviointi pohjautuu jatkuvaan näyttöön oppitunneille osallistumalla, ja sitä toteutetaan esimerkiksi opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin kautta. Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan osallisuutta yhteisten opintojakson sisältöjen suunnitteluun ja aktiiviseen toteuttamiseen.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan kykyä toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistä toimintaa ja tavoitteita edistäen, saaden erityisesti palautetta tavoitteiden onnistumisesta ja kehittymisestä sekä omien kehohuoltoon ja -hallintaan liittyvien tehtävien onnistumisesta ja vaikutuksesta hyvinvointiinsa. Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan kehonhuoltoon liittyvien tietojen ja taitojen soveltamista sekä luovuutta erilaisissa liikuntatehtävissä.

Opintojakson arviointi koostuu monipuolisesta arviointiprosessin aikaisesta työskentelystä (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) sekä jatkuvasta osaamisen näytöstä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson työskentelyn, tiedon ja taidon osa-alueiden tavoitteet ja miten oivaltaa niiden merkityksen kehonhuollossa ja hyvinvointinsa edistämisessä.

Opintojakson aikana opiskelija saa työskentelystään ja taidollisesta oppimisestaan oppimista edistävää palautetta vuoropuheluna opettajan, opiskelijan ja ryhmän välillä. Palaute on tavoitteita tukevaa ja eteenpäin vievää. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaiset oppimisen tavoitteet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vanhat tanssit, 2 op (LI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on oppia tanssietikettiä, muiden huomioonottamista, vuorovaikutusta sekä kehittää rytmikykyä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vanhojen tanssien harjoittelu sekä tansseihin sisältyvät näytökset.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla kehitetään opiskelijan myönteistä minäkuvaa niin että hän oppii hän oppii arvostamaan itseään. Opintojaksolla edistetään yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta laajemmin kouluyhteisössä, vastuullisuutta sekä vahvistetaan ilmaisun säätelemistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tanssiliikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opintojakson hyväksytty suorittaminen vaatii säännöllistä ja aktiivista osallistumista tanssiharjoituksiin sekä opintojakson näytöksiin. Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan kykyä toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistä toimintaa ja tavoitteita edistäen, saaden erityisesti palautetta tavoitteiden onnistumisesta ja kehittymisestä. Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan liikuntataitojen soveltamista ja luovuutta erilaisissa tanssin rytmillisissä tehtävissä toimien yksin, parin ja ryhmän kanssa.

Opintojakson arviointi koostuu monipuolisesta arviointiprosessin aikaisesta työskentelystä (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) sekä jatkuvasta osaamisen näytöstä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson työskentelyn, tiedon ja taidon osa-alueiden tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan taidollisissa, tiedollisissa ja vuorovaikutusta vaativissa oppimistilanteissa.

Opintojakson aikana opiskelija saa työskentelystään oppimista edistävää palautetta vuoropuheluna opettajan, opiskelijan ja ryhmän välillä. Palaute on tavoitteita tukevaa ja eteenpäin vievää. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaiset oppimisen tavoitteet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ryhmäliikunta ja tanssi, 2 op (LI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kehittää luovuutta ja itseilmaisua erilaisten tanssi- ja ryhmäliikuntamuotojen avulla.
- Opintojakson tavoitteena on kehittää monipuolisesti fyysistä kuntoa sekä rytmikykyä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan ryhmän toiveiden mukaisesti monipuolisesti ryhmäliikunnan (esim. sisäpyöräily, aerobic, bodycombat, balance, step, lihaskuntojumpat, crosscore, pumppi) ja tanssin eri muotoihin (esim. jazz, afro, katutanssit, salsa, baletti).
- Opintojaksolla pyritään vierailemaan myös eri liikuntakeskuksissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen hyvinvointiosaamista sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.
- Liikunnalla vahvistetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä toimintakyvyn edellytyksiä, jotta opiskelija selviää erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso kehittää luovuutta, itsensä ilmaisua ja ongelmaratkaisua vahvistaen näin opiskeluvireyttä ja edistäen oppimista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opintojakson hyväksytty suorittaminen vaatii säännöllistä ja aktiivista osallistumista ja muiden mahdollisten opintojaksolla annettujen tehtävien tekemistä. Arviointi pohjautuu jatkuvaan näyttöön oppitunneille osallistumalla, ja sitä toteutetaan esimerkiksi opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin kautta. Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan osallisuutta yhteisten opintojakson sisältöjen suunnitteluun ja aktiiviseen toteuttamiseen.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan kykyä toimia itsenäistä työskentelyä vaativissa tilanteissa kuin myös erilaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistä toimintaa ja tavoitteita edistäen, saaden erityisesti palautetta tavoitteiden onnistumisesta ja kehittymisestä. Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan liikuntatietojen ja -taitojen soveltamista, kehittymistä ja luovuutta erilaisissa liikuntatehtävissä ja -muodoissa erilaisissa oppimisympäristöissä.

Opintojakson arviointi koostuu monipuolisesta arviointiprosessin aikaisesta työskentelystä (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) sekä jatkuvasta osaamisen näytöstä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson työskentelyn, tiedon ja taidon osa-alueiden tavoitteet fyysisesti, psyykkisesti kuin sosiaalisesti.

Opintojakson aikana opiskelija saa työskentelystään ja toiminnastaan oppimista edistävää palautetta vuoropuheluna opettajan, opiskelijan ja ryhmän välillä. Palaute on tavoitteita tukevaa ja eteenpäin vievää. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaiset oppimisen tavoitteet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuntosaliharjoittelu, 2 op (LI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Fyysisen toimintakyvyn ja lihasvoiman harjoittaminen.
- Tutustutaan kuntosaliharjoittelun perusteisiin ja monipuoliseen lihasvoimaharjoitteluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perustekniikoiden harjoittelu, kehonhallinta ja lihashuolto sekä saliharjoittelun yksilöllinen suunnittelu ja rytmittäminen.
- Opintojaksolla hyödynnetään liikuntateknologiaa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen hyvinvointiosaamista sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.
- Liikunnalla vahvistetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä toimintakyvyn edellytyksiä, jotta opiskelija selviää erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opintojakson hyväksytty suorittaminen vaatii säännöllistä ja aktiivista osallistumista ja muiden mahdollisten opintojaksolla annettujen tehtävien tekemistä. Arviointi pohjautuu jatkuvaan näyttöön oppitunneille osallistumalla, ja sitä toteutetaan esimerkiksi opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin kautta. Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan osallisuutta yhteisten opintojakson sisältöjen suunnitteluun ja aktiiviseen toteuttamiseen.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan kykyä toimia erilaisissa yksilön vastuuta ja turvallisuutta korostavissa opetustilanteissa sekä vuorovaikutustilanteissa yhteistä toimintaa ja tavoitteita edistäen, saaden erityisesti palautetta tavoitteiden onnistumisesta ja kehittymisestä. Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan liikuntatietojen ja -taitojen soveltamista kuntosaliympäristössä, turvallisuutta painottaen erilaisten lisäpaino- ja kehonpainoharjoitteiden avulla sekä kehonhallintaa vaativissa tekniikoissa.

Opintojakson arviointi koostuu monipuolisesta arviointiprosessin aikaisesta työskentelystä (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) sekä jatkuvasta osaamisen näytöstä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson työskentelyn, tiedon ja taidon osa-alueiden tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kuntosaliharjoittelun tekniikoissa, työskentelytaidoissa yksin ja eri ryhmäkokoonpanoissa ja taidossa suunnitella tavoitteiden mukaisia kuntosali-ohjelmia.

Opintojakson aikana opiskelija saa työskentelystään ja taidollisesta oppimisestaan oppimista edistävää palautetta vuoropuheluna opettajan, opiskelijan ja ryhmän välillä. Palaute on tavoitteita tukevaa ja eteenpäin vievää. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaiset oppimisen tavoitteet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Inttikuntoon, 2 op (LI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on hankkia valmiuksia asevelvollisuuden tai naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittamiseen tai erikoisjoukkokoulutukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan asevelvollisuusympäristöön mm. maastopäivän ja muun käytännön harjoittelun kautta. Lisäksi saadaan tietoa varusmiespalveluksesta sekä puolustusvoimista työnantajana.
- Opintojakso voidaan toteuttaa yhteistyössä puolustusvoimien ja muiden asiantuntijatahojen (esim. personal trainer, terveydenhoitaja) kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen hyvinvointiosaamista sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.
- Liikunnalla vahvistetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä toimintakyvyn edellytyksiä, jotta opiskelija selviää erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla edistetään yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta.

Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opintojakson hyväksytty suorittaminen vaatii säännöllistä ja aktiivista osallistumista ja muiden mahdollisten opintojaksolla annettujen tehtävien tekemistä. Arviointi pohjautuu jatkuvaan näyttöön oppitunneille osallistumalla, ja sitä toteutetaan esimerkiksi opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin kautta. Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan osallisuutta yhteisten opintojakson sisältöjen suunnitteluun ja aktiiviseen toteuttamiseen. Opiskelija arvioi itselleen asettamiaan fyysis-psyykkis-sosiaalisia tavoitteita ja niiden toteutumista oman toimintakyvyn lisäämiseksi yhdessä opettajan kanssa.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan kykyä toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistä toimintaa ja tavoitteita edistäen, saaden erityisesti palautetta tavoitteiden onnistumisesta ja kehittymisestä. Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan liikuntatietojen ja -taitojen soveltamista ja luovuutta erilaisissa liikuntatehtävissä ja -muodoissa, erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkoliikunnassa asevelvollisuusympäristö huomioiden.

Opintojakson arviointi koostuu monipuolisesta arviointiprosessin aikaisesta työskentelystä (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) sekä jatkuvasta osaamisen näytöstä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson työskentelyn, tiedon ja taidon osa-alueiden tavoitteet.

Opintojakson aikana opiskelija saa työskentelystään ja tavoitteidensa edistymisestä oppimista edistävää palautetta vuoropuheluna opettajan, opiskelijan ja ryhmän välillä. Palaute on tavoitteita tukevaa ja eteenpäin vievää. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaiset oppimisen tavoitteet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Liikuntatutor toiminta, 2 op (LI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on edistää opiskelijoiden ja koko muun kouluyhteisön hyvinvointia liikuntatutoreiden kehittämien toimintamuotojen avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältönä on aktiivinen ja monipuolinen osallistuminen liikuntatutortoimintaan (esim. kuntosali- ja palloiluvuorojen pitäminen, tapahtumien järjestäminen, ryhmäytyminen, välituntiliikunta).
- Opintojakso voidaan toteuttaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa (esim. Keski-Suomen liikunta, yliopisto).
- Uudet liikuntatutorit valitaan vuosittain hakemusten perusteella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Liikuntatutortoiminta edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla.

Opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta vahvistaen samalla opiskelu- ja työelämävalmiuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opintojakson hyväksytty suorittaminen vaatii säännöllistä ja aktiivista osallistumista ja muiden mahdollisten opintojaksolla annettujen tehtävien tekemistä yksin ja eri ryhmäkokoonpanoissa sekä kirjallisten dokumentointien todentamista ajankäytöstä. Opintojakson voi hajauttaa useammalle lukukaudelle ja sen tekemisestä voi saada tehtyjen tuntien mukaisesti 2-6 opintopistettä.

Opintojakson arviointi koostuu monipuolisesta arviointiprosessin aikaisesta työskentelystä (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) sekä jatkuvasta osaamisen näytöstä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson työskentelyn, tiedon ja taidon osa-alueiden tavoitteet.

Opintojakson aikana opiskelija saa työskentelystään oppimista edistävää palautetta vuoropuheluna opettajan, opiskelijan ja ryhmän välillä. Palaute on tavoitteita tukevaa ja eteenpäin vievää. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaiset oppimisen tavoitteet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Peli ja leikit, 2 op (LI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on pelata erilaisia pelejä ja leikkejä sisällä ja ulkona edistäen näin hyvinvointia, vuorovaikutusta ja luovuutta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältönä ryhmän kanssa yhdessä suunnitellut pelit ja leikit.
- Opintojaksolla hyödynnetään liikuntateknologiaa ja pyritään tekemään yhteistyötä yliopiston ja ammattikorkeakoulun soveltavan liikunnan kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija opettelee pitämään huolta omasta toimintakyvystään sekä ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään ja saa keinoja itsesäätelyyn, omien tunteiden tunnistamiseen ja ymmärtämiseen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pelien ja leikkien tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opintojakson hyväksytty suorittaminen vaatii säännöllistä ja aktiivista osallistumista ja muiden mahdollisten annettujen tehtävien tekemistä. Arviointi pohjautuu jatkuvaan näyttöön oppitunneille osallistumalla, ja sitä toteutetaan esimerkiksi opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin kautta. Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan osallisuutta yhteisten opintojakson sisältöjen suunnitteluun ja aktiiviseen toteuttamiseen.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan kykyä toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistä toimintaa ja tavoitteita edistäen, saaden erityisesti palautetta tavoitteiden onnistumisesta ja kehittymisestä. Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan liikuntatietojen ja -taitojen soveltamista ja luovuutta erilaisissa liikuntatehtävissä ja -muodoissa, erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkoliikunnassa.

Opintojakson arviointi koostuu monipuolisesta arviointiprosessin aikaisesta työskentelystä (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) sekä jatkuvasta osaamisen näytöstä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson työskentelyn, tiedon ja taidon osa-alueiden tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Opintojakson aikana opiskelija saa työskentelystään oppimista edistävää palautetta vuoropuheluna opettajan, opiskelijan ja ryhmän välillä. Palaute on tavoitteita tukevaa ja eteenpäin vievää. Arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainitut laaja-alaiset oppimisen tavoitteet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opin, osaan ja voin hyvin, 8 op (TII01)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

KOKEILEVA NYKYTAIDE, 6 op (KUMULI05)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.17. Musiikki (MU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

*Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.*

*Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.*

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan*
- *syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan*
- *käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.*

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun*
- *kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa*
- *ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.*

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista*
- *oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin*
- *osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen*
- *huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.*

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä*
- *asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan*
- *osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen*
- *ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevissa kysymyksissä.*

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

MU01 Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU01)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan*
- *uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita*
- *harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti*
- *tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan*
- *ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa*
- *ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa*
- *toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.*

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- *monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto*
- *luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät*
- *musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto*
- *musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet*
- *mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin*

Paikallinen lisäys

- Kiertotalous: Aihekokonaisuuteen kuuluu kiertotaloustehtävä, missä avaamme käsitettä oppiaineen teemoihin sopivalla tavalla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä.

Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä.

Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvosana määräytyy opintojaksokohtaisesti sovitulla tavalla koostuen useammasta eri osa-alueesta, kuten tuntiaktiivisuudesta, mahdollisesta soitto- ja/tai laulunäytteestä, itsenäisistä tehtävistä ja ryhmätöistä sekä itsearvioinnista. Pääpaino arvioinnissa on tuntiaktiivisuudessa. Arvioinnissa korostuu prosessin arviointi. Tästä syystä arvioinnin tekeminen vaatii opiskelijoiden jatkuvaa ja aktiivista läsnäoloa tunneilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

MU01-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä opintovuotena.

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

MU02 Syke - musiikki meillä, 2 op (MU02)

Opintojakson moduulit

- Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke – soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa*
- *kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan*
- *analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä*
- *heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.*

Keskeiset sisällöt

Syke – soiva ilmaisu

- *musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto*

- *suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit*
- *luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä.

Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä.

Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvosana määräytyy opintojaksokohtaisesti sovitulla tavalla koostuen useammasta eri osa-alueesta, kuten tuntiaktiivisuudesta, mahdollisesta soitto- ja/tai laulunäytteestä, itsenäisistä tehtävistä ja ryhmätöistä sekä itsearvioinnista. Pääpaino arvioinnissa on tuntiaktiivisuudessa. Arvioinnissa korostuu prosessin arviointi. Tästä syystä arvioinnin tekeminen vaatii opiskelijoiden jatkuvaa ja aktiivista läsnäoloa tunneilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

MU03 Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU03)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*

- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroin asteikolla 4–10. Opintojakson arvosana määräytyy opintojaksokohtaisesti sovitulla tavalla koostuen useammasta eri osa-alueesta, kuten tuntiaktiivisuudesta, mahdollisesta soitto- ja/tai laulunäytteestä, itsenäisistä tehtävistä ja ryhmätöistä sekä itsearvioinnista. Pääpaino arvioinnissa on tuntiaktiivisuudessa. Arvioinnissa korostuu prosessin arviointi. Tästä syystä arvioinnin tekeminen vaatii opiskelijoiden jatkuvaa ja aktiivista läsnäoloa tunneilla.

MU04 Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU04)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa*
- *ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta*
- *syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista*
- *hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.*

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- *moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu*
- *musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan*
- *musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroin asteikolla 4–10. Opintojakson arvosana määräytyy opintojaksokohtaisesti sovitulla tavalla koostuen useammasta eri osa-alueesta, kuten tuntiaktiivisuudesta, mahdollisesta soitto- ja/tai laulunäytteestä, itsenäisistä tehtävistä ja ryhmätöistä sekä itsearvioinnista. Pääpaino arvioinnissa on tuntiaktiivisuudessa. Arvioinnissa korostuu prosessin arviointi. Tästä syystä arvioinnin tekeminen vaatii opiskelijoiden jatkuvaa ja aktiivista läsnäoloa tunneilla.

MU05 Bändi - yhtyesoittoa pienryhmissä, 2 op (MU05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on syventää ja ylläpitää omia soitto-ja laulutaitoja sekä kartuttaa yhteismusisointitaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kukin voi valita roolinsa yhtyeessä, voi keskittyä siihen missä on jo ennestään taitoja tai ottaa uusia haasteita.
- Valitaan ohjelmisto ryhmän taso ja toiveet huomioon ottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Hyvinvointiosaaminen

Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan Lyseon lukiossa.

Muodostetaan bändejä tai muita soittokokoonpanoja, harjoitellaan ohjelmisto ja tehdään nauhoitus tai esiinnytään.

MU06 Kitara ja ukulele - soitetaan yhdessä, 2 op (MU06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on edistyminen ja soittorutiinien oppiminen kitaran ja/tai ukulelen soitossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan sointumerkeistä, tabulatuureista ja nuoteista soittamiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan Lyseon lukiossa.

Kurssilla perehdytään kitaran- ja ukulelen soittoon. Tutustutaan sointumerkeistä, tabulatuureista ja nuoteista soittamiseen. Kurssi voi sisältää soveltuvin osin myös pianolla säestämistä. Soittoa pienryhmissä ja isommissa ryhmissä.

Kitaransoitossa pidemmällä oleville mahdollisuus opintojakson suorittaminen omatoimisesti omalla ajalla. Suoritusohjeet musiikin opettajalta.

MU07 Sävellysprojekti - luodaan omaa musiikkia, 2 op (MU07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja ja oppii myös uusia työtapoja luoda oma sävellys kuultavaan muotoon.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oma biisin luominen, säveltäminen vain itselle tai esitettäväksi julkisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan Lyseon lukiossa.

Tavoitteena on kehittää taitoja musiikin luovassa prosessissa, sävellyksessä, sanoituksessa, sovituksessa, äänittämisessä ja miksauksessa. Kurssilla voi suuntautua oman kiinnostuksen mukaan joihinkin edellä mainituista osa-alueista ja tuottaa musiikkia välillä itsenäisesti työskennellen, välillä yhdessä muiden kanssa.

MU08 Kuoro/lauluyhtye, 1 op (MU08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuorossa opiskellaan äänenmuodostusta sekä hengitys- ja rentoutustekniikkaa. Tavoitteena on löytää luonnollinen ja terve äänenkäyttö erilaisilla harjoituksilla. Kurssilla opitaan, kuinka lauletaan moniäänisesti. Kuoro esiintyy koulun juhlissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso toteutetaan Lyseon lukiossa.

Opintojakso arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MU09 Projekti 1, 1 op (MU09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija asettaa itse projektilleen sisällön mukaisen tavoitteen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö muotoutuu projektin mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan Lyseon lukiossa.

Projektin suorittamistavoista ja sen dokumentoinnista (esim. päiväkirja) sovitaan aina musiikin opettajan kanssa.

Omatoiminen projekti voi olla esim.

- bändi tai muu yhtyetoiminta
- oma sävellysprojekti
- osallistuminen ääni-ja valotekniikan tekemiseen koulun tapahtumissa

- musiikkiopinnot koulun ulkopuolella
- kuorotoimintaan osallistuminen

MU10 Projekti 2, 1 op (MU10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija asettaa itse projektilleen sisällön mukaisen tavoitteen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö muotoutuu projektin mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan Lyseon lukiossa.

Projektin suorittamistavoista ja sen dokumentoinnista (esim. päiväkirja) sovitaan aina musiikin opettajan kanssa.

Omatoiminen projekti voi olla esim.

- bändi tai muu yhtyetoiminta
- oma sävellysprojekti
- osallistuminen ääni-ja valotekniikan tekemiseen koulun tapahtumissa
- musiikkiopinnot koulun ulkopuolella
- kuorotoimintaan osallistuminen

MU11 Projekti 3, 2 op (MU11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija asettaa itselleen projektin sisällön mukaisen tavoitteen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö muotoutuu projektin mukaan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan Lyseon lukiossa.

Projektin suorittamistavoista ja sen dokumentoinnista (esim. päiväkirja) sovitaan aina musiikin opettajan kanssa.

Omatoiminen projekti voi olla esim.

- bändi tai muu yhtyetoiminta
- oma sävellysprojekti
- osallistuminen ääni-ja valotekniikan tekemiseen koulun tapahtumissa
- musiikkiopinnot koulun ulkopuolella
- kuorotoimintaan osallistuminen

MU12 Projekti 4, 2 op (MU12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija asettaa itselleen projektin sisällön mukaisen tavoitteen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö muotoutuu projektin mukaan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan Lyseon lukiossa.

Projektin suorittamistavoista ja sen dokumentoinnista (esim. päiväkirja) sovitaan aina musiikin opettajan kanssa.

Omatoiminen projekti voi olla esim.

- bändi tai muu yhtyetoiminta
- oma sävellysprojekti
- osallistuminen ääni-ja valotekniikan tekemiseen koulun tapahtumissa
- musiikkiopinnot koulun ulkopuolella
- kuorotoimintaan osallistuminen

Me kulttuurin maailmassa, 6 op (TII04)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

KOKEILEVA NYKYTAIDE, 6 op (KUMULI05)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Osaamisen tunnustaminen, 2 op (MUO)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Jyväskylän koulutuskuntayhtymän Gradian lukioissa Lyseossa ja Schildtissä opiskelija osoittaa opinto-ohjaajalle hakemuksen osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan on esitettävä luotettava selvitys muualla suorittamistaan musiikin opinnoistaan tai osaamisestaan. Suorituksen saamiseksi opiskelijan tulee täyttää, printata ja allekirjoittaa Wilman lomake Osaamisen tunnustaminen. Lomakkeen lisäksi opiskelijan on toimitettava tarvittavat todistukset opinto-ohjaajalle Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä. Laajuus vaihtelee 2-4 opintopistettä. Esim. musiikkikoulun päättötodistuksesta saa 4 opintopistettä. Osaamisen tunnustamisella ei voi korvata musiikin opetussuunnitelmassa olevia pakollisia eikä syventäviä opintokokonaisuuksia. Opinto-ohjaaja varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaa lukio-opetuksen tavoitteita. Opintojen laajuuden tarkistamisessa ja hyväksymisessä rehtori ja musiikinopettajat voivat olla tarvittaessa mukana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson vapaa kuvaus

7.18. Kuvataide (KU)

Oppiaineen tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiselle.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt

teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan ***hyvinvointiosaamista*** *kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.*

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään ***vuorovaikutusosaamista*** *rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.*

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös ***monitieteinen ja luova osaaminen*** *kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.*

Yhteiskunnallista osaamista *syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.*

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.*

Globaali- ja kulttuuriosaamista *syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan*

käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä*
- *tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy*
- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.*

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa*
- *hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa*
- *osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa*
- *ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.*

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle*
- *syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja*
- *kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa*
- *syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta*
- *tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.*

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01)

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria*
- *tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Paikalliseen kuvataiteeseen/kuvataitelijoihin tutustuminen taiteilijavierailujen ja ateljé- ja museokäyntien avulla. Kaikki opintojakson opiskelijat tutustuvat paikallisiin museoihin ja tavoitteena on tehdä museokäynnit ja kuvataiteen genre osaksi opiskelijoiden tavanomaisia vapaa-ajanviettotapoja
- Yhteistyö korkeakoulujen, yliopistojen taidelaitosten, esim. Aalto -yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun kanssa.
- Hyvinvointi keskiössä

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*

- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen ja ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoiden omien kuvien näkyväksitekeminen pitkäkestoisella tuella, ensimmäisestä kuvataideopintojaksosta alkaen. Rohkaisu voi olla esim. oman taiteen julkaisemiseen koulun live- tai digitaalisilla foorumeilla
- Opintokokonaisuuteen kuuluu myös yhden oppitunnin mittainen kiertotaloustehtävä, missä avaamme myös käsitettä 'tulevaisuustaidot' oppiaineelle luonteenomaisella tavalla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu aineryhmän vuosittain laatimaan arviointisuunnitelmaan, joka on opiskelijoiden nähtävissä ja johon opiskelijat perehdytetään opintojakson alussa.

Kuvataiteen arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla

tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arviointi kohdistuu visuaaliseen havaitsemiseen ja ajatteluun, kuvalliseen tuottamiseen, visuaalisen kulttuurin tulkintaan sekä esteettiseen, ekologiseen ja eettiseen arvottamiseen. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä*
- *perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön*
- *soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista*
- *kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä*
- *ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Oman käsialan löytäminen monipuoleisena kuvien tekijänä, tutustuminen korikaupungin arkkitehtooniseen ympäristöön itse kuvaten, ekskursioiden ja museokäyntien sekä arkkitehtivieraiden ja paikallisten taiteilijavieraiden avulla
- Yhteistyö korkeakoulujen, yliopistojen taidelaitosten, esim. Aalto -yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun kanssa.
- Hyvinvointi keskiössä

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*

- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa*
- *arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- Oman kotikaupungin rakennushistoriallisiin aikakerrostumiin tutustuminen mahdollisuuksien mukaan. Esim. yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa. Elävän kaupunkikeskustan kehittämiseen perehtyminen alan arkkitehtien/taiteilijoiden kanssa esim. työpajatoiminnan avulla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu aineryhmän vuosittain laatimaan arviointisuunnitelmaan, joka on opiskelijoiden nähtävissä ja johon opiskelijat perehdytetään opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijoiden omien kuvien tekemisen tuki ja rohkaisu omaehtoiseen näyttelytoimintaan jatkuu.

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU03)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä*
- *laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin*
- *tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja*
- *hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää*
- *tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita*
- *tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Yhteistyö paikallisten media-/valokuva-/elokuva-alan toimijoiden kanssa vierailuin studioissa, työhuoneilla ja näyttelyissä.Tutustuminen paikallisiin toimijoihin ja toimintaan osallistuminen.
- Yhteistyö korkeakoulujen, yliopistojen taidelaitosten, esim. Aalto -yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun kanssa.
- Hyvinvointi keskiössä

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Median kuvat

- *kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla*
- *median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*

- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- Taiteellistavoitteinen mediatyöskentely alan osaajien opastuksessa työpajahengessä. Mahdollisuuksien mukaan ekskursiot ja mediastudioissa työskentely sekä ammattilaisten vierailut koululla pidettäviin opastuksiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu aineryhmän vuosittain laatimaan arviointisuunnitelmaan, joka on opiskelijoiden nähtävissä ja johon opiskelijat perehdytetään opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson suorittaminen on mahdollista pakollisten opintojaksojen suorittamisen jälkeen.

Opiskelijoiden omaehtoista visuaalista tuottamista ja oman tekemisen julkaisemista tuetaan ja kannustetaan myös liikkuvan kuvan ja kaikenmuotoisen mediakuvan saralla.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04)

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*
- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*
- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykytaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*
- *tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Opintokokonaisuuden aikana tulee tutuksi paikallisten taiteilijoiden työhuoneet, taiteen eri tyylilajit ja taidehistorialliset sekä nykyiset tyylikaudet.
- Tutuksi tulee myös prosessi ideasta valmiiksi teokseksi sekä näyttelyn tekemisen eri työvaiheet jyrytyksestä ripustukseen ja lehdistötilaisuuden kautta näyttelyn avajaisiin ja lehdissä julkaistuihin arviointeihin.
- Osallistumme jokavuotiseen Jyväskylän Taiteilijaseuran Nuorten Näyttelyyn
- Yhteistyö korkeakoulujen, yliopistojen taidelaitosten, esim. Aalto -yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun kanssa.
- Hyvinvointi keskiössä

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen kuvat

- *kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot*
- *taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena*
- *teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opimme henkilökohtaisella tasolla jotain universaalia ja ikiaikaista prosessista, mitä on kuvien tekeminen omalle itselleen ja niiden julkinen esillelaitto taiteilijan ominaisuudessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu aineryhmän vuosittain laatimaan arviointisuunnitelmaan, joka on opiskelijoiden nähtävissä ja johon opiskelijat perehdytetään opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhä jatkamme koko opiskeluajan kestävää oman kuvantekemisen kannustamista ja tuemme opiskelijan oman äänen esiintuomista hänen mielekkääksi kokemillaan foorumeilla.

Opintojakso on mahdollista opiskella myös englannin kielellä Schildtin lukion kansainvälisyyspolulla.

Kokeileva taide, 2 op (KU05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oppia seuraamaan ja arvioimaan taiteen ajankohtaisia ilmiöitä, oivaltamaan niiden visuaalisia merkityksiä sekä soveltamaan havaintojaan omassa ilmaisussaan.
- Oppia ymmärtämään ja käyttämään uusia keinoja erilaisten ilmiöiden parissa työskenneltäessä sekä harjaantua tavoitteelliseen prosessinomaiseen toimintaan.
- Rohkaistua esittämään ja jakamaan omaa ilmaisuaan uusilla julkisilla foorumeilla. Poikkitaiteelliset tapahtumat ovat hyvä foorumi opintojakson sisältöjen esittämiseen esim. pihakatu- tai puistoympäristössä.
- Yhteistyö korkeakoulujen, yliopistojen taidelaitosten, esim. Aalto -yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun kanssa.
- Hyvinvointi keskiössä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ajankohtaisen ja tulevaisuuden taiteen taustalla vaikuttavat monialaiset ilmiöt ja erilaiset taidekäsitykset. Kulttuurien välinen vuorovaikutus, taiteiden väliset projektit koulussa ja koulun ulkopuolella. Teoksen ei tarvitse olla aika- ja paikkasidonnainen, toisaalta ympäristön kanssa keskusteleva muoto voi muuttua tilan ja paikan vaihtuessa.
- Taiteen monimuotoisuuden ja oman ilmaisukielen löytäminen esim. yhteisö- tai performanssitaiteen keinoin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson arviointi perustuu aineryhmän vuosittain laatimaan arviointisuunnitelmaan, joka on opiskelijoiden nähtävissä ja johon opiskelijat perehdytetään opintojakson alussa.

Kuvataiteen arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu visuaaliseen havaitsemiseen ja ajatteluun, kuvalliseen tuottamiseen, visuaalisen kulttuurin tulkintaan sekä esteettiseen, ekologiseen ja eettiseen arvottamiseen. Opintojaksojen arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen oman käsialan löytyminen ja kehittyminen, sen myötä syntyneet työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla rohkaistaan uusien työtapojen löytämiseen ja opiskeluympäristöjen innovoivaan käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Koulukohtainen soveltava opintojakso on mahdollista suorittaa ensimmäisen pakollisen opintojakson jälkeen.

Valokuvat ja liikkuvat kuvat, 2 op (KU06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustua valokuvan ja liikkuvan kuvan peruselementteihin. Syventyä oman valinnan mukaan opintojaksolla esiteltyihin vaihtoehtoihin, esim. valokuvaan ja liikkuvaan kuvaan kulttuuri-ilmiöinä oman tekemisen kautta
- Opiskelija voi mahdollisuuksien mukaan syventyä esimerkiksi digitaalisen valokuvauksen tekniikkaan, pimiötyöskentelyyn, valokuvailmaisun, kuvakerronnan, kuvankäsittelyn sekä kuvan jakamisen perusteisiin ja menetelmiin. Opiskelija kehittää kuvanluku- ja medialukutaitoa taidevalokuvaa, kuvajournalismia ja valokuvakulttuurin historiallista

kuvastoa sekä uusia, nopeasti muuttuvia ilmiöitä tarkastelemalla, analysoimalla ja mallintamalla tavoitteena ymmärtää valokuvaajan valta ja vastuu kaikissa valokuvaukseen, kuvan tallentamiseen, muokkaamiseen ja levittämiseen liittyvissä vaiheissa. Tuottaa omia valokuvia, valokuvaesityksiä sekä mediasisältöjä ja arvioida niitä kunkin menetelmän laadullisten kriteerien, kuva-analyysin ja mediakritiikin näkökulmasta.
- Tutustua paikallisiin elokuva- ja valokuva-alan toimijoihin. Valokuvanäyttelyissä vieraileminen ja niihin osallistuminen. Keskeisenä kiinnostuksen kohteena taidevalokuvaus ja sen paikallisyhdistykset ja näyttelytilat
- Yhteistyö korkeakoulujen, yliopistojen taidelaitosten, esim. Aalto -yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun kanssa.
- Hyvinvointi keskiössä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään kameran toimintaan ja oheislaitteisiin sekä mobiililaitteisiin ja niiden valokuvasovelluksiin.Tutustutaan myös yleisimpiin kuvankäsittelyohjelmistoihin ja niiden käyttöön valokuvan perusmuokkauksessa. Tarkastellaan valokuvauksen tekniikoita ja historiaa, lajityyppejä ja valokuvailmaisua taide- ja dokumenttikuvauksen muotona erilaisia valokuvia ja valokuvakulttuureja tutkimalla, analysoimalla ja omia valokuvia tuottamalla. Tutustutaan valokuvien digitaaliseen muokkaamiseen julkaisukäyttöön sekä sosiaalisen median ympäristöihin, joissa valokuva on keskeinen kommunikointiväline sekä merkitysten ja identiteettien rakentaja.
- Opiskelussa keskeistä pimiötyöskentely ja vanhat valokuvatekniikat, kuten pinhole, cyanotypia, solarigrafia. Digitaalisen kuvan työflow kuuluu myös opintojakson ohjelmaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson arviointi perustuu aineryhmän vuosittain laatimaan arviointisuunnitelmaan, joka on opiskelijoiden nähtävissä ja johon opiskelijat perehdytetään opintojakson alussa.

Arviointi tukee ja vahvistaa opiskelijan omakohtaista suhdetta valokuva- ja elokuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös portfoliotyyppistä itsearviointia ja vertaisarviointia. Arviointi kohdistuu visuaaliseen havaitsemiseen ja ajatteluun, kuvalliseen tuottamiseen, visuaalisen kulttuurin tulkintaan sekä esteettiseen, ekologiseen ja eettiseen arvottamiseen. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan valo- ja elokuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, omaksutut työskentelyprosessit kokeiluineen ja saavutetut työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskelu- ja työskentely-ympäristöjen luovaan, kestävään ja ekologisesti tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista suorittaa pakollisten opintojaksojen jälkeen, ei vaadi ennakko-osaamista.

Kuvantekeminen prosessina, 2 op (KU07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tunnistaa omia mieltymyksiään taiteen maailmassa sekä tutkii niitä ja niiden vaikutusta omassa kuvantekemisessä.
- Tutkii ja ymmärtää miten koko, muoto, sijoittelu ja suunta vaikuttavat kuvassa, miten liikettä, rytmiä ja jännitettä luodaan sekä soveltaa ja käyttää niitä omassa työskentelyssään.
- Tutkii ja ymmärtää, miten värejä havaitaan, miten ne sointuvat toisiinsa sekä osaa käyttää värejä omassa kuvailmaisussa esimerkiksi tilan luomiseen.
- Havainnoi ja tutkii avoimesti ja ennakkoluulottomasti itselle vieraampia kuvia sekä taiteen maailmoja.
- Käyttää luonnos- ja työpäiväkirjaa tutkimiseen, kokeilemiseen sekä prosessin ja ajattelun näkyväksi tekemiseen.
- Soveltaa aistimaansa, tutkimaansa ja kokeilemaansa omassa tiedonrakentelussa ja työskentelyssä.
- Tutkii taidetta myös vastaanottajan ja kulttuurisen kontekstin näkökulmista.
- Hyvinvointi keskiössä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoille tärkeiden ja merkityksellisten kuvien sekä taiteen maailmojen tutkiminen ja niiden merkitys omassa kuvan tekemisessä.
- Luonnos-ja työpäiväkirja käyttäminen prosessityökaluna ja oman kehittymisen välineenä.
- Kuvailmaisun peruselementtien syventäminen ja soveltaminen.
- Keskeisiin väriteorioihin perehtyminen.
- Keskeisiin analysointitapoihin tutustuminen.
- Taiteen kuvien ja oman työskentelyn sanallistaminen.
- Paikalliseen näyttelytarjontaan ja/tai alan asiantuntijoihin tutustuminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson arviointi perustuu aineryhmän vuosittain laatimaan arviointisuunnitelmaan, joka on opiskelijoiden nähtävissä ja johon opiskelijat perehdytetään opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista suorittaa kun pakolliset opintojaksot on tehty.

Kuvataidetta rennosti, 2 op (KU08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Prosessi on tärkeämpi kuin lopputulos. Yleisen hyvinvoinnin lisääminen. Tavoitteena omakohtainen taideharrastus elinikäisenä hyvinvoinnin lähteenä. Tämän lisäksi kehitetään ja syvennetään rennolla otteella maalausteknistä kuvailmaisua sekä piirtämisen ja sommittelun taitoa. Tutustutaan piirtämisen, maalauksen ja taidegrafiikan tekniikoihin ja keinoihin sekä taiteilijoiden kädenjälkeen ja yleisimpiin aihepiireihin. Harjoitetaan hahmottamiskykyä, mielikuvitusta, prosessinomaista työskentelyä sekä itse- ja ryhmäarviointitaitoja. Työskennellään myrkyttömästi ja ympäristöystävällisesti.
- Yhteistyö korkeakoulujen, yliopistojen taidelaitosten, esim. Aalto -yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun kanssa.
- Hyvinvointi keskiössä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Työskennellään erilaisten rentoutusharjoitusten ja muiden hyvinvointia lisäävien menetelmien parissa. Voimme työskennellä piirtimien, yleisimpien taidegrafiikan menetelmien sekä maalausvälineiden avulla, tehdään tekniikkakokeiluja vapaasti luonnostellen, mallista havainnoiden ja mielikuvista ammentaen. Kokeilujen jälkeen toteutetaan oma kuvallinen projekti, jonka piirtämisen ja grafiikan tekniikat opiskelija valitsee omaan kuvailmaisuun ja valitsemaansa aiheeseen sopiviksi. Kehitetään omaa kuvallista osaamista, kuvista nauttimista ja palautteen antamista arvioimalla opintojakson töitä yksin ja ryhmissä lempeän hyväksyvässä hengessä . Pystytetään mahdollisesti pienoisnäyttely opintojakson päätteeksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson arviointi perustuu aineryhmän vuosittain laatimaan arviointisuunnitelmaan, joka on opiskelijoiden nähtävissä ja johon opiskelijat perehdytetään opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso voidaan suorittaa pakollisten opintojaksojen jälkeen, ei vaadi ennakko-osaamista.

Jatketaan läpi lukiokoulutuksen omaehtoiseen kuvantekemiseen kannustamista ja sen tukemista.

Itsenäisesti suoritettava portfolio-opintojakso ja osaamisen tunnustaminen, yhteistyötahojen tarjoamat kurssit, 2 op (KU09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehtyä johonkin itseä kiinnostavaan asiaan pitkäkestoisesti ja itse ohjautuen. Oppia asettamaan itsenäisesti tavoitteita omalle oppimiselle, muodostaa työskentelyä eteenpäin vieviä kysymyksiä ja etsiä niihin vastausvaihtoehtoja itse valitsemillaan keinoilla. Tiedostaa ja kehittää omaa ajankäyttöä. Arvioida omaa itsenäistä työskentelyprosessia ja sen tuloksia.
- Portfolioprosessin opiskelu ja haltuunotto, suositeltava opintojakso esim. ennen lukiodiplomin aloitusta.
- Yhteistyö korkeakoulujen, yliopistojen taidelaitosten, esim. Aalto -yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun kanssa.
- Hyvinvointi keskiössä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Itselle merkityksellisen kuvataiteen tai soveltavan kuvataiteen tekniikkaan, välineeseen tai ilmaisutapaan, taiteen tai visuaalisen kulttuurin ilmiöön, suuntaukseen tai teemaan tutkiminen. Kurssi- ja työsuunnitelman sekä työskentelyaikataulun laatiminen ennen työskentelyn aloittamista, oman kuvallisen tai kirjallisen projektin toteuttaminen, työpäiväkirjan pitäminen, työskentelyprosessin ja työn itsearviointi, portfolio tai pienimuotoinen näyttely/esillepano.
- Opintojakson sisällöistä opiskelija tekee työsuunnitelman, mikä käydään yhdessä opettajan kanssa läpi ennen opintojakson varsinaista aloitusta
- Jos yhteistyötahon tarjoama opintojakso vastaa suoraan LOPSiin kirjatun olemassa olevan opintojakson sisältöjä, niin voidaan suoritus kirjata suoraan ko. opintojakson suoritukseksi tämän yleensä käytettävän itsenäisen opintojakson asemasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson arviointi perustuu aineryhmän vuosittain laatimaan arviointisuunnitelmaan, joka on opiskelijoiden nähtävissä ja johon opiskelijat perehdytetään opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on mahdollista suorittaa pakollisten opintojaksojen jälkeen, ei vaadi ennakko-osaamista.

Kannustaa oman käsialan löytämisen ja taiteentekemisen pariin, sekä opettaa projektisuunnittelua portfolion muodossa.

KOKEILEVA NYKYTAIDE, 6 op (KUMULI05)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Geometria sekä ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 4 op (MAA03KU02)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Me kulttuurin maailmassa, 6 op (TII04)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Valo ja väri kemiassa ja kuvataiteessa, 4 op (KUKE)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.19. Tietotekniikka (TIE)

Oppiaineen tehtävä

Tietotekniikkaa löytyy kaikkialta: taskusta, terveysteknologiasta, lentokoneista, koulusta, kavereilta, maan alta ja päältä. Ja löytyyhän sitä tietysti myös tietokoneista, matkapuhelimista, 3D-televisioista ja netistä.
Tietotekniikassa pureudutaan siihen, miten näitä eri systeemejä ja laitteita suunnitellaan ja toteutetaan erityisesti niissä asustavien tietokoneohjelmien muodossa. Mitä kaikkea informaatiota voidaan yleensä siirtää paikasta toiseen ja miten? Entä minkä takia pelit tunnistavat olohuoneessa pomppimisen ja pisteiden metsästyksen pelikonsolissasi?

Tietotekniikan opinnot järjestetään yhteistyössä Jyväskylän yliopiston informaatiotekniikan laitoksen kanssa.

Tavoitteet

Tietotekniikan opintokokonaisuuden opiskeleminen mahdollistaa väylän tietotekniikan korkeakouluopintohin.

Osaamisen arviointi

Tietotekniikan opintojaksot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Laaja-alaiset osaamiset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksot

Tietokone ja tietoverkot työvälineinä, 2 op (TIE01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- käyttöjärjestelmän perustoimintojen hallinta
- paikallisten tietojärjestelmien tuntemus ja hallinta
- tekstinkäsittelyn hallinta tutkielmien kirjoittajan näkökulmasta
- esitysgrafiikan hallinta tutkielmien kirjoittajan ja seminaariesiintyjän näkökulmasta
- perustietojen hallinta Internet-palveluista, netiketistä ja tietoturvasta.
- kuvankäsittelyn perusteiden hallinta
- taulukkolaskennan perusteiden hallinta
- tiedostojen verkossa jakamisen hallinta
- yksinkertaisen blogi- tai wiki-sivun julkaisemisen osaaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- käyttöjärjestelmät ja perusohjelmistot
- virukset ja tietoturva
- internet
- sosiaalinen media
- käyttäytymissäännöt verkossa
- yksityisyys ja immateriaalioikeuksien alkeet
- tekstinkäsittely
- esitysgrafiikka
- taulukkolaskenta
- kuvankäsittely
- tiedostojen jakaminen verkossa
- blogit ja wikit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Johdatus algoritmiseen ajatteluun, 3 op (TIE02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii algoritmisen ajattelun keskeisimmät käsitteet
- opiskelija oppii purkamaan ratkaistavan ongelman pienempiin osakokonaisuuksiin
- opiskelija kykenee tunnistamaan säännöllisesti toistuvat toimintamallit
- opiskelija osaa laatia toimintaohjeita ongelman ratkaisemiseksi
- opiskelija osaa liittää algoritminen ajattelun osaksi opiskelijaa ympäröivää todellisuutta ja havainnollistaa algoritmisen ajattelun mahdollisuuksia yksinkertaisten tapausesimerkkien avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tietotekniikan ja algoritmisen ajattelun historiaa
- yhteys matemaattisen ajattelun, logiikan ja algoritmisen ajattelun välillä
- algoritmisen ajattelun soveltaminen erilaisten ongelmien ratkaisuun

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Tämän opintojakson aikana opitaan tietoteknisen ajattelun ja ohjelmoinnin perusteita.

Ohjelmointi, 3 op (TIE03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija osaa selittää rakenteisen ohjelmoinnin ja olio-ohjelmoinnin perusperiaatteet
- opiskelija löytää yksinkertaiseen ongelmanratkaisuun sopivat algoritmit, tietotyypit ja tietorakenteet
- opiskelija osaa suunnitella ja toteuttaa pienimuotoinen tietokonepeli hyväksikäyttäen C#-kieltä ja Jypeli-ohjelmointikirjastoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- rakenteisen ohjelmoinnin perusteet
- perustietorakenteet, niiden käyttäminen ja soveltaminen
- tietokoneohjelman suunnittelu, kirjoittaminen C#-kielellä, ja virheiden jäljittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ohjelmoinnin harjoitustyö, 3 op (TIE04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija toteuttaa oman pelin hyödyntäen Jypeli-kirjastoa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Esitiedot: TIE02

Web-julkaiseminen, 3 op (TIE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii perusteet XML-merkintäkielestä, www-sivujen tuottamisesta HTML5- ja CSS-kielillä
- opiskelija oppii www-sivujen julkaisemisen
- opiskelija oppii komentorivikäyttöliittymän perustaidot

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- HTML5-dokumenttien tuottaminen ja niiden muotoileminen CSS-tyylitiedostoilla
- WWW-lomakkeiden kirjoittaminen ja niiden tietojen tallentaminen ja käsitteleminen valmiilla ohjelmilla
- komentorivikäyttöliittymä Windows- ja Linux-ympäristöissä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ohjelmoinnin matematiikkaa, 2 op (TIE06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- osaa logiikan ja joukko-opin perusteet
- osaa tehdä yksinkertaisia päättelyitä
- osaa lukea matemaattista tekstiä
- tuntee funktion käsitteen ja perusominaisuuksia
- osaa laskea eri lukujärjestelmissä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on opettaa matemaattista ajattelua ja matemaattisen notaation ymmärtämistä ohjelmoinnin näkökulmasta. Matemaattista ajattelua tarvitaan ohjelmistojen

toteuttamisessa kaikilla tasoilla systeemisuunnittelusta ohjelmien pienten osien koodaamiseen ja ohjelmien testaamiseen.

Tietoverkot, 3 op (TIE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppia tietoverkkojen toimintaperiaate
- oppia miten Internet toimii
- oppia ymmärtämään yksinkertaisia protokollia sekä analysoimaan niiden generoimaa verkkoliikennettä
- oppia tietoverkkoihin liittyvän tiedonsiirron ohjelmointia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tietoverkot
- protokollat

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson vapaa kuvaus

Esitiedot: Ohjelmointi TIE03

7.20. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutusalavalintoja ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***yhteiskunnallista*** *ja* ***vuorovaikutusosaamistaan****.*

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään ***hyvinvointiosaamistaan.*** *Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.*

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää* ***eettisen ja ympäristöosaamisen*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.*

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia*
- *saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin*
- *suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään*
- *osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan*
- *tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin*
- *oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan*
- *tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa*
- *oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä*
- *harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa*
- *kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan*
- *toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.*

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP01)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan*
- *tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen*
- *asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa*
- *osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat*
- *tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta*
- *osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin*
- *ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin*
- *osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista*
- *tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.*

Paikallinen lisäys

- lukio-opintoihin perehtyminen, lukioyhteisöön kiinnittyminen ja lukiolaisidentiteetin vahvistaminen.
- oman tulevaisuusorientaation vahvistaminen.

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- *henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*
- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- oman oppimissopimuksen laatiminen osana henkilökohtaista opintosuunnitelmaa (toteutus yhteistyössä OP3 -opintojakson kanssa)
- oman hyvinvointisuunnitelman laatiminen (toteutus yhteistyössä OP3 -opintojakson kanssa)
- lukemisen ja kirjoittamisen valmiuksia kartoittavan luki-seulan tekeminen
- hyvinvoinnin tukipalveluihin tutustuminen
- kiertotalouteen tutustuminen tulevaisuuden osaamistarpeiden kautta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteita käydään läpi ja niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Arviointiperusteet ovat nähtävillä opintojakson työtilassa.

Opintojakson arviointi perustuu aktiivisen mukanaoloon ja vuorovaikutukseen oppitunneilla sekä oppimistehtävien tekemiseen. Opintojakson aikana osaamisen kehittymistä arvioidaan jatkuvasti ja vuorovaikutteisesti. Opiskelijaa ohjataan sanoittamaan omaa osaamistaan ja tekemään

itsearviointia edistymisestään. Arvioinnin näkökulmasta keskeisenä tavoitteena on opiskelijan oman arviointiosaamisen kehittyminen.

Hylätyn tai keskeneräisen arvosanan saadessaan opiskelija sopii opintojakson vastuuopettajan kanssa täydentävien näyttöjen antamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*
- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- EduFutura -yhteistyön kautta jokainen opiskelija tutustuu erityisesti Jyväskylän korkeakoulumahdollisuuksiin ja tekee korkeakouluopintoja osana lukio-opintojaan

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- *henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämätietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa*
- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen*
- *oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen*
- *oman hyvinvoinnin edistäminen*
- *tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- hyvinvointisuunnitelman päivittäminen osana opiskelijan HOPS-suunnitelmaa
- opintojaksolla opiskelija tutustuu EduFuturan tarjoamiin mahdollisuuksiin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteita käydään läpi ja niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Arviointiperusteet ovat nähtävillä opintojakson työtilassa.

Opintojakson arviointi perustuu aktiivisen mukanaoloon ja vuorovaikutukseen oppitunneilla sekä oppimistehtävien tekemiseen. Opintojakson aikana osaamisen kehittymistä arvioidaan jatkuvasti ja vuorovaikutteisesti. Opiskelijaa ohjataan sanoittamaan omaa osaamistaan ja tekemään itsearviointia edistymisestään. Arvioinnin näkökulmasta keskeisenä tavoitteena on opiskelijan oman arviointiosaamisen kehittyminen.

Hylätyn tai keskeneräisen arvosanan saadessaan opiskelija sopii opintojakson vastuuopettajan kanssa täydentävien näyttöjen antamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä ryhmän jäsenenä, 2 op (OP03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- lukio-opintoihin perehtyminen
- omaan ryhmään ja koko lukioyhteisöön kiinnittyminen ja lukiolaisidentiteetin vahvistaminen
- oman tulevaisuusorientaation vahvistaminen
- omien lukio-opintojen suunnitteluun sitoutuminen
- hyvinvointitietoisuuden ja –osaamisen lisääminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- omaan ohjausryhmään, ryhmänohjaajaan sekä koko kouluyhteisöön tutustuminen
- henkilökohtaiset keskustelut oman ryhmänohjaajan kanssa
- lukion toimintakulttuuriin ja yhteisiin käytänteisiin perehtyminen ryhmänohjaajan tukemana
- oman henkilökohtaisen opintosuunnitelman ja hyvinvointisuunnitelman laatiminen ja sen etenemisen seuraaminen
- oppimissopimuksen laatiminen ja sen toteutumisen seuraaminen ja päivittäminen
- ajankohtaiset, opintoihin ja kouluyhteisöön liittyvät asiat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson pohjana on toimiva vuorovaikutus ryhmän muiden jäsenten ja ryhmänohjaajan kanssa. Ryhmässä toimiminen kehittää opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Ryhmässä toimiminen lisää sosiaalista hyvinvointia. Opiskelija laatii opintojaksolla henkilökohtaisen hyvinvointisuunnitelmansa ja arvioi sen toteutumista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään läpi ja niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Arviointiperusteet ovat nähtävillä opintojakson työtilassa.

Opintojakson arviointi perustuu aktiiviseen mukanaoloon ja vuorovaikutukseen ryhmänohjaustoiminnassa. Opiskelijan henkilökohtaisten tavoitteiden toteutumista arvioidaan keskusteluissa ryhmänohjaajan kanssa. Opiskelijaa ohjataan arvioimaan omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä, sanoittamaan omaa osaamistaan ja tekemään itsearviointia edistymisestään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson toteutuksesta vastaavat ryhmänohjaajat. Sisällöt suunnitellaan yhteistyössä tason ryhmänohjaajien ja opinto-ohjaajien kanssa. OP03-opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Opintojakso jakaantuu koko lukioajalle, ja sen sisällöt toteutetaan varsinkin lukion alkuvaiheessa tiiviissä yhteistyössä OP1-kurssin kanssa.

Opiskelutaidot ja oppiminen, 2 op (OP04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tunnistaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat
- tiedostaa ja tunnistaa oppimiseen liittyviä haasteitaan
- ymmärtää itseään oppijana, opiskelijana ja tuen tarvitsijana paremmin
- saa tietoa erilaisista oppimisen ja opiskelun menetelmistä sekä tavoista oman oppimisensa kehittämiseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- minäpystyvyys
- motivaatio ja siihen vaikuttavat tekijät
- muistin merkitys oppimisessa
- lukemisen ja kirjoittamisen haasteet
- oppimisen taidot eri oppiaineissa
- ajanhallinta
- omien oppimisen ja opiskelun taitojen monipuolinen tunnistaminen ja kehittäminen
- yksilötestin tekeminen ja laatiminen erityisopettajan kanssa
- opiskelun tukitoimien suunnittelu ja toteutus yhdessä erityisopettajan ja aineenopettajien kanssa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään läpi ja niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Arviointiperusteet ovat nähtävillä opintojakson työtilassa.

Opintojakson arviointi perustuu aktiiviseen mukanaoloon ja vuorovaikutukseen oppitunneilla sekä oppimistehtävien suorittamiseen. Opintojakson aikana osaamisen kehittymistä arvioidaan jatkuvasti ja vuorovaikutteisesti. Opiskelijaa ohjataan sanoittamaan omaa osaamistaan ja tekemään itsearviointia edistymisestään. Arvioinnin näkökulmasta keskeisenä tavoitteena on opiskelijan oman arviointiosaamisen kehittyminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Minä ohjaajana, 2 op (OP05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vertaisohjaustaitojen, vuorovaikutustaitojen ja sosiaalisten taitojen kehittäminen
- yhteistyö- ja tiimitaitojen vahvistaminen
- päätöksenteko- ja ongelmanratkaisutaitojen vahvistaminen
- opiskelija kehittää vastuunottokykyään ja itseohjautuvuuttaan
- opiskelija kehittää esiintymisvalmiuksiaan
- opiskelija on osallisena rakentamassa koulun yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutor-koulutukseen osallistuminen
- aloittavien opiskelijoiden vertaisohjaus yhteistyössä ryhmänohjaajan kanssa
- opiskelijalla on mahdollisuus erikoistua oman vahvuusalansa tutoriksi ja tuoda omaa osaamistaan näkyviin (liikunta, kansainvälisyys, kielet, LUMA-aineet, tietotekniikka) tai toimia yleistutorina
- kouluun tutustuvien vieraiden opastus
- seuraavan vuoden tutorien perehdyttäminen tutor-tehtävään yhdessä ohjaavien opettajien kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa erityisesti **hyvinvointiosaamista.**

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso vahvistaa erityisesti **vuorovaikutusosaamista.**

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään läpi ja niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Opiskelija seuraa ja raportoi opintojakson edistymistä ohjaavalle opettajalle. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta ohjaavalta opettajalta ja mahdollisuuden arvioida omaa osaamistaan. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opin, osaan ja voin hyvin, 8 op (TII01)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.21. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Opintojaksot

Vapaa-ajan harrastustoiminnassa hankittu osaaminen, 1 op (HAR01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa harrastustoiminnasta hankkimansa osaamisen
- Opiskelija osaa eritellä, mitä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita hänen harrastuksensa on vahvistanut

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan ohjattu, säännöllinen harrastustoiminta (esim. isostoiminta, Prometheus-toiminta, partio, vapaapalokuntatoiminta, käsityökoulu)
- Opintojakso voidaan suorittaa 1- 4 opintopisteen laajuisena.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kuvaa hyväksilukua hakiessaan, miten harrastustoiminta on mahdollisesti lisännyt hänen vuorovaikutusosaamistaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kuvaa hyväksilukua hakiessaan, miten harrastustoiminta on mahdollisesti lisännyt hänen hyvinvointiosaamistaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kuvaa hyväksilukua hakiessaan, miten harrastustoiminta on mahdollisesti lisännyt hänen yhteiskunnallista osaamistaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kuvaa hyväksilukua hakiessaan, miten harrastustoiminta on mahdollisesti lisännyt hänen globaali- jakulttuuriosaamistaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija kuvaa hyväksilukua hakiessaan, miten harrastustoiminta on mahdollisesti lisännyt hänen eettisyys- ja ympäristöosaamistaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kuvaa hyväksilukua hakiessaan, miten harrastustoiminta on mahdollisesti lisännyt hänen monitieteistä ja luovaa osaamistaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.22. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaineen tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- *asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- *työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- *soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- *hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista*
- *valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- *arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta*
- *vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.*

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02)

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia*
- *osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat*
- *osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta*
- *osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoita kannustetaan avaamaan osaamistaan ja lukiodiplomin takana olevaa ajatteluaan näyttelyn muodossa. Tavoitteena on diplomistien vuosittaisen yhteisnäyttelyn järjestäminen kaupungin muiden toimijoiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan*
- *muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson anti korostuu näyttely-yleisöltä saadun palautteen myötä. Julkinen palaute toimii peilinä vertautuen omaan itseen ja osaamiseen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson suorittaminen on mahdollista, kun opiskelija on suorittanut aiemmin säädetyn määrän kuvataiteen kursseja.

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa*
- *pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on osoittaa erityisosaamista liikunnan diplomin avulla.

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- *muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.*

Paikallinen lisäys

- Liikunnan lukiodiplomin osa-alueita ovat liikuntatiedot, liikuntakykyisyys, yhteistyö - ja työskentelytaidot sekä erityisosaaminen tai harrastuneisuus. Liikunnan lukiodiplomin suorittamisen edellytyksenä on, että opiskelija on tehnyt vähintään neljä lukion liikunnan opintojaksoa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Diplomin tekeminen vahvistaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan pitkäjänteisesti tavoitteiden saavuttamiseksi.

Hyvinvointiosaaminen

Diplomin tekeminen tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen hyvinvointiosaamista sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.

Liikunnan ja tanssin lukiodiplomissa opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Liikunnan lukiodiplomi arvioidaan opetushallituksen ko. opiskeluvuoden ohjeiden mukaisesti. Opiskelija saa opintojaksosta suoritusmerkinnän lisäksi erillisen numeerisen todistuksen ylioppilastodistuksen liitteeksi.

Liikunnan diplomin arvioitavia osa-alueita ovat liikuntakykyisyys, liikuntatiedot, erityisosaaminen sekä yhteistyö- ja työskentelytaidot sekä uimataidon osaamisen näyttö.

Median lukiodiplomi, 2 op (MELD05)

Opintojakson moduulit

- Median lukiodiplomi, 2 op (MELD5), Valinnainen

Tavoitteet

Median lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön mediaosaamisestaan ja harrastuneisuudestaan*
- *osoittaa hallitsevansa monipuolisia media- ja vuorovaikutustaitoja sekä median välineiden, ilmaisukeinojen ja mahdollisuuksien luovaa käyttöä*
- *osoittaa hallitsevansa informaation kriittisen valinnan, tulkinnan, arvioinnin ja jäsentelyn taitoa*
- *osaa analysoida omaa mediasuhdettaan ja tunnistaa median toimintaympäristön.*

Keskeiset sisällöt

Median lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan*
- *muodostuvat portfolion ja mediaesityksen muodostamasta kokonaisuudesta.*

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson suorittaminen on mahdollista, kun ensin on suoritettu diplomiohjeisiin kirjattu määrä mediakursseja.

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06)

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa*
- *osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.*

Paikallinen lisäys

- Lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa. Opiskelija osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja #toiminnastaan. Musiikin lukiodiplomin voi toteuttaa joko yksin tai ryhmän jäsenenä. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat musiikin lukiodiplomin erilaisiin toteutustapoihin ja osa-alueisiin. Musiikin lukiodiplomi muodostuu neljästä osasta, jotka ovat opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto. Arvioinnissa käytetään asteikkoa 4-10. Opintojaksosta saa suoritusmerkinnän (S).
- ??? Yllä tavoitteita ja sisältöjä sekä arviointia. Tekstit suoraan lukiodiplomin valmiista osioista. Voidaanko poistaa??? HELJ

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- *opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto*
- *erilaiset toteutustavat ja osa-alueet*

Paikallinen lisäys

- Musiikin lukiodiplomin voi toteuttaa joko yksin tai ryhmän jäsenenä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Musiikin lukiodiplomi muodostuu neljästä osasta, jotka ovat opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto. Lukiodiplomisuorituksen arvioinnissa ja lukiodiplomitodistuksessa käytetään asteikkoa 4–10. Opintojaksosta saa suoritusmerkinnän (S).

Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD07)

Opintojakson moduulit

- Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD7), Valinnainen

Tavoitteet

Tanssin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan tanssissa*

- *kehittää tanssillisen tehtävän myötä tanssillista osaamistaan edelleen*
- *kuvaa kirjallisesti tanssin opiskelupolkuaan ja tanssillista kehitystään.*

Keskeiset sisällöt

Tanssin lukiodiplomi

- *tanssillisena tehtävänä soolo- tai ryhmäteos, jonka opiskelija voi suorittaa joko esiintymällä tanssijana tai tekemällä koreografian*
- *tanssilliseen tehtävään liittyvä kirjallinen työ*
- *tanssin lukiodiplomiin sisältyvä tutkielma*

Paikallinen lisäys

- Tanssin lukiodiplomin osa-alueita ovat tanssiteoksen esittäminen, kilpailuesitys tai oma koreografia ja tutkielma tai teosanalyysi.
- Tanssin lukiodiplomi tehdään Lyseon lukiossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Diplomin tekeminen tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen hyvinvointiosaamista sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.

Tanssin lukiodiplomissa opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tanssin lukiodiplomin tekeminen vahvistaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan pitkäjänteisesti tavoitteiden saavuttamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tanssin diplomissa arvioidaan tanssillinen osuus (koreografian tekeminen tai esiintyminen) sekä tanssin aihepiiriin liittyvä tutkielma. Portfoliolla voi olla arviointiin korottava vaikutus. Arviointi perustuu opetushallituksen kulloisenkin lukuvuoden tarkempiin ohjeisiin.

Tanssin diplomi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S) ja erillisellä todistuksella numeerisesti asteikolla 4-10. Tanssin diplomitodistus tulee ylioppilastodistuksen liitteeksi.

Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD08)

Opintojakson moduulit

- Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8), Valinnainen

Tavoitteet

Teatterin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa*

- *vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitojaan sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

Teatterin lukiodiplomi

- *opiskelijan määrittelemä aihe joltakin teatterin alalta ja siihen liittyvä esitys*
- *työskentelyprosessin hallinta*
- *taiteellisen prosessin arviointitaidot*
- *taiteellisen kokonaisuuden ymmärtäminen*
- *teatterin keinot*
- *yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot*
- *esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi toteutetaan Gradia-lukiossa asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tarkemmat sisällöt ja arvioinnit löytyy Teatteri lukiodiplomin ohjeista (OPH)

7.23. IB-LUKIO (PREDP)

Oppiaineen tehtävä

The Preparatory Year for IB Diploma Programme prepares students for the IB Diploma studies proving skills and knowledge.

Tavoitteet

Special emphasis is placed on Self-management skills and Global issues.

Osaamisen arviointi

The Preparatory Year for IB Diploma Programme modules are assessed either using scale 4-10 or pass/fail.

Opintojaksot

Biology: Life and Evolution, 2 op (PRE_BIO1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Student can explain the characteristics and requirements of life
- Student understand basic cell structure and functio
- Student can understand the mechanisms of genetic variation, natural selection and speciation and their connection to evolution and ecosystem function
- Student understand taxonomical order of life
- Student understands how biological information is produced

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Biology as a science
- Evolution
- Living organisms

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Subject knowledge and understanding of concepts, principles and application is assessed as well as ability to manipulate quantitative and qualitative data and solve problems. The student is expected to give evidence on practical skills while working in laboratory setting utilising subject specific equipment and to approach investigations ethically and in consideration of environmental impact and safety. Study units are graded 4 to 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Self-management skills:

- Critical use and evaluation of sources
- Planning and conducting research (labwork)
- Goal-setting
- Study methods and techniques

Global issues:

- Current news relevant to the course topics

Further studies in Biology: Ecology, 1 op (PRE_BIO2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- The student can explain the effect of abiotic and biotic environmental factors on adaptations and dispersal of organisms
- The student can explain the structure and function of populations, communities and ecosystems and illustrate them with examples
- The student can describe biodiversity and its importance

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Basics of ecology: ecosystem structure and dynamics, nutrient cycles and energy flow, population features, adaptations
- Ecological niches and dispersal, interactions between species
- Biodiversity: ecosystems, species, genetic, significance

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Subject knowledge and understanding of concepts, principles and application is assessed as well as ability to manipulate quantitative and qualitative data and solve problems. The student is expected to give evidence on practical skills while working in laboratory setting utilising subject

specific equipment and to approach investigations ethically and in consideration of environmental impact and safety. Study units are graded 4 to 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Self-management skills:

- Studyplanning
- Scheduling and time-management
- Critical use and evaluation of sources
- Goal-setting
- Reflection skills
- Study methods and techniques

Global issues:

- Biodiversity crisis
- Deforestation
- Climate change

Creativity, Activity and Service, 6 op (PRE_CAS1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- The student finds own ways to be active and act in physical education, music and visual arts, both independently and collaboratively.
- The student understands the connections between the subjects.
- The student is able to identify own strengths and interests crossing subject boundaries.
- The student is able to identify and promote own well-being both physically, mentally and collaboratively.
- The student can search and be open-minded towards new experiences.
- The student learns planning and purposefulness, which are key skills in all activities and experiences.
- The student is able to identify emotions and their value and significance in learning.
- Visual Arts: the student explores open-mindedly various art materials, tools and techniques.
- Visual Arts: the student can apply the tools of visual communication and technology to present views, to participate and to influence.
- Visual Arts: the student is able to explore and interpret art from the perspectives of the individual, the community, and society
- Visual Arts: the student is able to explore and interpret the visual culture of different times, cultures and communities.
- Visual Arts: the student understands the importance of visual cultures in one’s own life, society and the global world.
- Visual Arts: the student understands the importance of visual culture as an expression of cultural diversity, in the renewal of cultural heritage and for a sustainable future.
- Music: the student can express oneself through music and dares to produce musical ideas also together with other students.
- Music: the student understands the meanings and significance of music in life and society.
- Music: the student is able explore and deepen own musical knowledge and enricesh one ´s listening relationship.
- Music: the student understands and is able to apply the possibilities of technology in music.
- Music: the student can work to promote a safe sound environment.
- Music: the student is able to strengthen interaction and communication skills through different musical group activities.

- PE: the student is able to apply and practice exercise skills and knowledges in various forms of exercise in different seasons and in different conditions.
- PE: the student is able to act in interaction situations with respect for others, helps and encourages others and gives constructive feedback and peer review.
- PE: the student understands the significance to try their best to perform duties conscientiously and responsibly, works actively and develops oneself long-term.
- PE: the student is able to find suitable ways to support and promote one's own well-being through exercise.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Learning by doing.
- Goal setting and planning.
- Reflecting processes and action.
- Doing and learning collaboratively.
- The study unit includes a longer-term collaborative project which is planned, organized and shared by students.
- Visual Arts: Visual, verbal and other means to interpret, make, edit and present images in art, the environment and the media.
- Visual Arts: Influencing and participating through visual arts and other visual culture.
- Visual Arts: Using student's own images as a starting point for exploratory, long-term and intentional work
- Visual Arts: Visual arts and visual culture as a part of well-being.
- Music: Getting to a contact with live music (e.g. playing in the band and concert visits).
- Music: Making music with support of technology.
- Music: Encouraging to creative production and artistic expression collaboratively.
- Music: Investigating the meanings of music.
- Music: The importance of music as part of well-being.
- PE: Applying physical skills in different kinds of exersice tasks, various forms of exercise in different seasons and in different conditions using the variety of possibilities of studying environment indoors and outdoors.
- PE: Exercise tasks and games that develop co-operations skills and team spirit of the group.
- PE: Exploring sustainable ways of exercise that supports own well-being and possibilities to identify informal physical activity in everyday life.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

The assessment takes into account activity and participation, both at the individual level and at the level of working together in each subject.

The course is assessed with a grade of S, participated. Numerical grade only if needed.

Visual Arts:

- In the module, student learning is assessed throughout the course.
- The assessment is encouraging, interactive and develops the student's visual arts skills.
- The assessment methods include dialogue between teacher and student and student self- and peer assessment.

- The assessment supports the student's personal relationship with the visual arts and other visual culture.
- The role of assessment is also to develop critical and open-minded thinking.
- The assessment reinforces the student's positive self-perception and good self-esteem. It supports student self-direction and taking responsibility for their own study.

Music:

- The assessment positively supports the development of each student's musical competence and the deepening of the musical relationship.

- During the learning process, the student receives and provides diverse feedback, which guides her/himself to assess and promote one's own learning.
- The teacher 's assessment is largely based on the student' s own reflection and self - assessment i.e. making the process visible.
- The assessment focuses on a number of different areas: class activity, initiativity, interaction with the group and encouraging others, playing and singing skills, and independent assignments.

Physical Education:

- In the module, student learning is assessed throughout the course.
- The assessment is encouraging, interactive and develops the student's exercise and motoric skills.
- The assessment reinforces the student's positive self-perception and good self-esteem. It supports student's self-direction and taking responsibility for their own everyday physical activity.
- The assessment is based on continuous evidence and focuses on a number of different areas: physical activity, motoric skills, initiativity, respective interaction with the group and encouraging others in exercising physical skills.
- The assessment does not include student's values, attidudes and personal features. Student's physical condition level is not criterion for assessment.

Opintojakson vapaa kuvaus

During this study unit student develops the following self-management skills: study-planning, goal-setting and reflection skills.

In each subject student promote a short-term project where the goals are set by oneself. The student plans, set own goals, monitors, documents and evaluates the implementation of the project by reflecting.

During the study unit, the student explores the cultural diversity of reality and learns to recognize responsibility for oneself and others.

During the course, the student is guided to open-mindedness, caring and safe action and one receives knowledge about their importance in achieving a common goal.

Scientific Research, 3 op (PRE_EE1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- English: The student has skills of text interpretation and production as well as information acquisition by searching for information in the fields of sciences
- English: The student is able to critically evaluate sources when researching and analyzing material for their Scientific Writing Task
- The student is able to plan and conduct a scientific research
- The student is able to write an academic work report
- Biology: The student understands the importance of ecosystem services and ecologically sustainable development
- Biology/ESS: The student recognizes actions to promote sustainable lifestyle and influence the state of environment

- Biology/ESS: The student can suggest and identify solutions to environmental issues and recognize positive developments in the state of the environment
- Biology/ESS: Student is able to acquire, analyze, interpret and present ecological research material

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Structure of work report
- Practical measurements
- English: Visions of the future, especially from the perspectives of technology and digitalization, as well as the role of English as an international language of science and technology
- Physics: Linearisation of data
- Physics: Propagation of error
- Biology: Human-made changes in ecosystems and solutions to environmental problems
- Biology: Effects of climate change on ecosystems, acidification, eutrophication, contaminats in food chains, humman effect on biodiversity
- ESS: Human-made changes in ecosystems
- ESS: Solutions for environmental problems
- ESS: Athmosphere, hydrosphere, soil systems, human systems and resource use
- Chemistry: Scientific investigation process in chemistry

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

The written work report will be assessed according to the IB Practicals assessment framework. Details will be published in the selected learning environment at the beginning of the unit.

English Language and Cultural Phenomena, 2 op (PRE_ENG2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- The student is able to interpret and analyse a variety of texts (written, spoken and visual).
- The student is competent in producing critical texts on cultural phenomena important to them.
- The student develops reflection as a method of self-assessment and development

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Creative activity
- The importance of culture and art for the individual and the community
- Self-expression in the construction of identity

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formative assessment: class discussions, coursework activities, self-assessment and peer-assessment which support the student's learning.

Summative assessment: a student's knowledge and comprehension of a question, task or text, along with their analysis skills and the ability to express their ideas accurately and clearly, both

orally and in writing, as well as the student's awareness of context and an appreciation of the effect on the audience/reader are considered. Grade scale 4–10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Self-management skills:

- While working in teams to produce reviews and presentations, students are responsible for scheduling and time management relating to the projects.
- Students are required to critically evaluate sources when researching and analysing material for their work.
- Reflection skills are developed when students consider their own expression in relation to cultural phenomena.

Global issues:

- Students draw connections between global issues and literary and non-literary texts.

History, Society and Culture, 2 op (PRE_HIS1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- The student establishes historical significance
- The student is able to use primary source evidence
- The student can identify continuity and change
- The student is able to analyze cause and consequence
- The student is able to take historical perspectives
- The student understands the ethical dimension of historical interpretations

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Historical Thinking Skills
- Neolithic Revolution and development of Civilizations
- Medieval Society and Economy
- Expansion of Europe
- Industrialization

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formative assessment is based on students conceptual awareness, knowledge and understanding which are evident in the skills of critical thinking; ability to provide answers which are developed, structured and illustrated with appropriate examples. Summative assessment is based on developed skills of writing structured, coherent essays and the ability to evaluate evidence, and to synthesize knowledge and concepts. Awareness of alternative points of view, biases and the ability to come to reasonable conclusions.

Opintojakson vapaa kuvaus

Self-management skills

- Critical use and evaluation of sources
- Reflection skills

- Study methods and techniques: essay writing skills , team work skills

Global issues:

- The whole content of the course is based on the approach of international-mindedness

Chemistry, 2 op (PRE_CHE1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- The student can use periodic table as a tool
- The student is able to use and apply information about substancies' properties
- The student is able toto use math as a tool in chemistry
- The student can work with safety

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Periodic table
- States of matter and the changes of them
- Classification of matter
- Separation methods
- Bonding and structure of matter
- Amount and concentration of substance

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Subject knowledge and understanding of concepts, principles and application is assessed as well as ability to manipulate quantitative and qualitative data and solve problems. The student is expected to give evidence on practical skills while working in laboratory setting utilising subject specific equipment and to approach investigations ethically and in consideration of environmental impact and safety. Study units are graded 4 to 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Self-management skills:

- Goal-setting
- Reflection skills

Further studies in Chemistry, 1 op (PRE_CHE2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- The student is able to plan and conduct a practical investigation
- The student is able to solve reaction related calculations
- The student understands and is able to deliver correct notation

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Chemical equations
- Uncertainty
- Basic chemical reactions

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Subject knowledge and understanding of concepts, principles and application is assessed as well as ability to manipulate quantitative and qualitative data and solve problems. The student is expected to give evidence on practical skills while working in laboratory setting utilising subject specific equipment and to approach investigations ethically and in consideration of environmental impact and safety. Study unit is graded pass or fail.

Opintojakson vapaa kuvaus

Self-management skills:

- Problem solving skills
- Critical thinking skills

Global issues:

- Environmental issues discussed

Mathematics, 6 op (PRE_MATH1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- The student revises the principles of percentage calculation
- The student is able to use proportionality in problem solving
- The student deepens his/her expertise in fractional calculations
- The student revises the rules of exponents
- The student strengthens his/her understanding of the concept of function
- The student understands the principles of solving the equation and the pair of equations
- The student learns how to use sequences and series in calculations
- The student learns how to use technology to draw and observe a graph of a function and to solve equations
- The student earns about the mathematical modelling of phenomena through polynomial and root functions, knows the characteristics of polynomial and root functions, and is able to solve related equations, and knows the link between polynomial functions zeros and polynomial factors
- The student is able to solve simple polynomial equations and inequalities
- The student is able to use technology to study polynomial and root functions, as well as to solve polynomial and root equations
- The student is able to solve equations involving absolute values: | f(x) | = a or | f(x) | = | g(x) |
- The student becomes competent in perceiving and describing space and shape information in both two- and three-dimensional situations
- The student is able to apply similarity, Pythagoras' theorem as well as trigonometry of right and oblique triangles
- The student is able to format, justify and use phrases containing geometric data

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Number sets and basic calculations
- Opposite number, reciprocal and absolute value
- Percentage calculation
- Rules of exponents (integer exponents)
- Directly and inversely proportionality
- Function, graph of a function and interpretation of a graph
- Solving equations and inequalities of the first-degree
- Pair of equations
- Square and cubic root
- Power function and power equation (grades 2 and 3)
- Arithmetic and geometric sequences and series
- Polynomial function and equation and polynomial inequality
- Quadratic formula
- Product of polynomial and binomial formulas (square of sum and difference, product of sum and difference)
- Factors of polynomials
- Power function and power equation (exponent positive integer)
- Root functions and equations
- Equation of a straight line, and a parabola
- Simultaneous equations
- Parallel and perpendicular lines
- Equations involving absolute values
- The similarity of figures and solids
- The sine- and cosine rules
- The calculation of polygonal lengths, angles and areas
- The geometry of the circle and its parts and its related straight lines
- The calculation of lengths, surface areas and volumes related to the direct cylinder and direct cone as well as the sphere

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formative assessment includes oral feedback as well as small written tests. Oral feedback that guides and supports the student's learning process is provided continuously throughout the lessons.

Summative assessment is given at the end of each moduli. Summative assessment is expressed by a numerical grade 4-10, as its task is to show how well the student has reached a pre-defined level of competence.

Opintojakson vapaa kuvaus

Self-management skills

- Adoption of extensive study modules requires students to plan their studies as well as new study methods and techniques

Global issues

- Students are instructed to understand the importance of mathematics in different cultures and the development of history and its nature as universal as a language. Students are encouraged to use the language and notations of mathematics. The student is helped to understand that mathematics can be used to solve global problems. (Ethics and Environmental Competence, Global and Cultural Competence)

Further studies in Mathematics, 2 op (PRE_MATH2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- The student understands how analytical geometry establishes connections between geometric and algebraic concepts
- The student understands the geometric meaning of an equation
- The student learns the characteristics of rational functions

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Equation of a curve
- Equations and properties of straight lines, circles and parabolas
- General power and root functions
- Rational functions, equations and inequalities
- Domain, range and asymptotes of a rational function

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formative assessment includes oral feedback as well as small written tests. Oral feedback that guides and supports the student's learning process is provided continuously throughout the lessons.

Summative assessment is given at the end of the module by a numerical grade 4-10, as its task is to show how well the student has reached a pre-defined level of competence.

Opintojakson vapaa kuvaus

Self-management skills

- goal-setting
- scheduling and time-management
- reflection skills

Global issues

Students are instructed to understand the importance of mathematics in different cultures and the development of history of mathematics and its nature as a universal language. Students are encouraged to use the language and notations of mathematics. The student is helped to understand that mathematics can be used to solve global problems. (Ethics and Environmental Competence, Global and Cultural Competence)

Advanced Mathematics, 2 op (PRE_MATH3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- The student understands vector concept and familiarizes her-/himself the basics of vectors in two and three dimension
- The student is able to study points, distances and angles using vectors
- The student is able to solve plane geometry problems with vectors

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Basic properties of vectors in 2- and 3-D
- Addition and subtraction of vectors and multiplication by a scalar
- The scalar product, the angle between vectors and straight line
- Points, straight lines and planes
- The cross product
- The angle between planes

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formative assessment includes oral feedback as well as small written tests. Oral feedback that guides and supports the student's learning process is provided continuously throughout the lessons.

Summative assessment is expressed by a numerical grade 4-10, as its task is to show how well the student has reached a pre-defined level of competence.

Opintojakson vapaa kuvaus

Self-management skills:

- Scheduling and time-management: how to use time so that student is able to finish enough tasks
- Critical use and evaluation of sources: Understands the mistakes in written text
- Goal-setting: Have a goal and keeps it.
- Reflection skills
- Study methods and techniques

Global issues: Students are instructed to understand the importance of mathematics in different cultures and the development of history and its nature as universal as a language. Students are encouraged to use the language and notations of mathematics. The student is helped to understand that mathematics can be used to solve global problems. (Ethics and Environmental Competence, Global and Cultural Competence)

Nature of Knowledge, 2 op (PRE_TOK1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- The student is able to form and idea of the nature of knowledge and the process of knowing
- The student can explore knowledge questions
- The student is able to apply the knowledge framework (scope, perspectives, methods and tools, ethics)
- The student is able to reflect themselves as knowers and thinkers, and to consider the different communities of knowers to which they belong
- The student familiarises themselves with at least two of the following themes: knowledge and technology, knowledge and language, knowledge and politics, knowledge and religion, knowledge and indigenous societies
- The student understand the assessment of the TOK exhibition

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- The nature of knowledge and knowing
- The nature of knowledge questions
- The knowledge framework (scope, perspectives, methods and tools, ethics)
- I as a knower
- Two of the following themes: knowledge and technology, knowledge and language, knowledge and politics, knowledge and religion, knowledge and indigenous societies
- The assessment of the TOK exhibition

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Pass or fail.

Opintojakson vapaa kuvaus

Self-management skills:

- Study planning
- Scheduling and time-management
- Critical use and evaluation of sources
- Goal-setting
- Reflection skills
- Study methods and techniques

Global issues:

- Current global issues will be an integral part of course through the nature knowledge and knowing.
- How do global issues affect our knowledge?

Economic Studies, 2 op (PRE_ECO1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- The student understands news related to economy and develops an interest in following them
- The student is familiar with basic concepts and principles of Economics
- The student is able to interpret statistics and graphs related to economy
- The student develops a view on personal economy (wealth, consumption, labour markets, entrepreneurship)
- The student understands the ethical dimension to global economy
- The student is able to critically evaluate arguments in public discussion and analyse economic policies

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Different stakeholders in the economy
- Basic concepts of the economy and the nature of economic knowledge
- Circular flow of income
- Market economy and business cycle

- Competitive markets and price mechanism
- Factors of production
- Global economy
- Macroeconomic objectives (low unemployment level, price stability, equity, economic growth)
- Sustainability
- The functions and financing of the public sector
- Different traditions of economic policies

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formative assessment such as class discussions, self-assessment, peer-assessment and individual feedback supports the student's learning. In summative assessment, student's conceptual awareness, insight, knowledge and understanding are assessed, emphasis on critical thinking. Student is expected to provide evidence on learning regarding the study unit content which is developed and structured in a logical and coherent manner and illustrated with appropriate examples and graphs. The study unit is graded on a scale 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Self-management skills:

- Critical use and evaluation of sources

Global issues:

- Global economy is discussed throughout the study unit and examples are drawn from different countries.

Finnish Society and Global Issues, 4 op (PRE_GLO1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- English: The student has developed information acquisition skills and critical literacy
- English: The student is acquainted with various discussions about social phenomena, especially from the point of view of active citizenship
- Social studies: The student is able to build a responsible, democratic, equal and diverse understanding of society
- Social studies: The student understand the factors influencing the formation of one's own social perceptions
- Social studies: The student deepens interest in social issues and understandings their relevan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Responsibilities and opportunities for action of individuals and communities, such as human rights issues and opportunities for influence in society
- Global issues such as "no poverty", "reduced inequalities", "sustainable cities and communities" or "peace, justice and strong institutions"

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Social studies: Formative assessment is based on students conceptual awareness, knowledge and understanding which are evident in the skills of critical thinking; ability to provide answers which are developed, structured and illustrated with appropriate examples. Summative assessment is based on developed skills of writing structured, coherent essays and the ability to evaluate evidence, and to synthesize knowledge and concepts. Awareness of alternative points of view, biases and the ability to come to reasonable conclusions.

English: Formative assessment: class discussions, coursework activities, self-assessment and peer-assessment which support the student's learning. Summative assessment: a student's knowledge and comprehension of a question, task or text, along with their analysis skills and the ability to express their ideas accurately and clearly, both orally and in writing, as well as the student's awareness of context and an appreciation of the effect on the audience/reader are considered.

Vaikuttaminen ja vuorovaikutus, 3 op (PRE_ÄI1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- Opiskelija syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa
- Opiskelija syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- Opiskelija ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- Opiskelija oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta
- Opiskelija perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vaikuttamisen keinot ja media-analyysi
- ryhmäviestintä- ja esiintymistaidot

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu kurssin aikana tehtyihin kirjallisiin ja suullisiin töihin. Arvioinnissa voi olla mukana itse- ja vertaisarviointia. Arviointiasteikko 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Self-management skills:

- Lähdekritiikki ja kriittinen ajattelu
- Reflektointi
- Opintojen suunnittelu

Global issues:

- Globaalit näkökulmat tulevat esiin analysoitavien materiaalien kautta sekä suullisessa että kirjallisessa työskentelyssä.

Kirjoittaminen ja kirjallisuus, 3 op (PRE_ÄI2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- Opiskelija tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja
- Opiskelija monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- Opiskelija ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta
- Opiskelija rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan / syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin
- Opiskelija syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kirjoittaminen (tekstin prosessointi ja pohjatekstin hyödyntäminen)
- Kirjallisuus (päälajit ja tietokirjallisuus, analysointi ja tulkinta)

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu kurssin aikana tehtyihin kirjallisiin ja suullisiin töihin. Arvioinnissa voi olla mukana itse- ja vertaisarviointia. Arviointiasteikko 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Self-management skills:

- Opintojen suunnittelu
- Aikataulutus
- Reflektointi
- Erilaiset opiskelumenetelmät

Global issues:

- Globaalit teemat tulevat esiin analysoitavien materiaalien pohjalta sekä suullisissa että kirjallisissa tehtävissä.

Physics, 2 op (PRE_PHY1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- The student is able to determine equation of a line
- The student can draw lines of best fit by hand and using software
- The student is abel to interpret position, distance, velocity and acceleration against time graphs

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Measurement
- Directly and inversely proportional quantities
- Kinematics
- Dynamics
- Structure and matter and fundamental interactions
- Fundamentals of cosmology

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Subject knowledge and understanding of concepts, principles and application is assessed as well as ability to manipulate quantitative and qualitative data and solve problems. The student is expected to give evidence on practical skills while working in laboratory setting utilising subject specific equipment and to approach investigations ethically and in consideration of environmental impact and safety. There will be shorter summative tests during the unit and one larger test at the end of the course. Problem solving skills, experimental skills, team work skills and other lesson activities will be assessed holistically. The assessment details will be published in the selected learning environment at the beginning of the unit.

Further studies in Physics, 1 op (PRE_PHY2)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Energy transformations and conservation: System and its environment
- Energy transformations and conservation: Kinetic energy
- Energy transformations and conservation: Gravitational potential energy
- Energy transformations and conservation: Conservation of mechanical energy
- Work and power: Mechanical work
- Work and power: Work as energy transfer
- Work and power: Power
- Work and power: Efficiency
- Pressure
- Buoyancy

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Subject knowledge and understanding of concepts, principles and application is assessed as well as ability to manipulate quantitative and qualitative data and solve problems. The student is expected to give evidence on practical skills while working in laboratory setting utilising subject specific equipment and to approach investigations ethically and in consideration of environmental impact and safety.

Learning Student, 4 op (PRE_PSY1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- The student can identify own strengths, skills and values

- The student understands key elements in learning process
- The student can reflect own learning methods and create effective learning skills for upper secondary school studies
- The student understands what self-management skills are and is able to set own goals for learning
- The student is able to identify ways to promote own's well-being
- Psychology: the student understands psychology as a science and that psychological knowledge is based on empirical research
- Psychology: the student can describe the basic principles of scientific thinking from the perspective of psychology
- Psychology: the student can explain the character and differences in conscious and unconscious action in relation to learning
- Psychology: the student can differentiate between biological, physical, social and cultural factors influencing human behaviour and learning and ability to assess and develop one's own learning and studying based on the acquired psychological knowledge
- Psychology: the student familiarizes onself with a well-being related phenomenon or topic
- Counselling: the student is familiar with the pre-DP curriculum
- Counselling: the student is familiar with the IBDP transition criteria
- Counselling: the student can form their own study plan for the Pre-DP year
- Counselling: the student knows the structure of the IBDP and can choose meaningful subjects for their study plan
- Counselling: the student knows the basics about the application processes for further education

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Learning skills Well-being Reflecting and developing own’s learning skills Self-management and time management skills PS1 content
- Learning skills Well-being Reflecting and developing own’s learning skills Self-management and time management skills PS1 content
- Psychology: Physical approach: basics of cognitive processing, motives, emotions, conditioning, basics of short-term memory (STM) and long-term memory (LTM), schemas, learning strategies, metacognition, goal-orientation and experiences related to self-efficacy
- Psychology: Biological approach: basics of neuropsychology and evolutionary psychology, brain plasticity and the effects of sleep on learning
- Psychology:Social and cultural perspective: basics of socialization and situational factors in learning, examples related to the social nature of learning and cultural differences and similarities in learning
- Psychology:Conscious and unconscious activity in learning
- Psychology as a science and psychological research
- Psychology: Psychology:Scientific knowledge and everyday knowledge
- Psychology: The process of scientific research
- Psychology: The meaning of sampling and population in the research process and the basics of evaluation of psychological research
- Psychology: The ethical guidelines of psychological research
- Psychology: Examples of qualitative and quantitative psychological research
- Counselling: Pre-DP Curriculum and forming own Pre-DP study plan
- Counselling: Well-being and school's welfare services
- Counselling: Reading and writing ability check-up
- Counselling: The structure of the IB Diploma Programme and the subjects offered at Jyväskylä Lyseo general upper secondary school IBDP
- Counselling: IBDP subject choices
- Counselling: Further education and career plan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Psychology module: Formative assessment such as class discussions, self-assessment, peer-assessment and individual feedback supports the student's learning. In summative assessment, student's conceptual awareness, insight, knowledge and understanding are assessed with the emphasis on critical thinking. Student is expected to provide evidence on learning regarding the study unit content which is developed and structured in a logical and coherent manner and illustrated with appropriate use of psychological terminology and application and assessment of empirical evidence. The study unit is graded on a scale 4-10.

Counselling: The study unit will be assessed with grades: S - pass H - fail If the student's competence cannot be fully assessed after the study unit, it can be temporarily assessed with: O - uncompleted

Opintojakson vapaa kuvaus

Self-management skills:

- Assessing and developing one’s own learning methods and strategies
- Time management skills

Global issues

The student learns to plan own future from a global perspective by exploring international further education opportunities The students learn how learning can be arranged differently in different cultures

7.24. MUSIIKKILUKIO (MUSA)

Oppiaineen tehtävä

Opetusministeriön 1.8. 2018 Schildtin lukiolle myöntämän musiikin erityistehtävän päätöksen mukaisesti Schildtin lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 12 opintojaksoa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (942 / 2014) 9 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten opintojaksojen määrästä kahdeksan opintojaksoa. Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen opintojaksoista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset opintojaksot.

Musiikkilukiolaisen tulee suorittaa pakollisia yleislukion opintojaksoja 38-42, joista yksi on pakollinen valtakunnallinen musiikin opintojakso (MU01) Intro. Lisäksi opiskelijan tulee suorittaa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja 12 opintojaksoa (5 pakollista + 4 syventävää + 3 soveltavaa opintojaksoa). Edellisten lisäksi musiikkilukion opintojaksoja voi opiskella haluamansa määrän.

Opiskelijalla on keskeinen osa ja vastuu omannäköistensä opintojen räätälöinnissä. Opettaja ja opinto-ohjaaja tukevat ja ohjaavat nuorta hänelle parhaiten sopivalle polulle. Yrittäjämäisen asenteen omaksuminen on tärkeä osa kaikkea tekemistä.

Schildtin lukio on osa Suomalaista musiikkikampusta, johon kuuluu Jyväskylän yliopiston taiteen ja kulttuurintutkimuksen keskus, Jyväskylän ammattikorkeakoulun musiikin koulutus sekä GRADIAn taiteen perusopetus ja musiikkialan perustutkinto, mikä takaa opiskelijalle mahdollisuuden lukion oppimäärän tai kolmoistutkinnon tekemiseen.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän, Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston muodostama EDUFUTURA -yhteistyö luo uudenlaisen mahdollisuuden toisen asteen ja korkea-

asteen yhteistyölle. Yhteistyön myötä vahvistetaan opiskelijoiden opintopolkuja ja rakennetaan yhteisiä ohjelmakokonaisuuksia.

Schildtin musiikkilukion opiskelijoiden on mahdollista saada henkilökohtaista instrumenttiopetusta ammattikorkeakoulun viimeisen vaiheen musiikkipedagogiopiskelijoiden ohjaamina. Lisäksi vuosittain pieni joukko opiskelijoita pääsee suorittamaan alkuvaiheen opintoja ammattikorkeakoulun opintojaksoille.

Musiikkilukion opiskelijoilla on myös mahdollista tehdä orientoituvia opintoja sekä alaan tutustumista Jyväskylän yliopiston, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitoksella musiikkikasvatuksen koulutusohjelmasta. Yliopiston musiikkikasvatuksen opiskelijat ovat aktiivisesti mukana erilaisissa pedagogisissa opintokokonaisuuksissa Schildtin lukion opiskelijoiden kanssa,

Tavoitteet

Ensimmäisen vuoden opiskelijat suorittavat pakolliset opintojaksot MUI01 ja MUI02 . Lisäksi heidän ohjelmassaan on valtakunnallinen kaikille pakollinen MU1. Toisen vuoden opiskelijoiden ohjelmassa on pakolliset opintojaksot MUI03 ja MUI04. Kolmantena vuotena pakollinen opintojakso on MUI05. Loput musiikkilukion opintojaksot opiskelija valitsee syventävistä ja erilaisista soveltavista kursseista niin, että hänelle kertyy vähintään 12 musiikinopintojakosoja lukion päätteeksi.

Syventävien opintojaksojen osalta noudatetaan ns. vuorovuositarjontaa, joka perustuu osittain keväällä tehtävän esivalinnan tuloksiin sekä opettajien harkintaan opetusjaksojen suunnittelussa.

Jokaisen opiskelijan on valittava opintoihinsa koulun kuoro-opintojakso MUI06. Myös orkesterisoittajan on osallistuttava koulun orkesteriin (MUI11) vähintään yhden lukuvuoden ajan. Tarvittaessa orkesterissa on mukana myös bändisoittajia.

Osaamisen arviointi

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikin opintojaksojen arvioinnissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana.

Opintojaksojen arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa.

Musiikilla on oppiaineena luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisiin osaamisen osa-alueisiin. Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se

tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Opintojaksot

MUI01 Taidemusiikki, 2 op (MUI01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion pakollinen opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aika- ja tyylikausiin antiikin ajoista tähän päivään asti. Kuuntelu- ja musisointiesimerkkien kautta saadaan tietoa musiikin kehityksestä ja tärkeimmistä säveltäjistä sekä heidän teoksistaan. Konserttikäynti on osa opintojaksosuoritusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI02 Ilmaisutaito, 2 op (MUI02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion pakollinen opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tehdään perusharjoituksia, joiden tavoitteena on etsiä omia ilmaisuvaroja (äänenkäyttö ja kehon kieli), kasvattaa esiintymisrohkeutta sekä vahvistaa kykyä toimia ryhmässä, ottaa kontaktia ja reagoida toisten antamiin impulsseihin. Opintojakso valmentaa myös teatterin tekemisiin mutta on tarkoitettu erityisesti myös niille, jotka kaipaavat rohkaisua esiintymiseen ja ryhmässä toimimiseen. Musiikki-ilmaisuryhmäläisille tarkoitetulla opintojaksolla musiikki on tärkeässä osassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI 40) arvioidaan hyväksytty-hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI03 Musiikki meillä, 2 op (MUI03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion pakollinen opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan suomalaisen musiikin kehittymiseen kansanmusiikista nykyaikaan, iskelmästä suomi- rockiin sekä etnisiin musiikkikulttuureihin. Opiskelijat valitsevat itse ne musiikkikulttuurit, joihin perehdytään musisoimalla ja kuuntelemalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI 40) arvioidaan hyväksytty-hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI04 Rock ja jazz, 2 op (MUI04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion pakollinen opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa syvennetään tietämystä jazzmusiikin synty- ja kehitysvaiheista osana populaarimusiikin ja - kulttuurin syntyä. Rockmusiikin ilmiöihin perehdytään soittamalla, laulamalla ja kuuntelemalla monipuolista ohjelmistoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

.Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI05 Projektiopintojakso, 2 op (MUI05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion pakollinen opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa kehitetään omia musiikillisia vahvuus- ja kehittämisalueita. Suunnitellaan, harjoitellaan ja esitetään yhdessä konsertti tai show-ohjelma.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI06 Kuoro 1/Cygnus, 2 op (MUI06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuorossa opiskellaan äänenmuodostusta sekä hengitys- ja rentoutustekniikkaa. Tavoitteena on löytää luonnollinen ja terve äänenkäyttö erilaisilla harjoituksilla. Opintojaksolla opitaan, kuinka lauletaan moniäänisessä (SATB) kokoonpanossa ja miten löydetään hyvä sointi. Ohjelmisto on monipuolista. Kuoro esiintyy koulun juhlissa ja konserteissa. Kuoroon osallistutaan vähintään yhden lukuvuoden ajan.

MUI07 Kuoro 2, 2 op (MUI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuorossa opiskellaan äänenmuodostusta sekä hengitys- ja rentoutustekniikkaa. Tavoitteena on löytää luonnollinen ja terve äänenkäyttö erilaisilla harjoituksilla. Opintojaksolla opitaan, kuinka lauletaan moniäänisessä (SATB) kokoonpanossa ja miten löydetään hyvä sointi. Ohjelmisto on monipuolista. Kuoro esiintyy koulun juhlissa ja konserteissa. Kuoroon osallistutaan vähintään yhden lukuvuoden ajan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI08 Kuoro 3, 2 op (MUI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuorossa opiskellaan äänenmuodostusta sekä hengitys- ja rentoutustekniikkaa. Tavoitteena on löytää luonnollinen ja terve äänenkäyttö erilaisilla harjoituksilla. Opintojaksolla opitaan, kuinka lauletaan moniäänisessä (SATB) kokoonpanossa ja miten löydetään hyvä sointi. Ohjelmisto on monipuolista. Kuoro esiintyy koulun juhlissa ja konserteissa. Kuoroon osallistutaan vähintään yhden lukuvuoden ajan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI09 Kamarikuoro, 2 op (MUI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuoron tavoitteena on löytää yhteinen vahva kuorosointi. Kamarikuoro harjoittelee monipuolista ja vaativaa ohjelmistoa sekakuorokokoonpanossa(SATB). Kamarikuoro esiintyy koulussa ja koulun ulkopuolella erilaisissa projekteissa. Kuorossa saa myös ohjausta kuoronjohtamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI10 Nais-/mieskuoro, 2 op (MUI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuoroissa opiskellaan äänenmuodostusta, hengitys- ja rentoutustekniikkaa. Tavoite luonnollinen ja terve äänenkäyttö. Kursseilla opitaan, kuinka lauletaan mieskuorossa (TTBB) ja naiskuorossa (SSAA). Ohjelmisto on kuorotyypinmukainen. Esiintymiset koulun juhlissa ja konserteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI11 Orkesteri, 2 op (MUI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Orkesteriin osallistuvat orkesterisoittimen soittajat vähintään yhden opintojakson verran lukioaikana. Orkesteriin kuulu soveltavin osin myös bändisoittimia. Ohjelmisto on monipuolista barokista rockiin. Orkesteri esiintyy koulun eri tapahtumissa ja omissa konserteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI12 Orkesteri/pienyhtyeet, 2 op (MUI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Orkesteriin osallistuvat orkesterisoittimen soittajat vähintään yhden opintojakson verran lukioaikana. Orkesteriin kuulu soveltavin osin myös bändisoittimia. Ohjelmisto on monipuolista barokista rockiin. Orkesteri esiintyy koulun eri tapahtumissa ja omissa konserteissa. Pienyhtyeitä ovat esimerkiksi jousikvartetit ja -kvintetit sekä erilaiset duo- ja trio-kokoonpanot. Yhtyeet harjoittelevat ja esittävät eri aika- ja tyylikausien keskeisten säveltäjien tuotantoa. Myös mahdolliset säestystehtävät kuuluvat opintojakson suoritukseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI13 Bändi 1, 2 op (MUI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Bändiopintojakson tavoitteena on koota toimivia kokoonpanoja ja edistää niiden kehitystä eri musiikkityylien parissa. Opiskelijat voivat vaikuttaa itse opintojakson ohjelmiston valintaan. Ohjelmisto esitetään opintojakson päätteeksi konsertissa tai sopivassa koulun tilaisuudessa. Opintojaksolla tutustutaan PA-laitteistoon ja vahvistimien ominaisuuksiin. Esiintymiseen valmistautumisessa kiinnitetään huomiota myös lavalla olemiseen, itsevarmuuden löytämiseen ja toimivien spiikkien valmisteluun yhdessä ilmaisun opettajien kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI14 Bändi 2, 2 op (MUI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Bändisoiton jatko-opintojaksolla (MUI14) syvennetään valmiuksia yhtyesoittamiseen ja esiintymiseen. Ohjelmiston puitteissa voidaan soveltuvin osin opiskella myös reaalisointumerkkejä, laajempia sointumuotoja, improvisoinnin perusteita ja skaaloja sekä harjoitella komppilappujen ja transkriptioiden laatimista käytännössä. Myös tämä opintojakso pitää sisällään esiintymisen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI15 Vapaa säestys, 2 op (MUI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Haluaisitko osata soittaa tuttuja kappaleita laulukirjoista tai ns. sointulapuista kitaralla tai pianolla? Tai laulajana säestää itseäsi? Vapaa säestys on ennen kaikkea työkalupakki, jolla pääset toteuttamaan sekä säestyksiä että solistista ohjelmistoa ilman pilkuntarkasti uloskirjoitettua nuotitusta. Opintojaksolla tutustutaan kitaran erilaisiin säestysmalleihin ja komppaustapoihin, ja perehdytään kitaran avo-, barre- ja kvinttisointuihin sekä riffeihin. Käydään läpi yksinkertaisia säestystapoja pianolla. Soveltuvin osin voidaan myös tutustua muiden kielisoitinten (sähköbasso, mandoliini) perusteisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI16 Pop/jazz-teoria, 2 op (MUI16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskellaan nuotit, yleisimmät asteikot ja reaalisointumerkit. Tutustutaan laajempiin sointumuotoihin sekä improvisaatiossa tarvittaviin skaaloihin. opintojaksolla opetellaan laatimaan toimivia komppilappuja bänditoimintaa varten. Sointukorvaa ja musiikin hahmottamiskykyä kehitetään erilaisin kuuntelu-, plokkaus- ja analyysiharjoittein sekä valmistamalla transkriptioita. Opintojaksolla omaksuttuja asioita kokeillaan ja testataan myös käytännössä soittaen pienissä kokoonpanoissa, miksei myös esiintyen!

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI17 Musiikkiteknologia, 2 op (MUI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan laajasti äänentoistossa tarvittaviin laitteisiin. Lisäksi opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisten tilaisuuksien ja konserttien äänentoisto. Musiikkiteknologiassa opitaan äänittämään ja miksaamaan musiikkia erityisesti studiossa. Opintojakson kiitettävästi suorittanut opiskelija voi saada nimityksen studiomestariksi. Studiomestari on henkilö, jolla on oikeus toimia lukion äänitysstudiossa äänitystilanteessa itsenäisesti äänittäjänä ja samalla koko nauhoituksen vastuuhenkilönä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI18 Sävellysopintojakso, 2 op (MUI18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla opiskellaan omien sävellyksien tuottamista erilaisten pienimuotoisten sävellyksien kautta. Sävellyksinä ovat mm. mainosmusiikki, musiikkivideo, kuvakollaasi, kuunnelmamusiikki. Sävellykset tuotetaan joko livenä tai studioäänitteenä. Opiskelija voi itse valita sävellyksien teeman.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI19 Musiikkiteatteri 1, 2 op (MUI19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikkiteatteriopetuksen tavoitteena on yhdistää äänellinen, draamallinen, verbaalinen, visuaalinen ja liikkeellinen toiminta musiikkiteatteriesitykseksi. Musiikkiteatteriopetuksessa kehitetään opiskelijan luovaa musiikillista ilmaisua eri taiteiden yhteydessä sekä annetaan valmiuksia taiteidenväliseen työskentelyyn. Musiikkiteatteriesitysten lähtökohtina voivat olla opiskelijoiden omat ideat, joita työstetään sävellyksiksi, sovituksiksi, teksteiksi, dramaturgiaksi, koreografiaksi ja visuaaliseksi muodoksi. Musiikkiteatteriopetukseen kuuluvat myös erilaisten musiikkiteatterimuotojen kuten musikaali, musiikkinäytelmä, kabaree, tanssiteatteri, performanssi, työstäminen esitykseksi. Musiikkiteatteriesityksiä voidaan tehdä myös yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI20 Musiikkiteatteri 2, 2 op (MUI20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikkiteatteriopetuksen tavoitteena on yhdistää äänellinen, draamallinen, verbaalinen, visuaalinen ja liikkeellinen toiminta musiikkiteatteriesitykseksi. Musiikkiteatteriopetuksessa kehitetään opiskelijan luovaa musiikillista ilmaisua eri taiteiden yhteydessä sekä annetaan valmiuksia taiteidenväliseen työskentelyyn. Musiikkiteatteriesitysten lähtökohtina voivat olla opiskelijoiden omat ideat, joita työstetään sävellyksiksi, sovituksiksi, teksteiksi, dramaturgiaksi, koreografiaksi ja visuaaliseksi muodoksi. Musiikkiteatteriopetukseen kuuluvat myös erilaisten musiikkiteatterimuotojen kuten musikaali, musiikkinäytelmä, kabaree, tanssiteatteri, performanssi, työstäminen esitykseksi. Musiikkiteatteriesityksiä voidaan tehdä myös yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI21 Laulu 1, 2 op (MUI21)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lauluopintojaksolla opiskelija ohjataan löytämään oma terve ja persoonallinen äänenkäyttötapansa. Laulutekniikan perusteisiin tutustutaan monipuolisin hengitys- ja äänenkäyttöharjoituksin. Lauluopintojakson ohjelmisto koostuu pop-, rock- ja jazz-musiikista eri tyylilajeineen. Myös mikrofonitekniikan hallintaan kiinnitetään huomiota. Opintojaksolla opiskelija saa paljon esiintymiskokemusta laulamisen kautta, jota tarvitaan oman kokonaisilmaisun löytämisessä. Esiintymisiä koulun juhlissa sekä kevyesti keskellä päivää-tapahtumissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI22 Laulu 2, 2 op (MUI22)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion syventävä opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Laulamisen jatko-opintojaksolla opitaan äänenkäyttöä ja esiintymistä kokonaisilmaisun kautta. Opintojaksolla toteutetaan pienimuotoinen musiikkiprojekti, jossa esitettävät kappaleet sisältävät tarinan, joka esitetään pienoismusikaalin tapaan, esim. hittejä meiltä ja muualta. Opiskelijat voivat itse vaikuttaa lauluohjelmistoon. Opintojakson olevat kappaleet säestetään pianolla tai pienellä bändillä. Opintojakso on musiikkilinjalaisille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI23 Musikaali 1, 2 op (MUI23)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musikaali toteutetaan mahdollisuuksien mukaan kerran kolmessa vuodessa yhteistyötahojen kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI24 Musikaali 2, 2 op (MUI24)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musikaali toteutetaan mahdollisuuksien mukaan kerran kolmessa vuodessa yhteistyötahojen kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI25 Musikaali 3, 2 op (MUI25)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musikaali toteutetaan mahdollisuuksien mukaan kerran kolmessa vuodessa yhteistyötahojen kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI26 Projekti 1, 2 op (MUI26)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijalle kertyy ns. projektiopintoja lukiovuosien aikana monenlaisista musiikkitehtävistä. Konserttien tekniikan, valojen tai valokuvauksen ja striimauksen hoitamisesta sekä luokkakonserteista. Tämän lisäksi muut koulun edustustehtävät ja esiintymiset koulussa ja koulun ulkopuolella..

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI27 Projekti2, 2 op (MUI27)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijalle kertyy ns. projektiopintoja lukiovuosien aikana monenlaisista musiikkitehtävistä. Konserttien tekniikan, valojen tai valokuvauksen ja striimauksen hoitamisesta sekä luokkakonserteista. Tämän lisäksi muut koulun edustustehtävät ja esiintymiset koulussa ja koulun ulkopuolella..

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI28 Projekti 3, 2 op (MUI28)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijalle kertyy ns. projektiopintoja lukiovuosien aikana monenlaisista musiikkitehtävistä. Konserttien tekniikan, valojen tai valokuvauksen ja striimauksen hoitamisesta sekä luokkakonserteista. Tämän lisäksi muut koulun edustustehtävät ja esiintymiset koulussa ja koulun ulkopuolella..

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI29 Projekti 4, 2 op (MUI29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijalle kertyy ns. projektiopintoja lukiovuosien aikana monenlaisista musiikkitehtävistä. Konserttien tekniikan, valojen tai valokuvauksen ja striimauksen hoitamisesta sekä luokkakonserteista. Tämän lisäksi muut koulun edustustehtävät ja esiintymiset koulussa ja koulun ulkopuolella..

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI30 Projekti 5, 2 op (MUI30)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijalle kertyy ns. projektiopintoja lukiovuosien aikana monenlaisista musiikkitehtävistä. Konserttien tekniikan, valojen tai valokuvauksen ja striimauksen hoitamisesta sekä luokkakonserteista. Tämän lisäksi muut koulun edustustehtävät ja esiintymiset koulussa ja koulun ulkopuolella sekä korkeakouluopinnot.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI31 Projekti 6, 2 op (MUI31)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijalle kertyy ns. projektiopintoja lukiovuosien aikana monenlaisista musiikkitehtävistä. Konserttien tekniikan, valojen tai valokuvauksen ja striimauksen hoitamisesta sekä luokkakonserteista. Tämän lisäksi muut koulun edustustehtävät ja esiintymiset koulussa ja koulun ulkopuolella sekä korkeakouluopinnot.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI32 Workshop, 2 op (MUI32)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Workshop-opintojakson aihealueet vaihtelevat vuosittain opiskelijoiden suuntautuneisuuden ja kiinnostuksen mukaan. Työpajojen aiheina voi olla esimerkiksi latinalaisamerikkalainen musiikki, suomalainen kansanmusiikki, elektroninen musiikki ja erilaiset soitinklinikat sekä demonstraatiot. Musiikin työpaja ”Elektronisen musiikin opintojakso” voidaan hyväksyä valtakunnalliseksi syventäväksi teemaopintojen TO2-opintojaksoksi (Tutkiva työskentely teknologialla).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI33 Soitinopetus 1, 2 op (MUI33)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso toteutetaan yhteistyössä JAMK:n kanssa. Ammattikorkeakoulun musiikin opettajaopiskelijat antavat opintojaksolla laulun / instrumentin yksityis- ja pienryhmäopetusta. Opintojaksolle ilmoittaudutaan vuosittain musiikkiluokkalaisille tehtävän kyselyn kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI34 Soitinopetus 2, 2 op (MUI34)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso toteutetaan yhteistyössä JAMK:n kanssa. Ammattikorkeakoulun musiikin opettajaopiskelijat antavat opintojaksolla laulun / instrumentin yksityis- ja pienryhmäopetusta. Opintojaksolle ilmoittaudutaan vuosittain musiikkiluokkalaisille tehtävän kyselyn kaut

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI35 Ammatiksi musiikki, 2 op (MUI35)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso on osa Schildtin lukion yrittäjä-opintoja ja se järjestetään yhdessä yhteistyötahojen kanssa .

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI36 Ilmaisutaito 2, 2 op (MUI36)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan teatterin tekemisen eri puoliin käytännön työskentelyn kautta tiimeissä, usein valmistamalla jokin näytelmä. Kukin opiskelija osallistuu teatteriprojektin valmistelun eri vaiheisiin. Keskeistä on työskenteleminen ryhmän jäsenenä ja vastuun kantaminen omasta tehtävästä sekä huolehtiminen aikataulussa pysymisestä, joka teatteria tehdessä on olennaista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palautetta.

MUI37 Improvisaatio, 2 op (MUI37)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla harjoitellaan tilanteiden, tarinan, liikkeen ja äänen kutomista esitykseksi ilman ennalta suunniteltua käsikirjoitusta. Harjoituksissa toimitaan vuorovaikutuksessa parin kanssa sekä ryhmänä. Opintojaksolla on mahdollista tuottaa improvisoitu kokonaisuus myös näyttämöesitykseksi. Yhteistyöopintojakso paikallisten kulttuuritoimijoiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palaute

MUI38 Biisinteko-opintojakso, 2 op (MUI38)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso toteutetaan yhteistyönä paikallisten kulttuurin ammattilaisten, kuten säveltäjien ja sanoittajien/kirjoittamisen ammattilaisten kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palaute

MUI39 Tekstistä esitys, 2 op (MUI39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla ideoidaan ja käsikirjoitetaan teksti tai dramatisoidaan jokin valmis teksti esitettäväksi näyttämölle. Opintojaksosuoritukseen voi lisäksi kuulua myös oman tekstin ohjaaminen näyttämölle. Opintojakson ohjaajina toimivat kirjoittamisen ja draaman opettajat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palaute

MUI40 Tanssi-ilmaisu, 2 op (MUI40)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikkilukion soveltava opintojakso

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Liikunnan, tanssin ja musiikin integraatio-opintojakso

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikki musiikkilukion opintojaksot (MUI01-MUI40) arvioidaan hyväksytty/hylätty -arvioinnilla. Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S-merkintä). Arvioinnissa painotetaan sanallista palaute

Musiikkidiplomi, 2 op (MULD6)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

7.25. Tiimilinja (TIIMI)

Oppiaineen tehtävä

Opintojen rakenne

Tiimilinja on Jyväskylän Lyseon lukion erillinen opintolinja. Tiimilinjalla opiskellaan normaali lukion oppimäärä eli 150 opintopistettä. Erityisesti tiimilinjalle suunnitelluista eri oppiaineita integroivista opintojaksoista opiskelijalle kertyy 49 opintopisteitä. Tiimilinjan opintojen rinnalla kulkee yrittäjyyspolku, jota suositellaan tiimilinjan opiskelijoille.

Oppimiskäsitys

Tiimilinjan oppimiskäsitys perustuu tiimissä oppimiseen, aktiiviseen tekemällä oppimiseen ja yhteiseen tiedon rakenteluun. Oppiaineiden sisältöjen ohella tiimilinjalla korostetaan tulevaisuustaitojen harjoittelua. Opiskelussa luovuus ja ongelmienratkaisutaidot nähdään olennaisena osana oppimista. Tiimilinjalla opetussuunnitelman perusteiden laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ja oppiaineiden välinen integraatio mahdollistavat opiskelijalle laajempien kokonaisuuksien oppimisen. Kaikissa tiimilinjan opintojaksoissa opiskelija oppii vuorovaikutuksessa koulun ulkopuolisten tahojen mm. korkeakoulujen, kirjastojen, työpaikkojen ja kolmannen sektorin kanssa. Opiskellessaan tiimilinjalla opiskelija analysoi, tulkitsee ja arvioi yhdessä tiiminsä kanssa oman opiskelunsa, ajattelunsa ja taitojensa kehittymistä.

Opiskeluympäristöt

Tiimilinjalaisen ensisijainen sosiaalinen opiskeluympäristö on tiimi. Oppimistiimin muodostaa koko opetusryhmä (noin 30 opiskelijaa), joka jakaantuu projektitiimeihin (noin 5 opiskelijaa). Projektitiimit muodostetaan aina lukuvuoden alussa ja ne pysyvät yhdessä lukuvuoden ajan. Tiimilinjan opiskeluympäristö mahdollistaa myös yksilöllisen opiskelun.

Tiimiopiskelun fyysisenä opiskeluympäristönä toimii tiimiluokka. Tiimiluokassa kalustus, sisustus ja varustus mahdollistavat sekä ison että pienten tiimien opiskelun ja yhteisöllisyyden ja aktiivisen ilmapiirin. Digitaaliset oppimisympäristöt ovat tiimiopiskelussa luonteva tiedonkeruu-, analysointi- ja esittämisalusta. Tiimiopiskelussa irtaudutaan koulun oppimistiloista vierailemalla korkeakouluissa, työpaikoilla ja muissa projekteihin sopivissa kohteissa. Tiimilinjan opintoihin kuuluvat olennaisesti myös opiskelijoiden itse kutsumat koululla käyvät vierailijat.

Opiskelumenetelmät

Tiimilinjan opiskelumenetelmänä on tiimiopiskelu. Tiimiopiskelussa tiimi työskentelee yhdessä ja tiimityöskentelyssä tiimin jäsenillä on yhdessä sovitut roolit ja tehtävät. Olennainen osa tiimin työskentelyä on yhteinen tavoitteenasettelu ja tiimin sisäinen dialogi. Tiimilinjalla yhtenä opiskelumenetelmänä käytetään dialogirinkiä.

Tiimillä on johtaja, jonka tehtävänä on hallita tiimityöskentelyn kokonaisuutta ja toimia yhteyshenkilönä tiimin ja opintojakson valmentajien välillä. Muiden tiimin jäsenten tehtävät vaihtelevat eri projekteissa. Tiimityöskentelyn erottaa perinteisestä ryhmätyöstä roolitus, johtajuus ja opettajien valmennuksellinen rooli. Tiimilinjan opinnot on sijoitettu kolmelle lukiovuodelle. Ensimmäisen lukiovuoden ajan projektitiimit pysyvät samoina koko lukuvuoden ajan ja vaihtuvat toiselle lukiovuodelle. Kolmantena lukiovuonna toimitaan vain koko ryhmän oppimistiimissä. Näin opiskelija kokee tiimin pitkäkestoisen kehittymisen sekä projektitiimeissä että isossa oppimistiimissä mutta saa kokemuksen toimimisesta myös erilaisissa tiimeissä. Koska opiskelijoiden roolit tiimeissä vaihtelevat, he saavat kokemuksia tiimityöskentelyn eri puolista. Tiimilinjan luontaisena opiskelumenetelmänä on vertaisoppiminen ja luontevaa on myös käyttää opiskelussa monipuolisesti erilaisia digitaalisia työkaluja. Oppiainesisältöjen lisäksi tiimiopiskelussa harjoitellaan jatkuvasti myös laaja-alaisen osaamisen taitoja.

Tiimilinjan opintojaksoissa integroidaan useita oppiaineita. Kaikissa opintojaksoissa on projektiopiskelua. Projekteissa perusideana on sekä oppiaineiden integrointi että projektiosaamisen opiskelu. Projektien vaativuus ja laajuus lisääntyy opintojen edetessä. Projektiopiskelu tiimilinjalla koostuu projektin suunnittelusta, toteutuksesta, tuotosten esittelystä ja arvioinnista. Olennaisena osana projektiopiskelua on tutkiva oppiminen. Tiimilinjan opinnoissa toteutetaan learning by doing -ajattelua.

Toimintakulttuuri

Tiimilinjan toimintakulttuuria leimaa arjen yhteisöllisyys. Se rakentuu päivittäin sekä opiskelijoiden että opettajien tiimityöskentelyssä. Opiskelijat toimivat jatkuvasti sekä pienessä että isossa tiimissä. Opettajat suunnittelevat ja toteuttavat eri oppiaineita integroivien opintojaksojen sisällön ja arvioinnin yhdessä. Myös opiskeluhuollollisissa asioissa tiimilinjan opettajat tekevät läheistä yhteistyötä oppimistiimin valmentajan eli ryhmänohjaajan kanssa. Erityisesti lukion aloittavien tiimilinjalaisten yhteisöllisyyden rakentumiseen kiinnitetään huomiota ja sitä edistetään ensimmäisen syyslukukauden kaksipäiväisellä tiimiytymismatkalla.

Tiimilinjan eri vuositason opiskelijoiden toisiinsa tutustumista helpotetaan ja tiimilinjahenkeä rakennetaan opintomatkoilla. Ensimmäisen ja toisen vuositason opiskelijoille järjestetään viisi kertaa vuodessa ns. treenit, joiden tavoitteena on toisiin tutustumisen ja yhteisöllisyyden vahvistamisen lisäksi tiimitaitojen kehittäminen ja yrittäjämäisen asenteen vahvistaminen. Mahdollisuuksien mukaan näitä treenejä järjestetään eri vuositasojen opiskelijoita sekoittaen.

Tiimilinja-yhteisöön kuuluvat myös alumnit. Heidän osaamistaan ja verkostojaan hyödynnetään uusien tiimilinjalaisten valmentamisessa ja mm. vierailujen järjestämisessä.

Tiimilinjan toimintakulttuuria leimaavat myös positiivisen psykologian periaatteet. Kasvatuksessa ja työskentelyssä keskitytään opiskelijoiden vahvuuksiin, voimavaroihin ja hyvinvointiin ja niiden edistämiseen. Opettaja - erityisesti ryhmänohjaaja - toimii tiimilinjalla paljolti opiskelijoiden valmentajana, joka omalla toiminnallaan pyrkii kehittämään opiskelijoidensa itsetuntemusta ja itsetuntoa niin, että he pystyvät lukioaikanaan omaksumaan kasvun asenteen. Se puolestaan näkyy opiskelijoiden haluna elinikäiseen virheiden tekemiseen ja oppimiseen.

Yhteisöllisen, positiivisen ja yrittäjämäisen toimintakulttuurin perustoimintatapana on dialogisuus. Sillä tarkoitetaan vuorovaikutus- ja konfliktitilanteissa toimimista suoraan mutta muita osapuolia kunnioittaen.

Myös ekologinen vastuullisuus otetaan huomioon kaikessa tiimilinjan toiminnassa. Opiskelijoita kannustetaan muuttamaan sekä omaa että lähiyhteisöjensä toimintatapoja yhä enemmän eettisyyden ja kestävän kehityksen periaatteet huomioonottaviksi.

Tavoitteet

Tiimiopintojen tavoitteena on, että opiskelija:

- tutustuu laajoihin ilmiöihin sekä ymmärtää eri oppiaineiden ja tieteenalojen välisiä yhteyksiä
- osaa työskennellä tiimissä
- osaa suunnitella, toteuttaa, arvioida ja johtaa tiimiprojektia
- kehittää tavoitteellisesti dialogi-, esiintymis- ja vuorovaikutustaitojaan
- tunnistaa ja kehittää erityisesti omia vahvuuksiaan
- vahvistaa omia tulevaisuustaitojaan
- pohtii oman elämänsä tavoitteita ja unelmia

Osaamisen arviointi

Tiimilinjan opintojaksojen arvioinnissa noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteita. Opiskelijoiden valmentamisessa, opettamisessa ja arvioinnissa käytetään itse- ja vertaisarviointia sekä tiimin ja opettajien yhteisiä dialogeja. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia osaamisen näyttötapoja. Opintojaksoihin sisältyvien tiimiprojektien arviointi toteutetaan siten, että niiden vaikutus yksittäisten oppiaineiden arvosanaan on sama.

Opintojaksot

Opin, osaan ja voin hyvin, 8 op (TII01)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Yksilö ja yhteisö, 5 op (TII02)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ympäristö, ystäväni, 4 op (TII03)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Me kulttuurin maailmassa, 6 op (TII04)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Länsimaisen kulttuurin ytimessä, 6 op (TII05)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Itsenäinen Suomi ja maailman melskeet, 4 op (TII06)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vaikuttajana yhteiskunnassa I, 6 op (TII07)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Vaikuttajana yhteiskunnassa 2, 3 op (TII08)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kestävä tulevaisuus, 6 op (TII09)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Minä aloittelevana tieteen tekijänä, 3 op (TII10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kansainvälinen tiimityö, 2 op (TII11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- tutustuu tutustuu tiimityöskentelyyn oman kulttuuripiirinsä ulkopuolella

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- suunnittelee, rahoittaa ja toteuttaa oman oppimistiiminsä kanssa opintomatkan ulkomaille
- käy tutustumassa työelämän tiimityöhön

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson arvioinnin perustana on matkan aikana kirjoitettava blogiteksti.

7.26. URHEILULUKIO (URLU)

Oppiaineen tehtävä

Urheiluoppilaitoksissa tapahtuvan valmennuksen ja opetuksen tavoitteena on ohjata nuoret urheilijat säännölliseen, päämäärätietoiseen ja vastuulliseen harjoitteluun sekä lisätä heidän elämänhallinnan taitojaan. Toimintaa ohjaa "urheilija ja valmennus keskiössä" ajattelu. Tämä mahdollistaa kehittymisen urheilijana.

Valmennuksen toteuttamisesta vastaavat osaavat ja koulutetut valmentajat ja heidän tukenaan toimivat asiantuntijat. Valmentajien ja asiantuntijoiden työnjako ja vastuut ovat yhdessä sovittuja ja lajivalmennuksessa noudatetaan lajiliiton antamia linjauksia. Toiminta on valmentajajohtoista.

Urheilulukion (urheilulinjan) opiskelija suorittaa **urheiluvalmennuksen opintojaksoja** vähintään 24 opintopisteen verran. Yhden urheiluvalmennuksen opintojakson laajuus on 3 opintopistettä. Lisäksi hänellä on mahdollisuus suorittaa **valmennusopin opintojakso** (VAO, 2op). Gradian, Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston yhteistyössä muodostaman **EduFuturan** kurssitarjonnasta opiskelija voi suorittaa erityisesti urheilijoille suunnattuja **"Urheilijan opintoja"**, joissa keskitytään muun muassa urheilijan hyvinvointiin, yhteistyösuhteisiin sekä urasuunnitteluun. Kyseisiin teemoihin sisältyviä urheilijan opintoja on mahdollista suorittaa 2 opintopisteen laajuisina EduFutura-opintoina.

Urheiluvalmennuksen yleiset sisällöt ja periaatteet

Valmennus on huippu-urheilun näkökulmasta laadukasta. Valmentautumisen tavoitteena on urheilijan kehittyminen ja kansainvälinen menestys.

- Urheilijalla on valmentautumisen kokonaisuudesta vastaava henkilö, joka tekee yhteistyötä oppilaitoksen kanssa.
- Urheilijoiden kehittymistä seurataan.
- Urheilijan valmennuskokonaisuuteen sisältyy teoriaopintoja, joita urheilija soveltaa valmentautumiseensa.

Valmennus tukee urheilijan kokonaisvaltaista kehittymistä

- Urheilulukio tarjoaa valmennusta pääsääntöisesti vähintään kolmesti viikossa aamupäivisin lukuvuoden jokaisessa jaksossa.
- Valmennus sisältää laji- ja/tai ominaisuusharjoittelua.
- Urheilulukiovalmennus on osa urheilijan kokonaisharjoittelua ja kokonaisharjoittelun määrän ja laadun tulee vastata kansainväliselle huipulle kehittymisen vaadetta.
- Valmennuksen painopisteenä on laji- ja yleistaitavuuden sekä tarvittavien fyysisten ominaisuuksien kehittäminen perustuen terveyttä edistävään valmennuskulttuuriin.
- Valmennus ohjaa opiskelijaa hyviin elämänhallinnan taitoihin sekä ymmärrykseen lukio-opintojen jälkeisistä mahdollisuuksista.
- Urheilun ja opintojen yhdistämistä tukee koko koulun henkilöstö, seuravalmentajat ja lajiliitot.

Valmennuksen laadun kriteereitä

- Yksilöllisen valmennuksen varmistamiseksi valmennusryhmän koko pidetään valmennuksen näkökulmasta mahdollisimman tarkoituksenmukaisena.
- Harjoittelun toteutuksessa pyritään noudattamaan parhaat parhaiden kanssa periaatetta.
- Painopistelajien valmentajat valitaan yhteistyössä akatemioiden ja lajiliittojen kanssa.
- Valmentautumisesta vastaavat osaavat ja koulutetut ammattivalmentajat, jotka toimivat osana toimintaympäristön valmentajayhteisöä.
- Valmentajien kehittymiseen on suunnitelma ja sitä tuetaan ja seurataan.
- Urheilijat osallistuvat valmentautumisen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.
- Valmentajalla on riittävä työaika harjoittelun suunnitteluun ja laadukkaan valmennuksen järjestämiseen sekä yhteydenpitoon sidosryhmien kanssa.

Osallistuva asiantuntijatoiminta on osa lajien valmennusprosessia

- Valmennus on moniammatillista yhteistyötä.
- Painopistelajeissa fysiikkavalmennus, fysioterapia, psyykkinen valmennus ja ravitsemusvalmennus ovat osa lajin kokonaisvaltaista valmennusprosessia.
- Urheilijalle pyritään järjestämään mahdollisuus urheilijan terveystarkastukseen.
- Loukkaantuneelle tai sairastuneelle urheilijalle on tarjolla nopea hoitoonohjaus ja hänen kuntoutumistaan tuetaan.
- Roolitus urheiluvalmennuksen asiantuntijapalveluiden ja perusterveydenhuollon välillä on oppilaitoksessa määritelty sekä kuvattu eri toimijoille.

Harjoitusolosuhteet mahdollistavat urheilijana kehittymisen

- Harjoitusolosuhteet täyttävät laji- ja yleisvalmennuksen vaatimukset painopistelajeissa.

Urheilijana kasvaminen

- valmennus tähtää urheilijoiden itseohjautuvuuteen, jotta urheilijoilla on kyky ottaa vastuu omasta harjoittelustaan ja kehittymisestään lukioiän aikana ja sen jälkeen

- päivittäisessä toiminnassa on huomioitu psyykkisen valmennuksen periaatteet. Ne ilmenevät muun muassa

    - jatkuvana vuorovaikutuksena urheilijoiden ja valmentajien välillä
    - valmentajan tilanneherkkyytenä, jossa valmentaja osaa tunnistaa kriisitilanteet ja ohjata urheilijaa niistä eteenpäin
    - realistisena valmennusohjelmana, jossa urheilijan itseluottamus ja motivaatio kehittyvät harjoittelun myötä
    - urheilulukion opintojaksotarjonnassa, josta on valittavissa psyykkiseen kehittymiseen liittyviä opintoja
    - urheilijoiden osallistamisena valmennuksen suunnitteluun ja kehittämiseen

Tavoitteet

Urheiluvalmennuksen tavoitteena on, että

- opiskelija kehittyy urheilijana lukion aikana.
- valmennus tukee urheilijan yksilöllistä kehittymistä harjoittelun kaikilla osa-alueilla.
- opiskelija ymmärtää systemaattisen harjoittelun periaatteet ja sitoutuu määrätietoiseen harjoitteluun.
- opiskelijan identiteetti urheilijana vahvistuu ja hän kokee urheilun mielekkääksi valinnaksi.
- opiskelija omaksuu urheilullisen elämäntavan ja elämänhallinnan taidot, jota kautta hän ymmärtää harjoittelun, levon ja ravinnon merkityksen kehittymiselleen.
- opiskelijan ajattelun taidot ja päätöksentekokyky kehittyvät. Samalla hän kokee kuuluvansa yhteisöön ja osaa hyödyntää lajien välisen yhteistyön tuomaa tietotaitoa.
- opiskelija omaksuu urheilun eettiset ohjeet ja toimintatavat ja hän oppii kunnioittamaan urheilun muita toimijoita.
- valmennus luo kannustavan ja kehitysmyönteisen ilmapiirin, jossa opiskelijan intohimo urheiluun kasvaa luoden perustan huippu-urheilijan uralle.

Osaamisen arviointi

Urheiluvalmennus ja sitä tukevat opinnot ovat valinnaisia opintoja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty).

Vaikka urheiluvalmennuksen ja valmennusopin opintojaksoista ei anneta numeroarvosanaa, on tärkeää, että opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta edistymisestään ja kehittymisestään. Lisäksi opiskelijan tulee oppia arvioimaan itse suorituksiaan. Tässä työvälineenä voidaan käyttää esimerkiksi harjoituspäiväkirjaa. Palaute sekä itse- että vertaisarviointi ohjaavat opiskelijaa tarkentamaan asetettuja tavoitteita ja kehittämään työskentelyään asetettujen tavoitteiden suuntaisesti.

Arvioinnissa voidaan hyödyntää erilaisia arviointimuotoja kuten itsearviointia, arviointikeskusteluja, observointia, vertaisarviointia sekä erilaisia teknisiä sovelluksia kuten esimerkiksi älylaitteita ja videoanalyysejä.

- Opiskelijaa ohjataan arvioimaan säännöllisesti edistymistään asetetuissa tavoitteissa. Näitä tavoitteita ovat muun muassa
    - laji- ja yleistaidoissa kehittyminen
    - fyysisissä ominaisuuksissa kehittyminen
    - psyykkisissä taidoissa kehittyminen
    - ryhmässä toimiminen ja yhteistyötaidot
    - urheilullinen elämäntapa
    - aktiivisuus ja motivaatio urheiluvalmennukseen osallistumisessa
    - henkilökohtaisen opiskelu- ja valmennussuunnitelman toteuttaminen
- Arvioinnissa huomioidaan yksilöllisyys
    - jokaista opiskelijaa ja hänen kehittymistään arvioidaan yksilönä
    - jokainen opiskelija kasvaa ymmärtämään oman suorituksensa arvioinnin merkityksen
    - arviointi perustuu tehtyihin havaintoihin ja mittauksiin suhteessa urheilulukiotoiminnalle asetettuihin tavoitteisiin

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Terve lukiolainen kykenee kehittämään itseään ja huolehtimaan ympäristöstään. Urheiluvalmennuksen avulla nuoria autetaan tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja parantamaan kehitettäviä piirteitä sekä arvioimaan omaa hyvinvointiaan ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Urheilu tukee nuoren identiteetin rakentumista. Urheiluvalmennuksen tavoitteet asetetaan yhdessä lukiolaisen kanssa siten, että ne tukevat lukiolaisen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja henkilökohtaisia tavoitteita. Hyvinvointiosaamista tuetaan useiden oppiaineiden, kuten terveystiedon, liikunnan ja psykologian oppiaineiden avulla.

Vuorovaikutusosaaminen

Urheiluvalmennuksella pyritään auttamaan lukiolaista toimimaan yhdessä toisten kanssa. Henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää aina yhteistyötä toisten opiskelijoiden, opettajien ja valmentajien kanssa. On tärkeää, että lukiolainen osaa viestiä omista tarpeistaan ja tavoitteistaan selvästi ja kokonaisvaltaisesti. Urheilulukiossa korostetaan nuoren elämän tilanteen ymmärrystä sekä valmennuksessa että opiskelussa. Valmennuksen avulla nuorta autetaan kasvamaan empatiaa korostavassa ympäristössä, jolloin hänen tunne- ja yhteistyötaitonsa kehittyvät. Vuorovaikutusosaaminen kehittyy pitkän ajan kuluessa, joten urheilulukio pyrkii useiden oppiaineiden yhteistyöllä tarjoamaan opiskelijalle työkaluja omien vuorovaikutustaitojen kehittämiseksi. Yhteistyötä tehdään mm. äidinkielen, liikunnan, terveystiedon, uskonnon, filosofian ja vieraiden kielten kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Urheilun vaatimukset muuttuvat nopeasti samoin kuin ympäröivä yhteiskuntakin. Urheilulukiolaiselle on tärkeää pystyä seuraamaan muutoksia ja reagoimaan niihin nopeasti. Tämä edellyttää kykyä kriittiseen pohdiskeluun ja asioiden jatkuvaan oppimiseen. Urheiluvalmennus tukee nuorta löytämään itselle sopivat oppimistavat. Henkilökohtainen uteliaisuus uutta kohtaan auttaa ylläpitämään ja parantamaan motivaatiota. Urheilutavoitteiden saavuttaminen edellyttää usein luovia ratkaisuja, joten urheilulukiossa kannustetaan nuorta kyseenalaistamaan jo vakiintuneita toimintamalleja. Valmennuksen perustana hyödynnetään kuitenkin monitieteistä tutkimustietoa, ja valmennus nojaa tutkimuksien ja lajianalyysien perusteella todennettuun faktatietoon, mikä korostaa monitieteisen tiedon merkitystä urheilijoille.

Valmennuksessa apuna käytettävät teknologiset sovellukset ja apuvälineet tuovat arkeen tieteellistä ja tutkimuksellista näkökulmaa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Urheilulukiolainen saa laajan ymmärryksen yhteiskunnan rakenteista ja toiminnasta. Hänestä kasvaa aktiivinen ja rohkea vaikuttaja, joka käyttää mahdollisuuksiaan yhteisen hyvän toteuttamiseksi. Hän kykenee keskustelemaan ja perustelemaan omia mielipiteitään tilanteissa, joissa demokraattiset arvot ovat tärkeitä. Urheilun kautta hän omaksuu yrittäjähenkisen asenteen, joka kasvattaa aloitteellisuutta ja vastuunkantamista. Sivistyksen laaja ymmärrys auttaa nuorta tekemään oikeudenmukaisia valintoja ja puolustamaan tarvittaessa heikompiaan. Muuttuvassa maailmassa urheilulukiolainen säilyttää kykynsä reagoida uusiin tarpeisiin ja pystyy mukautumaan työelämän muutoksiin niin urheilussa kuin muilla työelämän alueilla. Useat oppiaineet tukevat urheilulukiolaisen yhteiskunnallista osaamista ja urheiluvalmennus tukee toiminnallaan mm. yhteiskuntaopin, terveystiedon, uskonnon ja historia oppiaineiden tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Urheilun eettiset periaatteet ohjaavat urheilulukioiden toimintaa niin urheiluvalmennuksessa kuin muussa koulutuksessa. Urheilulukiot kantavat vastuunsa mm. antidoping-koulutuksesta ja -toiminnasta, reilun pelin sääntöihin ohjaamisessa sekä arvoista kumpuavasta kokonaisvaltaisesta urheilijakasvatuksesta. Urheiluvalmennus ottaa huomioon sen, että nuorten mahdollisuudet toimia yhteiskunnan jäseninä säilyvät ja kehittyvät. Suomalaisen huippu-urheilun valinta on tukea nuoria omissa tavoitteissaan ja mahdollistaa menestyminen myös muussakin kuin urheilussa. Lukiokoulutuksessa pyritään edistämään nuoren ymmärrystä siitä, että hän on osa suurempaa kokonaisuutta ja hänen valintansa sekä toimensa vaikuttavat ympäristön hyvinvointiin. Urheiluvalmennuksella pyritään ohjaamaan nuoria valitsemaan kulutustottumuksia, jotka säästävät ympäristöä ja ehkäisevät ilmastonmuutosta. Oppiaineyhteistyössä mm. biologian, filosofian, liikunnan, maantiedon, terveystiedon, yhteiskuntaopin ja uskonnon oppiaineiden kanssa käsitellään kyseisiä teemoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kilpa- ja varsinkin huippu-urheilu on kansainvälistä toimintaa. Tapahtumiin osallistuminen ja valmistautuminen edellyttävät nuorilta toimimista eri kulttuureissa ja ymmärrystä toisten maiden tavoista ja käytänteistä sekä suvaitsevaisuutta. Kielten osaaminen korostuu tilanteissa, joissa valmentajalla ei ole aina mahdollista olla mukana. Urheilulukiolaiselle on tärkeää kyetä kommunikoimaan vierailla kielillä ja pystyä kertomaan oman maansa kulttuurista ja historiasta kansainvälisissä tapaamisissa. Urheilulukio valmistaa nuorta toimimaan tilanteissa, joissa hän edustaa maataan eri tapahtumissa ja eri median välityksellä. Urheilulukiolainen kykenee hyödyntämään eri teknologisia ratkaisuja kaksoisuransa toteuttamiseksi niin kotimaassa kuin ulkomailla. Urheiluvalmennus tekee yhteistyötä lukion muiden oppiaineiden osalta mm. historiassa, vieraissa kielissä ja maantiedossa sekä teknologia kasvatuksessa.

Opintojaksot

Urheiluvalmennus, 3 op (URVA01-URVA18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää lajitaitoja ja yleistaitavuutta
- Opiskelija kehittää fyysisiä ominaisuuksia
- Opiskelija kehittää psyykkisiä taitoja
- Opiskelija kehittää ryhmässä toimimista ja yhteistyötaitoja

- Opiskelija omaksuu urheilullisen elämäntavan
- Opiskelija on aktiivinen ja motivoitunut osallistumaan urheiluvalmennukseen
- Opiskelija toteuttaa tavoitteellisesti henkilökohtaista opiskelu- ja valmennussuunnitelmaansa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheiluvalmennuksen opintojaksoilla toteutetaan suunnitelmallista laji- ja/tai oheisharjoittelua kunkin lajin lajivaatimusten mukaisesti. Opintojaksojen sisällöt vaihtelevat urheilulajin sekä harjoitus- tai kilpailukauden mukaan tarkoituksenmukaisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Urheiluvalmennuksen opintojaksot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu, H=hylätty) edellä kuvattuja arvioinnin perusteita hyödyntäen. Arviointi kohdistetaan urheiluvalmennuksen tavoitteisiin, joissa korostuu aktiivinen ja motivoitunut osallistuminen, itsensä kehittäminen kokonaisvaltaisesti urheilijana sekä valmennussuunnitelman tavoitteellinen noudattaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluvalmennuksen opintojaksoilla toteutetaan laji- ja ominaisuusharjoittelua lajin edellyttämällä tavalla kolme kertaa viikossa aamupäivisin. Valmennus on pääasiassa valmentajan ohjaamaa Schildtin urheilulukion painopistelajeissa. Muissa lajeissa valmentautuminen tapahtuu pääasiassa omatoimisesti yhteistyössä henkilökohtaisen valmentajan kanssa tehdyn harjoitussuunnitelman mukaisesti. Urheiluvalmennuksen sisällöt vaihtelevat urheilulajin ja meneillään olevan harjoitus- tai kilpailukauden vaatimalla tavalla.

Urheiluvalmennuksen opintojaksoja on yhteensä 18 (URVA01-URVA18), ja kunkin opintojakson laajuus on 3 opintopistettä. Urheilulukiolaisen tulee suorittaa urheiluvalmennuksen opintojaksoja vähintään 24 opintopisteen verran.

Valmennusoppi, 2 op (VAO)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilija pohtii urheilulajinsa fysiologisia ja biomekaanisia lainalaisuuksia
- Urheilija saa tietoa erilaisten lajien lajivaatimuksista ja ymmärtää harjoittelun lajikohtaisuuden
- Urheilija oppii kestävyyden, voiman, nopeuden, liikkuvuuden ja taitavuuden harjoittelun perusperiaatteet
- Urheilija saa tietoa, jonka avulla hän voi paremmin keskustella valmentajansa kanssa omasta harjoittelustaan (ominaisuuksien harjoittelemisesta)
- Urheilija tunnistaa aikaisemman harjoitteluhistoriansa ja sen vaikutukset nykyhetkessä (harjoittelu eri ikävaiheissa/herkkyyskaudet)
- Urheilija ymmärtää harjoitussuunnitelman ja harjoittelun seurannan merkityksen pitkäjänteisessä kehittymisessä
- Urheilija oppii ymmärtämään motivaation/ajattelutavan/henkisten voimavarojen merkityksen urheilusuorituksessa
- Urheilija pohtii omia elintapojaan (uni, ravinto, päihteet) ja niiden merkitystä suorituskyvylle

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ominaisuusvaatimukset ja niiden harjoittaminen eri lajeissa
- Kestävyyden, voiman, nopeuden, liikkuvuuden ja taitavuuden harjoittamisen perusperiaatteet
- Superkompensaatio ja palautuminen
- Anatomian, fysiologian ja biomekaniikan peruskäsitteet
- Lihasryhmät, lihastyötavat, lihassupistus
- Harjoittelu eri ikävaiheissa
- Urheilijan elämäntavat ja arjen hallinta
- Harjoittelun suunnittelu, jaksottaminen ja seuranta
- Urheilijan mentaliteetti ("urheilijan mindset")

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Tavoitteet ja arviointiperusteet ovat nähtävillä opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti opintojakson aikaista toimintaa ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa korostetaan erityisesti itsearviointia ja -reflektointia. Arvioinnin avulla opiskelija oppii ymmärtämään oman urheilulajinsa kansallisen ja kansainvälisen tason vaatimukset, sekä oppii arvioimaan omaa toimintaansa suhteessa näihin vaatimuksiin. Opintojakson lopuksi urheilija tekee itsestään urheilija-analyysin, jossa hän pohtii omaa osaamistaan ja urheilemistaan suhteessa lajinsa vaatimuksiin.

Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia tunnistaa osaamistaan esimerkiksi yksilötehtävien, pari- ja ryhmätöiden, soveltavien tehtävien, käytännön harjoitteiden ja vierailujen avulla.

Arvioinnissa otetaan huomioon urheiluvalmennuksen ja sitä tukevien opintojen laaja-alaisen osaamisen alueet. Arviointi kohdistuu arjen hallintaan, urheilufysiologiaan ja biomekaniikkaan liittyviin tietoihin ja taitoihin, sekä kykyyn soveltaa niitä urheilijan omassa lajissa kehittymiseen. Opintojaksolla arvioidaan myös opiskelijan valmiuksia analysoida ja arvioida erilaisia urheilijan fyysiseen ja psyykkiseen suorituskykyyn sekä yleiseen terveyteen vaikuttavia tekijöitä ja ajankohtaisia ilmiöitä, sekä niiden vaikutuksia omaan kehoon ja hyvinvointiin. Opettaja antaa opintojakson aikana luonteeltaan positiivista ja kannustavaa henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia sekä tietojen ja taitojen hyödyntämistä omassa urheilemisessaan ja kehittymisessään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valmennusopin opintojaksolla tavoitteena on, että urheilija oppii ymmärtämään oman lajinsa fyysisiä, biomekaanisia ja psyykkisiä vaatimuksia. Opintojakson tarkka sisältö sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, mutta keskeisinä sisältöinä käsitellään muun muassa fyysisten ominaisuuksien harjoittelua, kuormitusta, palautumista, ravitsemusta sekä psyykkisten taitojen kehittämistä. Opintojakson aikana jokainen urheilija tekee itsestään urheilija-analyysin. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty tai hylätty).

7.27. Kansainvälisyys (INT)

Osaamisen arviointi

Kansainvälisyys opintojaksot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojaksot

Tervetuloa Suomeen!, 2 op (INT01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii havainnoimaan kulttuurien eroja ja yhtäläisyyksiä
- opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan
- opiskelija oppii esittelemään elinympäristöään ulkomaalaiselle vieraalle

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kansainvälisen vierailun vastaanotto-ohjelman suunnittelu
- vierailuun kuuluvaan projektiin sekä vapaa-ajan ohjelmaan osallistuminen
- mahdollisesti ulkomaalaisen vieraan majoittaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla opiskelija oppii havainnoimaan kulttuurien eroja ja yhtäläisyyksiä vierailun eri vaiheissa. Hän saa tietoa kohdemaasta sekä oppii katsomaan omaa elinpiiriään vieraan näkökulmasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla opiskelija toimii vuorovaikutuksessa niin oman koulun opiskelijoiden, opettajien kuin kansainvälisten vieraidenkin kanssa koulussa ja sen ulkopuolella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi kun opiskelija on osallistunut aktiivisesti vierailuohjelman suunnitteluun ja toteutukseen niin että toimintaan käytetty aika vastaa kahden opintopisteen tuntimäärää. Projektista riippuen arviointiin voi liittyä myös erilaisia tehtäviä, kuten oppimispäiväkirjan pitäminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta toisesta kulttuurista tulevan vieraan kanssa, niin etäyhteyksin kuin kasvokkain. Siihen kuuluu oleellisena osana ennakkosuunnittelu, jossa vierailuohjelmaa suunnitellessa tarkastellaan omaa kouluympäristöä ja Jyväskylän historiaa sekä nähtävyyksiä. Vierailun aikana opiskelija oppii katsomaan suomalaista arkea vieraasta kulttuurista tulevan näkökulmasta. Ristiriidat ja väärinymmärrykset ovat usein osa kanssakäymistä ja opiskelija oppii niitä ratkoessaan rakentavaa vuorovaikutusta. Opintojakso voidaan integroida muiden oppiaineiden kanssa.

Maailmalla, 2 op (INT02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii toimimaan vieraassa kulttuurissa
- opiskelija saa kokemusta ulkomaanmatkan järjestelyistä
- opiskelija perehtyy matkakohteen historiaan, yhteiskuntaan ja nähtävyyksiin
- opiskelija oppii havainnoimaan kulttuurien eroja ja yhtäläisyyksiä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- osallistuminen matkajärjestelyiden ja -ohjelman suunnitteluun
- kommunikointi vastaanottajien kanssa
- tutustuminen matkakohteen historia ja nähtävyydet
- kouluun ja perhearkeen tutustuminen matkakohteessa
- yhteiskunnalliset eroavaisuudet ja yhtäläisyydet
- opintojakso voi toteutua 1-4 opintopisteen laajuisena

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi kun opiskelija on osallistunut aktiivisesti toimintaan käytetty aika vastaa opintopisteiden tuntimäärää. Projektista riippuen arviointiin voi liittyä myös erilaisia tehtäviä, kuten matkapäiväkirjan pitäminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija saa käsityksen siitä, mitä eri asioita ulkomaanmatkan järjestelyissä otetaan huomioon. Vierailuun valmistaudutaan tutustumalla matkakohteeseen ja yhteiskunnallisiin teemoihin. Matkalla harjoitellaan vuorovaikutusta monissa eri tilanteissa niin ryhmän kanssa kuin itsenäisestikin. Perhemajoituksen ollessa kyseessä arjessa eläminen ja vastaanottavan perheen eri-ikäisten jäsenten kanssa kommunikoiminen on vuorovaikutustaitojen näkökulmasta erityisen kehittävää. Matkan antia pohditaan esimerkiksi matkapäiväkirjan avulla. Opintojakso voidaan integroida muiden oppiaineiden kanssa.

MUN-opintojakso, 2 op (INT03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustuttaa opiskelijat kansainväliseen järjestötyöhön ja erityisesti YK:n työskentelymenetelmiin
- valmentaa opiskelijoita toimimaan MUN-kokouksissa

- valmentaa opiskelijoita oman MUN-tapahtuman järjestämiseen
- vahvistaa opiskelijoitten kielitaitoa ja tiimitaitoja
- luoda kansainvälisiä kontakteja
- vahvistaa opiskelijan esiintymistaitoja
- vahvistaa opiskelijan johtajuustaitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kansainväliseen politiikkaan perehtyminen
- Ajankohtaiseen maailmanpolitiikkaan perehtyminen
- YK:n komiteatyöskentelyyn perehtyminen
- Oman MUN-tapahtuman järjestäminen
- mahdollinen MUN-kokoukseen osallistuminen ulkomailla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija saa työskentelystään palautetta ohjaavalta opettajalta ja muilta opiskelijoilta vertaispalautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Model United Nations (MUN) is an academic or recreational activity in which participants assume the role of national ambassadors or representatives to debate and seek to solve global issues.

FLASH - Finnish language, society and history, 2 op (INT04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Students reflect on cultures and cultural stereotypes through Finnish culture
- students reflect on their own cultural background and strengthen their self-knowledge
- students prepare material to represent their own culture
- students strengthen cross-cultural and intercultural communication skills
- to broaden students' perspective on their own culture and on cultural similarities and differences

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Communication in multicultural groups
- Lectures on Finland, Finnish society and history
- Presentations on different cultures by participants of the course and visitors
- Creating one's own 'My Story'

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

This study unit is recommended for all the students planning an exchange period abroad. It is also recommended for all the foreign exchange students.

Koulun ulkopuolinen kielten opiskelu, 1 op (INT05)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Muiden kuin oppilaitoksessa tarjottavien kielten opiskelu

Kommunikoi kansainvälisesti, 2 op (INT06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija perehtyy kulttuurienvälisen viestinnän perusteisiin
- opiskelija tutustuu usean eri kielen perusteisiin
- opiskelija syventää kulttuurintuntemustaan ja vahvistaa kansainvälisyystaitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- perusviestintäfraasit eri kielillä (ainakin espanja, italia, ranska, saksa, venäjä) ja kulttuuritietoutta näiltä kielialueilta
- kulttuurienvälisen viestinnän perusteet ja viestintätaitojen harjoittelu, myös englannin ja ruotsin kielillä
- työelämän vaatimukset kansainvälisyystaitojen osalta
- suomalainen kulttuuri ulkomaalaisen silmin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä kun opiskelija on osallistunut aktiivisesti ohjelmaan ja vaadittavat tehtävät on tehty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarjoaa maistiaisia eri kielistä ja kulttuureista. Kulttuurienvälinen viestintä käsitteenä avautuu eri näkökulmista. Opintojaksolla selvitetään, millaisia kansainvälisyystaitoja työelämä edellyttää esimerkiksi tutustumalla lähiseudun kansainvälisiin yrityksiin. Vierailijaluennoitsijat, kuten Erasmus-opiskelijat sekä yritysvieraat avaavat suomalaista kulttuuria ulkomaalaisen silmin. Viestintä- ja kansainvälisyystaitoja kehitetään opintojaksolla kansainvälistyvän työelämän tarpeita ajatellen.

Kotikansainvälisyys, 2 op (INT07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää, mitä erilaisia mahdollisuuksia kansainvälisyystaitojen kehittämiseen on arjen toimintaympäristöissä ja omassa kotikaupungissa
- opiskelija saa kokemusta erilaisista kansainvälisyyteen liittyvistä vuorovaikutustilanteista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- toiminta eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa
- kansainväliseen yhteistyöhön tutustuminen
- Opintojakso voi toteutua 1-4 op:n laajuisena

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi, kun oppimispäiväkirja on tarkistettu ja merkinnöistä kertyy opintopisteitä vastaava tuntimäärä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso kannustaa opiskelijoita kansainvälistymiseen pienin askelin ilman tarvetta lähteä matkalle. Opiskelija kerää kahteen opintopisteeseen vaadittavan tuntimäärän erilaisista kansainvälisyyteen liittyvistä toiminnoista lukion aikana. Esimerkkejä koulussa tapahtuvasta toiminnasta ovat osallistuminen koulun kansainvälisyysprojekteihin, jos niistä ei tulee muuta suoritusta, Unesco-kouluverkoston yhteistyö, koulun oppaana toimiminen ulkomaalaisille, kansainvälisyystapahtumassa esittelijänä toimiminen, tai vaihto-opiskelijan tutorointi. Koulun ulkopuolella voi esimerkiksi osallistua ystävätoimintaan vaihto-opiskelijoiden tai maahanmuuttajien kanssa, tehdä vapaaehtoistyötä kansainvälisen avustusjärjestön puolesta, osallistua kaikille avoimille vierailijaluennoille tai olla mukana järjestelemässä kansainvälistä tapahtumaa talkootyössä tai vaikkapa kesätyössä. Suorituksia kerätään erilaisista tehtävistä ja niistä pidetään oppimispäiväkirjaa, josta käy myös ilmi missä, milloin ja kenen kanssa toimittiin.

Opinnot ulkomaisessa oppilaitoksessa, 2 op (INT08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija lisää globaali- ja kulttuuriosaamistaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tavoitteellinen opiskelu ulkomaisessa oppilaitoksessa

Opintojakson vapaa kuvaus

Tämän opintojakson sisältönä voi olla Gradian ulkomaan vaihtojakso, omaehtoinen vaihto-opiskelujakso ulkomailla tai koulun järjestämä vaihto-opintojakso.

Työkokemus ulkomailla, 2 op (INT09)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

EPAS European Parliament Ambassador School, 2 op (INT10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- lisätä opiskelijan tietoisuutta Suomen poliittisesta järjestelmästä, Euroopan unionista ja Suomen asemasta maailmassa
- tuoda nuoria lähemmäs poliittista keskustelua ja kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen
- vahvistaa koko kouluyhteisön yhteiskunnallista tietämystä ja osallisuutta
- vahvistaa nuorten päätöksentekotaitoja, itseohjautuvuutta ja johtajuutta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- EPAS-ryhmä kootaan lukuvuosittain ja se kokoontuu ja toimii syksystä kevääseen
- Ajankohtaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden käsittely ryhmän päättämällä tavalla, esimerkiksi huomioiden vaalit kotimaassa ja maailmalla
- EPAS-ryhmä toimii yhteistyössä eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten koulujen kanssa.
- Opintojakson voi suorittaa 1-4 op:n laajuisena useamman lukuvuoden aikana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Lukuvuoden aikana projektien yhteydessä kerätään palaute ja käydään keskustelu toiminnan kehittämisestä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Schildtin lukio on saanut EPAS-statuksen (European Parliament Ambassador School) syksyllä 2018.

Opintojakso toteutetaan osin englannin kielellä.

7.28. Korkeakouluopinnot (KOR)

Opintojaksot

Korkeakouluviikko, 2 op (KOR01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- uskaltaa ennakkoluulottomasti valita korkeakoulun opintojakson.
- tutustuu valitsemaansa korkeakoulun opintoalaan.
- vahvistaa jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.
- vahvistaa lukion oppiaineiden sisältöosaamista.
- motivoituu lukion jälkeisiin jatko-opintoihin.
- selkiyttää opiskelijan jatko-opintosuunnitelmaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisällöt ovat samat kuin opiskelijan valitseman korkeakoulun opintojakson sisällöt.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suorittaminen perustuu hyväksytysti suoritettuun korkeakoulun opintojaksoon. Opintojakso suoritetaan Korkeakouluviikon aikana ja se arvioidaan suoritettu-merkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Gradia-lukioissa järjestetään keväisin Korkeakouluviikko. Viikon aikana opiskelija suorittaa yhden valitsemansa korkeakoulun opintojakson ennalta laaditusta tarjonnasta.

7.29. Työelämä- ja yrittäjyysopinnot (TYR)

Oppiaineen tehtävä

Gradia-lukioissa jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa työelämä- ja yrittäjyysopintoja. Erillinen yrittäjyyspolku valitaan lukuvuoden alussa.

Työelämä- ja yrittäjyysopinnot muodostavat laajan tulevaisuustaitojen kokonaisuuden. Opinnot auttavat opiskelijaa ymmärtämään työelämän ja yrittäjyyden yhteiskunnallista merkitystä, hankkimaan ja tuotteistamaan omaa osaamistaan laaja-alaisesti sekä synnyttämään aitoja työelämä- ja yrittäjyyskokemuksia. Opinnoissa keskeistä on oman osaamisen tunnistaminen, yrittäjämäisen asenteen kehittäminen, itsensä johtaminen ja oppijalähtöinen projektioppiminen. Opintojen pedagogisen perustan muodostavat tiimityöskentely ja tekemällä sekä kokeilemalla oppiminen.

Opintojaksojen kohdistaminen opiskelijoille:

Kaikille opiskelijoille opintoihin kuuluu opintojakso TYR02, valinnaisia ovat opintojaksot TYR05 - TYR12

Yrittäjyyspolulla opiskeleville kuuluvat opintojaksot TYR01 - TYR04, valinnaisia ovat opintojaksot TYR05 - TYR12

Tiimilinjalla opiskeleville suositellaan opintojaksoja TYR01 - TYR04, valinnaisia ovat opintojaksot TYR05 - TYR12

Tavoitteet

Työelämä- ja yrittäjyysopintojen tavoitteena on mahdollistaa Gradian lukioiden opiskelijoille työelämän tulevaisuustaitojen omaksuminen lukio-opintojen aikana.

Työelämä- ja yrittäjyysosaamisen tavoitteena on vahvistaa opiskelijan omaa työelämäpolkua ja urasuunnittelua.

Opinnoissa yhdistyvät sekä laaja-alaisen osaamisen, että monen eri oppiaineen tavoitteet, tiedot ja taidot. Opiskelija tunnistaa omia vahvuuksiaan ja oppii käyttämään niitä. Näitä vahvuuksia harjoitetaan esimerkiksi oman yrityksen perustamisen ja tiimityöskentelyn kautta. Opiskelijan sosiaaliset taidot, yhteistyökyvyt, yhdessä oppimisen ja rakentavan viestinnän taidot kehittyvät tiimityöskentelyn, projektityöskentelyn ja dialogisen opiskelun kautta. Omien vastuualueiden ja projektien toteuttaminen kehittää opiskelijan luovuutta, asioiden yhdistelemisen taitoa ja monilukutaitoa.

Työelämä- ja yrittäjyysopinnot on osa yhteiskunnallista osaamista. Verkostojen, vierailuiden ja toteutettavien projektien kautta opiskelijan demokratia- ja vaikuttamisen taidot sekä työelämävalmiudet ja yrittäjämäinen asenne kehittyvät. Opiskelija ymmärtää mitä on osaamisen käyttäminen omaksi ja yhteiskunnan hyväksi. Opinnoissa korostetaan eettistä toimijuutta globaalissa maailmassa. Projektien ja yritystoiminnan perustana ovat kestävän kehityksen ja kiertotalouden käsitteet.

Osaamisen arviointi

Opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Opintojen aikana tehdyt arvioitavat tuotokset kootaan työelämä- ja yrittäjyysosaamisen portfolioon.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Minä, tiimi ja projekti, 6 op (TYR01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- kehittää omaa yrittäjyysosaamistaan
- tutustuu tiimikäsitteeseen ja harjoittelee oppimistiimin jäsenyyttä
- perehtyy itsensä johtamisen perusteisiin
- ymmärtää verkostoitumisen merkityksen
- osaa suunnitella ja toteuttaa projektin
- osaa työskennellä projektitiimissä
- tutustuu yrittäjyysosaamisen kirjallisuuteen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oman oppimisprosessin käynnistäminen
- Tavoitteellinen itsensä johtaminen
- Oman osaamisen tunnistaminen: oppimissopimus, oman CV:n rakentaminen
- Oman osaamisen tuotteistaminen: esiintyminen, vuorovaikutus, verkostoituminen
- Jäsenenyys oppimistiimissä: tiimiroolit, tiimitreenit
- Tiimityöskentely: tiimin oppimistavoitteet, dialogitaidot
- Projekti: osallistuminen projektitiimiin, oma vastuualue, projektin suunnittelun työkalut, tapahtuman järjestäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perustana on tiimityöskentely, projekti ja opiskelijan henkilökohtaiseen portfolioon liitettävät tehtävät.

Työelämäviikko, 2 op (TYR02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- kehittää omia työelämätaitojaan
- tutustuu innovaatio-osaamiseen ja konseptointiin
- osaa rakentaa ja esitellä toimeksiantajalle asiakastarpeeseen perustuvan ratkaisun yhdessä tiiminsä kanssa
- tutustuu yritykseen tai työpaikkaan ja sen työntekijöiden osaamiseen
- osaa olla vuorovaikutuksessa työpaikan toimijoiden kanssa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa yhteistyössä toteutettava InnoFlash-opintojakso
- Työelämään tutustumispäivät

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu tiimityöskentelyyn, konseptiesitykseen, tehtäviin ja työpaikan palautteeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Työelämäviikko koostuu InnoFlash-opintojaksosta (3 päivää) ja työelämään tutustumisesta (2 päivää). Lisäksi opiskelija tekee viikkoon liittyviä itsenäisiä tehtäviä.

Opintojakson suorituksesta opiskelija saa myös kaksi Jyväskylän ammattikorkeakoulun opintopistettä.

Oma yritys ja johtajuus, 6 op (TYR03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on että opiskelija
- Osaa tunnistaa ajankohtaisia liiketoimintamahdollisuuksia
- Osaa innovoida ja konseptoida tuotteen tai palvelun sekä myydä ja kaupallistaa oman osaamisensa
- Osaa johtaa tiimiä ja projektia tai omaa liiketoimintaa
- Osaa vaikuttaa oman johtajuuden ja yrittäjyyden kautta kouluyhteisön kestävään kehitykseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oma tiimi tai yritys: asiakaskunta ja markkinapotentiaali, tuote tai palvelu, ansaintamalli ja myynti
- Johtajuus: oman johtajuuden harjoittaminen ja kehittäminen, tiimi, projekti tai yritys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perustana on tiimityöskentely, projekti ja opiskelijan henkilökohtaiseen portfolioon liitettävät tehtävät.

Oma osaaminen ja tulevaisuus, 2 op (TYR04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on että opiskelija
- osaa kuvata oman työelämä- ja yrittäjyysosaamisensa
- osaa kuvata laaja-alaisen osaamisen taitonsa
- osaa hahmottaa tulevaisuuden työelämätaitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysopintojen dokumentointi ja esittäminen
- oman osaamisen tuotteistaminen
- kirjallinen tai sähköinen portfolio

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu työelämä- ja yrittäjyysopintojen sisältöjen ja tavoitteiden mukaisesti koottuun opiskelijan henkilökohtaiseen portfolioon.

DreamUp-tapahtumatuotanto, 2 op (TYR05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- osaa järjestää tapahtuman yhdessä tiimin kanssa
- käyttää projektinhallinnan työkaluja
- kehittää ajanhallinnan, tiimitoiminnan, sisällöntuotannon, markkinoinnin ja asiakaspalvelun osaamista monialaisessa projektiryhmässä
- oppii analysoimaan omaa osaamista osana tekemällä oppimisen prosessia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tapahtumatuotantoon osallistuminen ja projektitiimin jäsenyys
- omasta tapahtuman järjestämisen osa-alueesta vastaaminen
- tapahtuman ideointi, suunnittelu, toteutus, markkinointi ja viestintä sekä sisällön kehittäminen
- yhteistyö tapahtuman kumppaneiden kanssa
- tapahtuman talouden suunnittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perustan muodostaa tiimityöskentely ja opiskelijan henkilökohtaiseen portfolioon liitettävät tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan EduFutura-yhteistyössä.

Unelmat ja inspiraatio, 2 op (TYR06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää erilaisten työtehtävien mahdollisuudet tulevaisuuden työelämässä
- tunnistaa omia kiinnostuksen kohteita ja inspiraation lähteitä
- kartoittaa omaa osaamista ja itsensä työllistämisen uravaihtoehtoja
- löytää unelmansa oman osaamisen ja tulevaisuuden trendien yhtymäkohdasta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- jäsenenyys tulevaisuuden työelämää suunnittelevassa oppimistiimissä
- oman osaamisen dokumentointi
- henkilökohtainen unelmakartta
- inspiroiviin työelämän ammattilaisiin tutustuminen ja heidän kanssa verkostoituminen
- tiimin kanssa tuotettu haastatteluun pohjautuva inspiraatiovideo

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perustana on tiimityöskentelytaidot, unelmakartta ja inspiraatiovideo.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan EduFutura-yhteistyössä.

Luo oma kesäduunisi, 2 op (TYR07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- tuotteistaa oman ideansa ja osaamisensa kesätyöyritykseksi
- tunnistaa ja valitsee luomalleen kesätyöyritykselle asiakaskohderyhmän
- osaa rakentaa kesätyöyritykselleen liiketoimintamallin ja valita taloushallinnon toimintamallin
- osaa markkinoida omaa yritystään
- osaa käynnistää suunnitelmansa yrityksen toiminnan
- oppii arvioimaan omaa yrittäjyysosaamistaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kesätyöyrityksen liiketoimintasuunnitelman suunnittelu ja laatiminen
- kesätyöyrittäjänä toimiminen
- oman yritystoiminnan kehittäminen tekemällä oppien

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perustana on projektityöskentelytaidot ja opiskelijan henkilökohtaiseen portfolioon liitettävät tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan EduFutura-yhteistyössä.

Ideasta yritykseksi, 4 op (TYR08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- testaa oman idean liiketoimintapotentiaalia
- jalostaa omaa liikeideaa toimivaksi liiketoimintamalliksi

- hankkii tarvittavat tiedot ja taidot liiketoimintasuunnitelman ja taloudellisten laskelmien laatimiseksi
- osaa esitellä oman liikeideansa erilaisille kohderyhmille
- tunnistaa oman liikeideansa vahvuudet ja tarvittavat verkostot

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- liikeidean tuotteistaminen
- markkinatilanteen ja asiakaspotentiaalin kartoittaminen
- myynnin ja markkinoinnin suunnittelu ja toteutus
- kannattavuuslaskelmat
- liiketoimintamallin suullinen ja kirjallinen esitys

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin perustana on projektityöskentely sekä liiketoimintamallin suullinen ja kirjallinen esitys.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan yhteistyössä Yritystehtaan kanssa.

Minä työnhakijana, 2 op (TYR09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- kehittää työelämätaitojaan työkokemuksen kautta
- kehittää työnhakemisen taitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- työhaun metodit ja niiden dokumentointi
- työkokemus
- työpaikkaan esim. yritykseen tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytyn suorituksen vaatimuksena on

- osallistuminen opintojakson suunnitteluun työelämäosaamisen valmentajan kanssa
- vähintään 60 tunnin työkokemus ja sen aikana laadittu oppimispäiväkirja.

Minä työntekijänä, 2 op (TYR10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- kehittää työelämätaitojaan työkokemuksen kautta
- ymmärtää laaja-alaisen osaamisen taitojen merkitykset työelämässä
- tunnistaa yhteistyössä työelämän edustajien kanssa, miten laaja-alaisen osaamisen taidot näkyvät työyhteisössä
- kehittää ammatillisen osaamisen taitojaan
- vahvistaa yhteistyö- ja tiimityöskentelytaitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- laaja-alaisen osaamisen taitojen analyysi
- laaja-alaisen osaamisen taitoihin syventyminen valitussa työyhteisössä
- esitys laaja-alaisen osaamisen ilmenemisestä ja merkityksestä työyhteisössä
- ammattiosaajan haastattelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytyn suorituksen vaatimuksena on

- osallistuminen opintojakson suunnitteluun työelämäosaamisen valmentajan kanssa
- vähintään 60 tunnin työkokemus
- selvitys laaja-alaisen osaamisen taidoista työpaikalla

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelijalle syntyy selkeä kuva laaja-alaisen osaamisen merkityksestä tulevaisuudessa ja työelämässä. Yhteistyössä työelämän edustajan kanssa syvennytään laaja-alaisen osaamisen ilmenemiseen työyhteisössä.

Työelämän erityisosaaminen, 1 op (TYR11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää ammatillisen osaamisen taitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ammatillista osaamista syventävät kurssit
- ammatillista osaamista syventävät opintopassit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytyn suorituksen saamiseksi opiskelijan on todennettava tekemänsä 30 tunnin työmäärä.

7.30. Teatteri ja draama (DRA)

Oppiaineen tehtävä

Teatteri ja draama on taide- ja taitoaine. Oppiaineen opintojaksot ovat liukumo esiintymisrohkeutta sekä itseilmaisua ja -tuntemusta rakentavasta peruskurssista esittävän teatteritaiteen puolelle. Oppiaine hyödyntää myös osallistavan ja soveltavan draamaan keinoja sekä tilannekohtaisesti osana koulukulttuuria teatterilähtöisiä menetelmiä.

Opiskelu tapahtuu ryhmässä ja opiskelussa korostuvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot. Opiskeluryhmän koheesion tukeminen on keskeistä. Opiskelija tulee vahvemmin tietoiseksi siitä, millaiset tekijät ja ryhmäprosessit vaikuttavat ryhmien ja erilaisten yhteisöjen koheesioon.

Teatterin ja draaman opetus ja tietokäsitys perustuvat holistiselle ihmiskäsitykselle, jonka mukaan ihminen on kehollinen, tajunnallinen ja elämäntilanteeseensa sekä ympäristöönsä kytköksissä oleva olento. Opetusmenetelmät perustuvat kokemuksellisuudelle, kehollisuudelle, vuorovaikutukselle ja toiminnallisuudelle hyödyntäen moniaistillista havainnointi- ja kuvittelukykyä, fiktiota ja tarinankerrontaa. Oppiaineeseen integroituvat luontevasti myös muut taideaineet.

Teatteritaiteessa ja draamassa opiskelija tutkii todellisuutta kuitenkin ennen kaikkea teatteritaiteen keinoin. Teatterin ja draaman opetuksen tehtävä on tukea opiskelijan ihmisenä olemisen ja maailmasuhteen dialogista kehittymistä. Keskeistä on, että opiskelija tutkii erilaisten suhteiden, liitosten ja kytkösten merkityksiä omassa elämässään ja itsen ulkopuolella olevassa todellisuudessa. Toinen tehtävä on avata teatteria taiteenlajina sekä jäsentää teatteritaiteen tehtäviä osana suomalaista, eurooppalaista ja yleisinhimillistä kulttuuriperintöä.

Opiskelun ydin on aikaansaada teatteritaiteelle ja draamalle ominainen ilmaisu, jota opiskellaan kokeilemalla ja harjoittelemalla. Opinnoissa tarkastellaan teatterin keinoin ihmisen moninaisia suhteita elämän eri tilanteissa ja olosuhteissa improvisoinnin, draamallisten tilanteiden sekä näytelmien ja muiden esitystekstien avulla. Teatteritaiteessa on olennaista toden ja fiktion rajapinnan kohtaaminen. Opiskelu perustuu roolissa toimimiselle ja näyttelemiselle fiktiivisissä tilanteissa. Esiintyminen ymmärretään esillä ja katsottavana olemisena. Tuotettua ilmaisua ja

sen synnyttämiä merkityksiä, vaikutelmia ja kokemuksia käsitellään havainnoiden, tarkkaillen, reflektoiden, tulkiten ja keskustellen sekä tekijän että katsojan näkökulmista.

Opiskelijaa kannustetaan käymään keskustelua, ilmaisemaan näkemyksiään ja kokemuksiaan teatteritaiteen tekijänä, kokijana ja katsojana. Teatteritaiteen opiskelu avartaa opiskelijan esittävän taiteen monilukutaitoa ja **kykyä yhdistellä eri tieteitä ja taiteita**. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti teattereiden, museoiden, taideoppilaitosten ja eri kulttuuritoimijoiden **taidetarjontaa**.

Työelämää simuloivassa oppimisympäristössä oppiaine avaa teatteritaidetta taidemuotona ja avartaa ymmärrystä teatterista moniammatillisena työpaikkana. Teatteritaidetta opiskellaan tarkoituksenmukaisessa, työturvallisessa opetustilassa kuten studiossa ja näyttämöllä. Teatteriesityksen valmistamisen aikana taiteellisen ja tuotannollisen prosessin työvaiheet ja teatterialan ammattilaisten työnkuvat tulevat näkyviksi ja konkreettisiksi. Opiskelijat tunnistavat teatterin yhteisöllisyyden ja sitoutumisen tavoitteeseen.

Teatteritaiteen opiskelu antaa valmiuksia hakeutua alan **jatko-opintoihin** ja näkemyksiä oppiaineen **sovellettavuudesta muilla aloilla ja ammateissa**. Opintojen myötä opiskelija luo omakohtaisen, elinikäisen ja ajassa muotoutuvan suhteen teatteritaiteeseen.

Tavoitteet

Teatteri ja draaman opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: vuorovaikutusosaaminen ja ilmaisulliset taidot; osallisuus ja toimijuus; luovan prosessin ja teatteritaiteen ymmärtäminen.

Luovan prosessin ja teatteritaiteen ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, että teatterin tekeminen on luova prosessi, jossa yhdessä toimiminen sekä tutkiva ja avoin ote ovat lähtökohta ja jossa sekä sitoutuminen prosessiin että aikataulun laatiminen ja noudattaminen ovat ensiarvoisia
- ymmärtää tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselleen ja hyvinvoinnilleen
- rakentaa minäkuvaansa ja kulttuuri-identiteettiään teatterillisia työtapoja hyödyntäen
- rakentaa minäkuvaansa ja kulttuuri-identiteettiään teatterillisia työtapoja hyödyntäen
- tarkastelee teatterillisia esityksiä teoksen, yksilön (tekijän ja tulkitsijan) sekä yhteiskunnan näkökulmasta niin omassa kulttuurissaan kuin globaalisti.

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteen on, että opiskelija

- osaa soveltaa teatterillisia keinoja omien ja ryhmänsä ajatusten erilaisissa esityksissä, muussa osallistumisessa ja vaikuttamaan pyrkiessään
- kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassaan
- tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja teatterin tekemiseen kytkeytyy
- osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa ja työskentelyssä
- oppii sitoutumaan päämäärään
- ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia

Vuorovaikutusosaaminen ja teatteri-ilmaisulliset taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu esillä ja katsottavana olemisessa
- kehittää ryhmäviestintätaitojaan sekä ryhmässä vastuun ottamista ja toisten tarjousten hyväksymistä

- kehittyy antamaan ja vastaanottamaan palautetta
- kehittää äänenkäyttöäään sekä muuta kehollista (kinesiikka, proksemiikka) ilmaisuaan erilaisia tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen
- osaa asettaa tavoitteita teatterin tekemiselle ja tottuu tutkivaan, pitkäkestoiseen työskentelyy ja oppimiseen

Osaamisen arviointi

Teatterin ja draaman opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan itseilmaisua ja teatterintekemisen osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta teatteritaiteeseen ja sen soveltaviin muotoihin. Arviointi kohdistuu oppiaineen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan osaamisen kehittyminen mutta yhtä lailla myös teatteritaiteen kannalta olennaisina erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä. Opintojaksojen arvosanat ovat diplomia lukuun ottamatta aina suoritusmerkintöjä.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Teatteritaiteen opinnot tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisen läsnäolon, vuorovaikutuksessa toimimisen, tunteiden tunnistamisen ja ilmaisun sekä henkilökohtaisen merkityksenannon kautta. Teatteritaiteen opiskelu tukee opiskelijan identiteetin rakentumista tarjoamalla mahdollisuuksia tutustua itseen ja muihin ihmisiin sekä hyväksyä erilaisuus ja yksilöllisyys. Opiskelijoita kannustetaan kuuntelemaan ja arvostamaan omia ja muiden ajatuksia, tunteita ja ilmaisuvalmiuksia.

Opetuksen ryhmämuotoisuus, kontaktissa toimiminen, samoin kuin fiktiivisissä maailmoissa eri rooleissa toimiminen harjoittavat asettumista toisen asemaan ja näkemään toisin silmin. Se luo pohjaa empatian, myötätunnon ja omanarvontunnon kehittymiselle eli sosiaaliselle ja mielen hyvinvoinnille.

Teatteritaiteen opiskeluprosessissa harjoitellaan toistoa ja muutoksia. Toistot luovat opiskelu- ja työskentelyrutiinia, mikä tukee elämänhallintataitojen kehittymistä. Muutosten harjoittelu vahvistaa kykyä toimia joustavasti, pitkäjänteisesti ja sinnikkäästi.

Teatteritaiteen opiskelun toiminnallisuus ja ilmaisun kehollisuus tukevat kehotietoisuutta, tervettä suhdetta omaan kehoon, fyysistä hyvinvointia ja liikunnallisen elämäntavan ylläpitämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitojen kehittyminen on teatteritaiteen ytimessä. Vuorovaikutusta tutkitaan sekä fiktiivisissä asetelmissa että opiskelijaryhmän vuorovaikutustilanteissa. Vuorovaikutus on draamallisen jännitteen, suhteessa toiseen olemisen, perusyksikkö. Roolissa läsnäoleminen kehittää hyväksyvän kuuntelemisen taitoa ja kykyä tunnistaa toimiva vuorovaikutus. Näytelmien lukeminen ja tekeminen lisää ymmärrystä erilaisen inhimillisen käytöksen syihin ja seurauksiin. Opiskelu tapahtuu yhteistyössä, jossa koettavaksi ja tutkittavaksi nousevat vuorovaikutuksen ja yhteistyön sujuvuus ja esteet. Vuorovaikutuksen kysymykset nousevat luontevasti esiin osana maailman ja ilmaisun havainnointia sekä tekijän että katsojan näkökulmista. Kokemuksien sanoittaminen, merkitysten jakaminen opiskeluryhmän kanssa, vertaispalautteen antaminen ja vastaanottaminen ja muut keskustelut kehittävät kykyä rakentavaan viestintään.

Vuorovaikutustaidot ovat ihmissuhdetaitojen lisäksi tehtäväkeskeisiä taitoja. Teatteritaiteen opiskelussa harjoitellaan tavoitteellisen työn prosessin ja raamien hahmottamista sekä itsenäisen

työskentelyn että tiimityön organisointia. Tehtäväkeskeisiä vuorovaikutustaitoja ovat mm. kokonaisuuden hahmottaminen, aikataulutus ja ajankäyttö, työnjako, tiedottaminen ja viestintä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu teatteritaiteen opiskelussa tarkastelemalla ihmistä moninaisissa suhteissa, tilanteissa ja muutoksissa. Teatteritaide herättää kiinnostuksen tutkia ihmistä kokonaisvaltaisesti sekä fiktiivisten maailmojen roolihenkilöiden että todellisen elämän eri konteksteissa. Teatteritaiteen kokonaisvaltaisuus ja ilmiölähtöisyys luo asetelman monitieteiselle ja -taiteiselle, kokemukselliselle ja asioita yhdistelevälle ajattelulle.

Materiaalia työskentelyyn ammennetaan useista eri lähteistä: Työskentelyn kimmokkeena toimivat niin yhteiskunnalliset ja antropologiset näkökulmat kuin visuaaliset, tilalliset ja äänelliset lähtökohdat, joita luovasti yhdistelemällä opiskelija rakentaa omaa taiteellista näkemystään maailmasta ja sen tilasta. Tutkiva ote, päätelmien tekeminen, tiedon luotettavuuden ja käytettävyyden, todennäköisyyksien ja poikkeuksien kriittinen arviointi ovat läsnä koko oppimisprosessissa.

Opiskelija hahmottaa oman ainutkertaisen ajattelunsa tapoja, tunnistaa oman ja muiden luovuuden piirteitä ja osaa ravita omaa ja muiden luovuutta. Opiskelija tutustuu tieteiden ja taiteiden arvolähtökohtiin ja oppii pohtimaan moraalisia kysymyksiä monista eri näkökulmista. Opiskelija löytää yhteyden omaan intuitiiviseen ajatteluunsa ja harjaantuu muodostamaan tieteiden, taiteiden ja taitojen synteesejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen laajenee teatteritaiteen opiskelussa monitahoisesti. Opiskelijan osallistuminen oppimistilanteessa on kokonaisvaltaista, yhteistoiminnallista ja vastavuoroista. Siten opiskelijan ymmärrys omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan ryhmän jäsenenä syvenee. Opiskelija tunnistaa luottamusta synnyttävän, tasavertaista kanssakäymistä tukevan toiminnan tunnusmerkkejä, ja ymmärtää ne demokraattisen ja oikeudenmukaisen yhteiskunnan tukipilareiksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen syvenee tutkimalla eri näytelmätekstejä ja erilaisia lähdemateriaaleja, joista piirtyy näkymiä erilaisiin yhteiskuntiin historiassa, nykyajassa ja tulevaisuudessa. Teatteri ja draama tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien toteutumista ja nykytodellisuuden ristiriitoja taiteen keinoin. Opiskelijat ymmärtävät sananvapautta, julkaisu- ja painovapautta, yksityisyyttä ja koskemattomuutta ja tekijänoikeuksia koskevien lakien merkityksen sekä kokevat mahdolliseksi puuttumisen yhteiskunnallisiin epäkohtiin.

Teatteritaide johdattelee opiskelijoita yhteiskunnalliseen lukutaitoon, johon kuuluu valtasuhteiden ja eriarvoisuuksien tunnistaminen. Näytelmissä, draamatarinoissa, roolihenkilöissä ja harjoitteissa tutkitaan valtasuhteita, vallankäyttöä ja vallan rakenteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Teatteritaiteen opinnoissa syvennetään eettisyyttä ja ympäristöosaamista tutkimalla ihmisen halujen, toiminnan, vaikuttimien, motivaation ja valintojen suhdetta toisiinsa. Teatteritaiteessa ryhmän jäsenten keskinäisriippuvuus on toiminnan peruslähtökohta. Kokemukset ryhmän vastuullisuudesta ja huolenpidosta ryhmän jäseniä ja toimintaa kohtaan vahvistaa kokemusta oman toiminnan merkityksestä suhteessa muihin ihmisiin ja luontoon. Taiteellisen työskentelyn avulla opiskelijalle avautuu vaihtoehtoisia näkymiä tulevaisuudesta, jonka toteutumiseen ihmisten elämäntavat ja arkiset valinnat vaikuttavat. Materiaalivalinnoissa opiskelijaa ohjataan huomioimaan eri materiaalien ekologinen kestävyys, huollettavuus ja kierrätettävyys. Teatteritaiteen opiskelu tukee vastuullisen maailmasuhteen muotoutumista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa ohjataan havainnoimaan ja huomioimaan, miten elinpiiri ja kulttuuri synnyttää kansallista identiteettiä ja muokkaa yksilön ja yhteisöjen ajatuksia, toimintaa, tapoja, ilmaisua, aatteita, arvoja ja uskomuksia. Opinnoissa tarkastellaan kulttuurin vaikutusta puhuttuun kieleen, sanattomaan viestintään, tunneilmaisuun ja kehonkieleen. Opinnot vahvistavat kulttuurisen moninaisuuden ymmärrystä ja arvostusta. Erilaiset esitettävät tekstit ovat siltoja historian eri aikakausiin ja kulttuureihin; niiden kautta opiskelija syventää kulttuurista osaamistaan. Opinnoissa digitaalisuus tuo lisää mahdollisuuksia tutkia teatteritaidetta globaalisti ja monipuolisesti. Opinnot vahvistavat lisäksi kykyä toimia erilaisissa ympäristöissä ja kulttuureissa.

Opintojaksot

Ilmaisutaidon perusteet, 2 op (DRA01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija etsii ja vahvistaa omia ilmaisuvarojaan (esiintymisrohkeus, äänenkäyttö, kehonkieli, kontaktin ottaminen) ja rohkaistuu toimimaan rakentavasti erilaisissa ryhmissä. Opiskelija harjaantuu reagoimaan toisen antamiin impulsseihin ja olemaan torjumatta toiminnallisia ehdotuksia. Opiskelija ymmärtää suostumuksellisuuden periaatteen. Opiskelussa tutustutaan myös teatterin tekemiseen, mutta opintojakso on tarkoitettu erityisesti myös niille, jotka kaipaavat rohkaisua esiintymiseen ja ryhmässä toimimiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tehdään erilaisia äänenkäytön harjoituksia ja tutustutaan äänenkäytön teoriaan
- tehdään improvisoinnin perusharjoituksia
- kokeillaan erilaisia draamallisia työtapoja

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan Suoritettu-merkinnällä (S). Arvioinnissa keskeistä on reflektiivinen työote, kaikenaikainen vertaispalaute sekä ohjaajan/opettajan kanssa käytävät palautekeskustelut.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suoritustapa: ainoastaan kontaktiopetuksessa

Teatterin tekeminen, 8 op (DRA02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan teatterin tekemiseen luovana, yhteistoiminnallisena prosessina. Kehitytään vastuun kantamisessa, ryhmän jäsenenä toimimisessa, näyttelijän työn vaatimassa ilmaisussa, aikataulun laatimisessa ja noudattamisessa, taiteellisten tavoitteiden asettamisessa ja arvioinnissa. Valmistetaan teatteriesitys.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- äänenkäyttö, ilmeet, liikeilmaisu
- läsnäolo, kontakti, reagoiminen, impulssien antamisen ja vastaanottaminen
- tilanteen kehittäminen
- lavan dynaaminen käyttö
- roolin rakentaminen
- tutkitaan kohtauksien jännitteitä ja rytmitys

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan Suoritettu-merkinnällä (S). Arvioinnissa keskeistä on reflektiivinen työote, kaikenaikainen vertaispalaute sekä ohjaajan/opettajan kanssa käytävät palautekeskustelut.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija voi osallistua koulun teatteriprojektiin useina vuosina ja laatii yhdessä opettajan kanssa henkilökohtaisen opintosuunnitelman, jonka toteutumista seuraa oppimispäiväkirjan avulla. Esitys toteutetaan yleensä yhteistyössä Jyväskylän Huoneteatterin kanssa.

Opintojakso koostuu seuraavista moduuleista:

Näyttelijän perusvalmiudet 1 op.

Improvisointi 1 op.

Roolin rakentaminen 2 – 4 op.

Kohtausten rakentaminen 2 op.

Opintojakson opintopistemäärä riippuu suorituksen laajuudesta ja voi olla 2-8 opintopistettä.

Teatterin tekemisen konventiot – teatterihistoria, 2 op (DRA03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opitaan ymmärtämään teatteriesityksen valmistaminen tehtyjen valintojen taiteena
- saadaan aineksia oman teatterin tekemisen kehittämiseen teatterihistorian dynaamisessa jatkumossa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- perehdytään vähintään viiteen teatterin tekemisen genreen antiikin teatterista nykyteatteriin
- vieraillaan esittävän taiteen esityksissä ja tarkastelaan niitä taiteellisten valintojen näkökulmasta
- reflektoidaan omaa teatterin tekemistä suhteessa eri traditioihin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan Suoritettu-merkinnällä (S). Arvioinnissa keskeistä on reflektiivinen työote, kaikenaikainen vertaispalaute sekä ohjaajan/opettajan kanssa käytävät palautekeskustelut.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suoritustapa

Itsenäinen, ohjattu opiskelu. Opiskelija käy lukioaikanaan katsomassa erilaisia esityksiä ja pitää kirjallista, äänitettyä tai videoitua katsomispäiväkirjaa, jossa reflektoi esitysten suhdetta teatterin historiaan ja teatterin tekemisen traditioihin annettujen ohjeiden pohjalta.

Edellytetään Lukion teatteridiplomin tekijöiltä

Teatteriesityksen kokonaisuuden suunnittelu, 2 op (DRA04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehitetään taitojaan valitsemallaan skenografian alalla tai äänisuunnittelussa.
- kehitetään kykyään ymmärtää, mikä teatteritekniikan osuus on teatterin tekemisessä.
- opitaan ymmärtämään valo- ja äänidramaturgian alkeet
- oppitaan ymmärtämään teatterin ns. suunnittelevien työntekijöiden työnkuvaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustutaan lavastuksen osana ohjaussuunniteelmaa, näyttelijän työhön keskeisesti vaikuttavana taiteellisena suunnittelutyönä; perhedytään erilaisten materiaaien käyttöön kestävän kehityksen ja kiertotalouden ehdoin
- tutustutaan valojen ja äänien vaikutukseen esityksen jännitteisiin ja rytmiin eli ns. valo- ja äänidramaturgiaan; opitaan hallitsemaan teatterin teknisiä laitteita
- tutustutaan puvustuksen, maskeerauksen ja kampausten vaikutukseen roolin rakentamisessaa; harjaannutaan materiaalien käytössä kestävän kehityksen ja kiertotalouden ehdoin.
- neuvotellaan eri suunnittelutiimien kanssa niin, että esityksestä tulee kiinnostava kokonaisuus, jonka osaset tukevat toisiaan joko yhteen sopivamlla tai tietoisen ristiriidan kautta
- tutustutaan eri teatteriammatteihin ja niiden koulutuslinjoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan Suoritettu-merkinnällä (S). Arvioinnissa keskeistä on reflektiivinen työote, kaikenaikainen vertaispalaute sekä ohjaajan/opettajan kanssa käytävät palautekeskustelut.

Opintojakson vapaa kuvaus

Toteutustapa

Opintojakso suoritetaan teatteriprojektin yhteydessä skenografi-, musiikki- tai tekniikkatiimissä. Tiimien apuna vierailee alan ammattilaisia sekä kokeneempia harrastajamentoreita.

Opintojakson vaihtoehtoiset moduulit

- Lavastustyö
- Puvustustyö
- Maskeeraus ja kampausten suunnittelu

- Valosuunnittelu ja valojen ajo
- Äänisuunnittelu ja äänten ajo

Kohtausten luominen ja käsikirjoitus, 4 op (DRA05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opitaan näkemään, miten luodaan draamallinen jännite ja kiinnostavia roolihenkilöitä.
- Opitaan hahmottamaan, mitkä kaikki tekijät vaikutta draamatekstin teeman rakentumiseen. Harjaannutaan kirjoittajina
- Opitaan suunnittelemaan tekstiä ryhmässä sekä antamaan ja saamaan vertaispalautetta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- perehdytään draaman peruskäsitteisiin
- luodaan kohtauksia yhdessä devicing-menetelmällä
- kirjoitetaan roolikuvauksia, hahmotellaan näytelmän rakenne
- kirjoitetaan kohtauksia ja saadaan ja annetaan niistä vertaispalautetta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan Suoritettu-merkinnällä (S). Arvioinnissa keskeistä on reflektiivinen työote, kaikenaikainen vertaispalaute sekä ohjaajan/opettajan kanssa käytävät palautekeskustelut.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson moduulit

Näytelmän maailman ja henkilöiden luominen 1 op.

Käsikirjoittaminen 1 – 3 op.

Opintopistemäärä määräytyy opintojen laajuuden mukaan.

Toteutustapa

Toteutetaan koulun teatteriprojektiin liittyen.

Tuottajan tehtävät, 2 op (DRA06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- hahmotetaan, mitkä on tuottajan keskeiset tehtävät teatteriproduktiossa
- kehitetään kirjallisia ja suullisia viestintätaitoja
- otetaan haltuun some-markkinointia
- opitaan näkemään, mikä on näytelmän graaffisen materiaalin merkitys ja ennakkomainonnan merkitys
- tutustutaan kulttuurituottajan tehtäviin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tehdään tuotantosuunnitelma johonkin esittävän taiteen produktioon
- laaditaan esitykselle luonnos budjetiksi
- suunnitellaan esityksen markkinointimateriaali ja tuotetaan se yhteistyössa skengrafitiimin kanssa
- huolehditaan produktion some-viestinnästä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan Suoritettu-merkinnällä (S). Arvioinnissa keskeistä on reflektiivinen työote, kaikenaikainen vertaispalaute sekä ohjaajan/opettajan kanssa käytävät palautekeskustelut.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suoritustapa

Toimitaan koulun projektin tuotantotiimissä ja valitaan tuottajan tehtävistä tietyt osa-alueet.

Opintojakson moduulit

Tuottajan tehtävät 1-2 op.

opintopistemäärä määräytyy opintojen laajuuden mukaan.

Soveltava teatteri, 2 op (DRA07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään johonkin soveltavan draaman genreen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- perehdytään johonkin tai joihinkin soveltavan teatterin aloihin
- tehdään harjoituksia valitun teatterilajin periaatteiden mukaan
- mahdollisuuksien mukaan toteutetaan soveltavan teatterin projekti

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan Suoritettu-merkinnällä (S). Arvioinnissa keskeistä on reflektiivinen työote, kaikenaikainen vertaispalaute sekä ohjaajan/opettajan kanssa käytävät palautekeskustelut.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suoritustapa

Osallistutaan koulun ulkopuolella tai koulussa järjestettävin soveltavan teatterin työpajoihin.

Opintokokonaisuuden moduulit

Soveltavan teatterin kursseja 1–2 op.

Opintopisteiden määrä määräytyy opintojen laajuuden perusteella.

Näyttelijän työn syventäminen, 2 op (DRA08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija asettaa itselleen kehittämishaasteen ja työskentelee saavuttaakseen sen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- harjoitellaan eri tekniikoita käyttäen roolin rakentamista
- tutustutaan eri teatteriteorioiden pohjalta roolin rakentamiseen
- tehdään ääni-, liike- ja kontaktiharjoituksia

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan Suoritettu-merkinnällä (S). Arvioinnissa keskeistä on reflektiivinen työote, kaikenaikainen vertaispalaute sekä ohjaajan/opettajan kanssa käytävät palautekeskustelut.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suoritustapa

Osallistutaan koulun ulkopuolella kursseille tai tehdään henkilökohtainen opintosuunnitelma johonkin teatteriproduktioon liittyen.

Teatterikurssi koulun ulkopuolella, 2 op (DRA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syvennetään ymmärrystä teatterin tekemisestä
- kehitetään johonkin teatterin osa-alueeseen liittyviä taitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- osallistutaan koulun ulkopuolisen tahon järjestämään teatteriproduktioon tai esittävän taiteen kurssille
- kurssin sisältö määräytyy kulloisenkin koulun ulkopuolisen tahon tarjonnan mukaan
- keskeinen osa kurssin suorittamista on reflektiivinen ote, jonka toteuttamisesta sovitaan oman draamaopettajan kanssa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritetaan Suoritettu-merkinnällä (S). Arvioinnissa keskeistä on reflektiivinen työote, kaikenaikainen vertaispalaute sekä ohjaajan/opettajan kanssa käytävät palautekeskustelut.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suoritustapa

Teatteriprojektiin osallistuminen koulun ulkopuolella

Opintojakson voi suorittaa osallistumalla koulun ulkopuolella järjestettäville erityiskursseille tai teatteriproduktioihin. Suoritus osoitettaan oppimispäiväkirjalla, johon on kirjattu tavoitteet sekä reflektoitu niiden suhteen edistymistä.

Opintopisteet 1-2 op.

Opintopisteet määräytyvät opintojen laajuuden mukaan.

7.31. Integraatio-opintojaksot

Etiikka, terveys ja yhteiskunta, 4 op (FI02TE03)

Oppiaineet

- Filosofia
- Terveystieto

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Terveys ja yhteiskunta opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveyspolitiikan ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen
- pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta
- osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Etiikka moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet
- Terveys ja yhteiskunta Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia Sairaudet ja hoito epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen itsehoito ja omahoito
- Eettiset kysymykset eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä

ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan itselleen uutsia näkökulmiaa filosofiasta ja terveystiedosta.

Opintokokonaisuus sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja tulkintaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Terveystiedon ja filosofian opintokokonaisuudessa näkyy erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointi ja seurausten arviointi sekä eettisten kysymysten ratkominen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painotetaan terveystiedon ja filosofian yhtäläisyyksien löytämistä ja kahden oppiaineen tietojen soveltamisen taitoa. Arviointia toteutetaan yhteisillä tehtävänannoilla, joissa painottuvat analysointi, käsitteiden käytön tarkkuus, yhdistäminen tai erottelu sekä tiedonhankintataidot. Arviointia toteutetaan yksilö-, pari- ja ryhmäarviointeina. Opettaja antaa palautetta kannustavasti koko opintojakson oppimisprosessin ajan.

Kulttuurit ja uskonnot kohtaavat, 4 op (HI06UE03)

Oppiaineet

- Historia
- Evankelisluterilainen uskonto

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen
- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*

- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa

opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Valo ja väri kemiassa ja kuvataiteessa, 4 op (KUKE)

Oppiaineet

- Kemia
- Kuvataide

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen
- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*
- *Oppilas tutkii ja kokeilee arjen teknologisia sovelluksia, niiden käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa*

- *tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria*
- *tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen ja ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisprosessin aikana demonstroidaan ja tutkitaan ilmiöitä tieteen ja taiteen yhteisellä pelikentällä. Opiskelija tutustuu kuvataiteessa käytettäviin kemiallisiin menetelmiin, esim liittyen pigmenttien valmistamiseen ja grafiikan tekemisen prosesseihin. Opiskelija syventää täten

ymmärrystään kemiaan liittyvistä ilmiöistä kuten kemioiden liukoisuuden merkityksestä taiteen kontekstissa. Opiskelija saa myös tietoa ja taitoa kemiallisten prosessien käytöstä taiteellisen ilmaisun välineenä, samoin hän saa uutta kokemuksellista tietoa väriin liittyvistä ilmiöistä. Opiskelijan valmiudet monipuoliseen ja luovaan ilmaisuun kehittyvät, kun hän saa tietoa kuinka luonnontiedeosaamista voidaan yhdistää visuaaliseen mediaan ja ylipäätään kaikkeen taiteelliseen ilmaisuun. Opintokokonaisuuden aikaisten tutkimustulosten vertaisarviointi ja ryhmältä sekä opettajilta saatu palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian ja kuvataiteen yhteisten prosessien ymmärtämisessä, tiedostamisessa ja osaamisensa kehittämisessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi kohdistuu yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian ja kuvataiteen yhteisten prosessien ymmärtämisessä, tiedostamisessa ja osaamisensa kehittämisessä.

Opintojakson vapaa kuvaus

OPINTOJAKSO MUODOSTUU KAHDESTA MODUULISTA.

Kemia, väri ja valo taiteessa, kemialliset prosessit taiteen palveluksessa, esimerkkeinä syanotypia ja valokuvauksen prosessit. Väripigmenttien ominaisuuudet, niiden tunteminen, hyödyntäminen ja käyttö. Taiteen materiaalit ja niiden kemiallinen koostumus. Taiteen tutkimus ja konservointi, kemiallisten prosessien tunteminen on avainasemassa mm. taideteosten identifioinnissa ja kunnossapidossa.

Taide, väri ja valo kemiassa, kemiallisten ilmiöiden ja reaktioiden tutkimista joissa havaitaan kemian sekä kuvataiteen kannalta kiinnostavia yhteisiä elementtejä, prosesseja ja ulottuvuuksia, kuten esim. kemiallisten reaktioiden "chemistry garden", valon ja värin aallonpituuksien ja spektrin tutkiminen ja näihin ilmiöihin perustuvien sovelluksien havainnoiminen. Tällainen sovellus on esim. valokuvaus kaikkine prosesseineen filminvalmistuksesta sen valotuksen kautta jälkikäsittelyyn.

KOKEILEVA NYKYTAIDE, 6 op (KUMULI05)

Oppiaineet

- Kuvataide
- Liikunta
- Musiikki

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen
- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen
- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*
- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*

- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykytaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*
- *tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Paikallinen lisäys

- Yhteistyö korkeakoulujen, yliopistojen taidelaitosten, esim. Aalto -yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun kanssa.
- Hyvinvointi keskiössä

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen kuvat

- *kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot*
- *taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena*
- *teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*

- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*
- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu aineryhmän vuosittain laatimaan arviointisuunnitelmaan, joka on opiskelijoiden nähtävissä ja johon opiskelijat perehdytetään opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso mahdollista suorittaa pakollisten opintojaksojen jälkeen. KUMULI toimii kolmen oppiaineen voimin saman idean/teeman ympärillä, avainsanana on kokeellisuus, tavoitteena kokonaistaideteos- tai muu yhteisestä maailmastamme kertova projekti.

Budjettivaraus samanaikaisopettajuudelle, materiaaleille ja ekskursioille. Esimerkkinä vuorokauden opintomatka Helsinkiin.

Geometria sekä ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 4 op (MAA03KU02)

Oppiaineet

- Kuvataide
- Matematiikan pitkä oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen
- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä*
- *perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön*
- *soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*

- *tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista*
- *kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä*
- *ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Paikallinen lisäys

- opiskelijan avaruudellinen hahmotuskyky ja laskutaito paranee
- opiskelija oppii piirtämään erilaisilla ohjelmilla avaruuskappaleita
- opiskelija tutustuu Platonin kappaleisiin
- optio korkeakouluyhteistyöhön

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa*
- *arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan geometristen muotojen hyödyntämiseen erilaisissa kulttuureissa historian saatossa.

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan geometrian hyödyntämiseen mittaamisessa sekä rakennustekniikassa. Tähän voidaan hyödyntää matematiikan ohjelmistoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen, geometrian ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu aineryhmän vuosittain laatimaan arviointisuunnitelmaan, joka on opiskelijoiden nähtävissä ja johon opiskelijat perehdytetään opintojakson alussa.

Talousmatematiikka ja Taloustieto, 3 op (MAA09YH02)

Oppiaineet

- Matematiikan pitkä oppimäärä
- Yhteiskuntaoppi

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen
- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman talouden hallintaan liittyvät matemaattiset mallit. Säästämisen ja lainanoton havainnollistaminen oman talouden kannalta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Talousmatematiikan ja yhteiskunnallisten palvelujen havainnollistaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Esitiedot: MAY01-MAA05

Talousmatematiikka ja Taloustieto, 3 op (MAB07YH02)

Oppiaineet

- Matematiikan lyhyt oppimäärä
- Yhteiskuntaoppi

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen
- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oman talouden hallintaan liittyvät matemaattiset mallit. Säästämisen ja lainanoton havainnollistaminen oman talouden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan opintojakson aikana järjestettävillä testeillä ja laajemmilla kokeilla sekä mahdollisesti harjoitustöillä, joita voi opintojaksosta riippuen olla yksi tai useampia. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan kirjalliseen ilmaisuun: hyvässä matemaattisessa ilmaisussa terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Opintojakson aikaista työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy tunti- ja kotitehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Oppikirjan tehtävien tekeminen on osa jatkuvaa näyttöä.

Opiskelija voi osoittaa osaamistaan myös suullisesti oppituntien aikana.

Opettaja antaa opintojakson aikana palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana. Palautteen antamisen pohjaksi voidaan opintojakson aikana antaa tehtäväksi erilaisia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja testejä.

Itsearviointia voidaan tehdä sekä henkilö- että ryhmätasolla. Opintojakson arviointiperusteet julkaistaan ensimmäisellä tunnilla opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: Yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opin, osaan ja voin hyvin, 8 op (TII01)

Oppiaineet

- Tiimilinja
- Liikunta
- Opinto-ohjaus
- Psykologia
- Terveystieto

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen
- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen
- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen
- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan*
- *tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen*
- *asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa*
- *osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat*
- *tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta*
- *osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin*
- *ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin*
- *osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista*
- *tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.*

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija:
- vahvistaa tiimi- ja projektioppimisen taitojaan
- syventää tiedon hankintaan, analysointiin, soveltamiseen ja esittämiseen liittyviä tiimitaitoja
- tutustuu hyvinvoinnin osatekijöihin laaja-alaisesti, oppii arvioimaan niiden merkitystä hyvinvoinnille ja soveltamaan niitä omassa elämässä
- harjoittelee kunnioittavaa, toiset hyväksyvää vuorovaikutusta oppimistilanteissa harjaantuen itse- ja vertaisarvioinnissa sekä rakentavan palautteen antamisessa
- oppii tunnistamaan ja arvioimaan itselle soveltuvia opiskelutaitoja

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- *liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen*
- *opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit*

Minä opiskelijana

- *henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*
- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa integroidaan moduulien keskeisiä sisältöjä
- Tiimeissä syvennetään tietoa hyvinvoinnin eri osa-alueista, minkä pohjalta opiskelija laatii henkilökohtaisen hyvinvointisuunnitelman
- Lukemisen ja kirjoittamisen valmiuksia kartoittavan luki-seulan tekeminen
- Hyvinvoinnin tukipalveluihin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painottuvat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti yhteiskunnallinen, hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen. Opintojaksoon liitettyjen oppiaineiden tavoitteiden saavuttamisen lisäksi arvioidaan hyvinvointisuunnitelman suunnittelua ja toteutusta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään monipuolisesti hyvinvointia eri tieteenalojen näkökulmista ja harjoitellaan tiimityöskentelyssä tarvittavia taitoja. Hyvinvointisuunnitelman kautta opiskelija saa kokonaisvaltaisen näkemyksen omasta hyvinvoinnistaan ja sen yhteiskunnallisesta merkityksestä. Opintojakson aikana opiskelijaa kannustetaan löytämään omaan hyvinvointiin ja opiskeluun liittyviä vahvuuksia erityisesti tiimityöskentelytaitoja hyödyntäen.

Yksilö ja yhteisö, 5 op (TII02)

Oppiaineet

- Tiimilinja
- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Historia

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen
- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*
- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- vahvistaa tiimi- ja projektioppimisen taitojaan
- kehittää tekstitaitojaan äidinkieltä ja historiaa integroivista näkökulmista
- tutustuu kiertotalouteen jälkiteollisen yhteiskunnan mahdollisuutena

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa integroidaan moduulien keskeisiä sisältöjä.
- Opintojaksossa käsitellään kiertotaloutta osana opintojakson oppimistehtäviä.
- Opintojakson aikana luetaan kaksi kokonaisteosta (esim. dystopiakuvaus ja ympäristö- tai tulevaisuusaiheinen tietokirja)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painottuvat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti monitieteinen ja luova osaaminen ja eettisyys ja ympäristöosaaminen. Opintojaksoon liitettyjen oppiaineiden tavoitteiden saavuttamisen lisäksi arvioidaan oppiaineita integroivien projektien suunnittelua, tiimityöskentelyä ja lopputulosta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan historian ja äidinkielen keskeisiä taitoja sekä kehitetään valmiuksia tiimi- ja projektityöskentelyyn. Opintojaksossa opiskellaan äidinkieltä ja historiaa oppiaineita yhdistävissä projekteissa.

Ympäristö, ystäväni, 4 op (TII03)

Oppiaineet

- Tiimilinja
- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Fysiikka
- Maantiede

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen
- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- vahvistaa tiimi- ja projektioppimisen taitojaan energiantuotantoon, luonnonvarojen käyttöön ja ympäristövaikutuksiin liittyvässä projektityössä
- tutustuu paikallisten yritysten tai oppilaitosten ratkaisuihin tuottaa energiaa kestävästi ja ympäristövaikutukset huomioiden
- vahvistaa tiimityöskentelyssä tarvittavia vuorovaikutustaitoja, kuten toisten kuuntelemista, oman mielipiteen ilmaisemista ryhmäkeskustelussa ja oman tiimin vuorovaikutuksen analysoimista.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*

- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa integroidaan moduulien keskeisiä sisältöjä
- Opintojakson aikana luetaan yksi tiimityöskentelyyn tai vuorovaikutukseen liittyvä tietokirja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painottuvat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti monitieteinen ja luova osaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Opintojaksoon liitettyjen oppiaineiden tavoitteiden saavuttamisen lisäksi arvioidaan energian tuotantoon, luonnonvarojen käyttöön ta ympäristövaikutuksiin liittyvän projektin suunnittelua, tiimityöskentelyä ja lopputulosta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan tiimeissä esimerkiksi paikallisiin yrityksiin tai oppilaitoksiin energiantuotannon, luonnonvarojen käytön ja ympäristövaikutusten näkökulmasta ja tehdään projektityö, jonka kautta harjoitellaan tiimityöskentelyssä tarvittavia vuorovaikutustaitoja.

Me kulttuurin maailmassa, 6 op (TII04)

Oppiaineet

- Tiimilinja
- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Kuvataide
- Musiikki

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen
- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen
- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria*
- *tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan*
- *uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita*
- *harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti*
- *tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan*
- *ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa*
- *ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa*
- *toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- ymmärtää taiteiden ja kulttuurien välisiä yhteyksiä laajasti niin vastaanottamisessa kuin tuottamisessa.
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittää luovuuttaan
- tuottaa tiimissä monitaiteisen teoksen
- tutustuu taide- ja kulttuurialan korkeakouluopiskelumahdollisuuksiin Jyväskylässä

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen ja ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Intro – kaikki soimaan

- *monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto*
- *luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät*
- *musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto*
- *musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet*
- *mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa integroidaan moduulien keskeisiä sisältöjä
- Opintojakson aikana luetaan novellikokoelma, näytelmä, runokokoelma tai sarjakuvaromaani

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kaikkien oppiaineiden arvioinnin ytimen muodostaa monitaiteisen teoksen tuottamisprosessi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisenä tekijänä on taiteidenvälisyys ja taiteita yhdistävät elementit. Opintojaksossa oppimistiimi toteuttaa yhdessä monitaiteisen teoksen, jossa hyödynnetään eri taideaineiden oppisisältöjä. Työelämäyhteistyötä voidaan tehdä esimerkiksi Yläkaupungin yö -tapahtuman tai erilaisten taidelaitosten ja -yritysten kanssa.

Länsimaisen kulttuurin ytimessä, 6 op (TII05)

Oppiaineet

- Tiimilinja
- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Historia
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen
- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen
- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- vahvistaa tiimi- ja projektioppimisen taitoja
- syventää tiedon hankintaan, analysointiin, soveltamiseen ja esittämiseen liittyviä tiimitaitoja

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *• antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *• demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *• keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa integroidaan moduulien keskeisiä sisältöjä
- Opintojakson aikana luetaan yksi kotimaisen kirjallisuuden klassikko ja yksi maailmankirjallisuuden klassikko

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson viimeisessä projektissa yhdistetään kolmen eri oppiaineen sisältöjä luovalla tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painottuvat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. Opintojaksoon liitettyjen oppiaineiden tavoitteiden saavuttamisen lisäksi arvioidaan kolmen länsimaiseen kulttuurihistoriaan liittyvän projektin suunnittelua, tiimityöskentelyä ja lopputulosta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tiimit toteuttavat kolme projektia: ensimmäisessä käsitellään länsimaisen kulttuurin historian perusteita, toisessa analysoidaan ja tulkitaan erilaisia tekstejä ja kuvia ja kolmannessa tietoa sovelletaan luovassa tuotoksessa, esimerkiksi dokumenttielokuvassa. Jakson aikana pyritään järjestämään vierailuja teemaa tukeviin kulttuurikohteisiin.

Itsenäinen Suomi ja maailman melskeet, 4 op (TII06)

Oppiaineet

- Tiimilinja
- Historia

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen
- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*
- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*

- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- vahvistaa tiimi- ja projektioppimisen taitojaan
- osaa suunnitella ja toteuttaa ennalta rajatun määritelmän mukaisia tiimiprojekteja.
- kehittää kykyään hahmottaa laaja-alaisia yhteyksiä Suomen ja yleisen historian rajapinnoilla.

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*
- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa integroidaan moduulien keskeisiä sisältöjä.

- Opintojaksossa käsitellään historiapolitiikkaa osana opintojakson oppimistehtäviä esimerkiksi mediaseurannan tai media-analyysin avulla.
- Opintojaksossa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä Jyväskylän yliopiston historiallis-yhteiskunnallisen tutkimuksen kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti Globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraava laaja-alaisen osaamisen alue: Globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson oppiaineen tavoitteiden saavuttamisen lisäksi arvioidaan moduuleja integroivien projektien suunnittelua, tiimityöskentelyä ja lopputulosta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan historian keskeisiä taitoja sekä kehitetään valmiuksia tiimi- ja projektityöskentelyyn. Opintojaksossa painotetaan Suomen ja Euroopan yhteistä historiaa 1900-luvulla muun muassa ensimmäisen ja toisen maailmansodan näkökulmasta.

Vaikuttajana yhteiskunnassa I, 6 op (TII07)

Oppiaineet

- Tiimilinja
- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä
- Yhteiskuntaoppi

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen
- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen
- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*
- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- vahvistaa tiimi- ja projektioppimisen taitoja
- osaa suunnitella ja toteuttaa laajan tiimiprojektin
- osaa käyttää suomen ja englannin kieltä monipuolisesti vaikuttamisen välineenä
- pystyy työskentelemään koulun ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa
- vaikuttaa tiimin valitsemaan yhteiskunnalliseen aiheeseen

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa integroidaan moduulien keskeisiä sisältöjä.
- Opintojakson aikana luetaan yksi opintojakson teemoihin liittyvä kaunokirjallinen teos

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostuu yhteiskunnallinen vuorovaikutusosaaminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painottuvat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti yhteiskunnallinen osaaminen ja vuorovaikutusosaaminen. Opintojakson arvioinnin ytimen muodostaa vaikuttamisen projektin suunnittelu ja toteutus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla sovelletaan käänteisen oppimisen periaatteita: teoria-ainesta opiskellaan itsenäisesti ja opitut asiat tuodaan jatkojalostettaviksi tiimidialogiin. Tietoa sovelletaan tiimien toteuttamassa vaikuttamisen projektissa, joka koostuu kolmesta osa-alueesta: tieto ja valta, kieli ja valta sekä rakenteet ja valta.

Vaikuttajana yhteiskunnassa 2, 3 op (TII08)

Oppiaineet

- Tiimilinja
- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Yhteiskuntaoppi

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- vahvistaa tiimi- ja projektioppimisen taitojaan
- syventää Vaikuttajana yhteiskunnassa 1 -opintojaksossa tehtyä vaikuttamisen projektia
- vahvistaa vaikuttamisen taitoja esim. EPAS-, Unesco-koulu- tai Gradian MUN-toiminnassa
- kehittää vuorovaikutustaitoja (esim. haastattelujen, vierailujen tai esittelyjen avulla)
- osaa analysoida ja arvioida esim. kansainväliseen politiikkaan tai Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikkaan liittyviä multimodaalisia tekstejä
- tutustuu kansainväliseen työelämään, korkeakouluopiskeluun ja kansalaisjärjestötoimintaan

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa integroidaan moduulien keskeisiä sisältöjä
- Opintojakson aikana luetaan yksi tiimi- ja projektityöskentelyyn, vuorovaikutukseen tai esiintymiseen liittyvä tietokirja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostuvat erityisesti yhteiskunnallinen ja vuorovaikutusosaaminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuvat erityisesti yhteiskunnallinen ja vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Molempien oppiaineiden osalta arvioinnissa huomioidaan yhteiskunnallinen vuorovaikutusosaaminen. Opintojakson arvioinnissa ytimen muodostaa vaikuttamisen projekti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson yhdistävänä tekijänä on kansainväliseen yhteistyöhön suuntautunut yhteiskunnallinen vaikuttaminen.

Projektitiimit jatkokehittävät Vaikuttajana yhteiskunnassa 1 -opintojaksossa tehtyä vaikuttamisen projektia eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Projektissa hyödynnetään yhteiskuntaopin oppiainesisältöjä sekä vuorovaikutus- ja esiintymistaitoja.

Kestävä tulevaisuus, 6 op (TII09)

Oppiaineet

- Tiimilinja
- Biologia
- Filosofia
- Kemia

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen
- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*
- *Oppilas tutkii ja kokeilee arjen teknologisia sovelluksia, niiden käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija:
- vahvistaa tiimi- ja projektioppimisen taitojaan
- osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toimintaa ja sen vaikutuksia kestävän kehityksen näkökulmasta
- ymmärtää valintojensa vaikutukset luonnon, yhteiskunnan ja hyvinvoinnin kannalta
- osaa tutkia kokeellisesti kestävän kehityksen perusteisiin kytkeytyviä teemoja sekä esittää niitä suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisella tavalla
- hahmottaa kestävään kehitykseen liittyviä teemoja monitieteisestä, erilaisia näkemyksiä integroivasta näkökulmasta
- osaa suunnitella ja toteuttaa kestävään kehitykseen liittyvän tiimiprojektin

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*

- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa integroidaan moduulien keskeisiä sisältöjä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan opiskelijan taidot hankkia, käsitellä ja arvioida kestävän kehityksen kannalta olennaisia tietoja sekä soveltaa niitä monipuolisesti eri oppiaineet yhdistäviin teemoihin.

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon tiimiprojektin suunnittelu ja toteutus.

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: eettisyys ja ympäristöosaaminen, hyvinvointiosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään monipuolisesti omien valintojen vaikutusta luontoon, yhteiskuntaan ja hyvinvointiin. Opintojakson aikana opiskelija syventää ymmärrystään kestävään kehitykseen ja ympäristöön liittyen sekä saa valmiuksia soveltaa hankittuja tietoja jokapäiväisessä elämässään.

Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan kestävään kehitykseen liittyvä tiimiprojekti.

Minä aloittelevana tieteen tekijänä, 3 op (TII10)

Oppiaineet

- Tiimilinja
- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen
- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmäss*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- vahvistaa tiimi-ja projektioppimisen taitoja
- oppii kirjoittamaan akateemisen kirjoittamisen periaatteiden mukaista tekstiä
- ymmärtää pohtivan tai kantaaottavan tekstin ja tieteelliseen tekstiin eron

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa integroidaan moduulien keskeisiä sisältöjä
- opintojaksossa toteutetaan tieteellisen kirjoittamisen tiimiprojekti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painottuu laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti monitieteinen ja luova osaaminen. Opintojaksoon liitettyjen oppiaineiden tavoitteiden saavuttamisen lisäksi arvioidaan tieteellisen kirjoittamisen projektin suunnittelua, tiimityöskentelyä ja lopputulosta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tiimiprojektina tutustutaan kunkin tiimin valitsemaan tieteenalaan, rajataan tutkimusaihe, josta hankitaan tietoa ja toteutetaan pienimuotoinen tutkimus. Tutkimuksen tuloksia esitellään muille esimerkiksi posterin muodossa. Yksilötyönä kirjoitetaan tieteellisen kirjoittamisen periaatteita mukaileva raportti englanniksi. Projektissa hankittua aineistoa hyödynnetään ja teeman käsittelyä jatketaan kirjoittamalla suomenkielinen pohtiva tai kantaaottava teksti.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	**Viestintästrategioiden käyttö**	**Viestinnän kulttuurinen sopivuus**	**Tekstien tulkintataidot**	**Tekstien tuottamistaidot**
A1.1 **Kielitaidon alkeiden hallinta**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.*	*Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus etsiä tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajoitetun määrän kirjoitusmerkkejä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.*
A1.2 **Kehittyvä alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppanin*	*Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.*	*Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean*

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3 **Toimiva alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppanin.*	*Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.*	*Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.*	*Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.*
A2.1 **Peruskielitaidon alkuvaihe**	*Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja*	*Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.*	*Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua*	*Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.*

		omassa viestinnässään.		*sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.*	*Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
A2.2 **Kehittyvä peruskielitaito**	*Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).*	*Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.*	*Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.*	*Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.1 **Toimiva peruskielitaito**	*Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.*	*Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata*	*Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen*	*Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko*

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		*kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.*	*laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.2 ***Sujuva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.*	*Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.*	*Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tunteellista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran puhetelyä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.*	*Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin*

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1 ***Itsenäisen kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.*	*Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa.* *Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä.* *Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.*	*Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppaniaan kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.*	*Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä.* *Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat.* *Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta.* *Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.*	*Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia.* *Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita.* *Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
B2.2 ***Toimiva itsenäinen kielitaito***	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan*	*Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä.* *Opiskelija pystyy*	*Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että*	*Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti.* *Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista*

	monipuolista kieltä.	*edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.*	*epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.*	*ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.*	*konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
C1.1 ***Taitavan kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.*	*Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.*	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.*	*Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta*

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *saamen kieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *saamenkielinen, saamelaisten tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*

- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*

- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*

- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.6. Gradia-lukioiden ohjaussuunnitelma

1. Ohjauksen keskeiset käsitteet

Ohjaus

Ohjaus on lukion henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, ja sitä tehdään yhteistyössä lukion ulkopuolisten tahojen kanssa. Ohjauksella tuetaan opiskelijaa hänen opinnoissaan ja sen hetkisessä elämäntilanteessaan. Opiskelija saa ohjausta oman tarpeensa mukaan. Ohjaus tukee nuoren osallisuutta, toimijuutta ja minäpystyvyyttä. Ohjauksella vahvistetaan nuoren luottamusta tulevaisuuteen ja omiin kykyihinsä.

Opinto-ohjaus

Opinto-ohjauksessa opiskelija suunnittelee ja päivittää omia lukio-opiskeluun, jatko-opintoihin ja uravalintoihin liittyviä suunnitelmiaan opinto-ohjaajan tuella koko lukio-opintojen ajan.

Jatko-ohjaus

Jatko-ohjaus on opinto-ohjausta, jota opiskelijan on oikeus saada vuosi lukiosta valmistumisen jälkeen.

Vertaisohjaus

Vertaisohjauksessa opiskelija voi jakaa samassa tilanteessa olevien opiskelijoiden kanssa ajatuksiaan ja kokemuksiaan. Vertaisohjaus voi olla yhdessä tekemistä ja oppimista sekä osaamisen vaihtamista ja vuorovaikutustaitojen oppimista. Tutor-tehtävässä opiskelija pääsee erityisesti harjoittelemaan vertaisohjaamisen taitojaan.

Nivel- ja siirtymävaihe

Keskeisiä nivel- ja siirtymävaiheita ovat lukion aloittamis- ja päättämisvaihe. Nivel- ja siirtymävaiheen ohjauksella tuetaan opiskelijan sujuvia siirtymiä, myös lukio-opintojen keskeytyessä.

Esteettömyys

Esteettömyydellä tarkoitetaan sitä, että opiskelijan mahdolliset tuen tarpeet tai erityisjärjestelyt opiskelijavalinnassa ja opiskelussa eivät saa muodostua esteeksi hänen yhdenvertaiselle koulutukseen valituksi tulemiselleen ja opiskelulleen.

Saavutettavuus

Saavutettavuudella tarkoitetaan opiskelu# ja työskentely#ympäristöä, jossa kaikki voivat toimia ominaisuuksistaan riippumatta yhdenvertaisesti.

Sukupuolitietoinen ohjaus

Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään ohjaamaan opiskelijoita yksilöllisiin valintoihin ja vältetään opinto#, koulutus# ja uravalintojen sukupuolittumista.

Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kaikki ihmiset ovat saman arvoisia ja oikeudenmukaisessa oppilaitoksessa henkilöön liittyvät tekijät eivät saa vaikuttaa opiskelijan mahdollisuuksiin lukio# opinnoissa etenemisessä.

2. Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Lukio on oppijoiden yhteisö, ja Gradia-lukioissa ohjausta toteutetaan koko koulu ohjaa -periaatteella. Tämä tarkoittaa, että jokainen kouluyhteisöön kuuluva osallistuu opiskelijan ohjaukseen omasta työroolistaan käsin. Ohjauksen keskeisinä tehtävinä on tukea opiskelijan kiinnittymistä yhteisöön ja auttaa opiskelijaa sitoutumaan omien opintojen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Ohjauksen tavoitteena on auttaa opiskelijaa vahvistamaan itsetuntemustaan ja hyvinvointiaan sekä suunnittelemaan tulevaisuuttaan muuttuvassa maailmassa.

Kaiken ohjaustoiminnan lähtökohtana on opiskelijan oma aktiivinen rooli, jossa opiskelija vahvistaa toimijuuttaan ja osaamistaan omien opintojensa suunnittelijana ja johtajana. Opiskelijan näkökulmasta ohjauksessa korostuu henkilökohtaisuus, osallisuus ja kohdatuksi tuleminen.

Lukion moniammatillisella ohjauksella edistetään opiskelijan sujuvia siirtymiä lukioon hakeuduttaessa, lukio-opintojen keskeytyessä ja valmistumisen yhteydessä. Moniammatillinen ohjaus on opiskelijan tukiverkosto koko lukio-opintojen ajan.

3. Ohjauksen järjestäminen

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia tarjoaa ohjauksen resurssit ja puitteet. Lukiokoulutuksen johtaja vastaa Gradia-lukioiden ohjaussuunnitelman toteutumisen seurannasta ja arvioinnista. Lukioiden rehtorit johtavat ohjauksen järjestämistä ja koko koulu ohjaa –periaatteen toteutumista. Rehtori vastaa opiskelijaksi ottamiseen, opiskeluoikeuteen, ylioppilastutkintoon ja opiskelijahuoltoon liittyvistä asioista ja päätöksistä. Opinto-ohjaaja koordinoi ohjausta ja sen käytännön toteuttamista. Gradian Hakupalvelut vastaavat lukioon hakeutumiseen liittyvästä ohjauksesta sekä neuvonnasta liittyen Gradia-koulutuksiin. Lukiot laativat ohjauksen vuosisuunnitelmat lukuvuosittain, ja niiden toteutumista arvioidaan lukuvuoden päätteeksi.

Opinto-ohjaaja ohjaa opiskelijaa oman henkilökohtaisen opintosuunnitelman tekemisessä ja päivittämisessä koko lukio-opintojen ajan. Henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan kuuluu lukio-opiskeluun ja ylioppilastutkintoon liittyvät valinnat sekä tulevaisuuteen suuntaava jatko-opinto- ja urasuunnitelma. Gradia-lukioissa opiskelija tekee lisäksi henkilökohtaisen hyvinvointisuunnitelman. Opinto-ohjauksen lähtökohtana on tukea opiskelijaa tunnistamaan

omia henkilökohtaisia vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan, arvojaan ja motiivejaan. Opinto-ohjauksella vahvistetaan opiskelijan päätöksentekotaitoja ja tulevaisuudensuunnittelutaitoja.

Ryhmänohjaaja toimii opiskelijan lähiohjaajana. Hän tukee opiskelijan kiinnittymistä lukioyhteisön aktiiviseksi jäseneksi. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opintojen etenemistä ja opintosuunnitelman toteutumista, sekä vastaa pääosin huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Ryhmänohjauksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja osallisuutta ja lisätä näin opiskelijoiden hyvinvointia ja aktiivisuutta.

Aineenopettaja tukee opiskelijaa kehittämään oppimistaitojaan oman oppiaineensa näkökulmasta. Aineenopettaja kannustaa opiskelijaa tutustumaan oppiaineeseen liittyviin jatko-opintomahdollisuuksiin ja kytkemään opittavia taitoja myös laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin ja työelämään. Aineenopettaja puuttuu opiskelussa havaittuihin ongelmiin ja jakaa huomionsa muiden ohjauksen toimijoiden kanssa.

Erityisopettaja toimii työyhteisön asiantuntijana oppimisvaikeuksien osalta. Hän ohjaa opiskelijoita erityisten oppimishaasteiden tunnistamisessa ja oppimistaitojen kehittämisessä. Erityisopettaja tukee opettajia erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen, opetukseen ja ohjaamiseen liittyvissä asioissa.

Psykologi ja terveydenhoitaja ohjaavat ja tukevat opiskelijoita erityisesti hyvinvointiin ja terveyteen liittyvissä asioissa. Heidän ammattitaitonsa on muun kouluyhteisön tukena erityisesti näiden kysymysten osalta. Kuraattori on kouluyhteisön sosiaalialan asiantuntija, ja toimii tehtävänsä myötä myös tiiviissä yhteistyössä huoltajien kanssa. Oppilaitosdiakoni auttaa ja tukee opiskelijaa kokonaisvaltaisesti haastavissa elämäntilanteissa.

Gradian opiskelijapalveluiden opintosihteerit auttavat opiskelijaa opiskelijahallintoon kuuluvissa asioissa, kuten opiskelutodistuksiin, opintosuoritusotteisiin ja Kelan tukiin liittyvissä asioissa.

4. OHJAUKSEN TOIMIJAT JA TYÖNJAKO

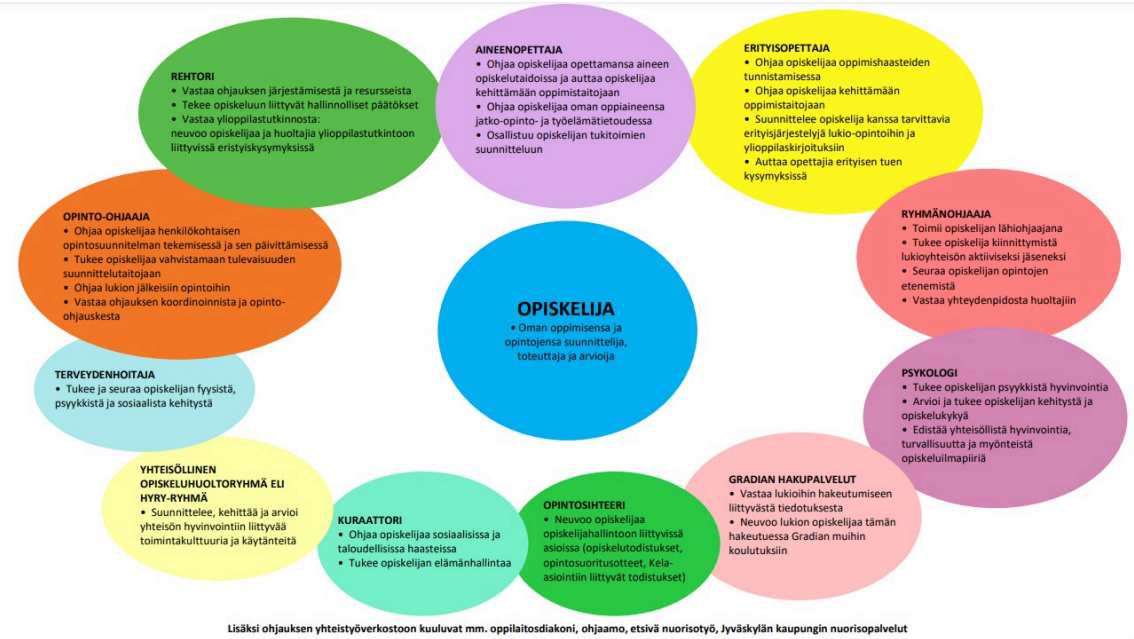

Ohjauksen toimijat ja työnjako

5. OHJAUKSEN SISÄLLÖT, MENETELMÄT JA TYÖTAVAT

Gradia-lukioiden ohjaus on yhdessä suunniteltua ja jokaisella opintojaksolla toteutuvaa, opiskelijan yksilölliset tarpeet huomioon ottavaa, tavoitteellista ja jatkuvaa toimintaa. Moniammatillisella yhteistyöllä varmistetaan jokaiselle opiskelijalle mahdollisimman esteetön ja sujuva lukiopolku ja siirtyminen lukion jälkeisiin opintoihin. Opiskelijan omaa osallisuutta ja toimijuutta tuetaan koko lukio-opintojen ajan.

Seuraavassa kuvataan opinto-ohjauksen opintojaksojen sisältöjä, menetelmiä ja työtapoja.

Pakollisilla opintojaksoilla **OP1 ja OP2** punaisena lankana on opiskelijan lukio-opintojen alussa laatima henkilökohtainen opintosuunnitelma, jota opiskelija täydentää ja tarkentaa koko lukio-opintojensa ajan. Gradia-lukioissa henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan kuuluu opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lisäksi opiskelijan henkilökohtainen hyvinvointisuunnitelma. Opiskelusuunnitelman tueksi opiskelija laatii Oppimissopimuksen.

Henkilökohtaisen opintosuunnitelman tueksi opiskelija perehtyy opintojaksoilla lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon rakenteisiin. Opiskelija tutustuu jatko-opintomuotoihin ja erityisesti korkeakouluopintoihin Suomessa ja ulkomailla. Opintojaksojen keskeistä sisältöä ovat myös työelämävalmiudet ja kyky suunnitella omaa tulevaisuuttaan sekä tehdä sitä koskevia päätöksiä. Tähän liittyy mm. oman talouden hallinta ja omasta hyvinvoinnista huolehtiminen.

Pakolliset opintojaksot toteutetaan vaihtelevin opiskelumuodoin hyödyntämällä luokkaopetusta, pienryhmätoimintaa, vertaisohjausta ja henkilökohtaista ohjausta. Opiskelija on keskeinen aktiivinen toimija ja tiedonhakija, ja etenkin opintojakso OP2:n sisältö rakentuu jo osin opiskelijan oman yksilöllisen jatkosuunnitelman mukaisesti.

Gradia-lukiot ovat mukana EduFutura-verkostossa, jonka kautta yhteistyö korkeakoulujen kanssa on sujuvaa ja jokaisen lukiolaisen saatavilla.

Ryhmänohjaus perustuu Gradia-lukioissa **Opintojakso OP3** -opintojaksolle**,** joka rakentuu säännöllisistä ryhmänohjaustuokioista. Sen tärkeä tavoite on vahvistaa oman ryhmän avulla lukiolaisen yhteisöllisyyttä ja tarjota opintoihin vertaistukea. Ryhmänohjaajalla on tärkeä rooli nuoren yksilöllisessä tukemisessa ja ohjaamisessa koko lukioaikana. Ryhmänohjaaja on myös ensisijainen yhteyshenkilö nuoren huoltajien ja koulun välillä.

Opintojakso OP4 tarjoaa erityisopettajan tukea nuorille, joilla on lieviä tai vaikeampia haasteita opinnoissaan jo lukio-opintojen alussa. Opintojaksolla pyritään vahvistamaan nuoren luottamusta omaan osaamiseen ja vahvistamaan opiskelutaitoja.

Opintojakso OP5 rakentuu tutortoiminnalle eli vertaistuelle. Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan tutortoimintaan ja rakentamaan sitä kautta koko yhteisön hyvinvointia ja tasavertaisuutta. Opintojaksolla opiskelija pääsee vahvistamaan omia ohjauksen taitojaan.

6. Ohjaus siirtymävaiheissa

Opiskelijan kannalta keskeiset siirtymävaiheet ovat hakeutuminen lukioon, mahdollinen lukio-opintojen keskeyttäminen ja suuntautuminen lukio-opintojen jälkeisiin jatko-opintoihin.

Lukioon hakeutumisvaiheessa nuorille ja heidän huoltajilleen tarjotaan monipuolista tietoa lukio-opinnoista päätöksenteon tueksi. Hakeutumiseen liittyvä tiedottaminen ja ohjaus sekä yhteistyö perusasteen opinto-ohjaajien kanssa toteutuu Gradian hakupalvelujen toimesta. Lukiossa aloittavan opiskelijan yksilöllisiä tukitarpeita kartoitetaan yhteistyössä edeltävän oppilaitoksen ohjaushenkilöstön kanssa.

Moniammatillisella yhteistyöllä tuetaan opiskelijaa, mikäli hän harkitsee lukio-opintojensa keskeyttämistä tai opinnot eivät etene. Ohjauksella pyritään varmistamaan opiskelijan sujuva siirtyminen eteenpäin.

Opiskelijan suuntautumista kohti jatko-opintoja pohjustetaan ja tuetaan koko lukio-opintojen ajan. Opiskelijoita ohjataan tutustumaan jatko-opintotarjontaan niin Suomessa kuin ulkomailla ja erityinen paino on korkeakoulujen tarjonnassa. Jyväskylässä Gradia-lukiot toteuttavat korkeakouluyhteistyötä pääasiassa Edufutura-yhteistyön kautta. Tämän yhteistyön kautta Gradia-lukioiden opiskelijat pääsevät kokeilemaan korkeakouluopintoja käytännössä jo lukioaikanaan.

Jokaista opiskelijaa kannustetaan suorittamaan lukio-opintojensa aikana korkeakouluopintoja vähintään yhden opintopisteen verran. Korkeakouluopinnot pyritään järjestämään siten, että ne voidaan suorittaa normaalin koulupäivän aikana. Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksia

vierailla korkeakouluissa Jyväskylässä ja Jyväskylän ulkopuolella. Alumnivierailujen kautta opiskelija tutustuu monipuolisiin urapolkuihin.

Gradia-lukioista valmistuvilla opiskelijoilla on valmistumisen jälkeisen vuoden ajan oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oman lukionsa opinto-ohjaajalta. Gradia-lukioissa järjestetään vuosittain alueellisten ohjausverkostojen kanssa alumnitapahtuma, jossa lukiosta valmistunut voi saada ajankohtaiset tiedot jatkokoulutukseen hakeutumisesta, työvoimapalveluista, avoimista korkeakouluopinnoista ja käytettävissä olevista ohjauspalveluista.

7. Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Yhteistyötä työelämän kanssa tehdään koko lukio-opiskelun ajan. Kaikissa oppiaineissa käsitellään jatko-opintoihin ja työelämään liittyviä teemoja. Yhteistyöllä pyritään tukemaan nuorten tulevaisuudensuunnittelua ja mahdollistamaan omakohtaisia kosketuksia työelämään.

Vierailijat jatko-opintopaikoista ja työelämästä ovat osa lukioiden arkea. Vierailuja työpaikoille ja yrityksiin toteutetaan osana opiskelua ja esimerkiksi kansainvälisissä projekteissa. Gradia-lukiot pitää aktiivisesti yllä ja vahvistaa yhteistyöverkostoa työ- ja elinkeinoelämän, muiden oppilaitosten ja alumnien kanssa.

Gradia-lukiossa jokainen ensimmäisen vuoden opiskelija osallistuu työelämäviikolle. Työelämäviikko toteutetaan yhdessä työelämän ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa. Viikon aikana opiskelijat pääsevät tutustumaan palvelumuotoiluun työelämätaitona ja kokeilemaan ammattikorkeakoulun opintoja.

Toisen vuoden opiskelijat osallistuvat korkeakouluviikolle, joka järjestetään yhteistyössä EduFutura-oppilaitosten ja myös muiden korkeakoulujen kanssa.

Opiskelijoiden huoltajia kannustetaan osallistumaan lukioiden työelämäyhteistyöhön esimerkiksi ammatti- ja uratapahtumien vierailijoina.

Gradia-lukioissa opiskelijalla on mahdollista valita työelämä- ja yrittäjyysopintoja, jotka sisältävät yrittäjyyteen innostavia, kokeiluja mahdollistavia sekä oman liikeidean kehittämistä tukevia opintoja. Opinnot toteutetaan osin yhdessä paikallisten yrittäjien ja työelämän edustajien kanssa.

Osana opinto-ohjausta tehdään yhteistyötä TE-keskuksen ja Ohjaamon kanssa. Etsivä nuorisotyö on tarvittaessa koulun ohjauksen tukena. Erityislinjoilla (IB-linja, musiikkilinja, urheilulinja) merkittäviä yhteistyökumppaneita ohjauksen tukena ovat oman erityisalan oppilaitosverkostot.

8. Ohjaustoiminnan arviointi

Ohjaustoiminnan arviointi on jatkuvaa ja monipuolista. Sitä tehdään osana käytännön ohjaustyötä ja myös erillisinä kyselyinä kouluyhteisön jäsenille.

Arvioinnin kulmakivenä on Gradia-lukioiden määrittämät ohjauksen laatukriteerit. Laadukas ohjaus perustuu tehtäväänsä kelpoisen opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamiseen. Ohjausosaamista pidetään yllä ja kehitetään säännöllisellä kouluttautumisella. Kouluttautumistarpeita arvioidaan lukuvuosittain niin työyhteisön yhteisissä keskusteluissa kuin henkilökohtaisissa kehityskeskusteluissa.

Opiskelijoilta kerätään arviointipalautetta niin opintojaksoittain kuin lukuvuosittain toteutettuina kohdistettuina kyselyinä. Ohjaustoiminnan tehostamiseksi ja kehittämiseksi Gradia-lukiot osallistuvat säännöllisesti valtakunnallisiin tutkimuksiin, jotka käsittelevät lukion ohjausta, opiskelijahuoltoa ja opiskelijoiden hyvinvointia. Korkeakoulujen kanssa tehtävän yhteistyön mittarina toimii myös lukiolaisten opiskelemien korkeakouluopintojen määrä.

Ohjauksen vaikuttavuutta arvioidaan opintojen keskeyttämisen, opiskelijoiden valmistumismäärien ja opiskelijoiden jatko-opiskeluun sijoittumisen kautta. Ohjaustoimintaa arvioitaessa huomiota kohdistetaan myös ohjaukseen osoitettuun resurssiin, jotta voidaan varmistaa opiskelijan laadukas, monipuolinen ja jatkuva ohjaus koko lukio-opintojen ajan.

8.7. Opiskelijoiden tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Lukijalle ja käyttäjälle Oppilaitokset ovat monimuotoisia yhteisöjä. Niissä opiskelee ja työskentelee taustaltaan ja toimintakyvyiltään erilaisia, eri-ikäisiä ihmisiä. Tasa-arvolain kokonaisuudistus toi uuden velvoitteen oppilaitoksille. Tasa-arvoa on edistettävä tasa-arvosuunnittelulla. Jyväskylän lukiokoulutuksen tasaarvosuunnitelma on toiminnallinen suunnitelma. Suunnitelmassa esitellään oppilaitoksen toiminta ja sen kehittäminen perusoikeutena pidettävän sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kannalta. Suunnitelmassa tuodaan esiin kuinka erilaisista lähtökohdista tulevat opiskelijat saavat tasavertaiset mahdollisuudet opiskeluun.

Tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Yhdenvertaisuusohjelman taustalla on Suomen perustuslaki. Laissa todetaan, että ketään ei saa ilman hyväksyvää perustetta asettaa eri asemaan. Yhdenvertaisuuslaissa ja tasa-arvolaissa kielletään, että ketään ei syrjitä sukupuolen, iän tai kansallisen alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Jyväskylän lukiokoulutuksessa opetustoimintaa koskeva tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma on yksi dokumentti. Suunnitelma pohjautuu Opetushallituksen opas ”Esteettömästi toisen asteen opintoihin” (2014) ja Sisäasianministeriön julkaisuun ”Oppia kaikille” (2013).

Jyväskylä 24.5.2016 Tulosaluejohtaja

8.7.1. Tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain käsitteet ja velvoitteet

1 Tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain käsitteet ja velvoitteet

Tasa-arvolain muutokset: Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986/30.12.2014), Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014.

1.1 Tasa-arvolain velvoitteet

Vuonna 2014 uudistetun tasa-arvolain 5a pykälä velvoittaa, että oppilaitoksissa tulee vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa laatia tasa-arvosuunnitelma. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

1. Selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta
2. Tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi
3. Arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- ja opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

1.2 Yhdenvertaisuuslain velvoitteet

Yhdenvertaisuusohjelman taustalla on Suomen perustuslaki. Laissa todetaan, että ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan. Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa.

Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertasisuuden edistämiseksi. Oppilaitoksen on varattava opiskelijoille ja heidän huoltajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimista.

(Esteettömyys käsitteeseen liitetään usein yhdenvertaisuuden periaate. Koulutuksen esteettömyydellä tarkoitetaan sitä, että opiskelijan mahdolliset tuentarpeet tai erityisjärjestelyt opiskelijavalinnassa ja opiskelussa eivät saa muodostua esteeksi hänen yhdenvertaiselle koulutukseen valituksi tulemiselleen ja opiskelulleen.)

1.3 Opetuksen tasa-arvoa ja yhdenmukaisuutta edistävät tavoitteet

Tasa-arvo sisältyy monin tavoin koulutuksen yleisiin tavoitteisiin ja opetussuunnitelmien perusteisiin. Opetuksen yleisiin tavoitteisiin kuuluvat esimerkiksi ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja edistäminen, demokratia ja tasa-arvon edistäminen, omien valintojen suunnittelu ja tekeminen sekä vastuu valinnoista.

Erilaiset opetusmenetelmät, tukitoimet ja opetusjärjestelyt mahdollistavat esteettömän oppimisen oppimis- ja opiskeluvaikeuksista riippumatta. Lähtökohtana on se, että pidetään kaikista opiskelijoista huolta, arvostetaan opiskelijoiden erilaisuutta sekä tuetaan heidän henkilökohtaista ja ammatillista kasvuaan kohti työllisyyttä ja hyvää elämää.

8.7.2. Suunnitelmien laadinta

2.1 Laadintaprosessi

Jyväskylän lukiokoulutuksessa laaditaan yhdistetty tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelma, koska kummassakin on kyse syrjinnän ennaltaehkäisemisestä ja tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen oppimisympäristön kehittämisestä. Tämän suunnitelman linjausten pohjalta kukin lukio tekee vuosittain osaksi omaa vuosisuunnitelmaansa lukiokohtaisen suunnitelman tarvittavine toimenpiteineen. (Vaihtoehtona 2 – 3 vuotinen suunnitelma ja kartoitus, vuosittaiset vuosisuunnitelmaan tarvittavat päivitykset). Suunnittelutyö tehdään yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa.

2.2 Tiedottaminen, toimenpiteet ja päivitys ja seuranta

Suunnitelmista tiedotetaan lukiokoulutuksen johtokunnalle (vuosisuunnitelmien ja niiden arvioinnin yhteydessä), johtoryhmälle, henkilökunnalle, opiskeluhuollon toimijoille, tutoreille ja oppilaskunnalle.

Lukuvuosittain keväällä ennen koulukohtaisten suunnitelmien laadintaa opiskelijoille suoritetaan tasa- arvo- ja yhdenvertaisuuskysely, jolla kartoitetaan ko. tilanne.

Tasa-arvon ja yhdenmukaisuuden edistämiseksi suunnattuja toimenpiteitä seurataan myös muitten kyselyiden kautta (mm. valmistumisvaiheen kyselyt, kouluterveyskysely).

Koulukohtaisen suunnitelman toteutumisen lukuvuosittaisesta seurannasta vastaa lukioiden johtoryhmät rehtoreiden johdolla, koko lukiokoulutuksen osalta lukiokoulutuksen johtoryhmä tulosaluejohtajan johdolla. Arviointityön kautta sovitaan toimenpiteiden lisäksi tarvittavat isommat kehittämistoimet.

Suunnitelma laaditaan kolmen vuoden välein (vuosina 2016–2019–2022) mutta tavoitteita ja toteutumista seurataan vuosittain. Suunnitelmien päivitys tehdään tarvittaessa tässä yhteydessä.

8.7.3. Toimenpiteet tasa-arvoisuuden edistämiseksi

3.1 Opiskelijavalinta

Opiskelijavalinta tapahtuu hakijoiden perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvon perusteella. Erityislukioihin on omat erilliset pääsykriteerit. Opiskelijavalinnan jälkeen vapautuville paikoille täydennys tapahtuu varasijajärjestelmän kautta. Vapaaksi jääviä paikkoja täydennetään täydennyshaun kautta. Aikuislukioon ei ole keskiarvorajaa, vaan 18 vuoden ikäraja. Sitä nuoremmat pääsevät aikuislukioon vain henkilöön liittyvin erityisin perustein.

Ennen koulutukseen hakeutumista hakijan on tärkeää saada realistista tietoa omista mahdollisuuksistaan. Ohjauksen ja tiedotuksen esteettömyys edistää oikeita koulutusvalintoja ja vähentää näin myös opintojen keskeyttämistä. Näihin tavoitteisiin pääsemiseksi lukiokoulutus tekee yhteistyötä perusopetuksen kanssa.

Kurssitarjottimen tavoitteena on mahdollisimman monipuolinen kurssitarjonta. Tätä kautta tuetaan laaja- alaisesti opiskelijoiden mahdollisuuksia jatko-opintoihin. Kurssitarjonta suunnitellaan lukioiden yhteistyönä.

3.2 Tasa-arvo opintosuoritusten arvioinnissa

Opiskelijan arvioinnilla ohjataan sekä kannustetaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista arvioidaan kurssin aikana. Opiskelun oppimista ja työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin kurssin tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle kurssin alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa.

Opiskelijalla on mahdollisuus tutustua arvioinnin perustana olevaan aineistoon sen jälkeen, kun hän on saanut tietoonsa arviointipäätöksen.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, otetaan huomioon arvioinnissa.

3.3 Opetuksen järjestäminen ja oppimiserojen vähentäminen

Oppilaitos on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työhön. Lukioissa opiskelijat toimivat turvallisissa ja terveellisissä opiskeluympäristöissä. Tavoitteena on, että opiskeluympäristöt ovat monipuolisia ja että ne rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja edistävät opiskelumotivaatiota. Toiminta on opiskelijalähtöistä ja se vahvistaa opiskelijoiden omaa toimijuutta, kehitystä ja oppimista.

Opiskelijoiden yksilöllistä etenemistä tuetaan luomalla mahdollisuuksia mm. henkilökohtaisille opintopoluille, verkko-opiskelulle ja itsenäiselle opiskelulle.

Lukioissa on yhteinen ohjaussuunnitelman pohja, jonka pohjalta laaditaan lukiokohtaiset suunnitelmat. Tämän lisäksi jokainen opiskelija laatii oman henkilökohtaisen opiskelu-, jatko-opinto ja urasuunnitelman (HOPS).

Lukiokoulutuksessa tuetaan jokaisen nuoren opiskelua ja oppimista. Tässä työssä aineenopettajan rooli on merkittävä. Oppimisen ja opiskelun tuen muotoja Jyväskylän lukioissa ovat opiskeluhuoltotyö, tehostettu opintojen ohjaus, ryhmänohjaus ja erityisopetus. Erityisopetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijaa oppimisen ongelmissa.

Pääpaino on ennaltaehkäisevässä työssä. Opiskelijan tuen tarve arvioidaan tapauskohtaisesti. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys, oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Tarvittavat tukitoimet suunnitellaan yhdessä opiskelijan ja mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Tukimuotoina voivat olla opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut, kurssien valintamahdollisuuksien hyödyntäminen, monipuolinen

opinto-ohjaus ja ryhmänohjaajan tuki. Tukitoimet voidaan kirjata opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan.

3.4 Asenteellinen, sosiaalinen ja psyykkinen esteettömyys

Asenteellinen, sosiaalinen ja psyykkinen esteettömyys luovat perustan oppilaitoksen toiminnalle, jossa otetaan huomioon opiskelijoiden osallisuus ja hyvinvointi. Ne eivät ole toisistaan kokonaan erillisiä esteettömyyden ulottuvuuksia vaan ne limittyvät keskenään ja toimivat toistensa edellytyksinä.

Jyväskylän lukiokoulutuksessa asenteellisella esteettömyydellä tarkoitetaan yhdenvertaista asennoitumista jokaisen opiskelijan opiskelumahdollisuuksiin hänen ominaisuuksistaan tai taustastaan riippumatta. Sosiaalisesti esteettömässä oppilaitoksessa jokainen opiskelija voi tuntea kuuluvansa oppilaitosyhteisöön ja osallistua sosiaaliseen toimintaan. Kun toiminnassa otetaan huomioon esimerkiksi erilaiset kulttuurit, voidaan parantaa sosiaalista ja asenteellista esteettömyysnäkökulmaa. Psyykkinen esteettömyys voidaan nähdä mielen hyvinvointina, joka tarjoaa eväitä ja voimavaroja oppimiseen ja kehittymiseen. Erityisesti opintojen aloitus on usealle nuorelle haasteellinen vaihe elämässä. Elämänmuutokset voivat vaatia nuorelta erityisen paljon voimavaroja, opiskelijoiden mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin liittyvät kysymykset ovat oppilaitoksen arjessa läsnä vahvasti. Näiden asioiden tiimoilta yhteistyö opiskeluhuollon kanssa on välttämätöntä.

3.5 Oppimateriaalit, tieto- ja viestintätekniikka esteettömyyttä tukemassa

Tietotekniikan ja teknologian nopea kehittyminen on tuonut mahdollisuuksia ja haasteita kaikille soveltuvien ja esteettömien laitteiden, ohjelmien, oppimateriaalien ja oppimisympäristöjen luomiseen. Jyväskylän lukiokoulutuksessa kehitetään jatkuvasti erityisesti tieto- ja viestintätekniikkaa opetuskäytössä. Tavoitteena on monipuolistaa opetusta ja helpottaa vuorovaikutusta opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä. Opiskelijoita ohjataankin hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä eri muodoissa esitetyn informaation hankintaa ja arviointiin sekä uuden tiedon tuottamiseen ja jakamiseen.

3.6 Tilojen ja oppimisympäristön fyysinen saavutettavuus

Koulutuksen järjestäjän velvollisuus on huolehtia fyysisestä esteettömyydestä siten, että oppilaitosrakennus on saavutettava ja liikkuminen ja toiminta ovat esteetöntä ja opiskelijoiden hyvää ergonomiaa tukevaa. Oppilaitoksen tilojen saavutettavuus, liikkumis- ja toimintaesteettömyydessä on huomioitava myös turvallisuusnäkökulma. Turvallisuussuunnitelma ja pelastussuunnitelma ovat löydettävissä henkilökunnan intrasta. Oppimisympäristöä koskevissa ratkaisuissa otetaan huomioon, että oppimista tapahtuu mitä moninaisimmissa tilanteissa ja paikoissa.

8.7.4. Toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi

4.1 Ikä

Ikäsyrjinnällä tarkoitetaan ikään perustuvaa syrjintää. Kuka tahansa voi tulla syrjityksi ikänsä perusteella, vaikka ikä saattaakin olla heikosti tunnistettava syrjintäperuste. Ikäsyrjinnälle on ominaista, että sen kohteena voivat olla eri-ikäiset ihmiset. Kuitenkin ikäsyrjintä kohdistuu usein nuoriin. On tärkeää ymmärtää, että ikäsyrjintä perustuu monesti erheellisiin tietoihin ikääntymisestä. Opiskeluyhteisöissä on eri-ikäisiä ja erilaisissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä.

Jyväskylän lukiokoulutuksen toimintaperiaatteet:

Jyväskylän lukiokoulutuksessa eri-ikäisiä ihmisiä sekä heidän vahvuuksiaan ja kehittämishaasteitaan arvostetaan ja kunnioitetaan. Eri-ikäisten opiskelijoiden kohtaamisille luodaan suotuisa ilmapiiri.

4.2 Elämänkatsomus, vakaumus ja mielipiteet

Vakaumuksen ja mielipiteiden käsitteeseen kuuluu monenlaisia arvopohjia, jotka voivat olla lähestymistavoiltaan eettisiä, yhteiskunnallisia tai uskonnollisia. Esimerkiksi vegaani, totaalikieltäytyjä, vapaa-ajattelija, mormoni, muslimi tai poliittisesti aktiivinen henkilö voi joutua syrjinnän kohteeksi. Syrjintä vakaumuksen perusteella on laissa kielletty. Kiellettyä on myös oman syrjivän käytöksen perusteleminen vakaumuksella. Syrjintä vakaumuksen perusteella tarkoittaa ihmisen elämänkatsomuksellisten arvojen loukkaamista.

Jyväskylän lukiokoulutuksen toimintaperiaatteet:

Jyväskylän lukiokoulutuksessa kunnioitetaan ihmisten erilaisia elämäntapoja ja – arvoja, esimerkiksi vakaumuksesta johtuvaa ruokavaliota. Ilmapiiri on erilaisia vakaumuksia kohtaan avoin ja erilaisiin vakaumuksiin suhtaudutaan yhdenvertaisesti. Jokainen lukio on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus ja uskontotaustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä harjaantua yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Opiskelija –ja henkilökuntaa edustavat järjestöt toimivat ja tiedottavat avoimesti ja kunnioittavasti sekä ottava huomioon erilaiset elämänkatsomukselliset lähestymistavat kuten esimerkiksi uskonnolliset, yhteiskunnalliset ja eettiset arvot.

4.3 Etninen tausta, kansallisuus ja kieli

Kansainvälistymisen johdosta taustaltaan, kansallisuudeltaan ja kieleltään erilaiset ihmiset kohtaavat yhä enemmän. Etnisyyden keskeisiä käsitteitä ovat etninen identiteetti ja etninen ryhmä, kuten esim. yhteinen alkuperä ryhmällä tai kulttuuria, ryhmäidentiteettiä omaavia ihmisiä. Etninen ja kulttuurinen tausta kuuluvat identiteettiin ja sisältävät monenlaisia tapoja olla suhteessa itseen, toiseen ja ympäristöön.

Jyväskylän lukiokoulutuksen toimintaperiaatteet:

Jyväskylän lukiokoulutus on monikulttuurinen ja se ylläpitää avointa ja rohkeaa keskustelukulttuuria. Kaikkia lukiokoulutuksessa toimivia henkilöitä kohdellaan tasavertaisesti riippumatta henkilön etnisestä taustausta, kansallisuudesta ja kielestä. Näihin asioihin liittyvää syrjintää ei hyväksytä.

Lukio-opetus kannustaa pohtimaan kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kehitystavoitteiden mukaisesti. Lukiokoulutus tarjoaa opiskelijoilleen mahdollisuuden monipuoliseen tietojen ja taitojen hankkimiseen mm. kansainvälisten yhteistyöverkostojen kautta.

4.4 Sukupuolen moninaisuus

Luonnollistettua sukupuolijakoa monipuolistavat mm. intersukupuoliset, transsukupuoliset sekä henkilöt, jotka jättävät sukupuolensa kokonaan määrittelemättä tai määrittelevät sen joksikin muuksi kuin naiseksi tai mieheksi. Sukupuoli-identiteetin lisäksi myös sukupuolen ilmaisu voi erota juridisesta sukupuolesta.

Sukupuoleen kohdistuva syrjintä ilmenee esim. sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun väheksymisenä tai asiattomina kommentteina.

Jyväskylän lukiokoulutuksen toimintaperiaatteet:

Kaikkia opiskelijoita, henkilöstön jäseniä ja vierailijoita kohdellaan yhdenvertaisesti ja kunnioittavasti huolimatta heidän sukupuolestaan tai sukupuolen ilmaisustaan. Sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun kohdistuvaa syrjintää ja väheksyntää tai sukupuoleen perustuvaa ja seksuaalista häirintää ei hyväksytä.

4.5 Seksuaalinen suuntautuminen

Ihmiset määrittelevät itsensä seksuaalisuudesta puhuttaessa esimerkiksi aseksuaaleiksi, biseksuaaleiksi, heteroiksi, homoiksi, lesboiksi, joksikin muuksi tai jättävät määrittelyn tekemättä.

Tätä seksuaalista moninaisuutta tulee kunnioittaa. Lain mukaan ihmistä ei saa asettaa eriarvoiseen asemaan seksuaalisen suuntautumisen perusteella.

Jyväskylän lukiokoulutuksen toimintaperiaatteet:

Opiskelijan, henkilökuntaan kuuluvan ja vierailijan seksuaalista suuntautumista kunnioitetaan eikä siihen perustuvaa syrjintää sallita. Erilaisten ihmisten kohtaamisen ja arvostamisen kulttuuria tuetaan ja edistetään.

4.6 Vammaisuus ja terveydentila

Vammaisuudella tarkoitetaan synnynnäistä tai myöhemmin sairauden tai tapaturman aiheuttamaa ominaisuutta. Vammainen ihminen ei välttämättä ole sairas. Vammaisella voi olla myös liikuntarajoitteita ja niiden vuoksi hän saattaa tarvita apuvälineitä. Apuvälineitä käyttävällä tulee olla mahdollisuus osallistua täysipainoisesti ja toimia yhdenvertaisesti muiden kanssa.

Jyväskylän lukiokoulutuksen toimintaperiaatteet:

Ketään ei syrjitä vamman tai terveydentilan perusteella, kohtelu on yhdenvertaista ja asiallista, on sitten kyse psyykkisestä tai fyysisestä sairaudesta tai vammasta. Opiskelijalla tai henkilöstöön kuuluvalla on oikeus päättää, mitä hän kertoo yhteisönsä henkilöille terveydentilastaan tai vammastaan. Opiskeluympäristössä tehdään mahdollisuuksien mukaan erityisjärjestelyitä.

8.8. Gradia-lukioiden järjestyssäännöt

Gradia-lukioiden järjestyssäännöt

Hyväksytty Jyväskylän lukiokoulutus -tulosalueen johtokunnan kokouksessa 20.12.2010.

Järjestyssääntöjen soveltamisalue

Järjestyssääntöjä sovelletaan Jyväskylän koulutuskuntayhtymän lukioissa. Koulutuskuntayhtymän oppilaitoksiin kuuluvina pidetään opetuksen käytössä olevia kiinteistöjä, kalustoa, välineitä, omaisuutta ja piha-alueita.

Opiskeluksi katsotaan myös muualla järjestettävät tilaisuudet sekä opintomatkat. Työssäoppimisen aikana sekä tutustumis- ja opintokäyntien kohteissa noudatetaan ensisijaisesti kyseisen paikan sääntöjä sekä soveltuvin osin Jyväskylän koulutuskuntayhtymän järjestyssääntöjä.

Nämä järjestyssäännöt on laadittu lukiokoulutuksesta annetun lain ja asetuksen mukaisesti noudatettaviksi Jyväskylän koulutuskuntayhtymän lukioissa. Lukiokoulutus -liikelaitoksen johtokunta on hyväksynyt järjestyssäännöt lukiokoulutuksen osalta kokouksessaan 20.12.2010. Ne astuvat voimaan 1.1.2011.

1 § Käyttäytyminen

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Toisen ihmisen fyysinen ja henkinen vahingoittaminen, väkivalta, kiusaaminen ja häirintä on kielletty. Jokainen kouluyhteisön jäsen on velvollinen käyttäytymisellään edistämään työrauhaa, viihtyisyyttä ja työturvallisuutta sekä noudattamaan hyviä tapoja koulutuskuntayhtymän kaikissa tiloissa, ulkoalueet mukaan lukien. Asiallinen käyttäytyminen on kaikkien yhteinen velvollisuus ja epäasiallinen käyttäytyminen toista ihmistä kohtaan on kielletty. Oppilaitoksen henkilökunnan antamia ohjeita ja määräyksiä tulee viipymättä noudattaa.

2 § Opetukseen osallistuminen

Opiskelijan tulee osallistua opetukseen säännöllisesti. Opiskelijan tulee suorittaa hänelle annetut tehtävät tunnollisesti ja määräaikaan mennessä. Opiskelija on velvollinen hankkimaan opiskelussa tarvittavat kirjat, materiaalin ja muun tarvittavan varustuksen. Opetus alkaa ja päättyy täsmällisesti työjärjestyksessä ilmoitettuna ajankohtina ellei muuten ole sovittu.

3 § Tupakointi

Tupakointi on kielletty kaikissa kuntayhtymän oppilaitoksissa, sen hallinnoimissa tiloissa sekä piha-alueilla tupakkalain mukaisesti.

4 § Alkoholi, huumeet ja muut päihteet

Päihteiden, huumeiden ja vastaavien aineiden hallussapito, käyttäminen ja niiden vaikutuksen alaisena esiintyminen on kielletty oppilaitosten alueilla, työssäoppimispaikoilla ja opiskeluun liittyvissä tilaisuuksissa.

5 § Oppilaitoksen omaisuus

Oppilaitoksen omaisuutta on käsiteltävä ja hoidettava huolella. Omaisuuden vahingoittumisesta ja katoamisesta on viipymättä ilmoitettava oppilaitoksen henkilökunnalle. Huolimattomuudesta ja tahallisuudesta aiheutunut omaisuuden tärveleminen tai katoaminen on korvattava. Oppilaitos ei vastaa sen alueella olevasta yksityisestä omaisuudesta eikä myöskään arvoesineistä tai rahoista.

6 § Seuraamukset rikkomuksista

Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan. Opiskelija, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä tai menettelee vilpillisesti, voidaan rangaista kirjallisella varoituksella tai erottamalla oppilaitoksesta enintään yhdeksi vuodeksi. Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi tai opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Opiskelija, joka ei noudata poistumiskehotusta, voidaan poistaa tilanteesta/oppilaitoksen alueelta lukiolain edellyttämällä tavalla, käyttäen tilanteen vaatimia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolusteltavina huomioiden opiskelijan ikä, tilanteen uhkaavuus, vastarinnan vakavuus ja tilanteen kokonaisarviointi.

8.9. Toimintaohje opiskelijoita ja henkilöstöä kohtaaviin kriisi-, väkivalta- ja onnettumuustilanteisiin

TOIMINTAOHJE OPISKELIJOITA JA HENKILÖSTÖÄ KOHTAAVIIN KRIISI-, VÄKIVALTA- JA ONNETTOMUUSTILANTEISIIN

Vahvistettu
Koulutuskuntayhtymän johtajan
päätös 88/10/2018

Toimintaohjeen kansi

Lukijalle ja käyttäjälle

Tässä kriisisuunnitelmassa on ohjeita opiskelijoita ja henkilöstöä kohtaaviin kriisi-, väkivalta- ja onnettomuustilanteisiin sekä kriisitilanteiden johtamiseen ja viestintään. Tämä suunnitelma on osa opiskeluhuoltosuunnitelmaa ja löytyy Gradian intrasta ja www-sivuilta.

8.9.1. Mikä on kriisisuunnitelma

Kriisisuunnitelmalla tarkoitetaan varautumista ja toimintaohjeita koko yhteisöä tai sen jäseniä koskettaviin äkillisiin kriiseihin ja traumaattisiin tilanteisiin.

Äkillisellä kriisillä tarkoitetaan yllättävää ja epätavallisen voimakasta tapahtumaa, joka aiheuttaa yhteisön jäsenelle huomattavaa kärsimystä. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi opiskelijan tai opet- tajan äkillinen kuolema, yllättävä vakava väkivalta- tai kiusaamistilanne, kotona tapahtuvat kriisit kuten avioero, vakava sairastuminen, kuolema tai onnettomuus, itsemurha tai äkillinen vammautu- minen.

Myös erilaiset uhka- ja vaaratilanteet ovat yleensä luonteeltaan äkillisiä kriisejä, kuten tulipalo tai ulkopuolisen henkilön väkivaltainen käyttäytyminen oppilaitoksessa.

Uhka- ja vaaratilanteissa suojautumista, nopeaa poistumista ja muuta pelastautumista vaativissa tilanteissa toimitaan pelastussuunnitelman mukaan ja välittömät toimet tehdään yhteistyössä Gradian henkilöstön, ensiapu- ja pelastushenkilöstön sekä poliisin kanssa.

Riippumatta äkillisen kriisin luonteesta on tärkeää, että välittömän ensiavun tai pelastautumisen jälkeen käynnistetään psykososiaalinen tuki. Tämän suunnitelman liitteenä on lista yhteistyötahoista kriisitilanteessa.

8.9.2. Kriisien ennaltaehkäisy

Terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen Gradiassa on samalla myös kriisitilanteiden ennalta ehkäisyä ja niihin varautumista.

Turvallisuuskulttuuria vahvistaa kaikki myönteistä yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukeva toiminta: ilmapiiri, hyvät ja toimivat opettajien ja opiskelijoiden väliset sekä opiskelijoiden keskinäiset suhteet, oppilaitoksen aikuisten väliset suhteet sekä jatkuvuuteen ja avoimuuteen perustuvat suhteet kotiväkeen ja yhteistyökumppaneihin. Turvallisuuskulttuuriin vaikuttaa myös avoin ja nopea viestintä.

Kriisitilanteita ehkäistään ohjaus- ja tukitoimin sekä opiskeluhuollon keinoin. Riskejä arvioidaan ja opiskeluhuoltoa kehitetään arvioinnin pohjalta. Henkilöstöä koulutetaan kriisitilanteiden varalta.

2.1 Muita turvallisuutta rakentavia ja kriisejä ehkäiseviä toimia

Oppilaitosyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä edistetään järjestyssäännöillä. Järjestyssäännöt ovat intrassa.

Kansainvälistä opiskelu- ja työssäoppimisjaksoja varten on suunnitelma kriisitilanteisiin. Suunnitelma on intrassa.

Pelastussuunnitelmissa kuvataan fyysiseen turvallisuuteen liittyviä toimia, kuten onnettomuus- ja uhkatilanteiden johtamista, vastuita ja toimenpiteitä. Suunnitelma on sekä intrassa että puhelimella luettavissa qr-koodin avulla jokaiseen luokka- ja työsaliin laitetusta turvallisuusohjeesta.

Työnantajalla on turvallisuuden ja terveellisyyden edistämiseksi ja työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi työsuojelun toimintaohjelma ja yleisen turvallisuuden kehittämiseen liittyvä turvallisuuden toimintasuunnitelma. Molemmat löytyvät intranetistä.

8.9.3. 3. Johtaminen kriisitilanteissa ja kriiseihin varautuminen

Kriisitilanteissa toimitaan kuntayhtymän johtamisjärjestelmän mukaisesti: Koko oppilaitosta koske- vien äkillisten kriisitilanteiden hoitamisesta vastaa oppilaitoksen johtoryhmä. Rehtori johtaa toimin- taa ja hänellä on päävastuu kriisityöstä.

Erityisen vakavissa tilanteissa, kuten esimerkiksi tilanteissa, joissa oppilaitokseen ei voi tulla useaan päivään, kuntayhtymän turvallisuusjohtoryhmä (=kuntayhtymän johtoryhmä, turvallisuuspäällikkö ja yhteyspäällikkö) johtaa toimintaa ja viestintää yhdessä viranomaisen kanssa. Vakavassa kriisitilanteessa poliisi- tai pelastusviranomaisilla on tilanteen ylin johto.

Laajan, vakavan kriisin sattuessa tilanne kartoitetaan rehtorin tai turvallisuuspäällikön johtamana. Oppilaitoksessa rehtori johtaa itse tai nimeää henkilön, joka ryhtyy johtamaan toimintaa. Ensimmäi- senä tehtävänä on ottaa yhteyttä tarvittaviin sisäisiin ja ulkoisiin yhteistyötahoihin, huolehtia välittö- mästä henkisen tuen tarpeesta sekä mahdollisista jatkotoimista.

Tämän suunnitelman liitteenä on lista kriisitilanteessa mahdollisesti tarvittavista yhteistyötahoista, joista muodostetaan tarvittaessa kriisiryhmä. Kuntayhtymätasoinen opiskelijahuoltoryhmä pitää lis- tausta yllä. Yhteistyötahoja ovat mm. Mobilen kriisipalvelu, Jyväskylän kaupungin kriisiryhmä, opis- kelu- ja työterveyden edustaja, kuraattori, psykologi, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, oppilaitospappi, lastensuojelu, työsuojelu, poliisi, pelastuslaitos.

8.9.4. Toiminta kriisitilanteessa

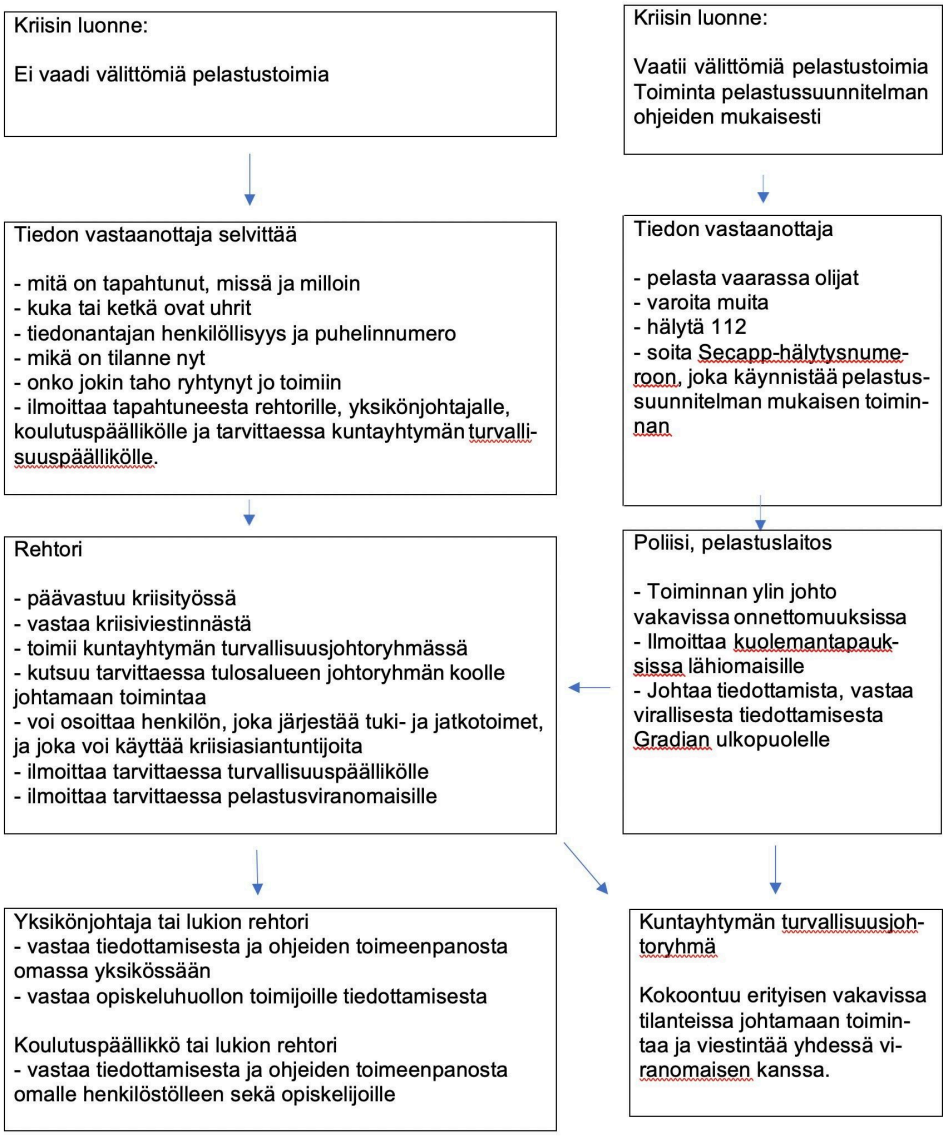

Toiminta kriisitilanteissa

8.9.5. Viestintä, tiedottaminen ja raportointi kriisitilanteissa

Rehtori vastaa sisäisestä ja ulkoisesta viestimisestä kriisitilanteessa. Rehtori voi siirtää viestintä-vastuun yksikönjohtajalle tai koulutuspäällikölle tai muulle esimiehelle. Esimies vastaa, että tieto tavoittaa sen osan henkilöstöstä ja opiskelijoista, joita kriisi koskettaa välittömästi.

Mediakynnyksen ylittävissä kriisitilanteissa noudatetaan kuntayhtymän viestinnän linjauksia. Vain rehtori antaa tietoja kriisistä medialle yhteisön puolesta. Median yhteydenottopyynnöt ohjataan rehtorille.

Kriisitilanteet raportoidaan tilanteen jälkeen ”Läheltä piti/turvallisuuspoikkeama” -lomakkeella. Lomaketta käytetään kahteen tarkoitukseen:

1. henkilöstön työsuojeluraportointiin (vahinko, joka olisi voinut sattua) ja turvallisuuspoikkeama (mm. tapaturmat, onnettomuus). Ilmoitus menee esimiehelle, työsuojeluvaltuutetulle ja -päällikölle. Ilmoitus käsitellään työpisteessä esimiehen johdolla sekä nimettömänä työsuojelutoimikunnassa.
2. opiskeluhuollollisten (mm. opiskelijoiden tapaturmat ja onnettomuudet, väkivalta, vakava kiusaa- minen tai kriisitilanne) raportointi. Täytetty lomake menee rehtorille sekä työsuojeluvaltuutetuille ja päällikölle.

Lomake löytyy intranetistä.

8.9.6. Toiminta äkillisissä kriisitilanteissa

Seuraavana kuvataan välittömät toimintaohjeet sekä tukitoimet äkillisissä kriisitilanteissa.

6.1 Opiskelijan kuolema

Tiedon saanut henkilökunnan jäsen informoi alan koulutuspäällikköä tai lukion rehtoria

Koulutuspäällikkö tai lukion rehtori

- Tarkistaa tiedon oikeellisuuden ja huhujen todenperäisyyden
- On yhteydessä omaisiin, ja voi harkinnan mukaan pyytää lupaa kuolinsyyn kertomiseen
- Ottaa huomioon omaisten toiveet, joita kunnioitetaan
- Tiedottaa tapahtuneesta opettajille ja muulle henkilökunnalle intrassa, tieto myös terveydenhuollolle, psykologeille sekä kuraattoreille
- On yhteydessä oppilaitoksen yksikönjohtajiin, rehtoriin, lukiossa tulosalueen johtajaan
- Pyytää oppilaitospapin tai diakonin opiskelijoiden kanssa keskustelemaan ja käsittelemään asiaa
- Organisoi suruliputuksen sille toimipisteelle, mistä opiskelija kuoli (tiedottaa kiinteistönhoitajaa liputuksesta) Lipun nostossa voi olla mukana lähimmät opiskelijatoverit
- Organisoi toimipisteen hiljaisen hetken
- Soittaa asiaa hoitaneelle alaiselleen, varmistaakseen hänen vointinsa
- Varmistaa asiaa hoitaneen alaisensa jälkihoidon

Ryhmänohjaaja:

Hiljentymishetken järjestäminen opiskelijoille

- opiskelijoiden annetaan surra ja muistella kuollutta toveriaan
- tilaisuutta varten varataan tarkoituksenmukainen tila ja varmistetaan, ettei ryhmä tule häirityksi kesken muistohetken
- varataan riittävästi aikaa ja varmistetaan, että jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus ilmaista tuntemuksiaan ja keskustella asiasta ryhmänohjaajan ja oppilaitospapin/diakonin kanssa
- opiskelijoille järjestettävään muistohetkeen voidaan tehdä surupöytä opiskelijan omalle paikalle tai keskeiselle paikalle

- muistopöydälle asetetaan valkoinen liina, vainajan kehystetty kuva sekä vainajan nimi, syntymä- ja kuolinpäivä
- surulaatikoita on jokaisella kampuksella
- surulaatikkojen sisältö:
    - valkoinen liina
    - yhden kukan maljakko
    - kynttilänjalka
    - valkoinen kynttilä
    - tulitikut
    - valokuvakehys
    - surumusiikki-cd

Mikäli opiskelija asuu asuntolassa, tulisi asuntolassa järjestää myös muistotilaisuus. Tilaisuuden organisoinnista vastaa asuntola-ohjaaja.

Hautajaisiin osallistuminen

- hautajaisiin osallistumisesta keskustellaan omaisten kanssa
- mietitään tapauskohtaisesti, ketkä osallistuvat hautajaisiin
- mikäli opiskelijat eivät osallistu hautajaisiin, ryhmä muistaa omaisia muistoadressilla, kirjeellä tms. muistotilaisuuteen sopivalla tavalla
- Gradia lähettää omaisille rehtorin, yksikönjohtajan tai koulutuspäällikön allekirjoittaman adressin

6.2 Opiskelijan lähiomaisen kuolema

Välittömät toimenpiteet: **koulutuspäällikkö, ryhmänohjaaja tai lukion rehtori**:

- saataessa asiasta tieto kesken päivän tieto kerrotaan opiskelijalle kahden kesken
- huolehditaan, että opiskelija ei jää yksin
- pyydetään läheisensä menettäneen lupa, että voidaanko asiasta kertoa luokassa

Jälkityö

- henkilökuntaa ja opiskelijoita valmistellaan kohtaamaan läheisensä menettänyt opiskelija sekä tukemaan häntä kykyjensä mukaan
- harkitaan suruvalittelujen esittämistapa tapauskohtaisesti
- läheisensä menettäneestä opiskelijasta huolehditaan erityisesti (seurataan sekä välittömiä että mahdollisesti pidemmän ajan kuluttua ilmeneviä reaktioita)
- tarvittaessa tarjotaan mahdollisuus ammattiapuun (esim. koulu- tai opiskeluterveyden psykologi)
- mahdollisten muiden opiskelijoiden peloista keskustellaan avoimesti

6.3 Opiskelijan itsemurha

Itsemurhasta puhuva tai itsemurhaa yrittänyt on aina pikaisen avun tarpeessa.

Itsemurhauhkaus

- otetaan aina vakavasti
- keskustellaan asiasta opiskelijan kanssa. Häneltä voi kysyä, onko hänellä suunnitelmaa itsemurhan toteuttamiseksi, se
    - antaa käsityksen siitä, miten vakavissaan opiskelija on puheittensa kanssa
    - antaa mahdollisuuden puhua asiasta
    - helpottaa hänen pahaa oloaan
- opiskelijan turvallisuudesta huolehditaan olemalla hänen kanssaan
- ohjataan aina keskustelemaan opiskeluterveydenhoitajan tai kriisikeskus Mobilen henkilöstön kanssa.

Itsemurhayritys

- Soita 112
- itsemurhaa tai itsensä vahingoittamista yrittänyttä opiskelijaa ei saa jättää yksin
    - ohjataan henkilö sairaalan päivystykseen
    - opiskelijan yrittäessä oppilaitoksessa itsemurhaa tai tahallisesti vakavasti vahingoittaa itseään otetaan ensiaputoimenpiteiden jälkeen välittömästi yhteys alaikäisen opiskelijan huoltajiin/lähiomaisiin

Itsemurha

- opiskelijan tai kouluyhteisön jäsenen tehdessä itsemurhan otetaan yhteys rehtoriin, joka antaa tehtäväksi selvittää mitä on tapahtunut ja ryhtyy tilanteen vaatimiin toimenpiteisiin.
- muilta osin toimitaan kuten kuolemantapauksissa.

6.4 Fyysiset väkivaltatilanteet

Fyysisissä väkivaltatilanteissa on tärkeintä säilyttää rauhallisuus ja pyrkiä saamaan tilanne hallintaan. Kenenkään ei tarvitse asettaa itseään vaaraan. Tilanteen selvittelyssä tulisi olla myös toinen henkilö mukana.

- tee tilannearvio
- puutu aina. Väkivaltatilanteisiin puututaan ensin kovaäänisesti käskien. Voit mennä väliin, mutta arvioi omat mahdollisuutesi, äläkä ylireagoi.
- kutsutaan poliisi hätänumerosta 112, mikäli väkivalta ei heti lopu
- rikosilmoitus tehdään tarvittaessa
- Sovittelutoimiston (puh. 014 266 3620) kanssa voidaan tehdä yhteystyötä asian selvittämiseksi

Väkivaltatilanteen jälkeen

- annetaan fyysinen ensiapu (opiskeluterveydenhuolto, terveyskeskus, sairaala)
- tarvittaessa järjestetään saattaja mukaan
- tilanteen jälkeen kuullaan tapahtumaan osallisina olleita henkilöitä
- otetaan yhteys alaikäikäisten huoltajiin
- vakavissa tapauksissa otetaan yhteys oppilaitoksen johtoon
- väkivaltatilanteesta tehdään ilmoitus turvallisuuspoikkeamailmoitus (sama lomake kuin ”Läheltä piti”)
- mikäli tilanne vaatii jatkoselvittelyä, kootaan yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä
- seurataan tilannetta ja tarvittaessa tilanteeseen puututaan uudelleen

6.5 Opiskelijan tai työntekijän vakava sairaus

Edetään henkilön ehdoilla. Jos henkilö on alaikäinen, niin huoltajan ehdoilla. Mikäli asiasta tarvitaan tiedottamista, niin koulutuspäällikkö tai lukion rehtori huolehtii, että asiasta sovitaan yhdessä asianomaisen henkilön kanssa.

6.6 Masennus ja mielenterveyden ongelmat

Hoitamaton masennus tai mielenterveyden ongelmat voivat olla syynä opiskelijan pahoinvointiin ja kriisitilanteisiin. Opiskelijan lisääntyneet poissaolot, opintojen etenemisen vaikeudet sekä muut sel- keät muutokset opiskelijan olemuksessa ja opintoihin osallistumisessa voivat olla merkkejä masen- nuksesta.

Opiskelijan hyvinvointia pyritään tukemaan ja seuraamaan. Jos epäillään opiskelijan olevan ma- sentunut tai kärsivän mielenterveyden ongelmista, hänet ohjataan opiskeluterveydenhuoltoon tai voi konsultoida opiskeluhuollon psykologia tai kuraattoria.

Masennuksen merkkejä voivat olla:

- univaikeudet

- syömisvaikeudet
- voimattomuus
- apatia, vetäytyminen
- vihamielisyys
- keskittymisvaikeudet
- itseinho
- itkuisuus ja suruisuus
- kiinnostus kuolemaan

6.7 Psykoottinen käyttäytyminen

Opiskelijalla, joka käyttäytyy selvästi poikkeavalla tavalla, voi olla vakava mielenterveyden häiriö, jolloin tarvitaan nopeasti ammattiauttajien apua. Kiireellistä apua saa Keski-Suomen Keskussairaalan päivystyksestä, p. 0100 84 884 tai Jämsän terveys, Pihlajalinnasta p. 020 638 3333 tai 014 718 075.

Psykoosin oireita voivat olla:

- vetäytyminen
- sekavat epärealistiset puheet
- rituaalit, pakkotoiminnot
- ikätasoa lapsellisempi toiminta
- suhtautuminen koulutyöhön muuttuu, yrittää enemmän kuin jaksaa
- erikoinen toiminta, jota ei halua tai osaa selittää
- vihjailu avuntarpeesta
- ulkoisen olemuksen muuttuminen näkyvästi, esim. hoitamattomuus
- tunneilmaisun kapeutuminen tai muuttuminen, esim. äkilliset nauru- tai itkupuuskat
- harhaisuus

6.8 Henkilöstöön kuuluvan kuolema

- tapahtumasta ilmoitetaan välittömästi rehtorille
- esimies ilmoittaa henkilöstölle yksikössään tapahtuneesta kuolemasta virallisen tiedon varmistuttua
- esimies huolehtii, että kuolemantapauksesta tiedotetaan opiskelijoille
- esimies huolehtii, että intrassa kerrotaan kuolemasta ja siihen liittyvästä suruliputuksesta menehtyneen työntekijän kampuksella.
- lippu nostetaan puolitankoon, mukana voi olla lähimpiä työtovereita
- yksikön toimipisteessä järjestetään muistohetki vainajan muiston kunnioittamiseksi.
- kaikille läheisille järjestetään mahdollisuus asian käsittelyyn. Apua käsittelyyn voi pyytää työterveydestä.

6.9 Onnettomuus tai muu vakava tapahtuma oppilaitoksessa

Onnettomuuden tai muun vakavan tapahtuman sattuessa oppilaitoksessa toimitaan pelastussuunnitelman ohjeiden mukaisesti:

- tarvittaessa soita hätänumeroon 112
- tarvittaessa varoita henkilöstöä ja opiskelijoita soittamalla Secapp-hälytysnumeroon
- Secap-hälytysryhmän jäsen varoittaa/tiedottaa henkilökuntaa ja opiskelijoita tilanteesta. Tieto menee samalla viestillä myös opiskelu- ja työterveyteen.
- Rehtoria, yksikönjohtajaa, koulutuspäällikköä ja turvallisuuspäällikköä informoidaan siitä, mitä on tapahtunut, ketä tapaus koskee ja miten on jo toimittu.
- tarvittaessa rehtori, yksikönjohtaja tai koulutuspäällikkö tiedottaa asiasta henkilöstölle.
- henkilövahinkojen sattuessa lukion rehtori tai koulutuspäällikkö ottaa yhteyttä asianomaisten huoltajiin tai läheisiin.
- pyydetään apua ulkopuolisilta asiantuntijoilta (esim. Mobile, työterveys) tapahtumien vaikutusten läpikäyntiin ja tarvittavaan jälkihoitoon.

6.10 Pommiuhkaus

Toimitaan pelastussuunnitelman ohjeiden mukaisesti:

- pommiuhasta ilmoitetaan välittömästi poliisille numeroon 112. Toimi poliisin antamien ohjeiden mukaisesti.
- pommiuhka ilmoitetaan myös soittamalla Secapp-hälytysnumeroon
- henkilökunta vastaa rakennuksen tyhjentämisestä henkilöistä pelastussuunnitelman mukaisesti ennen viranomaisten saapumista tai mikäli viranomaiset ilmoitusta tehtäessä eivät muuta ohjeista.
- älä koske vieraisiin esineisiin.
- pommiuhkauksiin on aina suhtauduttava vakavasti, vaikka ne lähes aina osoittautuvatkin aiheettomiksi.
- pyydetään tarvittaessa apua ulkopuolisilta asiantuntijoilta (esim. Mobile, työterveys) tapahtumien vaikutusten läpikäyntiin ja tarvittavaan jälkihoitoon.

6.11 Oppilaitoksen ulkopuoliset kriisit

Oppilaitoksen ulkopuoliset kriisit ovat esimerkiksi lähistöllä sattunut liikenneonnettomuus tai tuli- palo, paikkakunnalla sattunut tuhoisa onnettomuus tai joku yhteiskuntaa koskettava kriisi. Ulkopuolisissa tilanteissa

- tiedon saanut työntekijä ilmoittaa tapahtuneesta kuntayhtymän turvallisuuspäällikölle, rehtorille, yksikönjohtajalle sekä koulutuspäällikölle.
- tapahtuneesta tiedotetaan henkilöstölle ja opiskelijoille tarvittaessa. Oppilaitoksessa tiedottamisesta vastaa rehtori.

6.12 Kriisitilanteet työssäoppimisjaksojen aikana

- työssäoppimisen ohjaava opettaja informoi yksikönjohtajaa/koulutuspäällikköä sekä alaikäisen opiskelijan huoltajia siitä mitä on tapahtunut, ketä tapaus koskee ja miten on toimittu
- tapahtuneesta keskustellaan työpaikkaohjaajan, työssäoppimisen ohjaavan opettajan ja opiskelijan kanssa
- tilanteen niin vaatiessa oppilaitoksen tai työpaikan toimesta järjestetään yhteinen kriisin jälkiseurantatilaisuus
- työssäoppimisen ohjaava opettaja seuraa tilanteen kehittymistä yhteistyössä työpaikan henkilöstön kanssa

6.13 Kriisitilanteet kansainvälisissä vaihdoissa

- ulkomailla tapahtuvan työssäoppimisen yhteydessä tapahtuva kriisi ohjeistetaan kansainvälisen toiminnan kriisiohjeistuksessa, ohje on intrassa.

8.9.7. Traumaattinen kriisi

Seuraavassa kuvataan traumaattisen kriisin vaiheet ja jälkihoito.

7.1 Traumaattisen kriisin vaiheet

Kriisien läpikäymisessä tunnistetaan neljä eri vaihetta eli sokki-, reaktio-, käsittely- ja uudelleen suuntautumisen vaihe. Kriisin hoidossa otetaan huomioon kriisin eri vaiheet sekä yksilöiden avun tarve kriisistä selviytymiseen.

Sokkivaihe alkaa heti kriisin laukaisseen tilanteen jälkeen ja vaihtelee eri tekijöiden mukaan. Sokkivaiheen aikana ihminen ei kykene vielä käsittämään kriisin aiheuttanutta tapahtumaa.

Reaktiovaihe kestää yleensä muutamasta viikosta muutamaan kuukauteen. Reaktiovaiheessa ihminen vähän kerrassaan alkaa kohdata muuttuneen todellisuuden ja yrittää muodostaa käsitystä siitä, mitä on tapahtunut. Reaktiovaiheessa mieli alkaa käynnistyä käsittelemään tapahtumaa.

Tässä kriisin vaiheessa ihminen tasapainoilee sietämättömältä kokemukselta suojautumisen ja sen käsittelemisen aloittamisen välillä.

Käsittelyvaihe eli läpityöskentelyn ja korjaamisen vaihe kestää muutamista kuukausista noin vuoteen. Tämän aikana kriisin aiheuttanut tapahtuma aletaan hyväksyä.

Kriisin uudelleen suuntautumisen vaiheessa kriisi alkaa hiljalleen muuttua osaksi elämää ja kokemusta omasta identiteetistä. Kriisin aiheuttaneesta tapahtumasta on tässä vaiheessa tavallisimmin aikaa vuodesta kahteen.

Apu:

- tue, kuuntele, anna tunteille nimet
- ole positiivinen
- rauhallinen suhtautuminen tarttuu

7.2 Traumaattisen kriisin jälkihoito

Useimmiten kriisi vaatii jonkinlaista jälkihoitoa. Kriisitilanteen jälkeen tarjotaan mahdollisuus ulko- puoliseen apuun. Esimies huolehtii henkilöstön tarvittavien tukitoimien järjestämisestä. Ryhmänohjaaja varmistaa opiskelijan jälkihoidon. Henkistä ensiapua annetaan traumaattisissa tapahtumissa ja tilanteissa välittömästi tapahtuman jälkeen.

Opiskelijoille ja henkilöstölle järjestetään kriisin jälkeen yksi tai useampia kokoontumisia, joiden tarkoituksena on käsitellä kriisin purkamista ja vaarattomaksi tekemistä ja sekä lievittää tilanteen aiheuttamia haittoja.

8.9.8. Toimenpiteet kriisivalmiuden ylläpitämiseksi

Kriisisuunnitelma on käytännön asiakirja, jota täydennetään, kun ilmenee uhkia, joihin ei aiemmin ole osattu varautua. Toimintaohjeita muutetaan kriisitilanteiden sattuessa ja parannetaan kokemus- ten karttuessa.

8.1 Henkilökunnan perehdyttäminen

Uudet työntekijät perehdytetään opiskeluhuoltoon liittyviin kriisisuunnitelmiin, kiinteistökohtaisiin pelastussuunnitelmiin, turvallisuuden toimintasuunnitelmaan ja työsuojelun toimintaohjelmaan. Ohjeiden päivittymisestä tiedotetaan intrassa, josta ohjeet myös löytyvät. Henkilöstöä perehdytetään suunnitelmiin ja järjestetään koulutusta kriisitilanteissa toimimisesta.

8.2 Tiedotus opiskelijoille ja huoltajille

Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen tiedotetaan opiskeluhuolto- ja kriisitilanteita koskevien tilanteiden ohjeistuksista www-sivuilla ja Wilmassa.

8.3 Kriisisuunnitelman päivittäminen

Kriisisuunnitelman päivittämisestä vastaa kuntayhtymän opiskeluhuoltoryhmä. Opiskeluhuoltoryhmä huolehtii, että kriisien hoitamiseen tarvittavien yhteistyötahojen puhelinnumerot tarkistetaan vuosittain elokuussa.

8.9.9. Kriisisuunnitelman liite, Yhteistyötahoja kriisitilanteessa

Kriisiryhmä kootaan tarvittaessa tapauskohtaisesti alla mainituista jäsenistä.

JYVÄSKYLÄ, Opiskelijat

- Mobile, puh. 014 266 7150
- Rehtori
- Yksikönjohtaja
- Koulutuspäällikkö
- Opettaja
- Opiskeluhuolto, https://www.jkl.fi/opetus/oppilashuolto/yhteys
    - koulupsykologi
    - kuraattori
- Opiskeluterveydenhuolto, (014) 266 2260
    - terveydenhoitaja
    - psykologi
- Opinto-ohjaaja
- Erityisopettaja
- Oppilaitospappi, puh. 050 521 5418
- Lastensuojelu, puh. 014 266 0135 (8-16), puh. 014 266 0149 (ilt. ja viikonl.)
- Pelastuslaitos, puh. 112
- Poliisi, puh. 112
- Jyväskylän kaupungin kriisiryhmä, 2-5 vrk tapahtuneesta ***)**
    - puh. 050 599 6195 tai
    - puh. 050 563 2418 tai
    - puh. 050 595 3871

JYVÄSKYLÄ, henkilöstö

• Esimies

• Työterveys

• Mobile, puh. 014 266 7150

• Työsuojeluvaltuutettu, puh. 040 341 5858

• turvallisuuspäällikkö, puh. 040 341 5117

JÄMSÄ, opiskelijat

• Petteri Järvinen, rehtori, puh. 040 341 5022

• Johanna Lahti, terveydenhoitaja, puh. 040 831 5593

• Eveliina Lamminaho, terveydenhoitaja, puh. 040 562 9085

• Soile Lasonen, opinto-ohjaaja, puh. 040 341 4511

• Marjut Liimatta-Luoma, opinto-ohjaaja, puh. 040 341 4398

• Tuula Rintala-Salminen, opinto-ohjaaja, puh. 040 341 4311

• Jarmo Nikkanen, koulutuspäällikkö, puh. 040 341 4416

• Marita Aaltonen, koulukuraattori, puh. 050 412 3223

14 (14)

• Jari Moilanen, koulupsykologi, puh. 040 586 6278

• Mobile, puh. 014 266 7150

• Pelastuslaitos, puh. 112

• Poliisi, puh. 112

JÄMSÄ, henkilöstö

• Esimies

• Työterveys

• Mobile, puh. 014 266 7150

• Työsuojeluvaltuutettu, puh. 040 341 5858

• Turvallisuuspäällikkö, puh. 040 341 5117

*) Jyväskylän kaupungin kriisiryhmä, opiskelijat, jälkipuinti, 2-5 vrk tapahtumasta

Yhteydenotto seuraavien henkilöiden kautta:

• Eeva-Liisa Liimatainen, 050 599 6195

• Seppo Huhtiniemi, puh. 050 563 2418

• Eeva Hintikka, puh. 050 595 3871

Jyväskylän kaupungin eri palveluista on muodostettu psyykkisen tuen kriisiryhmä vahvistamaan kriisitilanteiden psykososiaalisen tuen toteutumista yhteistyössä Mobilen ja sairaanhoitopiirin kanssa. Verkoston työntekijät eivät toimi päivystyksellisesti, vaan valmius kriisityöhön toteutuu perustehtävän väistymisen kautta. Jälkipuinti 2-5 vuorokautta tapahtuman jälkeen ja siitä eteenpäin.

• Eeva-Liisa Liimatainen psykologipalvelut, puheenjohtaja

• Laura Vainio-Pernu sosiaalipäivystys

• Tuija Hauvala Mobile

• Elina Lätti perheneuvola

• Eeva Nyberg perheneuvola

• Hannele Antikainen perheneuvola/nuorisovastaanotto

• Virve Hongisto psykososiaaliset palvelut

• Laura Vänttinen aikuissosiaalityö

• Johanna Sievänen psykologipalvelut

• Piritta Jetsu varhaisen tuen palvelut

• Kristiina Vuorenoja perheneuvola

• Eija Hiltunen nuorisovastaanotto

• Seppo Huhtiniemi oppilashuolto

- vara Eeva Hintikka

• Tuija Surakka oppilas- ja opiskelijahuolto

• Päivi Vertanen oppilas- ja opiskelijahuolto

• Katja Viisanen opiskeluterveydenhuolto

8.10. Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

GRADIA

JYVÄSKYLÄN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

Opiskeluhuoltosuunnitelma, liite nro 4

SUUNNITELMA OPISKELIJAN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ

OPETUSHALLITUS RAHOITTAA HANKEETTA

Voin hyvin! -hanke

Vahvistettu 14.12.2018
Koulutuskuntayhtymänjohtajan
päätös 88/10/2018

Kansi liitteen alkuperäisestä julkaisusta

Lukijalle ja käyttäjälle

Tässä kriisisuunnitelmassa on ohjeita opiskelijoita ja henkilöstöä kohtaaviin kriisi-, väkivalta- ja onnettomuustilanteisiin sekä kriisitilanteiden johtamiseen ja viestintään. Tämä suunnitelma on osa opiskeluhuoltosuunnitelmaa ja löytyy Gradian intrasta ja www-sivuilta.

8.10.1. Mitä tarkoitetaan väkivallalla, kiusaamisella ja häirinnällä

1.1 Väkivalta

Tarkoituksellinen itseen, toiseen henkilöön, ryhmään tai yhteisöön kohdistettu fyysisen voi- man tai vallan käyttö, uhkailu tai niiden toteutus. Väkivalta voi olla myös henkistä väkival- taa tai seksuaalista väkivaltaa tai ahdistelua.

1.2 Kiusaaminen

Systemaattinen, tahallinen ja toistuva samaan henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa sanalli- nen tai fyysinen kielteinen toiminta. Kiusaaminen on hetkellistä, toistuvaa tai pitkään jatku- vaa ja alistavaa ruumiillista tai henkistä väkivaltaa. Kiusaaminen voi olla fyysistä tai psyyk- kistä ja se voi tapahtua myös sosiaalisen median kautta. Kiusaamiseen liittyy yleensä voi- masuhteiden epätasapaino: kiusattu on jollain tavalla puolustuskyvytön kiusaajaan näh- den.

1.3 Häirintä

Epäasiallinen kohtelu, josta voi olla vaaraa tai haittaa turvallisuudelle tai terveydelle. Useimmiten järjestelmällistä ja jatkuvaa toista alistavaa toimintaa tai käyttäytymistä, joka kohdistuu toisen persoonaan tai yksityiselämään kuten ominaisuuksiin, luonteenpiirteisiin, sukupuoleen, ulkomuotoon, harrastuksiin tai perhesuhteisiin.

1.4 Seksuaalinen häirintä

Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä. Seksuaalinen häirintä loukkaa henkilön fyysistä tai psyykkistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Häirinnälle tyypillistä on sen toistuvuus, mutta se voi olla myös yksittäinen teko.

Seksuaalinen häirintä voi ilmetä ainakin seuraavin tavoin:

- seksuaalisesti vihjailevat eleet tai ilmeet
- epäasialliset seksuaaliset puheet, kaksimieliset vitsit sekä vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset tai kysymykset
- epäasialliset seksuaaliset sisällöt eri sosiaalisen median kanavissa, WhatsApp-, Snapchat- yms. viestit, tekstiviestit, sähköpostit, puhelinsoitot
- fyysinen koskettelu ja lähentely
- sukupuoliyhteyttä tai muuta sukupuolista kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset
- seksuaalirikos kuten raiskaus, sen yritys tai seksuaalinen ahdistelu.

8.10.2. Ehkäiseminen

Kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäistään opiskelijoiden hyvinvointia lisäämällä. Opiskelijoiden hyvinvointia edistetään laadukkaalla opetuksella, viihtyisillä oppimisympäristöillä, ohjatulla vapaa-ajan toiminnalla, opiskelijoiden osallisuudella sekä opettelemalla hyväksymään erilaisuutta ja kannustamalla yksilöllisyyteen.

Hyvinvointiin liittyä opiskeluhuollon tukitoimia kuvataan opiskeluhuoltosuunnitelman luvussa 6.

Niveltietovaiheen tiedonsiirrossa ja Hoks-keskusteluissa voidaan kartoittaa henkilökohtaisen ohjauksen tarve, josta voi nousta esiin aikaisemmin tapahtunut kiusaaminen tai häirintä.

Opintojen alkuvaiheessa on tärkeää:

- Ryhmäyttää opiskelijoita ja sitä kautta kehittää ryhmän ilmapiiriä positiivisemmaksi
    - Opettaja voi käyttää ryhmäytymisen apuna esimerkiksi nuoriso-ohjaajaa tai opiskeluhuollon henkilökuntaa
- Kiinnittää huomiota aiemmissa opinnoissa mahdollisesti esiintyneeseen kiusaamiseen ja tarjota tukea kiusaamisesta aiheutuneisiin seurauksiin.
- Ryhmänohjaaja käy opiskelijoiden kanssa läpi koulun järjestyssäännöt sekä esitellään suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.
- Puuttua, jos ryhmässä tapahtuu kiusaamista tai häirintää.

Aiheesta keskustellaan ryhmän kanssa, tehdään selväksi, että opiskelijalla on aina oikeus saada apua tullessaan kiusatuksi tai häirityksi tai kohdatessaan väkivaltaa. Asioista avoimesti puhuminen auttaa kiusaamisen käsittelyä.

8.10.3. Puuttuminen

Jokainen on velvollinen puuttumaan väkivaltaan, kiusaamiseen ja häirintään havaitessaan asian. Siihen puututaan välittömästi.

Tilanteeseen puututaan, jos:

- henkilö kokee tulleensa kiusatuksi tai häirityksi
- joku muu (opiskelukaveri, kotiväki, opettaja) kokee jotakuta kiusattavan
- huomataan, että ilkivalta kohdistuu toistuvasti samaan henkilöön
- luokan ilmapiiri tai käytös toisia kohtaan on epäkunnioittavaa.

Opiskelija, opettaja kotiväki tai joku muu välittää tiedon asiasta ryhmänohjaajalle, joka selvittää asiaa sekä vie tiedon eteenpäin koulutuspäällikölle/rehtorille. Yhteyttä voi ottaa myös esimerkiksi opinto-ohjaajaan, kuraattoriin, opiskeluterveydenhuoltoon.

Gradian koko henkilöstön tulee rohkaista opiskelijoita ilmoittamaan havaitsemastaan tai kohtaamastaan seksuaalisesta häirinnästä. Myös Gradian tekemistä kyselyistä ja opiskelijapalautteista esiin nousseet nimettömät ilmoitukset, koskien seksuaalista häirintää selvitetään.

8.10.4. Kiusaamisen, häirintä- ja väkivaltatilanteiden käsittely Gradiassa

Kiusaamisen, häirinnän tai väkivallan tullessa esiin ryhmänohjaaja keskustelee asianosasten kanssa erikseen ja arvioi tilanteen. Ryhmänohjaaja saa tarvittaessa apua tilanteen käsittelyyn esimerkiksi kuraattorilta, nuoriso-ohjaajalta, opinto-ohjaajalta, erityisopettajalta, psykologilta, terveydenhoitajalta tai koulutuspäälliköltä

Alla kuvattu prosessikaavio pätee niin opiskelijoiden välisiin, opiskelijan ja henkilöstöön kuuluvan välisiin sekä henkilöstön välisiin kiusaamistilateisiin. Henkilöstön välisissä tilanteissa prosessin eteenpäin viemisestä vastaa esimies.

4.1 Kiusaamis- ja häirintätilanteen käsittely

Kiusaamis- tai häirintätilanteen jälkeen, kun molempia osapuolia on kuultu ja tilanne arvioitu,

- järjestetään mahdollisuuksien mukaan yhteistapaaminen osapuolten kesken asian sopimiseksi ja alaikäisen opiskelijan kohdalla otetaan yhteyttä huoltajaan. Tapaamisessa laaditaan sopimus, josta tulee ilmetä mitä jatkosta on sovittu osapuolten kesken, kuinka sopimusta seurataan ja mitä siitä seuraa, jos sopimusta ei noudateta.
- sopimus tehdään kirjallisesti ja toimitetaan tiedoksi huoltajille
- tilanteesta informoidaan kuraattoria ja vakavissa tapauksessa oppilaitoksen johtoa
- tilannetta seurataan (kts. prosessikaavio)

- tilannetta käsitellään myös tarvittaessa ja osallisten suostumuksella koko ryhmän kanssa, jos ryhmä ollut osallisena tapahtuneeseen.
- Molempien osapuolien tueksi kootaan tarvittaessa yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä.
- Kiusaamistilanteet voivat vaatia rikosilmoituksen tekemisen Ryhmänohjaaja dokumentoi keskustelut ja toimenpiteet Wilmaan.

Kiusaamistilanteen käsittelyn prosessikaavio

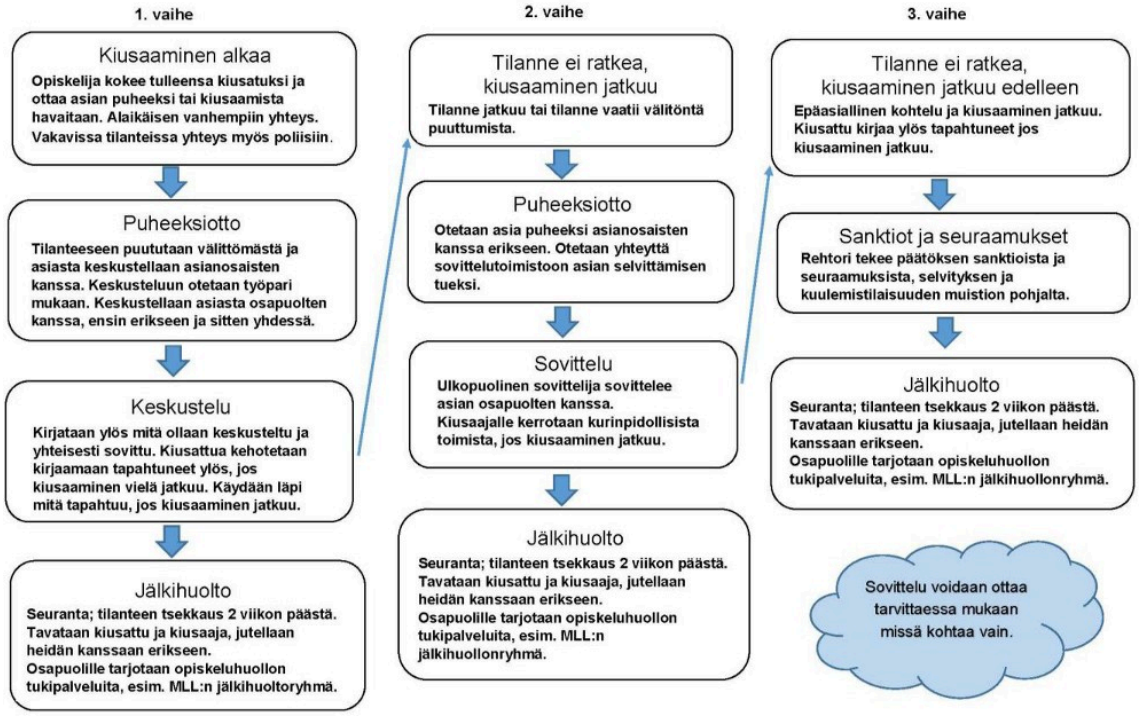

Kiusaamisen, häirinnän tai väkivallan tullessa esiin ryhmänohjaaja keskustelee asianosasten kanssa erikseen ja arvioi tilanteen. Ryhmänohjaaja saa tarvittaessa apua tilanteen käsittelyyn esimerkiksi kuraattorilta, nuoriso-ohjaajalta, opinto-ohjaajalta, erityisopettajalta, psykologilta, terveydenhoitajalta tai koulutuspäälliköltä Alla kuvattu prosessikaavio pätee niin opiskelijoiden välisiin, opiskelijan ja henkilöstöön kuuluvan välisiin sekä henkilöstön välisiin kiusaamistilateisiin. Henkilöstön välisissä tilan- teissa prosessin eteenpäin viemisestä vastaa esimies. 4.1 Kiusaamis- ja häirintätilanteen käsittely Kiusaamis- tai häirintätilanteen jälkeen, kun molempia osapuolia on kuultu ja tilanne arvi- oitu, • järjestetään mahdollisuuksien mukaan yhteistapaaminen osapuolten kesken asian sopimiseksi ja alaikäisen opiskelijan kohdalla otetaan yhteyttä huoltajaan. Tapaami- sessa laaditaan sopimus, josta tulee ilmetä mitä jatkosta on sovittu osapuolten kes- ken, kuinka sopimusta seurataan ja mitä siitä seuraa, jos sopimusta ei noudateta. • sopimus tehdään kirjallisesti ja toimitetaan tiedoksi huoltajille • tilanteesta informoidaan kuraattoria ja vakavissa tapauksessa oppilaitoksen johtoa • tilannetta seurataan (kts. prosessikaavio) • tilannetta käsitellään myös tarvittaessa ja osallisten suostumuksella koko ryhmän kanssa, jos ryhmä ollut osallisena tapahtuneeseen. • Molempien osapuolien tueksi kootaan tarvittaessa yksilökohtainen monialainen asi- antuntijaryhmä. • Kiusaamistilanteet voivat vaatia rikosilmoituksen tekemisen Ryhmänohjaaja dokumentoi keskustelut ja toimenpiteet Wilmaan.

4.1.2 Sovittelu

Sovittelu tarjoaa vapaaehtoisen, maksuttoman, puolueettoman ja luottamuksellisen mahdollisuuden riitojen ja rikosten osapuolille kohdata toisensa ja käsitellä tapahtuman aiheuttamia haittoja. Sovitteleminen puhdistaa ilmaa, helpottaa osapuolten kohtaamista jatkossa sekä ennaltaehkäisee uusia konflikteja.

Sovitella voidaan:

- kiusaamista
- ilkivaltaa
- rikoksia
- riitoja
- vahinkoja
- naapuririitoja
- sekä erilaisia konflikteja, joissa on vähintään kaksi osapuolta.

Sovittelussa ei syyllistetä ketään, eikä sovittelu ole oikeusistunto. Osapuolet voivat kohdata toisensa, puhua tapahtuneesta ja määritellä itse hyvän lopputuloksen asiassaan. Sovittelussa voidaan sopia vahingonkorvauksista. Toiminta perustuu lakiin rikos- ja riita-asioista. Sovittelutoimiston ammattihenkilöstö ja vapaaehtoiset sovittelijat tarjoavat turvallisen ympäristön asian selvittämiseen.

4.2 Väkivaltatilanteen käsittely

Kun molempia osapuolia on kuultu ja tilanne arvioitu

- annetaan tarvittava ensiapu
- vakavissa tapahtumissa otetaan yhteys rehtoriin
- tarvittaessa virkavalta paikalle
- alaikäisen huoltajalle ilmoitetaan tapahtuneesta
- huolehditaan jälkihoidosta, ohjataan opiskelija keskustelemaan kuraattorin, opiskeluterveydenhoitajan, tai psykologin kanssa
- tilanteesta tehdään Läheltä piti -ilmoitus
- osapuolille voi tarjota mahdollisuutta tilanteen sovitteluun Sovittelutoimiston kanssa (asiaa voi sovitella, vaikka siitä tekisi myös rikosilmoituksen)

Rikoslain 21 luvun, 5 § mukaan, joka tekee toiselle ruumiillista väkivaltaa taikka tällaista väkivaltaa tekemättä vahingoittaa toisen terveyttä, aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toisen tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan, on tuomittava pahoinpitelystä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Yritys on rangaistava.

Rikoslain 21 luvun, 6 § mukaan kyseessä on törkeä pahoinpitely jos:

1. aiheutetaan toiselle vaikea ruumiinvamma, vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila,
2. rikos tehdään erityisen raa'alla tai julmalla tavalla tai
3. käytetään ampuma- tai teräasetta taikka muuta niihin rinnastettavaa hengenvaarallista välinettä ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava törkeästä pahoinpitelystä vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi. Yritys on rangaistava.

4.3 Seksuaalisen häirintä- tai väkivaltatilanteen tai ahdistelun käsittely

Jokainen seksuaalista häirintää havainnut tai siitä tiedon saanut oppilaitoksen henkilöstöön kuuluva huolehtii siitä, että asiaa lähdetään selvittämään viipymättä.

Seksuaalisen väkivallan tai ahdistelun kohtaaminen on vakava asia, jonka vaikutukset voivat olla kauaskantoisia. Tilanteen selvittäminen vaatii aikaa ja usein myös ulkopuolista apua.

- tilanteesta keskustellaan henkilön kanssa
- tilanteessa selvitetään, että puhuuko henkilö asiasta ensimmäistä kertaa
- yhdessä henkilön kanssa otetaan yhteyttä kuraattoriin tai opiskelu-/ työterveyshuoltoon
- yhdessä henkilön kanssa otetaan yhteyttä sopivaan auttajatahoon (Jyväskylässä esim. Mobile, perheneuvola, Nuorisovastaanotto, Tukinainen ja Jämsässä kuraattori tai opiskelu-/ työterveyshoitaja)
- henkilö ohjataan jatkamaan hoitoa muun hoitavan/ohjaavan tahon kanssa, missä asiaa on käsitelty aiemmin

Havaittaessa seksuaalista ahdistelua:

- keskustellaan ensin ahdistellun kanssa
- arvioidaan tilanne ja sovitaan jatkotoimenpiteistä yhdessä ahdistellun kanssa
- alaikäisen osalta tehdään lastensuojeluilmoitus sekä rikosilmoitus
- tarvittaessa sovitaan tarkoituksenmukaisesta jatkohoidosta.
- keskustelu ahdistelijan kanssa, jossa käydään läpi tapahtunut sekä seuraamukset hänen osaltaan.

Toiminta vakavissa seksuaaliväkivaltatilanteissa:

- opiskelija saatetaan välittömästi lääkärin/terveydenhoitajan luokse
- alaikäisen osalta tehdään lastensuojeluilmoitus sekä rikosilmoitus
- täysi-ikäistä ohjataan tekemään rikosilmoitus
- huolehditaan jälkihoidosta

Opetustoimen ja sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöllä on velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille, kun heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistettu:

- Rikoslain (39/1889) 20 luvussa seksuaalirikoksena rangaistavaksi säädetty teko.
- Sellainen rikoslain 21 luvussa henkeen ja terveyteen kohdistuvana rikoksena rangaistavaksi säädetty teko, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta.

Rikoslain 20 luvussa seksuaalirikoksena rangaistavaksi säädettyjä tekoja ovat muun muassa raiskaus, pakottaminen seksuaaliseen tekoon, seksuaalinen hyväksikäyttö, seksuaalinen ahdistelu, lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, seksuaalipalvelujen ostaminen nuorelta ja lapsen houkutteleminen seksuaalisiin tarkoituksiin. Sen lisäksi seksuaalinen häirintä voi olla kunnianloukkausrikos.

Rikoslain 21 luvussa tarkoitettu ja ilmoitusvelvollisuuden synnyttävä henkeen ja terveyteen kohdistuva rikos on muun muassa pahoinpitely.

Seksuaalinen häirintä on oppilaitoksen henkilöstöön kuuluvalle epäasiallista käytöstä, joka voi johtaa huomautukseen, varoitukseen tai palvelussuhteen päättämiseen.

8.10.5. Yksilöllisen tuen tai hoidon järjestäminen, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta

Opiskelijoille tarjotaan tarvittaessa yksilöllistä tukea. Yksilöllistä tukea antavat tilanteen mukaan esimerkiksi kuraattori, psykologi, opiskeluterveydenhuolto tai monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä. Muita mahdollisia toimenpiteitä ovat:

- kurinpitorangaistukset
- vahingonkorvaukset
- rikosilmoitukset
- lastensuojeluilmoitukset.

Tilanteen akuutin hoitamisen jälkeen järjestetään jälkiseuranta. Kokemukset kiusaamisesta, väkivallasta tai seksuaalisesta häirinnästä jättävät usein psyykkisiä oireita nuoreen ja sen vuoksi jälkihuolto ja seuranta ovat erityisen tärkeässä roolissa. Aikataulu, työnjako ja tapa sovitaan tilannekohtaisesti ryhmänohjaajan ja muiden tapaukseen osallistuneiden henkilökunnan jäsenten kanssa. Jälkiseurannan suunnitelma ja kuittaus seurannasta kirjataan Wilmaan ohjauksentuki -sivulle. Jälkihuoltoa tarjotaan tilanteen kaikille osapuolille.

Esimerkiksi kiusaamiseen liittyvissä tapauksissa niin kiusatulle kuin kiusaajalle tarjotaan keskusteluapua ja näin ollen varmistetaan myös pidemmällä aikavälillä tapahtuneen seuranta.

5.1 Kiusaamisen jälkihuolto

Kiusaamiskokemukset tapahtuvat usein jo alakoulussa, viimeistään yläkoulussa ja näitä kiusaamisen aiheuttamia seurauksia nuori kantaa mukanaan siirryttäessä toiselle asteelle. Yleensä kiusaaminen on päättynyt, mutta sen aiheuttamat seuraukset vaikeuttavat edelleen koulunkäyntiä. Seuraukset voivat näkyä ahdistuksena, masennuksena, koulupoissaoloina tai muina epämääräisinä, jopa fyysisinä oireina. On tärkeää tunnistaa nuoren avun tarve ja tarjota nuorelle tukea kiusaamiskokemuksen käsittelyyn. Kuraattorit, psykologit ja terveydenhoitajat ovat tässä kohtaa avainasemassa, mutta myös muu henkilökunta voi vaikuttaa paljon koulun ilmapiiriin luomiseen, opiskeluturvallisuuteen sekä ryhmäytymiseen.

Kiusaamisen aiheuttamiin seurauksiin, yksinäisyyteen ja syrjäytymiseen on tarjolla tukea myös koulun ulkopuolella. Eri järjestöt ja nuorisotoimijat järjestävät matalan kynnyksen tukea, joiden pariin nuori voidaan myös Gradiasta ohjata. Esimerkiksi MLL:n Selviytyjät- ryhmät tarjoavat 12-20- vuotiaille kiusaamista kokeneille nuorille sekä heidän vanhemmilleen vertaistukea kiusaamiskokemuksen käsittelyyn sekä itsetunnon ja identiteetin vahvistamiseen.

8.10.6. Yhteistyö huoltajien kanssa

Ryhmänohjaaja ottaa alaikäisen kohdalla yhteyttä huoltajaan. Täysi-ikäisen kohdalla yhteydenotto tapahtuu opiskelijan suostumuksella. Yhteydenottotapana on puhelu tai Wilma-viesti riippuen tilanteesta. Vakavissa ja pitkään jatkuneissa tilanteissa huoltaja voi olla mukana asioiden selvittelyissä ja sopimisessa.

8.10.7. Yhteistyö viranomaisten kanssa

Yhteistyötä tehdään tilanteen mukaan viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Yhteistyötahoja ovat esimerkiksi kuraattori, opiskeluterveydenhoitaja, työterveyshoitaja, psykologi, poliisi, lastensuojelu, perheneuvola, nuorisovastaanotto. Tilanteesta riippuen ryhmänohjaaja ottaa yhteyttä yksin tai yhdessä muiden opiskeluhuollon toimijoiden kanssa tarvittaviin viranomaisiin.

8.10.8. Perehdyttäminen ja tiedottaminen

Henkilöstö perehdytetään opiskeluhuoltosuunnitelmaan ja sen liitteisiin henkilöstön koulutustilaisuuksissa. Opiskelijoiden perehdyttäminen tapahtuu opintojen alussa esim. ryhmänohjaajatunneilla. Huoltajille suunnitelmasta tiedotetaan Wilman kautta.

Suunnitelma julkaistaan intrassa ja Gradian www-sivuilla.

8.10.9. Päivittäminen , seuranta ja arviointi

Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä päivitetään samanaikaisesti opiskeluhuoltosuunnitelman kanssa. Opiskeluhuoltoryhmässä suunnitelman toimivuutta seurataan ja sitä päivitetään tarpeen mukaan. Suunnitelmaa arvioidaan vuosittain omavalvonnan kautta

8.11. Opiskeluhuoltosuunnitelma

Lukijalle ja käyttäjälle

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradiassa opiskeluhuollon palveluilla edistetään opiskelijan oppimista ja opiskelun joustavaa sujumista, hyvää psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia. Opiskeluhuollon tavoitteena on taata jokaiselle Gradiassa opiskelevalle hyvinvoiva, turvallinen ja terveellinen opiskeluympäristö.

Gradiassa opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä, koko oppilaitos yhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Lisäksi opiskelijalla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon.

Opiskeluhuoltosuunnitelma koskee ammatillisen koulutuksen perustutkintokoulutuksen, ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen (Valman), aikuisten perusopetuksen (Oksan) ja lukiokoulutuksen sekä lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen (Luva) opiskelijoita. Suunnitelmaan on kirjattu keskeiset sisällöt ja periaatteet. Suunnitelma sisältää myös opiskeluhuollon asiakirjat kuten opiskelijoiden päihteidenkäytön ehkäisysuunnitelma (liite 1), määräys huumausainetestaukseen (liite 2), kriisisuunnitelma (liite 3) ja suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä (liite 4).

8.11.1. Opiskeluhuolto

1 Opiskeluhuolto

Opiskeluhuoltoon sisältyvät opiskeluhuolto sekä opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennalta ehkäisevänä oppilaitoksen yhteisöllisenä opiskeluhuoltona sekä tarvittaessa opiskelijan yksilökohtaisena opiskeluhuoltona.

Opiskeluhuolto toteutetaan yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Palveluista on muodostettu opiskelijoiden kannalta toimiva palvelukokonaisuus, jolla varmistetaan tuen ja avun oikea-aikaisuus.

Gradiassa opiskeluhuollon tavoitteena on edistää ja ylläpitää opiskelijoiden oppimisvalmiuksia, hyvää psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia ja kehittää niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa opiskeluyhteisössä. Ehkäistä syrjäytymistä ja opiskeluun liittyviä muita ongelmia.

Opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijan ongelmien ja oppimisvaikeuksien varhaista tunnistamista ja niihin puuttumista sekä estää koulutuksen keskeyttämistä. Lisäksi tavoitteena on turvata oppilaitoksen toimintakyky fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta uhkaavissa tilanteissa.

Ammatillisessa koulutuksessa opiskeluhuollolliset tukitoimenpiteet kirjataan HOKS:iin (henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma). HOKS on elävä asiakirja joka päivittyy opintojen ajan.

Opiskelijahuollon keskeiset periaatteet ovat tarvelähtöisyys, välittäminen, moniammatilli- suus ja säännöllisyys.

Opiskelijapalvelut vastaa opiskeluhuollon kehittämisestä, toimintojen yhtenäistämisestä sekä suunnitelmien päivittämisestä. Oppilaitosten esimiehet vastaavat oman toimialu- eensa opiskeluhuollon toteuttamisesta yhteistyössä Opiskelijapalveluiden kanssa.

Gradiassa ensisijainen vastuu hyvinvoinnista on koko henkilöstöllä.

1.2 Opiskeluhuoltoa ohjaavat suunnitelmat ja siihen vaikuttava lainsäädäntö

Opiskeluhuollon suunnittelua, toteuttamista sekä arviointia ohjaavat useat säädökset. Näitä ovat:

- Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013
- Lukion 629/1998 ja ammatillisen koulutuksen laki 531/2017
- Terveydenhuoltolaki ja siihen liittyvät asetukset 1326/2010
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
- Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015
- Nuorisolaki 1285/2016
- Lastensuojelulaissa säädetyt velvoitteet 417/2007
- Työturvallisuuslaki 738/2002
- Lisäksi julkisuuslaki 621/1999, henkilötietolaki 523/1999 ja sähköisen viestin- nän tietosuojalaki 516/2004 ovat tärkeitä yleislakeja opiskeluhuollossa.

Keskeiset opiskeluhuollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaavat suunnitelmia ovat

1. Jyväskylän ja Jämsän kaupungin kuntakohtainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon sisältyy opiskeluhuoltoa koskeva osuus,
2. Koulutuskuntayhtymä Gradian opiskeluhuoltosuunnitelma

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa on kuvattu:

- opiskeluhuollon tavoitteet ja paikallisen toteuttamistavan keskeiset periaatteet;
- arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta;
- toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhuoltoa ja opiskelijoiden varhaista yksilökohtaista tukea;
- tiedot suunnitelman toteuttamisesta, seurannasta sekä opiskeluhuollon laadunarvioinnista.

8.11.2. Opiskelijahuollon organisoituminen

Toimiva opiskeluhuolto edellyttää moniammatillista yhteistyötä. Opiskeluhuoltoryhmiä ovat lain mukaan kuntatasoinen monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä, monialainen oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä, yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä sekä tapauskohtaisesti koottavat monialaiset asiantuntijaryhmät. Jokaisella opiskeluhuoltoryhmällä on omat tehtävänsä ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano.

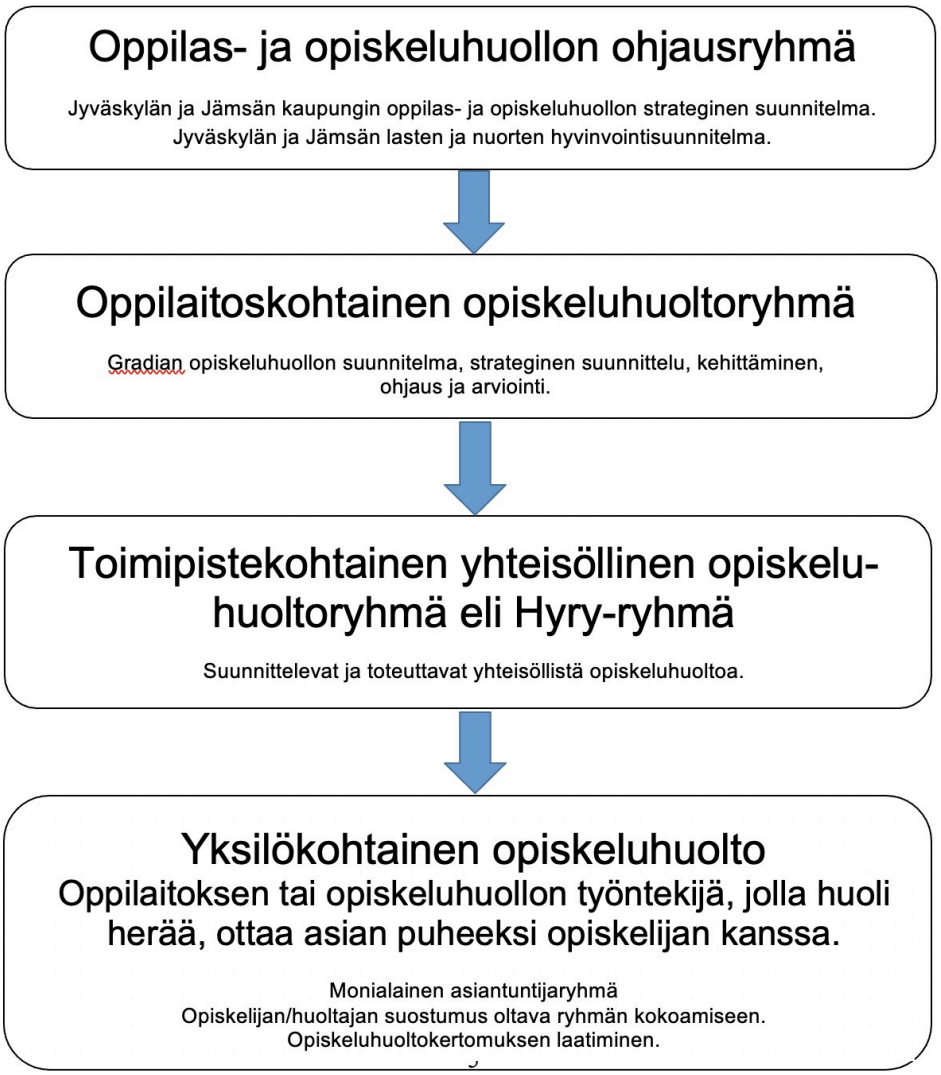

Kaavio oppilashuollon organisoitumisesta

2.1 Kuntatasoinen opiskeluhuollon ohjausryhmä

Jyväskylän ja Jämsän kaupunkien nimeämät monialalaiset opiskeluhuollon ohjausryhmät vastaavat opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Ohjausryhmät koostuvat eri koulutusasteiden ja koulutuksen järjestäjien edustajista sekä sosiaali- ja terveystoimen edustajista. Ohjausryhmien tehtävänä on seurata, että lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan kirjatut opiskeluhuoltoa koskevat asiat siirtyvät käytännön toimiksi sekä ohjeistaa, seurata ja arvioida oppilaitoksia opiskeluhuoltotyössä. Ohjausryhmän tehtävänä on myös tehdä yhteistyötä muiden lasten ja nuorten palveluita järjestävien sidosryhmien kanssa.

Kuntatasoinen opiskeluhuollon ohjausryhmä

- laatii kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman
- suunnittelee, kehittää ja arvioi kaupungin opiskeluhuoltoa ja ohjaa oppilaitoskohtais- ten opiskeluhuoltoryhmien toimintaa oppilaitoksissa
- linjaa yhteiset tavoitteet opiskeluhuollon toiminnalle ja tukee yhteisten tavoitteiden saavuttamista ja yhtenäisten toimintatapojen omaksumista

Monialaisilla opiskeluhuollon ohjausryhmillä vahvistetaan Gradian järjestäjätasoista opiskeluhuollon suunnittelua, kehittämistä sekä opiskeluhuollon kytkemistä osaksi toiminnan ja talouden strategista suunnittelua.

2.2 Oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä

Gradialla on kuntayhtymän johtajan nimeämä monialainen opiskeluhuoltoryhmä. Opiskeluhuoltoryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista on päätetty yhteistyössä opiskeluhuollon palveluja tuottavien tahojen kanssa. Ryhmässä on oppilaitoksen, opiskeluterveydenhuollon sekä opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen, huoltajien edustajia sekä opiskelija edustus. Opiskeluhuoltoryhmässä on linjattu, että tarvittaessa kutsutaan muiden toimialojen ja järjestöjen edustajia asiantuntijoiksi. Opiskeluhuoltoryhmää johtaa opiskelijapalvelupäällikkö.

Opiskeluhuoltoryhmän tehtävissä painottuvat terveyttä ja hyvinvointia edistävä ja ongelmia ehkäisevä toiminta koko opiskeluyhteisön tasolla.

Oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmän keskeiset tehtävät ja vastuut ovat:

- vastaa Gradian opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista säädösten ja normien mukaisesti
- suunnittelee ja toteuttaa koulutuskuntayhtymä Gradian opiskeluhuoltoa kuntakohtai- sen monialaisen opiskeluhuollon ohjausryhmän linjausten mukaisesti
- hyväksyy ja päivittää koulutuskuntayhtymä Gradian opiskeluhuoltosuunnitelman
- Opiskeluhuoltoryhmän keskeinen tehtävä on yhteisöllisen opiskeluhuollon kuten opiskeluympäristön ja -yhteisön terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin varmistaminen.
- Opiskeluhuoltoryhmä käsittelee kouluterveyskyselyn, oppilaitostuloksia ja muita koulua koskevien tutkimusten tuloksia.

2.3 Toimipistekohtaiset yhteisölliset opiskeluhuoltoryhmät eli Hyry -ryhmät

Toimipisteissä on rehtoreiden nimeämät hyvinvointiryhmät, jotka toimivat toimipisteiden yhteisöllisinä opiskeluhuoltoryhminä. Gradiassa hyvinvointiryhmät toteuttavat yhteisöllistä opiskeluhuoltoa vuosittain laatimiensa vuosikellon ja tavoitteiden mukaisesti.

Hyvinvointiryhmissä asioita käsitellään yhteisöllisellä tasolla. Ryhmistä, luokista ja yhteisöstä keskustellaan esimerkiksi ilmapiirin, työrauhan, kiusaamisen, hyvinvoinnin, terveyden, terveystottumusten tai osallisuuden näkökulmista. Hyvinvointiryhmässä ei käsitellä yksittäistä opiskelijaa koskevia asioita, voi työskentelyyn osallistua myös oppilaitoksen ulkopuolisia yhteistyökumppaneita käsiteltävän asian edellyttämällä tavalla. Hyvinvointiryhmään kutsutaan yhteisön kannalta muita tärkeitä toimijoita kuten huoltajien sekä eri toimialojen ja viranomaisten (mm. kulttuuri-, nuoriso-, liikuntatoimi, poliisi) sekä järjestöjen ja seurakunnan edustajia.

Hyvinvointiryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista on päätetty yhteistyössä opiskeluhuollon palveluja tuottavien tahojen kanssa. Toimipisteiden hyvinvointiryhmissä on opiskelijoiden, henkilöstön, opiskelijapalvelut henkilöstön, Valman ja Oksan sekä opiskelu-terveydenhuollon, psykologipalvelujen ja kuraattoripalvelujen edustajia.

Toimipistekohtaiset hyvinvointiryhmät

- toimivat toimipistekohtaisina yhteisöllisinä opiskeluhuoltoryhminä
- vastaavat Gradian opiskeluhuollon toteuttamisesta ja arvioinnista säädösten ja normien mukaisesti omalla toimipisteellään.
- suunnittelevat ja toteuttavat vuosittain Gradian opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti toimipisteelleen tavoitteet yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön toteuttamisesta

2.4 Tapauskohtaisesti koottava asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen)

Yksittäisen opiskelijan tukemiseksi kootaan tarvittaessa tapauskohtaisesti monialainen asiantuntijaryhmä.

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaa tarvittaessa se opiskeluhuollon tai oppilaitoksen henkilökunnan edustaja, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmään kuuluu kulloisenkin tarpeen mukaan joitakin seuraavista henkilöistä: terveydenhoitaja, lääkäri,

kuraattori, psykologi, opinto-ohjaaja, opiskelijan ryhmänohjaaja, erityisopettaja, asuntolaohjaaja tai muu opiskelijan kannalta keskeinen opettaja. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä jäseniä vain opiskelijan tai hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Yksilökohtaisesta opiskeluhuoltotyöstä sekä yhteisistä menettelytavoista, koskien opiskeluhuoltopalveluiden toteuttamista, asiantuntijaryhmän työskentelyä, opiskelijan itsenäistä asemaa asiakkaana, työstä tehtäviä kirjauksia sekä tiedonsiirtoa, on sovittu eri toimijoiden kanssa.

Ammatillisessa koulutuksessa HOKS:iin kirjataan yhteistyö opiskeluhuollon palveluiden kanssa.

8.11.3. Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arviointi ja käytettävissä olevat palvelut

Koulutuskuntayhtymä Gradiassa opiskelee noin 22 000 opiskelijaa (v. 2018). Gradia Jyväskylässä opiskelee noin 6190 eri ammatillisissa perustutkinnoissa; Gradia Jyväskylä 5111 ja Gradia Jämsä 1076. Gradia-lukiossa opiskelee noin 2400 opiskelijaa. Ammatillisen koulutuksen valmentavassa koulutuksessa (Valma) opiskelee 165, aikuisten perusopetuksessa (Oksa) 212 ja oppisopimuskoulutuksessa 1205 opiskelijaa.

Opiskeluhuollon kokonaistarve on kartoitettu muiden ammatillisten koulutusten järjestäjien sekä Jyväskylän kaupungin opetus-, sosiaali- ja terveyspalvelujen toimijoiden kanssa yhteistyönä.

Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arvioinnilla on varmistettu psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä opiskeluterveydenhuollon yhdenvertainen saatavuus ja toiminnan tarkoituksenmukainen kohdentaminen Gradian opiskelijoille. Ammatillisen koulutukseen valmentavan koulutuksen (Valma-koulutuksen) ja aikuisten perusopetuksen (Oksan) opiskelijoilla on myös oikeus ja mahdollisuus opiskeluhuoltoon ja sen palveluihin. Opiskeluhuollon palvelut eivät koske aikuislukiota.

3.1 Opiskeluhuollon palvelut

Opiskeluhuollon toiminta muodostaa yhtenäisen suunnitelmallisen kokonaisuuden, jota toteutetaan koulutuksen järjestäjän sekä sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä. Toimijat ovat eri organisaatioista ja edustavat monia ammattiryhmiä, siksi opiskeluhuollon toteuttamisessa noudatetaan yhteisesti sovittuja toimintatapoja asiakkuusprosessien kokonaisuudessa. Ammattiryhmien vastuut ja roolit on sovittu yhdessä.

Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä opiskeluterveydenhuollon ammattiryhmien toimenkuvat sisältävät sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista opiskeluhuoltotyötä.

Opiskeluhuollon Psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä opiskeluterveydenhuollon edustajat ovat kehittämässä yhteisöllistä opiskelijahuoltoa ja toteuttamassa Gradian opiskeluhuoltoryhmässä sekä yhteisöllisissä opiskeluhuoltoryhmissä eli toimipistekohtaisissa hyvinvointiryhmissä (HYRY). Opiskeluterveydenhuollon henkilöstö tekee myös terveydenedistämistyötä mm. savuttomuuden ja päihteiden käytön ehkäisemiseksi yhdessä oppilaitosten muun henkilöstön kanssa.

Palveluja ohjaa luottamuksellisuus ja työntekijöitä sitovat salassapito- ja vaitiolovelvollisuus. Palveluista tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille mm. Gradian verkkosivujen ja Wilman kautta.

3.2 Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut

Kuraattori- ja psykologipalveluilla tarkoitetaan opiskeluhuollon kuraattorin ja psykologin opiskelijalle antamaa tukea ja ohjausta. Kuraattori- ja psykologipalveluja toteutetaan opiskelijan tilanteen mukaan yhteistyössä huoltajien tai muiden läheisten kanssa. Kuraattori ja psykologi tekevät yhteistyötä opettajien ja muiden verkostossa toimivien tahojen kanssa. Tuen tarvetta arvioidaan ja tukitoimia suunnitellaan yhteistyössä huoltajien sekä muun henkilöstön kanssa. Kuraattorin ja psykologin työn tavoitteena on edistää niin yksittäisen opiskelijan kuin myös koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta sekä myönteistä opiskeluilmapiiriä yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön kanssa.

Kuraattori tukee opiskelijoita ja heidän läheisiään neuvomalla ja ohjaamalla erityisesti vuorovaikutukseen, sosiaalisiin suhteisiin sekä kokonaisvaltaiseen elämän hallintaan, osallisuuteen, hyvinvointiin liittyvissä asioissa ja taloudelliseen toimeentuloon liittyvissä kysymyksissä.

Psykologi tukee opiskelijoita ja heidän huoltajiaan sekä koulun henkilökuntaa neuvomalla ja ohjaamalla kehitykseen, oppimiseen, psyykkiseen terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä.

Kuraattori tai psykologi on tavoitettavissa puhelimella joka arkipäivä ja palveluihin pääsee ajanvarauksella. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan opiskelijalle tulee tarjota kiireelli- sessä tapauksessa aikaa samana tai seuraavana oppilaitoksen työpäivänä. Lain mukaan kiireettömässä tapauksessa aikaa on tarjottava viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä. Kuraattori- ja psykologipalveluista vastaavat Jyväskylän kaupunki ja Jämsän kaupunki. Kuraattorin ja psykologin palvelut ovat vapaaehtoisia ja luottamuksellisia.

3.3 Opiskeluterveydenhuollon palvelut

Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät opiskelijoiden yksilöllinen terveyden- ja sairaanhoito, joka sisältää mm. terveystarkastukset, rokotukset, seksuaaliterveysasiat sekä mielenterveys- ja päihdetyötä.

Jyväskylän kaupunki järjestää opiskeluterveydenhuoltopalvelut yhteistoiminta-alueen terveyskeskuksen (JYTE) toimintana. Jyväskylässä opiskeluterveydenhuollon palvelun piiriin kuuluvien opiskelijoiden yhteenlaskettu määrä on noin 17000. Ammatillisen koulutuksen opiskeluterveydenhuoltopalvelut järjestetään keskitetysti. Lukioiden terveydenhuoltopalvelut sijaitsevat pääsääntöisesti lukioiden yhteydessä. Terveydenhuoltolain mukaista opiskeluterveydenhuoltoa toteuttavat kolme kokopäiväistä lääkäriä ja 16 terveydenhoitajaa, joilla on jaetut omat vastuualueet yksiköittäin. Lisäksi opiskelijat saavat sairaanhoito- palveluja asuinalueensa terveysasemilta sisältäen suun terveydenhoidon. Opiskeluterveydenhuollosta ohjataan opiskelijoita myös tarvittaviin jatkotutkimuksiin.

Opiskeluterveydenhuollossa on sekä ajanvarauksetonta että ajanvarauksella toimivaa palvelua. Arkiaamuisin on vastaanotto ilman ajanvarausta. Puhelintunti terveydenhoitajille on arkisin. Tämän lisäksi on virka-aikaan päivystävä puhelin, josta vastaa terveydenhoitaja.

Lukioiden terveydenhoitajilla erillistä puhelinaikaa ei toistaiseksi ole. Lääkärienvastaanotolle varataan ajat terveydenhoitajankautta.

8.11.4. Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Gradian yhteisöllisellä opiskeluhuollolla edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon painopiste on ehkäisevässä työssä. Gradian henkilökunnalla on ensisijainen vastuu yhteisöllisestä opiskeluhuollosta.

Gradian ammatillisen koulutuksen yhteisissä tutkinnon osissa sekä lukion terveystiedonkursseilla pyritään edistämään työ- ja opiskelukyvyn ylläpitämistä. Liikunnan ja terveystiedon opetuksessa korostetaan opiskelijan mahdollisuuksia oman terveytensä ja toimintakykynsä edistämiseen. Opiskelijat laativat itselleen tutkinnon osa-alueessa suunnitelman terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseksi sekä opiskelu- että työkyvyn ylläpitämiseksi.

4.1 Opiskeluhuollosta tiedottaminen

Gradian opiskeluhuollon palveluista, vastuuhenkilöistä, toimintaperiaatteista ja vastaanottoajoista sekä -paikoista tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille oppilaitoksen Wilman, peda.netin ja verkkosivujen kautta.

Tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista ja muista opiskeluun liittyvistä edellytyksistä tiedotetaan opiskelijoille koulutuksen hakuvaiheessa sekä Gradian nettisivuilla, koulutustarjontaa esittelevillä sivuilla.

Henkilöstölle tiedotetaan opiskeluhuollon suunnitelmista ja ohjeistuksista Intranetissä sekä henkilöstön koulutustilaisuuksissa.

4.2 Yhteistyö ja osallisuus opiskelijoiden ja heidän huoltajien kanssa

4.2.1 Opiskelijoiden osallisuus

Opiskeluhuollon toteuttamisen lähtökohtana on opiskelijoiden osallisuus ja osallistaminen. Opiskelijoiden osallisuudessa ja yhteisöllisyydessä painotetaan psyykkisesti turvallista luokka- ja opiskeluyhteisöä sekä opiskelijoiden mielipiteiden kuulemista. Osallisuutta tuetaan tiedottamalla opiskelijoille oppilaitoksen ja opiskeluhuollon toiminnasta sekä opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksista. Yhteisöllisyyttä ja opiskelijan osallisuutta lisätään mm. opiskelijayhdistys-, tutor- ja HYRY-toiminnalla.

Jyväskylän Gradian Harjun asuntolassa toimii myös asuntolatutoreita, jotka auttavat, tukevat ja opastavat uusia asukkaita asuntolan arjessa.

Yhteisöllisessä opiskelijahuollossa opiskelijayhdistys/kunta ja tutor-toiminta antavat opiskelijoille mahdollisuuden osallistua oppilaitoksen yhteisölliseen kehittämiseen.

Gradia Jyväskylän opiskelijayhdistys JAMO ry

(Ammatillisissa toimipisteissä toimivat JAMO ry:n opiskelijajaostot, jotka kehittävät toimipisteiden henkilöstön kanssa yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia)

Gradia Jämsässä opiskelijayhdistys PATE ry Gradia-lukioiden opiskelijakunnat

- Opiskelijoiden edunvalvonta
- Oppilaitosten kehittäminen
- Ammatillisen koulutuksen arvostuksen lisääminen
- Opiskelijoiden yhteistoiminnan kehittäminen
- Oppilaitoksen ja opiskelijakunnan tiedotuksen tehostaminen
- Opiskelijatapahtumien järjestäminen
- Aktivoida nuoria mukaan yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
- Olla mukana koko maakunnan nuoria ja opiskelijoita koskevassa päätöksen teossa

4.2.2 Oppilaitoksen ja huoltajien välinen yhteistyö

Opiskeluhuoltoa tehdään yhteistyössä kotien kanssa. Tämä edellyttää vuorovaikutusta, luottamusta ja yhteistyötä opiskelijan kokonaisvaltaisen terveen kasvun ja hyvän oppimisen tukemisessa. Opiskelijaan liittyvissä asioissa ryhmänohjaaja on ensisijainen yhteydenpitäjä kodin ja koulun välillä. Huoltajat kutsutaan tarvittaessa opiskelijan antamalla luvalla osallisiksi myös monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyyn. Huoltajilla on edustus oppilaitos tasoisessa opiskeluhuoltoryhmässä.

4.2.3 Huoltajille tiedottaminen

Yhteydenpito oppilaitoksen ja huoltajien kesken on monikanavaista mm. kirjalliset tiedotteet, sähköpostiviestit, tekstiviestit ja puhelinkeskustelut. Tärkeä osa yhteistyössä ovat yhteiset tilaisuudet. Opiskelun aikana huoltajille järjestetään mm. kotiväeniltoja, avoimien ovien päiviä ja valmistumisjuhlia. Ryhmäkohtaisia yhteistyömuotoja ovat mm. huoltajien kokoukset ja keskustelutilaisuudet sekä ryhmien omat juhlat. Lisäksi huoltajiin ollaan yhteydessä tarpeen mukaan erityisesti muutosvaiheissa.

Wilma-käyttöjärjestelmää käytetään opiskeluhuoltotyön tukena. Wilmaa käytetään mm. poissaolojen kirjaamisiin, tiedon välittämiseen muissa kuin opiskelijan henkilökohtaisissa asioissa opiskeluhuoltohenkilöstön välillä ja kodin ja koulun väliseen viestintään. Opiskelijoiden huoltajia

tiedotetaan hyvinvointiryhmien toiminnasta ja heitä pyydetään tarvittaessa osallistumaan ryhmien toimintaan.

8.11.5. Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Gradian yksilökohtaisella opiskeluhuollolla edistetään opiskelijan hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistetaan näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon kuuluvat oppilaitoksen henkilökunnan lisäksi opiskeluterveydenhuolto, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhuolto.

Opiskeluhuollon asiantuntijat tai tarvittaessa yksilökohtainen asiantuntijaryhmä ovat opiskelijan tukena, kun opiskelija saa kurinpitorangaistuksen sekä opiskeluoikeuden peruuttamisprosessin tai sen uhan yhteydessä.

Yksittäistä opiskelijaa koskevissa asioissa tehdään tarvittaessa yhteistyötä oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Tällaisia tahoja ovat esimerkiksi erikoissairaanhoito, sosiaalitoimi, poliisi ja nuorisopalvelut.

Keski-Suomen kuntien perusopetuksen ja Gradian välillä on yhteistyössä sovittu niveltietojen siirtämisestä. Tiedon siirtojen avulla pyritään tukemaan opiskelijaa siirtymävaiheissa.

5.1 Valma-koulutus

Ammatillisen koulutuksen opiskelijan on mahdollista siirtyä joustavasti VALMA-koulutukseen, mikäli hän tarvitsee tukea ja ohjausta opiskeluvalmiuksien tai elämänhallintataitojen vahvistamisessa. VALMA-koulutuksessa opiskelija voi myös tutustua ammatillisiin koulutuksiin ja etsiä itselleen sopivaa koulutusta. Siirto tapahtuu henkilökunnan yhteistyönä.

5.2 Tuen tarpeen varhainen tunnistaminen ja selvittäminen

Varhainen puuttuminen tarkoittaa huolta herättävien asioiden aktiivista puheeksi ottamista (Huoliprosessi liite 5). Koko Gradian henkilöstöllä on vastuu puuttua huolta herättäviin asioihin. Opettaja ei ole yksin vastuussa puuttumisesta, vaan hänen tukenaan ja työparinaan on muut opiskeluhuollon työntekijät. Opettaja voi tarvittaessa käydä pedagogisia keskusteluja oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijän kanssa, ilman että näitä tarvitsee kirjata opiskeluhuoltokertomukseen.

Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Alaikäinen voi painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Huoltaja ei voi kieltää opiskelijaa käyttämästä opiskeluhuollon palveluita.

5.3 Opiskeluhuoltokertomusten laatiminen ja säilytys

5.3.1. Yksilökohtaisen opiskeluhuoltotyön kirjaukset

Yksilökohtaisesta opiskeluhuoltotyöstä tehdään kirjaukset, jotka kattavat tarpeelliset opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen tarvittavat tiedot. Kirjauksia tehdään eri toimijoiden rekistereihin. Opiskeluhuoltoa koskevat rekisterit ovat aina erillisiä oppilaitoksen opetuksen tai koulutuksen järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvistä rekistereistä. Terveydenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat kaikki opiskelijoiden yksilötapaamiset potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Psykologit ja kuraattorit kirjaavat yksilötapaamisten asiakastiedot asiakastietojärjestelmiin.

5.3.2. Opiskeluhuoltokertomukset

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhuoltotyö eli asiantuntijaryhmissä tehtävä työ kirjataan opiskeluhuoltokertomukseen. Tämä koskee sekä opiskeluhuollon tarpeeseen liittyviä selvittelyjä, että suunniteltujen ja sovittujen opiskeluhuollon tukitoimien toteuttamista ja tilanteen seuraamista. Kirjausvastuu opiskelijaa koskevista tiedoista on ryhmänohjaajalla tai ryhmän keskuudesta valitulla vastuu henkilöllä. Vastuuhenkilön tulee olla oppilaitoksen edustaja. Muilla asiantuntijaryhmän jäsenillä on kirjausoikeus.

Opiskeluhuoltokertomus laaditaan aina opiskelijakohtaisesti, jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi. Opiskeluhuoltokertomus laaditaan sähköiseen järjestelmään laaditulle lomakkeelle. Kirjallinen suostumuslomake säilytetään toimipisteissä sovitulla tavalla. Tiedot säilytetään tallennettuina ja muuttumattomina mahdollisten tulevaisuudessa toteutettavien selvitysten ja toimenpiteiden pohjaksi. Arkistointi suunnitelman mukaan.

Opiskeluhuollon asiakkuudesta tulee kirjata

- nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen opiskelijan huoltajan nimi ja yhteystiedot
- asiakkuuden aihe eli syy miksi moniammatillinen yksilökohtainen opiskeluhuoltotyö on käynnistetty
- asian vireille panija eli huolen havainnut henkilö, joka on ollut aloitteellinen asiantuntijaryhmän kokoamisessa
- tiedot asian käsittelystä asiantuntijaryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän virka-asemansa
- asiantuntijaryhmän kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- opiskelijan tilanteen selvittämisen ja seurannan aikana toteutetut toimenpiteet, esimerkiksi tehdyt lääketieteelliset tai psykologiset tutkimukset tai yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet, sekä niiden tulokset tai vaikutukset opiskelijan tilanteeseen
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksentekijä ja hänen ammatti- tai virkanimikkeensä

Opiskeluhuoltokertomuksista muodostetaan opiskelijahallinto-ohjelmaan opiskeluhuoltorekisteri. Sen ylläpitäjäksi on määritelty opetuksen järjestäjän opiskelijahallinto-ohjelman vastuukäyttäjä.

Yksilökohtaisessa opiskeluhuoltotyössä käsiteltävä opiskelijakohtainen tieto on salassa pidettävää. Tietojen luovutuspyyntö varmistetaan etukäteen kirjallisena ja perusteltuna. Pyynnöstä tulee ilmetä opiskelijan tai huoltajan kirjallinen suostumus tai säännös, johon luovutus perustuu sekä riittävä tilanteen ja tiedontarpeen kuvaus. Suostumusta pyydettäessä opiskelijalle ja huoltajalle kerrotaan selkeästi syyt tiedonsiirtoon.

Luovutettaessa opiskeluhuoltorekisteristä tietoa sivulliselle, kirjataan rekisteriin mitä tietoja ja kenelle sivulliselle on annettu, sekä millä perusteella tietojen luovutus on tapahtunut.

Tiedon siirrosta tehdään kirjaukset tilanteesta riippuen potilaskertomukseen, asiakaskertomukseen ja opiskeluhuoltokertomukseen. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla, kuten asiantuntijaryhmän jäsenillä, on lupa vaihtaa opiskeluhuollon järjestämiseksi välttämätöntä tietoa keskenään salassapidon estämättä. Lisäksi

heillä on salassapidon estämättä oikeus luovuttaa opiskeluhuollosta vastaavalle viranomaiselle tiedot, jotka ovat välttämättömiä tämän järjestäessä ja toteuttaessa opiskelijan yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

8.11.6. Moniammatillinen yhteistyö oppimisympäristöjen terveellisyyden, turvallisuuden sekä hyvinvoinnin edistämisessä

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen, terveelliseen, esteettömään ja viihtyisään opiskeluympäristöön. Turvallisuutta luodaan opiskelijoiden, huoltajien, opettajien ja muun koulun henkilöstön yhteistyönä.

Turvallinen opiskeluympäristö kattaa fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden. Gradia pyrkii tarjoamaan turvalliset ja terveelliset tilat, tiloihin on laadittu kiinteistökohtaiset pelastussuunnitelmat. Suunnitelmat ovat henkilökuntaa varten intrassa, opiskelijat ja vieraat voivat perehtyä suunnitelmiin jokaisen luokan, työsalin tai kokoustilan turvaohjeen avulla. Koulutuskuntayhtymässä toimii koko kuntayhtymää edustava turvaryhmä, jonka tehtävä on suunnitella, kehittää ja koordinoida turvallisuutta. Työ- ja opiskeluyhteisöissä pidetään säännöllisesti turvallisuuskävelyjä ja poistumisharjoituksia. Länsi-Suomen alue- hallintovirasto AVI valvoo oppilas- ja opiskeluhuoltolain toteutumista.

Opiskeluympäristöillä tarkoitetaan kaikkia Gradian tiloja ja alueita, joissa opetusta toteutetaan. Oppimisympäristöjä ovat oppilaitosten lisäksi mm. työssäoppimispaikat, sähköiset opiskelualustat ja koulutuksen järjestäjän opetukseen käyttämät sosiaaliset mediat. Työssäoppimispaikkojen osalta Gradialla ja työpaikoilla on puitesopimukset työssäoppimisen järjestämisestä. Opiskelijat perehdytetään työpaikan työturvallisuuslakiin ja työsuojelun toimintaohjelmaan osana koulutusta sekä työpaikkakohtaisesti työssäoppimisjaksojen alussa.

Opiskeluun liittyvien matkojen, kuljetusten ja odotusaikojen osalta opiskelijat noudattavat yleisiä liikenneohjeita ja koulun järjestyssääntöjä. Opiskelijat edustavat matkoilla Gradiaa.

Koulutuskuntayhtymä Gradian kaikki toimipisteet ovat savuttomia. Savuttomuuden noudattamista valvotaan säännöllisesti ja rikkeisiin puututaan.

Lounasruuan lisäksi opiskelijoille on tarjolla ilmainen aamupuuro sekä eri toimipisteillä on käytössä kaikille avoimia kahvioita.

Opiskelijan turvallisuutta ja opiskelun esteetöntä sujumista tuetaan järjestyssäännöillä, joilla edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Ryhmäohjaajat huolehtivat, että opiskelijat tuntevat järjestyssäännöt. Opiskelijan omaa vastuuta korostetaan sääntöjen ja ohjeiden noudattamisessa. Järjestyssäännöt löytyvät Gradian verkkosivuilta.

6.1 Pelastusorganisaatio

Pelastustoiminta on organisoitu kiinteistö- tai kampuskohtaisesti noin 20 pelastussuunnitelmaan. Suunnitelmat vastuuhenkilöineen on koottu nettisivuiksi ja ne ovat koko henkilöstön nähtävillä intran Turvallisuus-sivuston kautta.

Pelastusorganisaatiossa toimivien tehtävät ja roolit on kuvattu ”Pelastusturvallisuuden vastuut ja roolit” -dokumentissa, joka on intran Turvallisuus-sivustolla. Pelastussuunnitelman ylläpidosta vastaa kunkin kiinteistön/kampuksen turvallisuuspäällikkö.

Pelastussuunnitelman laatimisen velvoite tulee pelastuslaista (379/2011) ja valtioneuvoston asetuksesta pelastustoimesta (407/2011).

6.2 Asuntola

Gradia ylläpitää kahta asuntolaa Jyväskylässä ja Jämsässä. Asuntolat ovat tarkoitettu ammatillisen koulutuksen opiskelijoille. Asuntolassa asuminen mahdollistaa opiskelijoille yhteisöllisyyden ja keskinäisen vuorovaikutuksen kokemisen. Lisäksi se edistää osaltaan myös heidän hyvinvointiaan. Asuntolaohjaajat tukevat asukkaita arkeen ja opiskeluun liittyvissä ongelmissa, tekemällä tiivistä yhteistyötä vanhempien, opettajien, kuraattorien, psykologien ja

muiden opiskelijan tarvitsemien tukipalveluiden kanssa. Koulutetut asuntolatutorit perehdyttävät yhdessä asuntolaohjaajien kanssa uusia opiskelijoita asuntolatoimintaan ja toimivat vertaistukena asuntolassa asuville nuorille. Tutorit ja asukastoimikunta edistävät asumisen viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä aktivoivat yhteiseen toimintaan yhdessä asukkaiden kanssa. Asuntolojen yhteydessä on vapaa-ajan tiloja opiskelijoiden yhteiseen vapaa-ajan viettoon.

8.11.7. Muut nuorten palvelut

Opiskeluhuoltoon osallistuvien keskinäisen yhteistyön lisäksi tehdään yhteistyötä kunnan sekä muiden nuorten parissa työskentelevien tahojen kanssa. Tällaisia tahoja ovat esimerkiksi nuorisopalvelut, seurakunta, lastensuojelu, etsivä nuorisotyö, poliisi ja järjestöt.

7.1 Nuorten päihde- ja mielenterveyspalvelut

Oppilashuollon psykiatriset sairaanhoitajat

Oppilashuollon psykiatriset sairaanhoitajat tukevat alle 18-vuotiaita opiskelijoita ja heidän perheitään päihteiden käyttöön ja mielenterveyteen liittyvissä huolissa. Yhteyttä voi ottaa opiskelija itse tai vanhemmat. Aloitteen voi tehdä myös opettaja, terveydenhoitaja tai muu opiskeluhuollon työntekijä.

Depressiohoitajat ja päihdehoitajat

Yli 18-vuotiaat nuoret voivat hakea apua masennus- ja päihdeongelmiin terveysasemilla työskenteleviltä päihde- ja depressiohoitajilta.

Nuorisopsykiatrian palvelut

Erikoissairaanhoidon nuorisopsykiatrialla tutkitaan ja hoidetaan 13-17-vuotiaita, tarvittaessa hoito voi jatkua pidempäänkin. Nuorisopsykiatrian liikkuva työryhmä Kolikko ja nuorisopsykiatrinen kuntoutus tarjoavat palveluita 22 ikävuoteen asti. Yli 18-vuotiaat ohjataan aikuispsykiatrian palveluihin. Erikoissairaanhoidon psykiatrisiin palveluihin ohjataan lääkärin lähetteellä, poikkeuksena tästä on Kolikon konsultaatio ja hoidon tarpeen arviointi. Kolikkoa voi pyytää opiskeluhuollon avuksi tilanteissa, joissa on huolta nuoren mielenterveydestä tai sosiaalisesta toimintakyvystä. Kolikon työskentely tapahtuu yhteistyössä yhteyttä ottaneen työntekijän kanssa.

Kriisikeskus Mobile

Mobile tarjoaa apua erilaisissa elämän kriiseissä 24/7. Yhteyttä voi ottaa avuntarvitsija itse tai kuka tahansa tilanteesta huolestunut. Mobilen kautta saa myös tukea oppilaitosyhteisöä tai sen jäseniä kohdanneessa kriisitilanteessa.

Nuorisovastaanotto

Nuorisovastaanotto tarjoaa jyväskyläläisille 13–22-vuotiaille nuorille mielenterveys-, päihde- ja psykososiaalisten ongelmien arviointia ja lyhytaikaista hoitoa. Nuori voi ottaa nuorisovastaanotolle yhteyttä itse tai yhdessä läheisten kanssa tai muiden ammattilaisten ohjaamana. Nuorisovastaanotolle ei tarvita lähetettä, palvelu on maksutonta ja luottamuksellista

7.2 Sosiaalipalvelut

Opintotuki

KELA voi hakemuksesta maksaa opintorahaa yli 17-vuotiaalle opiskelijoille päätoimisiin opintoihin. Vanhempien tulot vaikuttavat alle 20-vuotiaan kotona asuvan nuoren opintotukeen. Asumislisää voidaan myöntää myös alle 17-vuotiaalle itsenäisesti asuvalle opiskelijalle. Yli 10 km pituiseen, yhdensuuntaiseen koulumatkaan saa KELA:n koulumatkatukea.

Opiskelijoiden toimeentulotuki

Kela voi myöntää opiskelijalle toimeentulotukea esim. kesäkuukausiksi samoin perustein kuin muillekin asiakkaille. Opintolainan valtiontakauksen saaneen opiskelijan edellytetään hakevan pankista opintolainaa ensisijaisena toimeentulon lähteenä ja hakevan aktiivisesti kesätyötä.

Lastensuojelu

Lastensuojelun sosiaalityössä autetaan alle 18-vuotiasta nuorta ja tuetaan huoltajia nuoren kasvatuksessa ja huolenpidossa. Jokaisella lukion henkilökuntaan kuuluvalla on velvollisuus ottaa yhteyttä lastensuojeluun, jos hän on tehtävässään saanut tietää nuoresta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvitystä.

Sosiaalipäivystys

Sosiaalipäivystys on kunnan sosiaalitoimen ympärivuorokautinen välittömän avun tarpeeseen vastaava palvelu. Sosiaalipäivystys järjestää kiireelliset sosiaalipalvelut, mm. lastensuojelu ja perhekriisitilanteissa sekä neuvoo ja ohjaa erilaisissa sosiaalisissa ongelmissa. Sosiaalipäivystyksen palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

7.3 Nuorisotoimi ja ohjaamo

Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut tarjoavat nuorille ohjattua toimintaa, tietoa ja neuvontaa nuorisotiloissa, vaikuttajaryhmissä ja verkkopalveluissa. Liikunta Laturi tarjoaa 13–19-vuotiaille nuorille maksuttomia ja ohjattuja liikuntavuoroja eri liikuntalajeissa.

Jyväskylässä toimii Ohjaamo, josta alle 30-vuotiaat saavat maksutonta tukea elämänhallintaan, urasuunnitteluun, oman opiskelualan löytämiseen, työllistymiseen sekä sosiaalisten taitojen ja valmiuksien kehittämiseen. Ohjaamon päivystyksessä voi asioida ilman ajanvarausta.

Gradian opiskelijat ovat edustettuna Jyväskylän nuorisovaltuustossa.

7.4 Etsivä nuorisotyö

Gradialla on sovitut yhteistyökäytänteet etsivän nuorisotyön kanssa ja oppilaitoksella on nimetyt etsivän nuorisotyön yhteyshenkilöt koulutusaloittain. Yhteistyötä toteutetaan nuorisolain mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän on luovutettava tiedot nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa tai lukiokoulutuksessa. Etsivä nuorisotyö vastaanottaa nuorisolain mukaisesti tulleet eroilmoitukset. Koulutuksen järjestäjä voi jättää tiedot nuoresta luovuttamatta, jos se arvioi, ettei nuori ole etsivän nuorisotyön tuen tarpeessa.

Etsivä nuorisotyö voi osallistua tarpeen mukaan opiskelijan huolikeskusteluun. Asiakkuuden voi siirtää etsivään nuorisotyöhön saattaen vaihtaen ja etsivä nuorisotyö voi osallistua nuoren eropalaveriin.

7.5 Poliisi

Gradia tekee yhteistyötä Sisä-Suomen poliisilaitoksen kanssa. Sisä-Suomen poliisilaitoksessa toimintaa koordinoi ja toteuttaa ennalta estävän toiminnan yksikkö ja poliisilaitokseen nimetty ennalta estävän toiminnan verkosto. Toiminnan pääpaino on turvallisuuden parantaminen ennalta suunnitelluilla, oppilaitoksen turvallisuussuunnitelmaan kirjatuilla toimilla. Poliisilta saa asiantuntija-apua poliisin toimialaan liittyvissä asioissa: huolta aiheuttavat henkilöt, huumeet ja muut päihteet, liikenneturvallisuus ja turvallisuussuunnittelu. Poliisi vierailee oppilaitoksen tapahtumissa ja koulutustilaisuuksissa erikseen sovittuina ajankohtina. Tarvittaessa poliisiviranomainen osallistuu oppilaitoskohtaiseen monialaiseen opiskeluhuoltoryhmään sekä toimipisteiden hyvinvointiryhmiin alansa asiantuntijana.

7.6 Seurakunta

Gradialla ja Jyväskylän seurakunnalla on allekirjoitettu yhteistyösopimus, jossa on määritelty yhteistyön periaatteista, velvoitteista ja sisällöstä. Gradia Jyväskylälle on nimetty oma

oppilaitospappi, joka on mukana opiskelijainfoissa, hyvinvointiverkostoissa ja -ryhmissä, tapahtumissa ja yhteisissä tilaisuuksissa. Hän toimii asiantuntijana uskontojen ja kulttuurien tuntemusta vaativissa tehtävissä. Lisäksi pappi osallistuu henkisen ensiavun ja jälkihoidon antamiseen kriisitilanteissa sekä hänen kanssaan voi käydä luottamuksellisia keskusteluja. Gradia-lukioille on nimetty oma oppilaitosdiakoni, joka on mukana lukioiden hyvinvointiverkostoissa ja -ryhmissä, tapahtumissa ja yhteisissä tilaisuuksissa kuten yhteisökahvituksissa. Hänen kanssaan voi käydä luottamuksellisia keskusteluja. Oppilaitospappi ja -diakoni toimivat osana yhteisöllistä opiskelijahuoltoa. Gradia Jyväskylällä ja lukioilla on yhteistyötä myös seurakunnan muiden työntekijöiden (erityisnuorisotyö) kanssa.

7.7 Kolmannen sektorin palvelut

Kolmas sektori kattaa laajan toimijaverkoston, joista nuorille tarjoaa palveluja mm. Monikulttuurisuuskeskus Gloria sekä monet nuorisotyötä tekevät järjestöt ja yhdistykset, kuten Veturitallit ja YAD.

Koppari -palvelukarttasovellus on tarkoitettu sinulle, jos peruskoulu on jo takanapäin ja haet itsellesi apua hyvinvointiin, terveyteen, toimeentuloon, opintoihin tai työllistymiseen liittyvissä asioissa.

www.koppari.fi/jyvaskyla

Sekasin-chat on valtakunnallinen, laajasti avoinna oleva keskustelupalvelu, joka tukee mielen hyvinvointia ja mielenterveyden ongelmista selviämistä. Chat luo toivoa jokaiselle nuorelle ja auttaa ratkomaan mieltä painavia ongelmia.

www.sekasin247.fi

8.11.8. Koulutuksen keskeytymistä ehkäisevät toimenpiteet

Opiskelijalla on oikeus opetukseen, ohjaukseen, opiskeluhuolto- ja tukipalveluihin sekä turvalliseen opiskeluympäristöön**.** Opiskelijan tulee osallistua henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti opetukseen sekä näyttöihin ja muuhun osaamisen osoittamiseen, ellei hänen poissaoloille ole perusteltua syytä.

Opiskelijahuollon avulla pyritään ennalta ehkäisemään opiskeluun liittyviä ongelmia sekä opiskelijaa tuetaan ensisijaisesti keskustelun ja ohjauksen keinoin.

Opiskelijoiden opintojen edistämistä ja tukitoimien riittävyyttä tuetaan muun muassa poissaolojen ja opintojen keskeyttämisen seurannalla. Järjestyssäännöillä tuetaan turvallista opiskeluympäristöä.

Ammatillisen koulutuksen osalta käytössä on ns. huoli-prosessi

8.1 Nuoriso-ohjaaja

Gradiassa toimii nuoriso-ohjaaja. Nuoriso-ohjaaja auttaa ja tukee opiskelijoita opiskeluun ja arjenhallintaan liittyvissä haasteissa.

Nuoriso-ohjaaja vastaa

- harrastus ja kerhotoiminnan koordinoinnista
- opiskelijayhdistyksen koordinoinnista ja ohjaamisesta
- opiskelija jaostojen toiminnan kehittämisestä ja tukemisesta
- Sakustars kulttuurikilpailujen koordinoinnista
- yhteisöllisten opiskeluhuolto-ryhmien kehittämisestä sekä niihin osallistumisesta
- asuntolatutoreiden koulutuksesta
- jalkautuva nuorisotyö eri toimipisteisiin
- opiskelijoiden osallisuuden ja vaikuttamisen kehittäminen

- SAKKI- ja OSKU-kouluvierailuiden organisointi

Opiskelijoiden lepoa ja virkistystä edistetään nuoriso-ohjaajan koordinoimalla monipuolisella ja ohjatulla vapaa-ajantoiminnalla. Jyväskylän kaupungin liikuntatoimen kanssa yhteistyössä toteutetaan Liikuntalaturi -matalan kynnyksen liikunnallista ohjelmaa nuorille. Lisäksi opiskelijat voivat osallistua SAKU ry:n (Suomen ammatillisten oppilaitosten kulttuuri- ja urheiluliitto) vuosittain järjestämiin urheilu-, liikunta- ja kulttuuritapahtumiin. Opiskelijoilla on mahdollisuus käyttää eri kampusten kuntosaleja ja liikuntatiloja omaehtoiseen harjoitteluun.

8.11.9. Omavalvonta

Oppilaitoskohtainen monialainen opiskeluhuoltoryhmä sekä toimipisteiden yhteisölliset opiskelijahuoltoryhmät vastaavat opiskelijahuollon kehittämisestä ja arvioinnista. Oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä vastaa suunnitelmien toteuttamisesta ja jalkauttamisesta. Opiskelijahuollon saatavuutta, riittävyyttä ja sisältöjä arvioidaan säännöllisesti opetus-, sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

Opiskeluhuollon omavalvonnan kokonaisuus

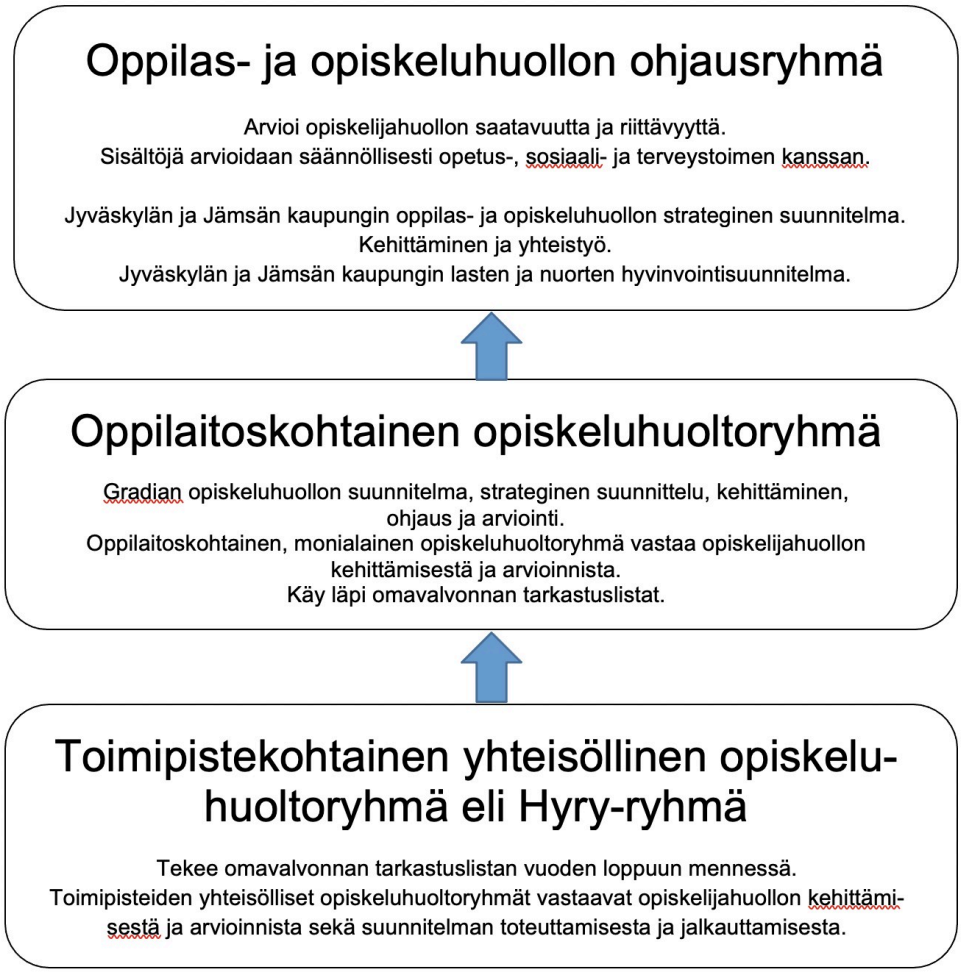

Kaavio omavalvonnan organisaatiosta

Opiskelijahuollon arviointi toteutetaan osana opiskelijapalautetta Gradian laatujärjestelmän mukaisesti. Laatuprosessien mukaan seurataan keskeyttämisastetta, eronneita ja tutkintojen läpäisyastetta. Opiskelijoiden päättökysely ja opintojaksopalaute (ARVO-palaute) käsitellään yksiköissä.

Vuosittain opiskelijahuollon tavoitteiden toteutumista arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä toiminnallisten tavoitteiden toteuman arvioinnin yhteydessä toimintakertomuksessa ja yhteisvastuuraportissa.

Omavalvonnan tarkastuslista on tehtävä vuoden loppuun mennessä (liite 6).

8.11.10. Opiskeluhuollon kehittäminen

Opiskeluhuoltoa kehitetään opiskelijoille tehtyjen kyselyjen mm. kouluterveyskyselyn tulosten pohjalta, kahden vuoden välein. Lisäksi opiskelijatietojärjestelmästä saadaan ajan tasalla olevaa tilastotietoa ja luotettavia tunnuslukuja opiskeluhuollon kehittämisen ja toteuttamisen tueksi.

8.11.11. Liitteet

Liite 1. Opiskelijoiden päihteidenkäytön ehkäisysuunnitelma

Liite 2. Ammatillisen koulutuksen SORA-lain mukainen määräys huumausainetestaukseen

Liite 3. Toimintaohje opiskelijoita ja henkilöstöä koskeviin kriisi-, väkivalta- ja onnettomuustilanteisiin

Liite 4. Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Liite 5. Gradian ammatillisen koulutuksen huoliprosessi

Liite 6. Omavalvonnan tarkastuslista

8.12. Varhaisen puuttumisen malli

Varhaisen puuttumisen malli

Jokaisella lukion työntekijällä on velvollisuus puuttua opiskelijan huolta herättävään tilanteeseen. Huolen havainnut henkilö keskustelee sekä opiskelijan että tarvittaessa lukion tai opiskeluhuollon työntekijän kanssa.

Aineenopettaja Jos aineenopettaja havaitsee opiskelijan oppimiseen liittyviä pulmia, poissaoloja on paljon tai opiskelijassa tapahtuu jokin erityinen muutos, **opettaja keskustelee huolenaiheestaan opiskelijan kanssa.** ↓ Jos opiskelija ei tule kurssille tai keskeyttää kurssin tai on poissa peräkkäin kolme kertaa (selvittämätön tai luvaton poissaolo), ottaa aineenopettaja yhteyttä opiskelijaan sekä **ilmoittaa asiasta ryhmänohjaajalle ja opinto-ohjaajalle.** ↓ Opettaja käy tarvittaessa yleisiä pedagogisia keskusteluja lukion tai opiskeluhuollon työntekijöiden kanssa. Näitä ei kirjata opiskeluhuollon kertomukseen. Opetuksen järjestämiseen liittyviä yleisiä keskusteluita voidaan käydä ilman opiskelijan lupaa vaitiolovelvollisuuden estämättä. ↓ Aineenopettaja kertoo myös opiskelijaa koskevista havainnoistaan viipymättä ryhmänohjaajalle. Jos kyseessä on toisen lukion opiskelija, laittaa aineenopettaja viestin asiasta kyseisen lukion opinto-ohjaajalle.	**Ryhmänohjaaja** RO seuraa viikoittain oman ryhmänsä opiskelijoiden poissaoloja sekä jaksoittain kurssien kertymistä. ↓ Jos opiskelijalla on viikon aikana selvittämättömiä poissaoloja kolme päivää tai opiskelija on pois useita päiviä jakson aikana, RO keskustelee mahdollisimman pian opiskelijan kanssa ja ohjaa tarvittaessa koulun tukihenkilöstön tai rehtorin luo. Poissaolojen lisäksi myös muun huolen herätessä RO keskustelee viipymättä opiskelijan kanssa ja ohjaa tarvittaessa tukipalveluihin. ↓ Jos opiskelijaa ei tavoiteta, RO ottaa yhteyttä huoltajaan. Jos täysi-ikäinen on tämän estänyt, jätetään opiskelijalle yhteydenottopyyntö huoltajan kautta. ↓ RO ottaa tarvittaessa yhteyttä alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajiin keskusteltuaan ensin tilanteesta opiskelijan kanssa. RO kirjaa yhteydenoton opiskelijan ohjauksen seurantalomakkeelle. **Ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja tapaavat säännöllisesti** lukion ohjaussuunnitelman mukaisesti ja käyvät läpi esille nousseet huolenaiheet. RO ja opinto-ohjaaja sopivat, miten tilannetta lähdetään selvittämään. He kirjaavat tapaamisen ylös Wilmaan **opiskelijan ohjauksen seurantalomakkeelle**.
Jos opiskelijan tilanne pitkittyy tai se vaatii moniammatillista osaamista a) Konsultoidaan terveydenhoitajaa, opinto-ohjaajaa, erityisopettajaa, psykologia tai kuraattoria (Wilmaan kirjataan tarvittaessa "Ohjattu opiskeluhuollon palveluihin") b) Henkilö, jolla huoli herää tilanteesta, kutsuu opiskelijan luvalla koolle monialaisen asiantuntijaryhmän (LUMO). Tällöin käynnistyy opiskeluhuoltokertomuksen kirjaaminen opiskeluhuoltorekisteriin.	

Varhaisen puuttumisen malli

8.13. Opiskelijoiden päihteidenkäytön ehkäisysuunnitelma

GRADIA

JYVÄSKYLÄN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

Opiskeluhuoltosuunnitelma, liite nro 1

OPISKELIJOIDEN PÄIHTEIDENKÄYTÖN EHKÄISYSUUNNITELMA

OPETUSHALLITUS RAHOITTAA HANKETTA

Voin hyvin! -hanke

Vahvistettu
Koulutuskuntayhtymän johtajan
päätös 88/10/2018

Opiskelijoiden päihteidenkäytön ehkäisysuunnitelma

Lukijalle ja käyttäjälle

Opiskelijan päihteidenkäytön ehkäisysuunnitelma kuuluu osaksi opiskeluhuoltosuunnitelmaa.

Suunnitelmassa on kuvattu toimintalinjauksia, joiden tavoitteena on opiskelijoiden päihdeongelmien ennaltaehkäisy, niiden havaitseminen ja niihin puuttuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä hoitoonohjaus.

Päihteillä tarkoitetaan tupakkatuotteita, tupakkatuotteiden kaltaisia tuotteita, nuuskaa, alkoholia, päihtymistarkoituksessa käytettyjä teknisiä liuottimia, lääkkeitä sekä kaikkia huumausaineiksi määriteltyjä aineita.

Päihteidenkäytön ehkäisysuunnitelmassa on huomioitu voimassa oleva lainsäädäntö sekä Sosiaali- ja terveysministeriön ja Opetushallituksen suositukset ja ohjeet.

8.13.1. Opiskelu ja päihteet

Gradia Jyväskylä pyrkii edistämään opiskelijoiden terveellisiä elämäntapoja, sekä hyvää terveyttä. Päihdeongelmien ennaltaehkäisyllä, varhaisella tunnistamisella, hoitoonohjauksella ja kuntoutuksella vähennetään terveyshaittoja, parannetaan oppilaitoksen työturvallisuutta, vaikutetaan oppilaitoksen ilmapiiriin sekä parannetaan opiskelijoiden työn laatua ja tuottavuutta. Ehkäisevällä päihdetyöllä vaikutetaan päihteitä koskevaan tietouteen, asenteisiin ja päihdehaitoilta suojaaviin tekijöihin. Toiminnan lähtökohtana on tunnistaa päihteiden käytön erilaiset muodot, joiden perusteella tehdään ratkaisuja opiskelijan asian hoitamisessa. Opiskelijoille tarjotaan apua oppilaitoksen asiantuntijoiden avulla sekä muiden sidosryhmien palveluihin ohjaamalla.

8.13.2. Oppilaitos, työelämä ja päihteet lainsäädännön näkökulmasta

Gradiassa jokaisella opiskelijalla ja työntekijällä on oikeus turvalliseen työympäristöön. Päihteettömyydellä varmistetaan turvallisuus niin oppilaitoksessa kuin työpaikoilla. Gradian tapaturmavakuutukset eivät korvaa päihtyneelle sattuneita tapaturmia.

Gradiassa opiskelija velvoitetaan noudattamaan järjestyssääntöjä, jotka kieltävät päihtyneenä esiintymisen tai päihteiden käytön sekä hallussapidon oppilaitoksessa ja työpaikalla. Lisäksi laki kieltää alkoholin välittämisen alaikäiselle.

Huumausainelain mukaan huumausaineen tuotanto, valmistus, maahantuonti, maasta- vienti, jakelu, kauppa, hallussapito ja käyttö on kielletty muihin kuin lääkinnällisiin, tieteellisiin tai huumausainerikosten ehkäisemistä tai tutkintaa edistäviin tarkoituksiin. Laki ammatillisesta koulutuksesta 84 § sisältää määräyksiä huumetestauksesta, joka on kuvattu kohdassa 5.3.

Lastensuojelulain 25 § mukaan henkilöstöllä on velvollisuus ilmoittaa alaikäisen opiskelijan päihteiden käytöstä sosiaalityöntekijälle. Laki velvoittaa sosiaaliviranomaisia välittömiin toimenpiteisiin, jos nuoren kasvuolot vaarantuvat tai ne eivät tue nuoren kehitystä ja terveyttä. Tämä koskee myös tapauksia, joissa nuori omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveytensä tai kehityksensä.

8.13.3. Savuton oppilaitos ja työpaikka

Kaikki Gradian oppilaitokset ovat savuttomia. Savuttomuus koskee opiskelijoita sekä henkilökuntaa. Päätös koskee tupakointia, nuuskaamista, tupakkatuotteiden kaltaisten tuotteiden (sähkötupakan) sekä tupakkatuotteiden esilläpitoa, käyttöä ja välittämistä. Keskeisenä periaatteena on tupakoinnin vähentäminen ja lopettavien tukeminen. Savuttomuus on osa terveystiedon opintoja ja ryhmänohjausta. Savuttomasta oppilaitoksesta kerrotaan myös Gradian www-sivuilla.

Savuttomuuden lähtökohtana toiminnassa on henkilökunnan esimerkki savuttomuudesta työpäivän aikana. Opiskelijoille tarjotaan tukea tupakoinnin lopettamiseen. Lisäksi opiskelijoilla on

käytössä virtuaalivieroituksen sivustot (mm. fressis.fi – nuorille suunnattu virtuaali- vieroitussivusto sekä stumppi.fi – henkilökohtaista neuvontaa puhelimitse, röökikroppa.fi).

Savuttomuuden edistäminen oppilaitoksessa on koko oppilaitosyhteisön asia. Savuttomuuteen pyritään ennen kaikkea positiivisella kannustamisella, motivoinnilla ja tukemalla savuttomuuteen. Jokaisen työntekijän tehtävänä on ottaa opiskelijoiden tupakointi puheeksi: muistuttaa säännöistä, valvoa niiden toteutumista ja keskustella tupakoinnin lopettamisesta sekä ohjata lopettamisen tuen piiriin.

8.13.4. Ehkäisevä päihdetyö

Gradiassa päihteettömyys on yksi keskeisimmistä toiminta-ajatuksista. Kaikilla työyhteisön jäsenillä on velvollisuus puuttua havaittuun päihteiden käyttöön ja toimia omalta osaltaan päihteettömyyden edistämiseksi.

Laajasti nähtynä ehkäisevä päihdetyö on yhteydessä työyhteisön hyvinvointiin. Opiskelu on opiskelijan työtä ja oppilaitos on hänen työyhteisönsä yhdessä henkilökunnan kanssa. Toimiva ja hyvinvoiva yhteisö on riittävän vahva kohtaamaan ja tukemaan päihdeongelmaisia jäseniään. Toimiva työyhteisö lisää kaikkien työviihtyvyyttä, millä voidaan olettaa olevan syrjäytymistä ja päihteidenkäyttöä ehkäisevä vaikutus.

Gradialla on toimivat yhteistyöverkostot opiskelijoiden auttamiseksi. Yhteistyötä tehdään oppilaitoksen henkilökunnan, opiskeluhuollon, sosiaalitoimen, nuorisopalvelujen ja poliisiviranomaisten kanssa.

Yhteisöllisyyttä lisäävät rakenteet ovat merkittäviä yhteisön hyvinvoinnissa. Yhteisöllisyyttä pyritään lisäämään ryhmäytymisillä sekä vahvistamalla positiivista ilmapiiriä. Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan muun muassa yhteisöllisissä hyvinvointiryhmissä ja järjestämällä vuosittaiset hyvinvointiviikot sekä teemapäiviä ja koulutuksia.

8.13.5. Päihteiden käyttöön puuttuminen ja hoitoonohjaus

Gradian henkilöstöstä jokainen, joka epäilee opiskelijan päihteiden käyttöä, on velvollinen puuttumaan asiaan. Perusteltu syy voi perustua opettajan, ryhmänohjaajan, muun henkilöstön edustajan tai työpaikkaohjaajan havaintoihin opiskelijan käyttäytymisestä tai muilta saatuun palautteeseen, jota voidaan pitää luotettavana. Opiskelijan myöntäessä käyttävänsä päihteitä, opiskelija ohjataan hoidon piiriin.

5.1. Päihteiden käytön tunnistaminen

Merkkejä päihteiden käytöstä voivat olla opiskelijan runsaat poissaolot, yleinen velvollisuuksien laiminlyönti, opintosuoritusten heikentyminen, olemuksen tai käyttäytymisen muutokset ja tapaturma-alttius. Perhe ja muu lähipiiri huomaavat usein ystäväpiirin vaihtumisen, äkilliset mielialan vaihtelut, harrastusten jäämisen ja rahankäytön lisääntymisen.

Huumeiden käyttäjän tunnistaminen on usein hankalaa varsinkin, kun kyse on kokeilusta tai satunnaiskäytöstä. Huumeiden käyttöön voivat edellä mainittujen havaintojen lisäksi viitata imelä, makea savun tuoksu vaatteissa ja hiuksissa, päihtymys ilman alkoholin hajua, erilaiset käyttövälineet (piiput, ruiskut, lusikat), pillerit, pistosjäljet käsivarsissa, verestävät silmänvalkuaiset, laajentuneet tai pistemäiset pupillit, hihittelevä käytös tai poissaoleva ja sekava mielentila.

Kuvio 1

Huoli päihteiden käytöstä

Huoli opiskelijan päihteiden käytöstä

- Opettaja/muu henkilöstö keskustelee opiskelijan kanssa ja kartoittaa tilanteen.
- Tarvittaessa ko. henkilö tekee lastensuojeluilmoituksen.
- Aloitetaan huoliprosessi (ks. Opiskeluhuoltosuunnitelma, liite nro 5).

↓

Hoitoonohjausprosessi käynnistyy

- Huolesta ilmoitetaan terveydenhoitajalle.
- Opiskelija ohjataan terveydenhoitajalle.
- Aloitetaan työskentely opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kanssa.

↓

Jatkotyöskentely oppilaitoksessa

- Opiskelukuntoisuuden arvioiminen ja seuranta, sovittujen yhteistyötahojen ja opiskelijan kanssa.
- Tarvittaessa opiskelun tukemiseksi kootaan monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä.
- Päihdeongelman jatkuessa oppilaitoksen johto päättää jatkotoimenpiteistä.

Huoli päihteiden käytöstä

Kuvio 2
Päihtynyt opiskelija

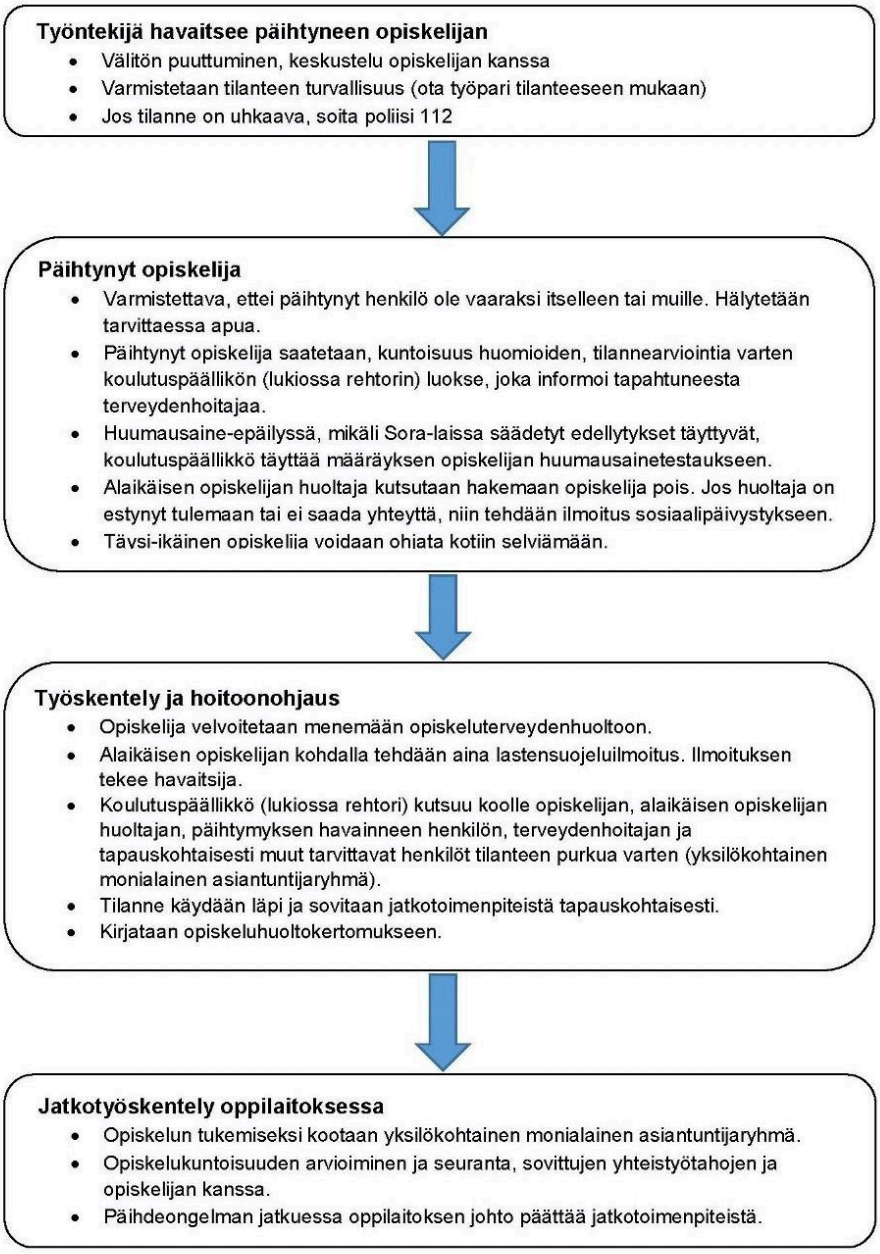

Päihtynyt opiskelija kaavio

5.2. Huumausainetestaus ja määräys huumausainetestaukseen ammatillisessa koulutuksessa (Laki, nro 531/2017, ammatillisesta koulutuksesta 84 §)

Huumausainetestaukseen liittyvät säännökset koskevat kaikkien ammatillisen koulutuksen tutkintoja. Opiskelija voidaan velvoittaa esittämään huumausainetestausta koskeva todistus, kun laissa säädetyt edellytykset testaukselle täyttyvät.

Opiskelija velvoitetaan esittämään huumausainetestausta koskeva lääkärintodistus**,** jos on perusteltua aihetta epäillä, että

- opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa käytännön tehtävissä, työpaikalla tai muussa oppimisympäristössä tai että opiskelijalla on riippuvuus huumeista.

- Lisäksi edellytetään, että testaaminen on välttämätöntä opiskelijan toimintakyvyn selvittämiseksi ja opiskelija toimii sellaisissa tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä.

Näiden lisäksi edellytyksenä on, että huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena toimiminen:

1. vakavasti vaarantaa opiskelijan itsensä tai toisen henkeä tai terveyttä,
2. vakavasti vaarantaa liikenteen turvallisuutta,
3. vakavasti vaarantaa salassapitosäännöksin suojattujen tietojen suojaa tai eheyttä tai
4. merkittävästi lisää Gradian tai koulutussopimustyöpaikan hallussa olevien huumausaineiden (tai lääkkeiden) laittoman kaupan ja leviämisen riskiä.

Huumausainetestiä koskeva todistus on laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön antama todistus (lääkärintodistus), josta ilmenee, että opiskelijalle on tehty testi huumausaineen käytön selvittämiseksi sekä testin perusteella laadittu selvitys siitä, onko opiskelija käyttänyt huumausaineita muihin kuin lääkinnällisiin tarkoituksiin siten, että hänen toimintakykynsä on heikentynyt.

Koulutuspäällikön kanssa käydyssä keskustelussa käydään opiskelijan kanssa yhdessä läpi perusteet sekä lain mukaiset kriteerit, joihin huumausainetestaukseen määrääminen perustuu. Samalla täytetään yhdessä opiskelijan kanssa lomake, joka toimii määräyksenä huumausainetestaukseen (ks. Opiskeluhuoltosuunnitelma, liite nro 2).

Kuvio 3
Huumausainetestaus

Huumausainetestaus

5.3. Huumetestaus ja kurinpidolliset seuraamukset Kirjallinen varoitus, kun opiskelija

- kieltäytyy 84 §:ssä tarkoitetun huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisestä; taikka
- on 84 §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella käyttänyt huumausaineita muihin kuin lääkinnällisiin tarkoituksiin siten, että hänen toimintakykynsä on heikentynyt.
- opiskelija esiintyy päihtyneenä oppilaitoksessa, asuntolassa tai työpaikalla **Päättävä taho**: rehtori. Päätös tehdään yksikönjohtajan selvityksen ja kuulemistilaisuuden muistion pohjalta.

Määräaikainen erottaminen oppilaitoksesta tai asuntolasta max. 1 vuosi, kun

- teko on vakava tai
- opiskelija jatkaa kirjallisen varoituksen perusteena ollutta epäasiallista käyttäytymistä, esim. opiskelija jatkaa huumausaineiden käyttöä tai kieltäytyy toistuvasti huumausainetestauksesta.

Päättävä taho: monijäseninen toimielin.

Opiskeluoikeuden peruuttaminen (Sora-alat)

Opiskeluoikeuden peruuttaminen on mahdollista vain SORA-tutkinnoissa. Opiskeluoikeuden peruuttaminen on mahdollista, jos

1. opiskelija vaarantaa toistuvasti tai vakavasti toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden

2. opiskelija ei täytä terveydentilaltaan ja toimintakyvyltään opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä

Huumeriippuvaisuus tai huumeiden käyttö voi olla myös opiskeluoikeuden peruuttamisen peruste ammatillisesta koulutuksesta annettujen asetusten määrittelemillä koulutusaloilla. (Sora-laki)

Päättävä taho: monijäseninen toimielin

Päätökseen, joka koskee huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisvelvollisuutta, haetaan oikaisua Aluehallintovirastolta 14 vuorokauden kuluessa päätöksen tiedoksisaannista**.**

5.4. Toiminta huumausainerikoksissa

Huumausainerikosta epäiltäessä otetaan aina yhteys oppilaitoksen johtoon (yksikön joh- taja/ koulutuspäällikkö/rehtori) ja poliisiin. Gradiassa huumausainelain mukaan huumausai- neen tuotanto, valmistus, maahantuonti, maastavienti, jakelu, kauppa, hallussapito ja käyttö on kielletty muihin kuin lääkinnällisiin, tieteellisiin tai huumausainerikosten ehkäise- mistä tai tutkintaa edistäviin tarkoituksiin.